

Fra

Frederiksborg Amt

ÅRBOG 1974

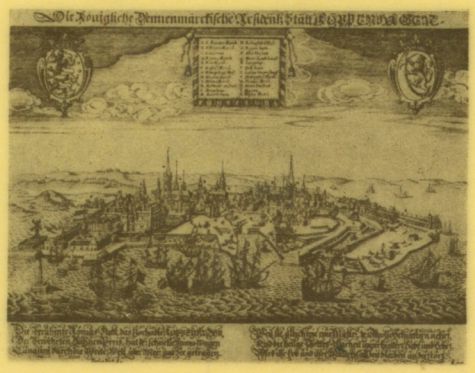

FREDERIKSBORG AMTS
HISTORISKE SAMFUND

FRA
FREDERIKSBORG AMT

FRA
FREDERIKSBORG
AMT

ÅRBOG 1974

FREDERIKSBORG AMTS HISTORISKE SAMFUND
HILLERØD
1975

Udgivet af Frederiksborg Amts historiske Samfund ved skriftudvalget:
Henning Henningsen, Ole Jellingsø, H. Ring og Torben Topsøe-Jensen.
Copyright © by Povl Eller.
ISBN 87 87415 05 4

Sat med Garamond og trykt i C. Nordlundes Bogtrykkeri, Hillerød, ved Claus Bondesen.
Klicheerne er udført i F. Hendriksens Eftf. Reproduktions Atelier, København.
Billederne side 12–15, 18–22, 25–51, 57–69, 73, 75, 77, 78, 84–91, 94, 98, 100, 103, 105–117, 130–137, 139, 140 og 142 gengiver kobberstik i Den kongelige Kobberstiksamling, København, billederne side 8, 16, 23, 54, 55, 74, 76, 82, 92, 96, 97, 99, 104, 118–129, 138, 141 og 146 kobberstik i Frederiksborg Museet, Hillerød.
Christian IVs navnetræk i titlen er tegnet af B. Juel Weber efter et kobberstik med kongens portræt, udgivet af Gotfr. Muller omkring 1620–30.

FORORD

Skriftudvalget udsender hermed på Frederiksborg Amts historiske Samfunds vegne årbog 1974 indeholdende »Borgerne og billedkunsten på Christian den Fjerdes tid« af museumsinspektør, dr. phil. Povl Eller, Frederiksborg Museet, Hillerød. Straks da udvalget fik manuskriptet tilbudt, var vi klar over, at det var et ganske særligt arbejde, meget anderledes end vore tidligere publikationer. Det interessante emne og forfatterens konklusioner, som helt reviderer vor opfattelse med hensyn til borgernes kunstinteresse i 1600-tallet, forekom os væsentlige. Til gengæld var vi ganske på det rene med, at udgivelsen ville blive betydelig dyrere end tidligere årbøger. Der er mange billeder, og det materiale fra skifteprotokollerne, som forfatteren ønskede at fremlægge, er mere omfattende end det, årbogen sædvanligvis kan rumme. Inden arbejdet blev sat igang, søgte Historisk Samfund derfor støtte til udgivelsen. Vi modtog tilsagn fra Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond, Sparekassen Bikuben, Sparekassen SDS Hillerød og Sparekassen SDS Helsingør. Ved hjælp af disse betydelige tilskud, som nævnte institutioner ekstraordinært har ydet, har det været muligt at udgive værket, således at det kan tilsendes medlemmerne til samme pris som en ordinær årbog.

Frederiksborg Amts historiske Samfund retter en hjertelig tak til Jorcks Fond og de tre sparekasser for de bidrag, der har gjort det muligt at udgive Povl Ellers værk som årbog og samtidig udsendt særbog, således at endnu flere kan få glæde af arbejdet.

Skriftudvalget

For støtte til de arkivstudier, der er grundlaget for afhandlingen, bringer jeg Carlsbergfondet min varmeste tak.

Størstedelen af billedmaterialet er hentet i Den kongelige Kobberstiksamling og i Frederiksborg Museet. Jeg skylder de to museer megen tak. Der er ikke bevaret ét billede, som man med sikkerhed kan sige har hængt i et hjem i Helsingør i det 17. århundrede. Men der findes mange kobberstik, som var udbredt og kendt her i landet. Der er gjort et forsøg på at vælge typiske stik og undgå de meget særprægede. Målet er at træffe det, som de omtalte borgere med størst sandsynlighed var fortrolige med. Danske kobberstik var dengang endnu fåtallige og er sikkert brugt her i langt større udstrækning, end deres antal berettiger til. Ideen til at illustrere bogen således er hentet fra Georges Wildensteins afhandlinger, som nærmere omtales i teksten.

Jeg takker Frederiksborg Amts historiske Samfund for optagelsen i skriftrækken Fra Frederiksborg Amt.

Frederiksborg slot, december 1974.

Povl Eller

Povl Eller

Borgerne og billedkunsten på 4 tid

UDDRAG AF HELSINGØRS
SKIFTEPROTOKOLLER
1621–1660

JÆGERSPRIS
KOMMUNEBIBLIOTEK

Prospekt af Helsingør. Fra indramningen om John Speeds Danmarkskort. Stukket af Evert Symonsz. Hamersveldt i London 1626. (2,8 × 6,4 cm).

INDHOLD

KUNSTEN OG FOLKET 9
En ny skik vokser frem ... 13
Billederne som møbler 17
Tekniske betegnelser 22
Skulptur 25
Fortegnelserne 28
Vurderingerne 32
Billederne som værdigenstande 33
Billedejerne 37
Om at samle 41
De største samlere 44
Familierne Hybersen, Kruse og Holst 48
Præster 53
Forbindelse med Køge og Odense 56
Kunstnerboer 59
Billederne 65
Interessen for kunst 72
Noter 79

BILLEDER I SKIFTER FRA HELSINGØR 1621–1660 ... 83
Bibelske billeder 83
Mytologi, oldtidens historie, allegori m. m. 106
Historiske emner, portrætter 115
Genrebilleder 130
Landskab 139
Hollandske billeder 145

BOER I HELSINGØR 1621–1660 SOM INDEHOLDER BILLEDER 147
Forkortelser 147

Litteratur 173
Kilder 174
Register over personnavne 175
Foreningsmeddelelser 186

KUNSTEN OG FOLKET

Historie er mange ting. Den landsomfattende historie, statshistorien, gør rede for vidtrækkende beslutninger, der vedkommer alle. Lokalhistorien kan som modstykke fortælle om den virkning, beslutningerne har haft i menneskers hverdag. Det er ikke altid den forventede. Samfundet er ikke en automat, hvis mekaniske funktion forud kan beregnes. Vil man gøre sig håb om at se statens forhold i det rette lys, må man derfor kigge i underordnede, lokale embeders og i private personers papirer. Folk kan sidde love og anordninger overhørig uden at få vrøvl for det, og jamren over skatterne kan være et skalkeskjul. Det er forlængst erkendt, at punktundersøgelser af lokale forhold kan være nødvendige for at få afsløret, hvad der foregik i den praktiske virkelighed, og resultaterne kan give anledning til, at hævdvundne opfattelser forlades. I tilgift får lokalhistorikeren i selve undersøgelsen en beretning om folkets daglige liv, som har sin egen værdi, fordi ingen i vore dage kan beskæftige sig med historie uden at spørge om, hvordan forholdene tog sig ud for de mange.

Kulturhistorien kender lignende dobbelte synspunkter. For eksempel har litterære værker ikke kun betydning for skribenter. De bøger, der blev trykt, blev spredt til større eller mindre kredse af befolkningen. Kan man nu få at vide, hvilke bøger folk ejede, får man mulighed for at gøre sig tanker om, hvilken virkning bøgerne fik, og for at efterspore åndelige rørelser i folket. Ved at gennemgå bogsamlinger fra Christian IVs tid har man kunnet karakterisere det åndelige liv i kredse, som ikke ellers kommer i litteraturhistoriens søgelys. Senere perioder har efterladt et større kildemateriale, som er blevet udnyttet i bredere undersøgelser. En videnskabelig strid om bøger hos bønder i 18. århundrede skal nævnes, fordi problemstillingen har principiel betydning i vor forbindelse. Efter at have fundet frem, hvilke bøger der omtales i bondeskifter, kom en forsker til den slutning, at pietismen ikke påvirkede bondebefolkningen i videre omfang. Men herimod blev det gjort gældende, og almindeligt godtaget, at mangel af pietistiske bøger i et bondeskifte ikke kan bevise, at bonden ikke var pietist[1]. Der skal mere til; man kan ikke bygge ret meget på, hvad kilderne ikke nævner.

Kunsthistorien rejser lignende spørgsmål. Det startede med, at kredsen af kunstnere, man fandt det umagen værd at beskæftige sig med, blev gjort større. Forskningen gik udenfor kunstcentrene og rettede søgelyset mod

malere og billedskærere af rent lokal interesse. Den lader sig nu knap standse, selv om værkernes kvalitet svigter, ja dårligt nok af, at værkerne er borte. Sagen er, at kunstnerne har en slags eksistentiel betydning. Deres tilstedeværelse vidner om, at der var behov for deres arbejder. Med hensyn til den svigtende kvalitet viser det sig af og til, at det er kunstnernes uddannelse, der er mangelfuld, men at talentet skinner igennem. Mon ikke også der i de kredse, kunstnerne arbejdede for, var mennesker, som påskønnede det?

Spørgsmålet om forholdet mellem toneangivende og efterlignende kunstnere er anderledes end om forholdet mellem kunstneren og publikum. Det sidste ligner mere forholdet mellem skribenten og læserne, men er vanskeligere at indleve sig i. De store kunstmæcener og kunstsamlere har altid haft deres velfortjente plads i kunsthistorien. De har ofte øvet direkte indflydelse på kunstværkers tilblivelse og udformning. Men der var mange andre, som interesserede sig for billeder. En moderne tankegang må uvægerlig stille det spørgsmål, om den almindelige interesse for kunst kan belyses på en eller anden måde, kunstforbruget i bredere kredse, brugen af de værker, hvis tilblivelse man ingen indflydelse havde på, men fik stillet sig for øje. Det er et væsentligt træk i kulturmiljøet.

Den almindelige opfattelse går ud på, at Danmark i slutningen af 16. og begyndelsen af 17. århundrede så en kraftig opblomstring af kunstlivet, en ny begejstring for billeder, skulptur og bygningsværker, men at denne renæssancebølge var en overklassebevægelse[2]. Har man sagt kunst, siger man i samme åndedrag konge, hof og adel. Da både de bevarede værker og de skriftlige kilder, som belyser dem, næsten udelukkende har med konge, hof og adel at gøre, er det fristende at sige, at så er den historie heller ikke længere. På dette som på mange andre felter har kunsthistorikeren N. L. Høyen omkring midten af forrige århundrede udtalt nogle fyndige ord, som er blevet grundlæggende: »Folket var ikke videre berørt deraf«[3]. Så sent som i 1934 drog Preben Wilmann den skarpe konsekvens, at før enevælden blev »det folkelige kunstbehov tilfredsstillet af den primitive håndværksmæssige udsmykning af de daglige brugsting«[4].

Wilmann har givetvis ikke ret. Alle mennesker havde også før enevælden adgang til en stor gruppe værker med et rigere indhold, kirkeinventaret. Men folks interesse for det kan man ikke måle. Det har ikke direkte med konge, hof og adel at gøre; men kirken var dog en institution, hvor konge og adel havde et stort ord med i laget. Hvor ofte sidder der ikke et adeligt skjold på en fremragende altertavle eller prædikestol. Der kan være gode grunde til, at vor største kender af datidens skulptur Chr. Axel Jensen sammenfattede en vigtig gruppe billedhuggerværker under betegnelsen »adelige« gravsten[5]. I hvert fald har heller ikke disse ting ført til, at de lavere stænders kærlighed til kunst omtales i litteraturen som noget, der spillede en rolle. Man har ikke tillagt emnet tilstrækkelig betydning.

Adam og Eva. Træsnit i Willich Westhovius: Emblemata, København 1640. Af H. A. Greys. Fra 1630erne og til sin død 1658 arbejdede Greys i Danmark. 6,9×8,4 cm.

Enkelte forfattere har dog taget det op. Ved at læse skifter fra København fik Hans Werner den opfattelse, at henimod år 1700 »kunne man i næsten alle blot nogenlunde velstillede borgerhjem finde væggene prydet med malerier og kobberstik, ofte i smukke forgyldte rammer og i omtale altid slet og ret benævnt skilderier«. Udviklingen var begyndt, anslås det, omkring midten af århundredet[6]. I værket om Dansk Grafik røber Jørgen Sthyr et ønske om, at hele spørgsmålet får en mere udførlig behandling. Med de oplysninger, der stod til hans rådighed, måtte beskrivelsen af de almene forhold i tiden før enevælden give et yderst mistrøstigt billede: Hvis man fra Holland, hvor hver købmand og håndværker, ikke at tale om det højere borgerskab, især kunstnere, ejede malerier, vender sig mod Danmark, får man fornemmelsen af at være rykket til en materialistisk og mere primitiv verden. En begejstret interesse for billedkunst, endsige en artistisk opfattelse, var utænkelig. Det var en ukendt og lukket verden. Vi ved ikke rigtig noget om, at grafik har været anvendt som vægprydelse[7]. Når stemningen er så trist, må det være en værdig opgave at bringe opmuntring, og det vil denne bog forsøge. Indtrykket må hovedsagelig stamme fra mangel på vidnesbyrd. Men eftersøgningen af dem er knap begyndt.

I en bog fra 1937, som meget betegnende og på alle måder berettiget hedder Kristian IV og malerkunsten, kommer Francis Beckett med en bemærkning om, at det i begyndelsen af 1600erne var almindeligt, at borgerne »i Helsingør« lod deres portrætter male[8]. Det er formentlig kirkernes epitafier, som får ham til at strejfe emnet. Den geografiske afgrænsning bliver ikke nøjere begrundet.

Noa drager ind i arken. Af Joannes Londerseel, 1570–1624. 37×52 cm.

En bemærkelsesværdig artikel fra 1951 af Victor Hermansen om borgmester Enevold Rasmussen Brochmand (1593-1653) og hans malerisamling i Køge[9] danner et vendepunkt. To ting lå Victor Hermansen på hjerte. Mest udførligt fortæller han om en hel række kunstnere, billedsnidere og malere, som levede i Køge omkring 17. århundredes midte. Det var ham om at gøre at pege på, at den lille by rummede et kunstnerisk interesseret og sagkyndigt miljø, hvis niveau endnu kan studeres i bevarede værker. Men hovedsagen for ham var opdagelsen af, at der rundt omkring i Køge hang ikke så få billeder. Borgmesterens »anselige malerisamling« på over 100 billeder havde følgeskab af en halv snes mindre samlinger, som i visse tilfælde blev forøget ved arv fra den store. Det er betegnende, at Hermansen afholder sig fra enhver generaliserende udtalelse. Han vil lægge frem, hvad han har fundet, og det er visselig højst interessant. Men han tæller ikke sammen, oplyser ikke, hvor mange skifter han har gennemlæst uden at finde billeder, kort sagt, han vil ikke lave statistik. Det kan man ikke på så små tal, og selv større kan være misvisende. Så snart man stiller sammenhørende rækker af tal op, trænger nogle gennemsnitstal sig på, og gennemsnittene har til syvende og sidst aldrig eksisteret i det virkelige liv. Alligevel må vi nu prøve at tælle sammen for at få bedre overblik. Det er vel også en sædvanlig fremgangsmåde.

Abraham sender Hagar bort. Af Moysesz van Uyttenbroeck 1626. 13×18 cm.

Tallene i denne bog (side 28 ff) må ses på baggrund af befolkningstal, som kun er kendt med stor usikkerhed. Helsingør havde formentlig omkring 5000 indbyggere, det samme som Odense og Ålborg. Det var landets største provinsbyer. København var fire-fem gange så stor. Bybefolkningen udgjorde antagelig omkring 10 % af landets samtlige indbyggere, som har talt noget under en million. De fleste boede på landet. Mange, måske 5–10 %, hvem ved, var subsistensløse. Derimod var adelen en lille fast afgrænset klasse, som kun udgjorde 3–4 promille af befolkningen. Hvis man kan belyse forholdene i Helsingør og dermed i byerne, har man trods alt fat i en langt bredere kreds end den egentlige overklasse, adelen.

En ny skik vokser frem

Skifteprotokollerne er den bedste kilde til oplysning om, hvilke ting folk omgav sig med i deres bolig og havde mellem hænderne til daglig. Kun fra få danske byer er der bevaret fortegnelser over indholdet i dødsboerne fra 16. og begyndelsen af 17. århundrede. Det er et stort tab, at Københavns skiftesager er så dårligt bevaret[10]. Helsingør har en sammenhængende række fra 1571. Skal fortegnelsernes tørre, ordknappe lister over alskens indbo bringes til at fortælle noget om de levende hjem, må de underkastes en større bearbej-

delse. Vil man gøre sig håb om at påvise særpræg i miljøet eller ændringer i tidens løb, må man sammenholde mange skifter og jævnføre dem med andre end netop ens egen gruppe. En forudsætning for det hele er, at man har gjort sig klart, i hvilke retninger og i hvor høj grad man tør stole på skifternes oplysninger[11].

Ved offentligt skifte var byfogden, kæmneren og byens skriver, eller deres repræsentanter, til stede. Desuden deltog arvingerne eller deres formyndere. Øvrigheden skulle have afgifter, arvingerne deres arveparter, kreditorer meldte sig, mange kritiske øjne overvågede en registrering. Det skulle gå retfærdigt til, og listerne ser meget nøjeregnende ud. Der gives, synes man, ikke en ting så ussel, at den ikke skulle føres til bogs, alt er med, løse brædder, ubrugeligt køkkentøj, værdiløst linned. Og alligevel er noget sprunget over. Det ser man, når skiftet giver anledning til flere forretninger. Udførligst, men meget sjældent, er det med tre. De kunne forløbe således. Umiddelbart efter dødsfaldet blev boet registreret og forseglet. Hvor pligtopfyldende øvrighedspersonerne end var, lod de sig måske friste af forseglingens tryghed til at tage det lidt let. Den påfølgende genåbning og vurdering, som kunne lade vente på sig i månedsvis, krævede større omhu og bringer for det meste flere ting for lyset. Det sker, at helt nye stuer åbenbarer sig. Ting, også billeder, som har været udlånt eller pantsat, kan dukke op. Vurderingen bringer også huset, hvis der er et, ind i sagen. Teksten er kortfattet, men der står gerne, at huset vurderes med kakkelovne, paneler »og alt hvis nagelfast er«. Af og til udvides den faste formel med ord som hylder, drætter, malning eller stykker »rundt om stuen«. Det er oplagt, at der fandtes indfældede, nagelfaste billeder i flere gårde, end vi får at vide. Det skete, at alt blev skrevet op endnu en gang, altså eventuelt den tredie, nemlig fordelt på de arvelodder, boet skulle deles i. Her kan det blive oplyst, at arvingerne var enedes om at fordele visse hidtil ikke omtalte genstande udenfor den officielle forretningsgang; det kan være familieportrætter eller billige kobberstik. I alle tilfælde har vi kun minimumstal for beholdningen af billeder. Der har været flere. I enkelte af de boer, hvor billeder ikke omtales, findes der tomme rammer til skilderier. Der var vel trods alt noget, der var rent kassabelt. Det er sandsynligt, at man til at begynde med, da billeder var sjældenheder, gav mere udtømmende besked end senere, da de blev mere almindelige. I så fald var væksten i antallet af billeder snarest større, end den nu kan læses ud af sammentællingerne.

Skifterne fra Helsingør 1571-1620 blev i 1903 benyttet af Jørgen Olrik som grundlag for bogen »Borgerlige Hjem i Helsingør for 300 Aar siden«. Her er billederne et meget lille kapitel. Det første billede, Olrik traf på, fandt han 1585, de næste nævner han under 1592. Bogen omfatter ganske vist kun et udvalg af skifter, men Olrik har størsteparten af billederne med, fordi han gennemgående har brugt de fyldige boer. Skifteprotokollen 1603-10 kan tjene som stikprøve. Herfra har Olrik fremdraget 6 boer med billeder. De

billeder, der kan tælles, bliver til 29. I samme protokol kan man finde yderligere 6 boer med ialt 19 billeder. Bindet indeholder 121 bofortegnelser. Der er altså billeder i hver tiende.

Denne vækst fra ingenting i 1580erne til dog noget omkring 1610 fortsætter de følgende årtier. Dødsboerne 1621-60 viser en stadig almindeligere brug af stadig flere billeder. Det hævdes som en god tommelfingerregel, at et billede, der optræder i et dødsbo, er anskaffet 10-15 år før af et menneske i fyrrerne[12]. Det vil sige, at den udvikling, som udlæses af skifteprotokollerne 1621-60, foregik i Christian IVs tid.

For bedre at kunne tolke det, der iagttages i Helsingør, må man prøve at sammenligne med en lignende undersøgelse fra en anden by. Der er næppe mange at vælge imellem. Her vil Paris blive brugt. Det er ikke, fordi Paris er en by, man umiddelbart ville finde på at sammenligne Helsingør med, det må indrømmes. Men sagen er, at der under Georges Wildensteins ledelse er udført omfattende undersøgelser af det parisiske borgerskabs interesse for billeder i 16. og 17. århundrede. I Paris synes udviklingen at være begyndt godt et halvt århundrede tidligere end i Helsingør; men når man kommer så

Lot og hans døtre. Af Albert Haelwegh omkring 1645. Haelwegh indvandrede til Danmark 1643 og arbejdede her til sin død 1673. 54×37 cm.

Rachels død ved Benjamins fødsel. Udsnit af mindeblad over Margrethe Juel. Af H. A. Greys ca. 1651. (13×20 cm).

langt tilbage, bliver kildematerialet svagere[13]. I første halvdel af 17. århundrede lader det til, at forholdene i Paris var faldet ind i et roligere leje. Den del af Wildensteins resultater, der omfatter tidsrummet 1612-60, er offentliggjort i en artikel for sig[14]. Den dækker et antal notar-kontorer fra centrale kvarterer i byen, og det stof, der er fremdraget, svarer i omfang nogenlunde til det, Helsingør viser sig at kunne aftvinges. De ydre omstændigheder indbyder altså til sammenligning, og Paris vil derfor nogle gange komme på tale. Naturligvis er der noget urimeligt i det. Men der er den fordel, at enhver har et vist begreb om Paris og om denne bys stilling som et hovedcentrum i den europæiske kulturs historie. Der er i det mindste én bebrejdelse, man ikke kan rette mod valget af sammenligningsmateriale. Det rummer ikke den fordækte hensigt, at forholdene i Helsingør skal glimre på en farveløs baggrund.

Wildensteins undersøgelser er publiceret udførligt og fornemt i det store tidsskrift Gazette des Beaux-Arts. Helsingørmaterialet er i flere henseender nok så overraskende. Det må være umagen værd at lægge det frem.

BILLEDERNE SOM MØBLER

Hjemmets udstyr består først og fremmest af møblerne. Det er dem, der giver stuerne karakter. Derfor begynder den almindelige dødsbofortegnelse med rubrikken trævare, som ofte er delt op efter de forskellige værelser. Desuden kan der så, alt efter indholdets mangfoldighed, forekomme mange andre rubrikker: sølv, messing, tin, jern, gangklæder, linned, bøger, våben osv. Når der er jordegods og rede penge, står de dog gerne allerførst. Hvis billederne danner et afsnit for sig, kan det ske, at også det er inddelt efter værelserne. For det meste indgår billederne i rubrikken trævare. Man ser i dette tilfælde ikke alt for strengt på materialeangivelsen. Den snedker, som blev hidkaldt for at vurdere møblerne, måtte tit tage sig af ure og spejle, krukker og fade, glas og billeder.

De blanke, farvestrålende skåle og krus udgjorde den væsentligste udsmykning. De var af sten, ler eller træ, der var malede skåle, hvide, røde eller blå fade, hollandske lerkrukker og fade, spanske skåle og krus, ofte nævnes konfektskåle eller -fade. Som smykkegenstande brugte man meget glas, sjældnere flasker, hollandske glas, venetianske glas, forgyldte rømere. Den rige købmand Wadse Ipe Fries ejede 22.5.1638 to forgyldte glas med deckel (låg) på. Der er eksempel på, at man tilkaldte en vis Christoffer glaskræmmer til at vurdere disse varer[1]. Blandt tingene fandtes en indiansk nød belagt med tin. De større genstande af sølv har formentlig også, i hvert fald lejlighedsvis, skullet stå fremme; men de havde altid deres egen rubrik.

Det er blandt tingene af denne kategori, billederne trænger frem. I skrædder Peter Clausens bo 3.8.1625 optræder en rubrik for Drikkekar, og det er her, stuens fire tavler er opført. Man kan finde overskrifter som Små Stykker (billeder) og Krus[2]. Da billederne begyndte at få så stor betydning, at de blev udskilt til et eget afsnit, smuttede skåle og glas somme tider med i det. Blandt billederne i borgmester Didrik Mahrs gård vurderede Hans Mogensen to små forgyldte lakfade samt nogle skåle og krus[3]. Andre malere kom i samme situation at måtte tage krukker og fade med i billedsamlingerne[4].

Billederne var følgelig anbragt ligesom krus og glas på hylder. Beskrivelserne røber det, når det hedder, at nogle ubrugelige billeder tilforn har stået i stuen eller at fire billeder står på posterne[5]. I skrædder Jacob Pedersens bo 27.1.1659 siges det udtrykkelig, at fem stykker står omkring stuen på hylderne, og nogle år senere stod hos Jørgen v. Vehlen otte historiske skilderier

Salomons dom. Af Boëtius Bolswert, 1580–1633, efter Rubens. Maleriet kom i 17. årh. i den danske konges eje, og det blev også kopieret her i landet. 44×50 cm.

på hylden over døren[6]. Man kendte udmærket metoden at hænge billeder op, men det udtales sjældent. Der er eksempler med stykker, der hænger på posterne, og hollandske malede stykker, der omtales som otte små hængende tavler[7]. Det samme må være meningen med at angive et løst billedes plads som *på væggen*. Der var ofte billeder over vinduer og døre, enkelte gange over skorstenen, dvs. kaminen. Det sidste var tilfældet hos lensmandens skriver og i slotsfogdens store stue[8].

De løse billeder var tit i ramme. Det var de vel for det meste, man får sjældent besked. Om mange hedder det, at de var foruden ramme. Hos kapellanen Rasmus Lange hang i studerekammeret 64 kobberstik i rammer, hvert stik vurderet til 8 skilling. Så var de langt dyrere malerier vel også indrammede[9]. Som nævnt løber man af og til på rammer foruden maling eller rammer til kontrafejer[10]. En glarmester havde otte små rammer med glas udi stående, formentlig til salg[11]. At have glas for billederne, sætte spejl for, var noget af en luksus; kun få mennesker ofrede det[12].

Fra kongens billedsamlinger har man det indtryk, at den almindeligste ramme var en sort liste. Det var måske også tilfældet i borgerlige hjem. Når der så forholdsvis sjældent står sort ramme, kan det være, fordi det var det sædvanlige. Ofte er det jo sådan, at det er de usædvanlige rammer, der får en karakteristik med på vejen. Der er ikke så få forgyldte rammer, et sted tales om hollandske forgyldte rammer. Eller de kunne være af ibenholt og eventuelt flammede, dvs. med springlister, eller af egetræ og udsnidede[13]. Rammer omkring spejle, der på en måde hørte med til billederne, omtales med de samme ord, de var sorte, forgyldte eller af ibenholt. Men spejle var fåtallige, de fleste lod sig nøje med ét, og det er naturligt, at der var kostet mest på spejlrammerne. De fandtes f. eks. i alabast eller indlagt med paddeskal[14]. Ottekantede billeder og spejle er ikke noget særsyn, en sjælden gang tales om runde. Kun én gang støder man på ordet oval[15].

Billederne var anbragt i stuen. Ofte var der også billeder i et par andre rum. I mange gårde var de fordelt på 4-5 lokaler, foruden stuen også i salen eller de to sale, som nogle gårde havde, en stor og en lille, samt i nogle kamre.

Det var de løse billeder. Desuden var der de faste, som det er meget sværere at få fat på. Mange stuer havde paneler med dræt ter, en vægbeklædning af

Peters fiskedræt. Af Cornelis Galle, 1576–1650, efter Marten de Vos. 17×21 cm.

stof. De mange drætter anføres enten alenvis eller i så og så mange stykker. Der nævnes røde drætter opsat med lister og malede drætter. En sjælden gang står der drætter løvværk[16]. Udtrykket leder tanken hen på skabelonmalede mønstre, forgængeren for vore trykte tapeter. Måske var løvværket trykt. Måske var det trykt i Helsingør. Det lyder som en uhørt dristig påstand, men muligheden foreligger virkelig. Der var et tapettrykkeri i byen. I 1631 indbragte malerne en klage over deres kollega, maler Anders Jensen, fordi han »holdt to embeder«, både maleri og drættrykkeri. Men da det ikke var muligt at overbevise borgmester og råd om, at det stred mod lavsskråen, endte sagen med forlig. Anders Jensen gik ind på at betale malerlavet 3 dlr for til gengæld »at må bruge både malerembedet og trykkeri«[17]. Trykkeriet omtales 1635 som en eksisterende virksomhed[18]. Den trykker, hvis bo blev registreret 11.11.1654, har nok trykt tapeter. Foretagendet viser malerfagets teknisk fremskredne stade. At en sådan produktion foregik i Danmark i 17. århundrede, er vist ganske ukendt[19].

Hvorom alting er, der var ofte, som det hed, panel eller drætter omkring stuen. Ganske de samme ord blev ofte hæftet på en serie billeder. De erstattede i så fald drætter. Eller man kan sige, at malede drætter i visse tilfælde var billeder. Motivet kan være nævnt, der tales et sted om malede drætter om Tobias[20].

Da maleren Mattis Hessler havde vurderet borgmester Hans Kierurts samling af billeder, blev han opmærksom på, at nogle af dem allerede var blevet regnet med i gårdens værdi. Den bemærkning, han gjorde herom i boets protokol 28.9.1654, advarer om, hvad vi kan gå glip af, når de nagelfaste billeder ikke bliver beskrevet. Det pågældende sted i protokollen lyder:

er med Gaarden wurderit	di 7 fri Kunster a 9 mk	15 dlr	3 mk
	1 Billet	1 dlr	
	di 5 sind		6 mk
er med Gaarden wurderit	2 Venus billeder	2 dlr	
	2 Historier	2 dlr	
	1 Lidet støche om Riigdomb		2 mk
och med Gaarden wurderit	5 støcher offuer Winduffuerne	2 dlr	
	4 støcher paa posterne		3 mk

De 20 nagelfaste billeder blev vurderet til ialt 22½ dlr. De var både de fleste og de bedste i Kierurts samling, som bestod af ialt 36 billeder til en værdi af 30 dlr 1½ mk.

Man indfældede også billeder i loftet. I Sille Harder skrivers hus var der 2.8.1631 en tavle over bordet er nagelfast, andensteds siges at det samme var over bordet fast i loftet. Det står anført midt i malerens vurdering af billederne, men uden pris vedføjet. I rådmand Peder Svendsens bo 25.7.1637 lyder

Kristus bespiser 5000. Udsnit af mindeblad over Jørgen Vind. Af H. A. Greys 1645. 18×15 cm.

en opregning: 2 stykker for bordenden 9 dlr, 2 stykker over stuedøren 8 dlr, 1 stykke under bjælkerne som sidder fast og 2 gamle stykker nedenfor uberegnet.

Også de ikke-nagelfaste bordhimle opføres for det meste blandt malerierne. De var givetvis ofte malerier. Kun når det udtrykkelig fremgår, f. eks.: 1 himling med de fire monarkier påmalet, eller: 4 store stykker 4 himle under

Kristi forklarelse på Tabor bjerg. Udsnit af mindeblad over Margrethe Rosenkrantz. Af H. A. Greys 1646. (10,5×7,4 cm).

loftet[21], bliver de talt med som malerier, skønt denne forsigtighed utvivlsomt er en overdrivelse.

Indfældede billeder har ens eller til hinanden svarende størrelser. Løse billeder har sikkert ikke sjældent haft et lignende seriepræg. Man er ikke altid henvist til at læse det mellem linierne eller af vurderingspriserne. Der omtales serier som 7 hollandske stykker på væggen lige store og lige gode eller 6 små stykker af et slags[22]. Men det er løsøre, som bliver splittet med boet. Det er en ren undtagelse, når løse billeder i stuen regnes som en permanent udsmykning, der hører til og rettelig bør gå i arv med gården[23].

Tekniske betegnelser

Sproget havde mange ord til at omtale billeder med; men der bliver ikke gjort meget ud af at skelne skarpt mellem betydningerne. I de over hundrede tilfælde, hvor malerierne er skilt ud fra trævarerne og får deres eget afsnit, lyder overskriften de fire femtedel af gangene Skilderi. I resten indgår dette ord

Lazarus opvækkelse. Udsnit af ligprædikenstik over Ernst Normand. Af Simon de Pas 1648. Simon de Pas indvandrede til Danmark 1624 og arbejdede her til sin død 1647. 6,2×8 cm.

ofte i overskriften i sammensætninger som skilderistykker, skilderier og tavler, stykker og skilderier. Skilderi svarer måske bedst til vort altomfattende ord billede. En brugelig, men sjælden afledning er skilderads. Måske er det lidt nedladende, det er altid små skilderads. Et sted bruges det med en mere bestemt betydning. I en malers bo var der store og små drætter uden skilderads, dvs. der var endnu ikke malet på dem[24].

Forkortelsen stk, som til stadighed bruges ved opregningerne, er ikke et ubestemt udtryk. Stykke er det helt almindelige ord for billede som genstand betragtet, langt hyppigere i brug end skilderi: malede stykker, kontrafejstykker, papirsstykker, kobberstykker, hollandske stykker.

Tavle er næsten det samme. Det giver imidlertid en fornemmelse af noget mere solidt, fordi det er det, der træffes i stentavler, skrivertavler, tavler af glas eller af sølv. En eneste gang omtales tavler på lærred[25]. Tavler var sikkert i almindelighed malerier på træ. Vel at mærke, når det var malerier, for ordet har en anden betydning, som nok tør skelnes fra den førstnævnte. Måske har de mange skrivertavler og sorte tavler på væggen givet ordet den betydning, det har i skrevne tavler, som var på papir. Tavler på papir er et

almindeligt udtryk. Med det hænger ordet landtavle sammen, som betyder landkort. At landtavle somme tider bruges i stedet for landskab, vil man helst betragte som sprogligt roderi fra skriverens side.

En del tavler (og våbner) er uanset materialet ikke talt med som billeder, skønt mange af dem måske burde være det. Der tænkes på kalendertavler, ugetalstavler, tavler med forgyldt skrift og navnetavler. Kongesønnen Christian Ulrik Gyldenløves elskede Bente Lucht havde i sit kammer i faderens gård hængende to skrevne tavler af kongelig majestæt og prinsen, også omtalt som skrevne tavler med kongens og prinsens hænder, altså autografer[26].

Ordet kontrafej betyder portræt. Det bruges fortrinsvis om billeder af navngivne eller unavngivne personer. Det forekommer givetvis også med en almen betydning af maleri eller billede. Der optræder et Jerusalems kontrafej; men den slags er sjældent.

Man må spørge, hvilken sikkerhed vi har for, at stykker, tavler, skilderier og kontrafejer var malerier, eller i det mindste ofte var malerier, og ikke kobberstik. Til syvende og sidst er det i forhold til det meget store antal billeder, som omtales, kun yderst sjældent, man får noget at vide om den anvendte teknik. Mange af billederne på Helsingørborgernes vægge var givetvis kobberstykker, dvs. kobberstik. De kunne være i ramme, af og til endog under glas, eller uindrammede, hvordan de så ellers var opsat. Nogle omtales som trykte stykker, man kan finde et kontrafej på atlask trykt i ibenholts ramme[27]. De mange papirstavler var vel for det meste stik.

Men det er lige så sikkert, at mange af billederne virkelig var malerier. Ord og ordsammensætninger som malede stykker, malede tavler, oliefarve malninger, malværk, gemeldter, oliefarvestykker, vandfarvestykker eller eventuelt vandstykker, at motivet var afmalet eller påmalet, er ganske almindelige. Malegrunden oplyses ikke sjældent, lærred, dug, dræt, panel eller træ, af og til papir. Udtrykket malede kobberstykker er lidt mærkeligt. Det siger vel blot det samme som betegnelsen farvede eller illuminerede stik, tavler, skilderier eller papirstykker. Nogle punkter er mere dunkle. Hvad er et kruset stykke eller et stykke krustet med tre slags billeder[28]. Det samme ord synes anvendt i auktionskataloget over Karel van Manders samling[29]: Et Conterfey af Kruse. Menes der et riffelmaleri – eller et krucifiks?

Tegninger kendes, der er f. eks. nogle få stykker gjort med en pen[30]. Stykker på pergament kan være tegnede eller malede med vandfarve[31]. Et kontrafej som kong Gustav Adolf på guldlæder eller på forgyldt pergament må vel være trykt. Afridsninger har måske også været tegninger, selv om det er sikkert, at ridsede billeder kan betyde malerier[32].

Man kan gætte på, at glastavler måske kunne betyde billeder med glas for. Men det nævnes nogle få gange, at man havde egentlige glasmalerier, malede brændte stykker af glas, eller billeder tegnet på glas[33]. Flere gange siges det mærkeligt nok, at et billede er malet på alabast[34].

Den fortabte søn vogter svin. Af Claes Jansz. Visscher 1608 efter David Vinckeboons. 25×32 cm.

Skulptur

I mange stuer og sale hang en udsmykning, som må have virket noget dominerende: hjortehoveder, råbukkehoveder, hirtzkøpfe, hjortehoveder med takker; et sted sidder et nagelfast over skorstenen[35]. Der kan være otte, ti eller femten hoveder i et værelse. De er en slags skulptur, og blandt dem dukker børnehoveder og andre figurer op.

Måske har også egetræsmøblerne kunnet fremvise en del udskårne billedfremstillinger. Det nævnes dog sjældent, men beskrivelserne af møbler er meget fattige på ord. På anden side var udskårne møbler dyre, så man bør ikke spænde forventningerne for højt. Øverste visiterer ved tolden Nickel Holmer havde 20.1.1649 et udgravet egetræsur med billedsniderarbejde, vurderet til 50 dlr, samt en stor Dantziger kiste, som er indlagt, til 12 dlr. En tjenestepige hos præsten Rasmus Lange havde 16 dlr tilgode i løn. Hun fik som erstatning udlagt en udskåret kiste. En seng med billedhuggerarbejde, som tilhørte fiskemester Niels Olsen, blev vurderet til 40 dlr, og en kiste med udhugne billeder i Anniche Hans Petersens bo til 30 dlr.[36]. Derimod stod et forgyldt skrin med billeder på hos kommissarieskriver Bendix Mortensen kun til 2 dlr og et

vråskab med to billeder hos bager Peter Hoffmand til 3½ dlr[37]. Løse figurer finder man hos snedkerne. Hans Widebusch havde to små billeder af træ og Hans Andersen From fem træ udhugne billeder a 1½ mk[38].

Ordet billede betød i datidens sprog et stykke billedhuggerarbejde; ordet skulptur brugtes ikke, heller ikke om figurer af sten. Skrædder Mattis Mortensen ejede to små stenbilleder, men de blev sprunget over ved vurderingen, og Dyveke Willum Hybersens havde to små marmorstens billeder; hos hende stod en hel gruppe genstande under betegnelsen Adskillige Slags Stenværk. Det er naturligt hos en stenhugger som Boldevin Woltemacht at finde, foruden 28 grå Gullands sten opmagasineret i Helligåndsklosterets port, to stenbilleder i hjemmet[39].

Det er vanskeligere, at man heller ikke brugte ordet relief. En del af tavlerne, især dem af sten, ler eller kridt, må have været relieffer. Der var en del tavler af alabast, nogle af dem som nævnt malede. Men selv i så fald kan de jo have været relieffer, som de utvivlsomt var, når der står, at de havde forgyldning. Der er bevaret flere små alabastrelieffer i danske kirker. De har almindeligvis forgyldte enkeltheder. Man antager dem for nederlandsk eller tysk import. Det mærkelige er, at alabasttavlerne altid var små og billige og optræder flere sammen, helt op til ti stykker. For det meste vurderedes de til 1-2 mk med udsving fra 12 sk til 1 dlr. Det kan ikke være rimeligt at

Nadveren. Af H. V. L. efter Crispin van den Broeck, 1524–91. 20×26 cm.

Kristus på korset. I forgrunden Kristus bærende korset, i baggrunden Jacobsstigen og andre fremstillinger. Udsnit af mindeblad over Niels Vind. Af H. A. Greys 1648. 14×11 cm.

tvivle på, at et alabastepitafium med Adam og Eva var skulptur. Mon ikke også der var relieffer på et alabastglas med to fugle og ornamenter på alabaststen med ringebånd eller klokkestreng[40]?

Et Mariabillede af voks må være et relief. Det var i hvert fald tavlerne af dønnikeværk, dvs. stukkatur, f. eks. Sankt Jørgen og dragen eller Marcus Curtius på overliggere til kaminer. Gips blev brugt til børnehoveder, engle og dyrefigurer, hjorte, løver, heste.

De skilderier af sølv eller forsølvede tavler, der omtales, Maries fødsel, doktor Luther, kan være enten relieffer eller plader med indgravering. Krucifikser af sølv kendes. Det kan være vanskeligt at afgøre, hvor mange af krucifikserne, som ikke er overvældende talrige, der var malerier. Når de opføres blandt malerierne, var de det vel. Ordet kontrafej optræder nogle gange i betydningen portrætmedalje, i så fald vurderet sammen med sølvtøjet.

Figurer og relieffer er ikke regnet med i sammentællingen af billeder (side 29); men når motivet er omtalt, er de medtaget i listen over kunstværker med benævnelser.

FORTEGNELSERNE

På den følgende side er opstillet en tabel, som viser resultatet af en række møjsommelige tællinger i skifteprotokollerne fra Helsingør 1621-60.

Da arv, der blev ført ud af landet, var belagt med særlig afgift, havde man 1605 forbudt privat skifte i Helsingør, hvor der var særligt mange udlændinge. At forordningen blev strikte overholdt, kan man næppe tænke sig. Når det kom til stykket, tog øvrigheden først sagen op, når dødsfaldet blev anmeldt[1]. Mere til skade for vort formål er det, at der blev foretaget mange skifter, hvor selve den detaljerede fortegnelse over boets løsøregenstande ikke blev ført ind i protokollen. Antallet af de egentlige registreringer, undersøgelsens fundament, står i første spalte. Der er ialt fundet 1771 bofortegnelser[2]. De første tre årtier fordeler de sig nogenlunde jævnt med nogle og tredive skifter årligt, i det sidste årti er der godt og vel dobbelt så mange.

I næste spalte er anført antallet af de boer, hvori der er fundet billeder. Det er disse boer, som fortegnelsen side 147–172 først og fremmest omfatter. Den er blot udvidet med de få, som indeholder skulptur, så den omfatter lidt flere end tallet i spalte 2. Sammenligner man tallene i de to første spalter, fremgår det, at boerne med billeder stadig bliver flere i forhold til det samlede antal boer. I stikprøven 1603–10 var forholdet det, at der var billeder i 10 % af boerne. Gennem de fire årtier, som her er undersøgt, steg procenten fra 13 over 22 og 27 til 37. For det sidste femår er den 42. Det er en jævn og meget kraftig forøgelse.

Den tredie spalte oplyser, hvor mange billeder der kan tælles op i de boer, som nævnes i spalte 2. Det har været nødvendigt helt at se bort fra de billeder, hvis tilstedeværelse nævnes, uden at deres antal oplyses. Endvidere er de ialt 1156 kobberstik, som lå i kister hos tre malere og kunsthandlere, ikke talt med. Derved når man til tallet 7692 billeder, som hang fremme i folks stuer[3]. Sammenligner man tallene i spalte 3 med tallene i spalte 1, får man ligeledes en kraftig stigning. Mens der 1603-10 var under 1/2 billede pr. bo, steg tallet gennem de fire årtier 1621–60 fra knap 2 til 3 1/2, 4 1/2 og til sidst 6.

Sætter man tallene i spalte 3 i forhold til tallene i spalte 2, ser man, at også den gennemsnitlige størrelse af samlingerne vokser. Men stigningstakten er en anden. 1603-10 var der gennemsnitlig 4 billeder i hvert af de boer, som overhovedet indeholdt billeder. Det tilsvarende tal for de fire årtier 1621-60 er 11 – 16 – 16 – 16 1/2. Hvis man tør lægge noget i disse tal, kunne det se ud

Uddrag af skrifter i Helsingør 1621–60 (1603–10). Se tekst side 28.

	Boer ialt	Boer med billeder	Billeder ialt	Benævnte billeder
1621	34	6	65	9
1622	24	2	49	0
1623	33	4	36	17
1624	32	4	27	3
1625	31	6	22	4
1626	57	10	241	133
1627	38	4	40	3
1628	32	6	100	35
1629	40	3	8	3
1630	39	2	36	17
1631[1]	2	1	62	8
1632	22	4	41	24
1633	31	7	76	2
1634	12	3	50	5
1635	27	8	176	38
1636	45	8	123	36
1637	51	9	116	19
1638	41	10	122[2]	53
1639	21	5	76	65
1640	39	10	202	92
1641	33	10	239	109
1642	26	4	25	0
1643	22	6	45	0
1644	46	6	71	23
1645	44	6	81[3]	27
1646	34	7	133	62
1647	27	14	213	94
1648	30	11	182	101
1649	21	5	65	30
1650	70	26	475	258
1651	49	16	352	37
1652	86	32	402	77
1653	70	23	419	120
1654	157	55	872	377
1655	127	42	622	231
1656	47	19	267	146
1657	46	18	392[4]	107
1658	60	21	318	178
1659	87	33	447	127
1660	38	26	404	83
1603–10	121	12	48	11
1621–30	360	47	624	224
1631–40	291	65	1044	342
1641–50	353	95	1529	704
1651–60	767	285	4495	1483
1621–60	1771	492	7692	2753

[1] Året 1631 er mangelfuldt, se oversigten over skifteprotokollerne s. 173.

[2] 715 kobberstik opbevaret som lager ikke talt med, se 22.5.1638, Wadse Ipe Fries.

[3] 217 kobberstik ligeledes, se 16.7.1645, Peder Hansen Schrøder maler.

[4] 224 kobberstik ligeledes, se 1.6.1657, Casper Kegelhoff maler.

Tro, håb og kærlighed. Af Antonie Wierix, 1552–1624, efter Marten de Vos. 20×29 cm.

til, at mens den nye skik var under opbygning, voksede samlingernes gennemsnitlige størrelse. Derefter blev antallet af billeder kun forøget, fordi stadig flere mennesker indrettede deres hjem med billeder. Skellet kan ligge omkring 10-15 år før det aflæses i dødsboerne, dvs. ved 1615-20.

Den fjerde og sidste spalte opgiver antallet af de billeder, som på en eller anden måde er karakteriseret med hensyn til billedindholdet. Det er de billeder, som er optaget i listen side 83–146. Også denne liste er lidt større, end tabellen angiver, fordi den er udvidet med de få skulpturer, hvis indhold er antydet i bofortegnelserne. Ud af det samlede antal på 7692 billeder er der til de 2753 hæftet nogle ord om, hvad de forestillede, som kan være med til at fortælle, i hvilke retninger smag og interesser gik.

Det er, i tal, de oplysninger, som er udledt af det valgte materiale. De har en vis betydning i sig selv. De tegner både en tilstand og en udvikling. Men bedst ville det være, hvis de kunne sammenlignes med oplysninger af lignende art andensteds fra. Man kan forsøge med dem, der er fremlagt fra Køge af Victor Hermansen, og med nogle oplysninger fra Odense, som er publiceret af Svend Larsen[4]. Det må indrømmes, at det ikke rækker vidt. I ingen af de to tilfælde er der et samlet materiale som baggrund. Man må prøve at finde nogle tal indenfor de fremlagte grupper af oplysninger.

Hermansen omtaler 10 dødsboer i Køge fra perioden 1621-53 med ialt

229 billeder plus et bo fra 1666 med 34 billeder. I gennemsnit er samlingerne altså betydelig større end i Helsingør. Men det hænger sammen med, at en af samlingerne på 107 billeder var meget stor, selv målt med en helsingørsk alen. Den vejer uforholdsmæssigt til i det lille antal boer.

Svend Larsen har gennemarbejdet 26 boer fra Odense i perioden 1638-85. Udvælgelsen har i høj grad social slagside. Han beskæftiger sig med rådmandsslægterne. Det er store boer efter købmænd, apotekere, toldere og professorer. Der findes da også mange billeder i dem, ialt 243 fordelt på 14 af boerne. Selv om man isolerer boerne fra før 1660 (17 boer hvoraf 5 med tilsammen 93 billeder), får man højere gennemsnitstal end i Helsingør, hvor flere sociale lag, også de lavere, er repræsenteret. I Odense er der vel at mærke ingen virkeligt store samlinger til at hæve gennemsnittet. Der var en enkelt mellemstor på 51 billeder, som tilhørte købmand Jørgen Friis, død 1641.

Ret beset er det muligvis utilstedeligt at tillægge disse tal fra Køge og Odense væsentlig betydning. Men som de foreligger, danner de ikke en baggrund, der fremhæver forholdene i Helsingør som særdeles mærkværdige.

Barmhjertighedsgerningerne. Af Peter Nagel (ca. 1570erne). 20×25 cm.

Mange andre mennesker end øvrighedspersoner og arvinger kunne komme til at beskæftige sig med et dødsbo. Fast ejendom blev vurderet af 4 eller 8 særligt indkaldte mænd. Håndværkere og andre sagkyndige blev ofte opnævnt til at vurdere særlige grupper af løsøre, og måske påtog nogle kvinder sig at gennemgå gangklæder og linned. I 105 af boerne blev billederne optaget i en rubrik for sig. Følgende malere blev tilkaldt for at vurdere dem:

Casper Hollefeldt[5]	3 gange	1621–26
Casper Keilhou[6]	51 gange	1623–57
Hans Mogensen	2 gange	1625–30
Poul maler	1 gang	1636
Casper Hollefeldt d.y.[7]	1 gang	1641
Mattis Hessler	28 gange	1646–60
Hans Kagmand	2 gange	1648–51
Christen maler	1 gang	1653
Søren Jensen	1 gang	1654
Ingen vurderingsmand nævnt	15 gange	

Som regel er forklaringen om de enkelte billeder lidt udførligere, når en maler tager sig af dem. Men det kan også gå modsat. Da Hans Kagmand 27.3.1648 vurderede de billeder, Beatrix Gerrits havde efterladt sig, nævnede han dem kun ved numre. Nummerering blev første gang benyttet af Casper Keilhou, da han 28.1.1646 ordnede billederne efter handelsmand Jens Mortensens hustru Karen Mogensdatter. Da gav han de 21 dyreste og bedste malerier nummer. Det samme ses ved hans vurdering af Katrine Wibrandts billeder og ved Mattis Hesslers af handelsmanden Hans von Havens[8]. Det er en slags begyndende katalogisering. Noget tilsvarende findes i øvrigt kun ved bøger. Det vidner om, at man betragtede billederne som ting af en anden og mere højtidelig slags end det øvrige løsøre.

Vurderingspriserne på billeder svinger fra 1 sk til 100 dlr. Det giver et vidt spillerum. Men den dyre ende af skalaen blev ikke meget brugt. Periodens to højest vurderede billeder tilhørte 22.5.1638 Wadse Ipe Fries, Kristi fødsel, med to fløje, til 100 og kong Ahasverus til 45 dlr. Man kan finde huse i byen, der blev vurderet til lignende beløb. Toldskriver Morten Jensens bo ejede en bordhimmel med de fire monarkier påmalet – Ninus, Cyrus, Alexander og Cæsar – som blev vurderet til 30 dlr. Sønnerne bevilgede enken Barbara Trugelsdatter, at hun måtte få denne himmel forlods uden hensyn til dens pengeværdi. I samme bo var der otte billeder til værdier mellem 10 og 15 dlr. Peter Timmermands enke Hillicke efterlod sig et billede af Venus til 24 dlr og et af Maria og Josef til 18. Kun få andre ejede billeder til over 12 dlr: Sille Harder skrivers, Roland v. Dichlen og vinhandler Peter Brochmand[9].

Danaë og den gyldne regn. Af Hieronymus Wierix, 1553–1619. 22×29 cm.

De meget små priser kom i anvendelse på kobberstik, som i almindelighed blev takseret til 4, 8 eller 12 sk. Men de kunne sagtens koste flere mark, og tolder Hans Pedersen havde Danaë og den gyldne regn i kobberstik samt et stik trykt på atlask, som hver var sat til 3 dlr. Mange malerier var langt billigere. I Jens Sørensen Hygens våning hang malerier på lærred til 6 sk stykket[10]. Malede stykker til 4 eller 12 sk kan naturligvis være illuminerede stik. Men det er ugørligt at skelne mellem malerier og stik ved hjælp af vurderingsprisen.

Billederne som værdigenstande

Billederne blev vurderet i pengeværdi, for at de kunne indgå i boets aktiver på linie med andre løsøregenstande. Af protokollerne får man det indtryk, at folk levede med talrige små og store uafgjorte pengemellemværender. Ved dødsfald måtte de bringes ud af verden. De fleste skifter slutter med temmelig lange lister over tilgodehavende og bortskyldige summer. Kreditorerne fik udlagt en skønsom blanding af rede penge og løsøre, deriblandt også billeder, til dækning af deres krav. På grund af den store rolle, dette spiller, synes man, at vurderingsprisen må have noget realistisk ved sig. Den må have været en

Bacchus, Ceres og Venus. Af Jan Saenredam 1600 efter H. Goltzius. Stikket blev med nogle ændringer benyttet som forlæg til et relief over Møntporten på Frederiksborg o. 1620. 43×32 cm.

brugelig regulator, så der hverken var en uberettiget gevinst eller en urimelig belastning ved at få udlagt genstande eller billeder.

Der gik billeder alle mulige steder hen på den måde. Det bo, der giver de fleste oplysende eksempler på fordelingen, er handelsmanden Hans Kruses 16.7.1658. Hans samling på 98 billeder blev helt opløst. Arvingerne fik kun 20, resten gik til forskellige institutioner og personer, der havde penge tilgode i boet. Med institutionerne virker det mest naturligt, i hvert fald at den tyske Mariekirke fik et maleri af Abraham og Melkisedek og hospitalet et landskabsbillede. Lidt mere overraskende er det, at byens øvrighed tog imod 10 små damer og 5 andre billeder til dækning af omkostning til dels fra krigens tid, og at »forløvningsmændene« fik et gebyr på ikke mindre end 30 dlr i form af nogle billeder, der hørte til i Hans Kruses far rådmand Johan Kruses gård. Derimod skal det næppe forstås bogstaveligt, når det hedder, at begravelsesomkostningerne blev betalt med et portræt af enken. Hun har vel lagt pengene ud og fået sit eget portræt forlods som erstatning.

Tjenestefolk fik ikke sjældent tilgodehavende løn betalt med løsøre. Efter Hans Kruse fik Bendix Brodersen en lønrestance betalt med et stykke om

Venus og Amor.
Af Jan Saenredam, 1565–1607,
efter H. Goltzius. 21×14 cm.

Abraham, et om Davids salving samt en schäffer, dvs. et hyrdebillede, malerier som han gennem årene havde kunnet betragte i sin husbonds store stue. Man studser, når en Johanne sykvinde, der havde en daler tilgode hos postmester Jacob Carstensens kone 5.9.1653, fik et maleri af Bacchus som betaling.

Også udenbys folk kunne man stille tilfreds med billeder. Storkøbmanden Moritz von der This i København lod sig betale af Hans Kruses bo med en lang række billeder. Der gik endog billeder fra boet til England, Hamborg og Holland. Det er bemærkelsesværdigt, at ikke mindre end fem kreditorer i Amsterdam fik billeder udlagt. At billederne virkelig skulle sendes derned og ikke blot sælges for hollændernes regning, ser man af, at de billeder, som sønnen Johan Kruse, der boede i Holland, skulle have, blev stillet sammen med nogle, der skulle til en af Amsterdamkøbmændene. I Holland var billeder billige, men der var umådelig mange af dem, og alle og enhver brugte dem som samle- og investeringsobjekter. Sammenhængen mellem markederne i Holland og Helsingør var lige så naturlig for billeder som for andre varer.

I 17. århundrede var myndighedsalderen høj og levetiden kort. Derfor spillede umyndiges midler og værgemål en stor rolle. Når små børn, der er

anbragt i huset hos andre, skal arve, synes rede penge på deres plads. Ikke desto mindre ser man til stadighed børn få udlagt løsøre, også billeder. Seneca Brodersens to børn på to og fire år fik ved forældrenes død et hyrdebillede. To piger på 15 og 16 år fik talrige billeder efter deres bedsteforældre, toldskriver og borgmester Christen Davidsens[11]. Dog beholdt børnene dem ikke altid. Efter Wadse Ipe Fries var der mange billeder til livsarvingerne. Både de voksne børn og formynderne for de umyndige solgte en del billeder ud af lodderne. Men man ser også det stik modsatte. Vinhandler Peter Brochmand efterlod sig 13.4.1653 en enke og otte børn i alderen 10 uger til 16 år. Gennem den følgende tid måtte formynderne jævnlig indkræve tilgodehavender for deres myndlinger i andre dødsboer. På den måde overtog Peter Brochmands arvinger ikke så få billeder. Efter bager Peter Johansen fik de et dobbeltportræt af Peter Johansen og Peter Brochmand, et portræt af Peter Johansen alene og et af hans søster Heile Peters. De fik portrætter af Christian IV både i Arendt Kruses bo og i Alexander Davidsens[12]. Man har det indtryk, at formynderne med forsæt sørgede for at få billeder udlagt.

Man må huske på, at det jo kun er et fåtal af de afsluttede skiftedelinger, der bliver refereret så nøje, at man får at vide, hvem der fik hvad udlagt, og der var langt fra billeder til alle kreditorer. Blot en mand et par gange optræder som modtager af billeder, må man tro, det må have været hans særlige ønske. Og der er dem, der kommer igen oftere. Alexander Davidsen efterlod sig en middelstor samling på 51 billeder. De 18 af dem havde han sikret sig i boerne efter Minche Eylersdatter og Barbara Jens Ravns[13]. Den sidste var hans svigermor. Hun havde ejet en net lille samling på 27 billeder, og hun har haft sagkyndig hjælp til anskaffelsen nær ved hånden. Gennem mange år havde hun en svigerinde boende hos sig, som var gift med kongens maler Jacob Adolf på Frederiksborg. Alexander Davidsen tog så mange billeder i hendes bo, at han måtte betale de andre arvinger lidt.

Johan Winandt optræder som aftager af billeder i boerne efter præsten Rasmus Lange, købmand Hans Kruse og brygger Peder Lauridsen[14]. Kræmmer Jochim Ostmand erhvervede på samme måde billeder i boerne efter skomager Peder Iversens kone, postmester Jacob Carstensens kone, præsten Rasmus Lange og Alexander Davidsen[15]. Jochim Ostmand må have været samler.

BILLEDEJERNE

Den store liste side 147–172 omfatter 500 boer, hvori der er omtale af billeder eller lignende kunstgenstande. Det er over en fjerdedel af samtlige gennemlæste skifteforretninger. Spørgsmålet er nu, hvilke sociale lag den når. Naturligvis skærer den ikke et glat snit ned gennem befolkningslagene i Helsingør. Men man skal helt ned til de subsistensløse uden fast bopæl, som intet ejede overhovedet, for at kunne tale om lag, der slet ikke er repræsenteret. I en halv snes tilfælde er arveladeren en kvinde, som hverken i sit navn eller ved at have børn røber at have været gift. Tilnavne som huekvinde eller sypige karakteriserer dem i social henseende som ydmyge eksistenser[1]. Andre er rent ud sociale tabere. Blandt billedejerne findes et par kvinder, som bliver forvist fra byen på grund af tyveri, og der er en vognmand, som skal i jern på Holmen og hvis kone samtidig bliver sendt i tugthuset på grund af deres »store uskikkelighed og letfærdige mund«[2].

I listen er medtaget protokollens oplysning om den afdødes erhverv, bopæl og arvinger. Hist og her har enkelte tilføjelser kunnet fremskaffes fra andre kilder. Erhvervet kan ses i to trediedele af tilfældene, hvis enkers erhvervssituation sættes lig mandens. Erhvervsbetegnelserne skal bruges som ledetråd i et forsøg på at placere indehaverne socialt.

De største og bedste, i betydningen højest vurderede, samlinger kan inddeles i grupper. To særligt store og kostbare, som blev vurderet til 360 og 390 dlr, skiller sig så meget ud, at de vil få deres eget afsnit nedenfor. Efter dem kommer en lille gruppe store samlinger på omkring 50-100 billeder til en samlet værdi af mellem 100 og 200 dlr. De findes i følgende boer:

Roland von Dichlen 19.11.1639	140 dlr
Dyveke Willum Hybersens 3.2.1641	180 dlr
Hillicke Peder Timmermands 2.7.1647	170 dlr
Antonio Ottesen 29.3.1653	100 dlr
Hans Hybersen 18.4.1654	200 dlr
Hans Kruse 16.7.1658	170 dlr

Om forbavsende mange af de nævnte gælder det, at deres erhverv ikke er oplyst. Hans Kruse var handelsmand, og tilfældigt hører man, at Roland von Dichlen også logerede fremmede gæster[3]. Formentlig tjente de alle deres penge ved handel og tilhørte byens kreds af velhavende købmænd. Det er

samlinger af dette format, Enevold Rasmussen Brochmands i Køge bør sammenlignes med. Den bestod af 107 billeder til ialt 92 dlr.

En tredie kategori af samlinger er på gennemgående 40-80 billeder vurderet til mellem 50 og 80 dlr ialt. Det er dog lidt penge. Det drejer sig om sytten boer:

Overvisitør Baltzer de Bitter 3.12.1623	63 dlr
Sille Harder skrivers 2.8.1631	81 dlr
Tolder David Lucht 21.5.1635	73 dlr
Rådmand Christen Villadsen 9.6.1636	56 dlr
Vintapper Mattis Tiller 10.6.1640	54 dlr
Handelsmand Jens Mortensen 28.1.1646	80 dlr
Toldskriver Christian Preuss 25.2.1648	62 dlr
Handelsmand Meinert Henriksen 29.1.1650	62 dlr
Toldskriver Mikkel Berendtsen 17.5.1650	57 dlr
Brygger Hans Petersen 23.10.1650	50 dlr
Borgmester Laurids Christensen 1.5.1651	50 dlr
Vinhandler Peter Brochmand 13.4.1653	78 dlr
Visitør Hans Piper 25.7.1654	61 dlr
Handelsmand Henrik Hermandsen 20.11.1654	55 dlr
Tolder Herman Holstein 21.5.1655	72 dlr
Sognepræst Matthias Velhouer 2.1.1656	60 dlr
Claus Tommissen 4.2.1657	53 dlr

Her kommer embedsmændene ved Øresundstolden med på linie med handelsmænd og bryggere. Og nu er der en enkelt præst med. Det er karakteristisk, at der fra disse 23 boer er direkte forbindelse via arvinger o.l. til København syv gange, til Nederlandene to og til Tyskland to gange. En stilling ved sundtolden eller handel med vin betegner ligeledes kontakt med udlandet. Miljøet har sikkert båret et vist internationalt præg.

Købmænd, handelsmænd, kræmmere, vinhandlere og bryggere var borgerskabets rygrad. De tegner sig for et halvt hundrede boer. Det var folk herfra, som måtte påtage sig de borgerlige ombud som kirkeværger, skoleforstandere, fattig- og hospitalsforstandere. Det var også den kreds, som stillede det egentlige bystyre. Byfoged, borgmestre og rådmænd, som tilsammen tæller 12, repræsenterer samme sociale lag. Byens lavere funktionærer var også med blandt billedejerne. En underfoged, fire vejere, to hospitalsmestre, vagtmester og vagtskriver samt et par bysvende giver ialt 11.

Ved sundtolden var der mange indbringende stillinger. Materialet omfatter ikke mindre end 4 toldere, 6 visitører og overvisitører, 13 toldskrivere og en oversætter eller, som det senere hed, translatør. Desuden træffer man et par toldbodsvende eller -tjenere. Til socialgruppen højere funktionærer må man også regne fyrforvalteren, skriverne hos lensmanden og ved Hammermøllen

Andromeda befries af Perseus. Af Hendrick Goltzius, 1558–1617. Karel van Mander har benyttet stikket som forlæg for en detalje i et stort maleri (nu i Kassel). 22×16 cm.

samt en kommissarieskriver i Skåne, endvidere et par slotsfogder og en tilsynsmand ved Kronborg, som oprindelig var snedker, samt en svensk postmester, ialt 8. Hæren synes ringe repræsenteret. Der omtales en kaptajn armis ved Kronborg, en artillerikusk og en rytter. Søens folk stod ofte i kongens tjeneste. Det gælder især skibskaptajnerne og skibsløjtnanterne, ialt 11. Derudover nævnes 3 skudeskippere, 4 styrmænd og en sejlingsmand (matros). Et par ostindiefarere har vel nærmest denne betegnelse som tilnavn; i hvad egenskab de rejste, ved man ikke. De 14 færgemænd var ganske vist søfarende. Men international orientering gav deres erhverv næppe.

Man kunne opstille en gruppe fra liberale erhverv eller åndsarbejdere. Der findes 8 præster, en kantor og en klokker, to skolemestre og 9 musikere og instrumentister, fordelt med lige mange organister, trommeslagere og trompetere, den ene var felttrompeter. Sundhedsvæsenet er repræsenteret af syv barberer og badskærere, en jordemoder, tre kopsættere, en apoteker og en bader.

Som man kunne vente, går de velhavende og højt gagerede i spidsen. Men i alle etater når man ned under det øverste lag, ned til bysvenden, toldbodtjeneren, kusken og matrosen.

Håndværkerne dannede næsten en stand for sig. Den var af lavere social rang end købmands- og embedsmandsstanden. Blandt håndværkerne var der ganske vist velsituerede mænd, men mange levede jævnt eller fattigt. Standen er talrigt repræsenteret. I den efterfølgende oversigt er nogle få andre beskedne erhverv taget med.

Den største faggruppe er snedkerne med 14, hvis man regner drejere, billedsnidere og billedhuggere med. Dernæst følger skrædderne med 13 og smedene med 11, heri indbefattet grov-, klein- og nagelsmede samt krogmagere. Malere, skålefarvere og kontrafejere tæller 10, samme tal som bagerne. Skomagere og skoflikkere tæller 9, vognmænd 8 og møllere 6. Der nævnes 5 kandestøbere, murermestre og vævere, 4 glarmestre, guldsmede, hatte- og huemagere, slagtere samt stenhuggere, 3 bødkere, handskemagere, possementmagere, pottemagere og sporemagere, hvis en sporemagersvend tælles med, og 2 værtshusholdere. Følgende erhverv optræder i ental: blegemand, blytækker, bogbinder, brolægger, bryggersvend, buntmager, børstenbinder, destillerer, dugsvend, feldbereder, fægter, grydestøber, huekvinde, kalkslager, kedelfører, kældersvend, lademager, lygtemager, rebslager, remmesnider, rendelægger, ridderkok, saltsyder, sejlmager, senkelmager, sværdfeger, sypige, teglbrænder, tobakspibemager, trykker, tømmermand, tørveskærer, urmager og æseldriver; en sådan fandtes ved Hammermøllen.

En optælling og inddeling af den meget større gruppe boer, som ikke indeholdt billeder, ville måske røbe en stand under de forannævnte fag. Det er muligt; men det er ikke sandsynligt, den ville vise sig meget talstærk. Der er ikke talrige boer efter pligtskarle og tjenestepiger. Man finder nogen. Har der, som man vil forestille sig, eksisteret en stor skare af dem, har de vel levet yderst tarveligt og i praksis intet ejet, der kunne sættes til nogen værdi. Deres boer findes næppe beskrevet i et antal, der står i forhold til deres virkelige mængde. Øvrigheden beskæftigede sig jævnlig med yderst fattige boer. Men dem kan der også være billeder i. Modsat er der store og fyldige boer, som ikke omtaler billeder.

At hænge billeder på væggen, som ved ejerens død bliver skrevet op og vurderet i penge, er en skik, som kun forekommer, hvor der er tale om en vis grad af ordnede, hjemlige forhold og boligindretning. Under den synsvinkel havde skikken nu bredt sig til alle lag af befolkningen i Helsingør. Den var ikke forbeholdt en begrænset gruppe eller klasse, endsige en overklasse. Den kunne træffes hvor som helst. At den ikke findes hos alle, skyldes, at den ikke hører til livsfornødenhederne, men forudsætter særlig interesse.

Den romerske kejser Vespasian. Af Rafaello Schiaminozzi, 1529–1622. 50×36 cm.

Om at samle

Var der samlere blandt borgerne i Helsingør på Christian IVs tid? Spørgsmålet rejser et nyt: hvad er det at samle? Som kunstsamlere i 17. århundrede kender man næsten kun konger og hertuger, paver og kardinaler, der ejede værker, hvis berømmelse gjorde samlingerne værdifulde for langt flere end ejerne og for eftertiden. Den slags folk boede ikke i Helsingør.

Men ingen vil bestride, at man kan være samler på en mere beskeden måde. Det afgørende er ikke rigdom eller let adgang til at erhverve kunstværker af første rang. Det afgørende er kærlighed til billeder, interessen, engagementet. Hvordan det stod til med det, kan man ikke uden videre læse i en skifteforretning.

Der skete en samlevirksomhed i den forstand, at der gennem årene blev hentet mange billeder til Helsingør fra udlandet. Det tør man hævde, fordi de fleste af kobberstikkene nødvendigvis må være kommet fra udlandet. Der blev først fremstillet kobberstik i Danmark fra 1620ernes midte og da mest portrætter. En stor del af malerierne var også importerede, om nogle af dem siges det udtrykkelig. Andre var givetvis malet i Danmark.

December. Af Albert Haelwegh 1645 efter Joachim Sandrart. 35×24 cm.

Som motiv for samlevirksomheden kan man foreslå et økonomisk. Man taler om, at folk i Holland satte penge i billeder. Det har næppe betydet meget i Helsingør. Der var ingen skattefidus i sagen, og billeder er genstande med en meget ensidig brugsværdi, der udelukkende afhænger af den almindelige interesse for dem på stedet. Skal man lægge pengeværdier op, er sølvtøj og linned meget bedre og derfor mere brugt.

Man kan tale om en mode, der breder sig. Man fik stadig bedre råd og gjorde mere ud af hjemmets indretning. Ordet mode har en nedsættende klang af overfladisk efterlignelseslyst. Det vil være urimeligt at forklare den første opblussen af interesse for billeder på den måde. I det mindste i begyndelsen må folk have været optaget af modens indhold, billedfremstillingerne. De har været spændende. Den første almindelige brug af dem må både forudsætte og have fremkaldt åndelig virksomhed af en eller anden art. Man vil ikke finde på at kalde en stigende forekomst af bøger for en mode.

Det er ikke så let at give en forklaring på, hvorfor billederne bredte sig. Men i enkelte tilfælde kan man påvise den særlige adfærd, som kendetegner en samler. Erhvervelsen skal ske gradvis, ikke blot være en engangsanskaf-

Grammatik, en af de syv frie kunster. Af Frantz Clein 1645. Clein levede i Danmark 1617–25. 13×10 cm.

felse til hjemmet, når man sætter bo. Resultatet skal gå ud over det gennemsnitlige. En samling er det kun, hvis den omfatter mere end hvad folk ville kalde normalt ved udstyrelse af en lejlighed. Er samleinteressen til stede, vil det give sig udslag i et økonomisk offer, måske beskedent. Det er kun nogle ydre omrids af en skik. Men hvor de forekommer, må de være tegn på en levende omgang med kunst, der ikke kan affærdiges som tilfældige udslag af pengerigelighed.

I en del tilfælde får man lejlighed til at se så at sige det samme bo flere gange. Nogle af eksemplerne viser, at der sker vækst. Redo Piters, en kvindelig købmand, havde 29.8.1623 tolv billeder, ved sin død 11.2.1647 ikke færre end 29. Visitør Werner von Wou havde 29 billeder 18.3.1635, da hans kone døde. Efter hans egen død registrede man 7.10.1654 en samling på 45. I løbet af tiden fra 19.1.1636 – 10.6.1640 voksede vintapper Mattis Tillers (Tillnis) samling af billeder fra 12 til 41. Visitør Hans Pipers ejendele blev endog opgjort tre gange. Da hans gård 12.12.1633 var forseglet på grund af en retsag, omfattede registreringen kun fire billeder. 29.2.1644 optegnes 32 billeder, og efter hans død fandtes 25.7.1654 ikke færre end 73. Under omtalen

af udlæg af billeder til kreditorer var der tale om andre eksempler på lignende stadig forøgelse af samlinger.

I sin redegørelse for undersøgelsen af forholdene i Paris i samme tidsrum udtaler Wildenstein, at blandt de 738 mennesker, som ejede billeder, findes der ikke nogen samler. Det var usædvanligt, hedder det, at et billede blev vurderet til over 90 livres, dvs. 45 dlr. Klientellet hos de notarer, hvis akter er gennemsøgt, var embedsmænd og hoftjenere, købmænd og håndværkere, en verdensbys bourgeoisi med en levestandard, som ikke kan sammenlignes med Helsingørs. Men samlere var de ikke. Der nævnes nogle få af de betydelige mænd, der havde flest malerier. Ingen havde over 23[4]. Så er der sandelig større forskelligheder at finde i Helsingør.

De største samlere

Toldskriver Morten Jensen tilhørte en lavadelig slægt, der senere tog navnet Rosenvinge. Medlemmerne synes ofte at have giftet sig borgerligt og mange havde borgerlige hverv. På én bestemt måde skilte Morten Jensen sig dog ud fra sine bysbørn og medborgere. Han havde en stor billedsamling på en tid, hvor dette endnu var højst usædvanligt. Han døde juledag 1625. Da skifteregistreringen skulle foregå 9.5.1626, tilkaldte man hele to malere, Casper Hollefeldt og Casper Keilhou, som i fællesskab opgjorde samlingens værdi til ialt 390 dlr. Dens 180 billeder var fordelt på mange rum i Morten Jensens gård: stuen, sengekammeret, forstuen, den store sal, den lille sal, den grønne stue samt Johan Mortensens og Hans Povlsens kamre. Det var de to hjemmeværende børn, en søn og en stedsøn; den sidste blev siden borgmester i byen. Desuden var der i lysthuset Pirkentavl billeder i stuen forneden, i lysthussalen oven over, også kaldet salen i haven, samt i et tredie værelse. Det giver 11 forskellige lokaliteter.

Denne store samlings opståen har, ser det ud til, en særlig forklaring. Morten Jensen havde ejet et hus, som kongens maler og kunstleverandør Pieter Isaacxz havde haft til leje. Han var død nogle måneder før Morten Jensen og havde, så vidt man kan se, kun boet i Helsingør det sidste par år af sit liv[5]. Før da havde han levet i København 6-7 år og »en rum tid brugt sin kunst«, inden han blev commissarius for generalstaterne, dvs. Holland. Han havde nær kontakt med kongen, også mens han boede i Helsingør. Christian IV havde aflagt ham besøg der for at se hans malerier[6]. Peter Isaksen, som han kaldtes[7], gjorde desuden tjeneste som både velbetalt og på anden måde påskønnet hemmelig korrespondent for svenskerne som en slags spion. Men først og fremmest var han en både i Holland og Danmark bekendt maler og kunsthandler. At netop denne sjældne mand træffes som lejer hos en samler, hvis lige man søger forgæves på dette sted, kan umuligt være en tilfældighed.

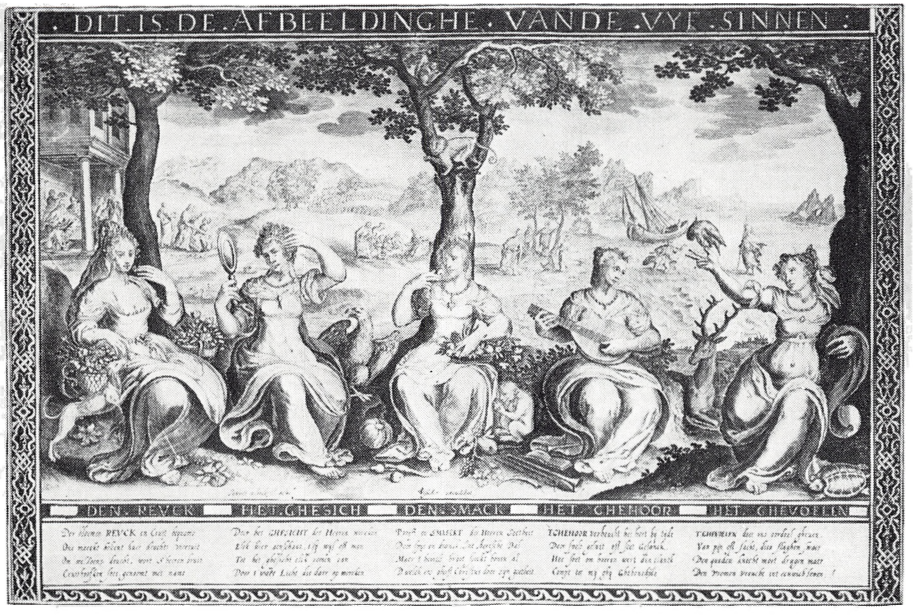

De fem sanser. Af Joannes Londerseel, 1570–1624. 38×56 cm.

Endnu langt hen i 1626 boede der arvinger efter Pieter Isaacxz i Morten Jensens lejehus. Blandt arvingerne var sønnen Isaac Isaacxz, ligeledes en kendt maler. Faderen havde »forstrakt og bekostet« hans uddannelse i udlandet og havde derfor oprettet et testamente, som i høj grad forfordelte ham. Men Isak Petersen, som han her blev kaldt, fik det omstødt. Det lykkedes ham at få overladt en del ting, som det i særlig grad var naturligt at give ham, faderens gangklæder og linned, hans »kunstkiste og al prent«, velsagtens kobberstik og bøger, samt »rivesten, pensler, farve og sligt, som hørte til hans kunst«. Men ydermere blev der tillagt ham 1/6 af faderens efterladenskaber, rørlige og urørlige, i Danmark og i Holland, »Amsterdam undtaget« siges det, svarende til en passus om, at også ved eftergivelsen af studiegælden var Amsterdam undtaget. De andre arvinger var tre døtre, som fik moderens gangklæder. To af dem var gift med Johan Ettersen af København og Pilegrim Busch. Denne overenskomst »lovede alle parter med hånd og mund uryggeligt at holde«.

Arvingerne havde til agt at føre arven eller en del af den til Holland. Rådet turde ikke selv fritage den for afgift, men henskød sagen til kongelig benådning. Dens udfald kendes ikke[8].

Efter dette sidespring, som de agerende personers betydning må forsvare, vender vi tilbage til Morten Jensens samling. Vel har denne forbindelse med en kunsthandler, men den var en privatsamling og ikke et lager beregnet på videresalg. Det må anbringelsen rundt omkring i boligen vise, såvel som bille-

dernes videre skæbne. De blev fordelt nogenlunde ligeligt mellem enken Barbara Trugelsdatter og de tre sønner. Den udvalgte prins Christian, der førte regeringen under kongens fravær, beskikkede rådmand, senere borgmester, Hans Olufsen til at tage vare på sønnen Morten Mortensens sager, mens han var i tjeneste hos fyrsten i Rusland. De to andre var Johan Mortensen, der døde allerede 1630, og toldskriver Willum Mortensen, død 1637. De fire arvingers egne dødsboregistreringer er ikke fundet[9]. Hjemmets kunstinteresse er bevidnet også på anden måde. Der fandtes i boet nogle alabast- og tudsten, der var hugget til et epitafium. Det erklærede arvingerne at de agtede at lade opsætte til Morten Jensens ære.

Som en udløber af beretningen om malerfamilien Isaacxz skal der tilføjes et par ord om Hillicke Peder Timmermands. I sin lange enkestand førte hun sig frem som handlende med stor sikkerhed. Engang mødte hun op i retten og førte sin egen sag. Man hørte naturligvis på hende. Men da dagens forhandlinger var ovre, gav man hende tilhold om, at nu skulle hun tage sig en værge, ellers ville hun få en beskikket[10]. Hun var en af byens betydelige samlere. Hendes 55 billeder var 2.7.1647 fordelt på følgende lokaler: stegerskammeret, stuen, stuekammeret, et lidet kammer i forstuen, strandsalen, skorstenskammeret og kakkelovnskammeret. Desuden stod der et par på loftet. Blandt hendes malerier var der flere, som bringer tanken hen på familien Isaacxz. Der var et dobbeltportræt af Isak Petersen og hans søn og to portrætter af Isak Petersen og to af hans hustru. Navnesammenfaldet er ikke noget bevis; men at der er tale om maleren Isak Petersen lyder dog højst sandsynligt. Portrætterne må have forladt byen sammen med Hillickes samling, der blev delt mellem en arving i Norge og en i København.

En anden malerisamling i byen tiltrækker sig opmærksomheden ved at være næsten lige så kostbar som Morten Jensens. Den tilhørte handelsmanden Wadse Ipe Fries. Med sine 55 billeder var den ikke så stor; men efter ejerens død blev den 22.5.1638 vurderet til 360 dlr. De dyreste havde han hængende i sit hus ved Stranden, deriblandt det tidligere omtalte af Kristi fødsel med to fløje til 100 dlr. Det har vel været en gotisk altertavle. Det er ikke den eneste gang et billede af den art påtræffes i privateje i Helsingør. Stefan Henning af Grøningen, død 1596, ejede et, som blev beskrevet med de samme ord; men det blev dengang kun vurderet til 3 dlr[11]. Nogle af billederne hang i Wadse Ipes lysthus, der lå i en have udenfor Svingelporten, dog var det kun ganske få. De fleste af billederne befandt sig i en anden gård, som indgik i boet under benævnelsen Herman Holstes gård. Herman Holst boede der selv og overtog som kreditor de billeder, der hang i hans stue. Herman Holst var sikkert maler og måske især kunsthandler. I et kammer i gården fandtes 2½ alen lærred »med grund pålagt til kontrafejer«, vurderet til 3 dlr, 2 paneler til tavler, altså træplader til at male på, samt nogle maler-

Slagscene. Af Johann Wilhelm Baur 1635. 11×14 cm.

pensler; men der var ingen ufærdige malerier. De omtalte materialer kan have været til salg. Det var, vil man umiddelbart mene, de »715 kobberstykker, onde og gode, dog de meste gode, vurderet for 100 dlr«, som lå på loftet[12]. Også i dette tilfælde må vi konstatere en nær forbindelse mellem en bemærkelsesværdig billedsamling og en kunsthandler.

Det er god latin at sige, at der ikke fandtes kunsthandlere i Danmark i 17. århundrede. Men det kan ikke være rigtigt. Måske kan man sige, at de, der drev kunsthandel, egentlig var malere af profession, eller at man ikke kunne leve af udelukkende at handle med kunst. Men en så stor specialisering ville også være tiden fremmed. Alene de to nævnte eksempler og kendskabet til den stigende forekomst af udenlandske billeder må vise, at man har drevet kunsthandel for dens egen skyld. Den havde så stor betydning, at andre gerne ville have del i den. Et par udenforstående, Jan Jansen Backer og Claus billedsnider, begyndte at »holde skilderi fal« i Helsingør. Der er formentlig tale om den bager Jan Jansen, som boede i en våning med det betegnende navn Børsen[13], og om Claus Brameier[14]. Malerlavet fik dem hurtigt standset ved sagsanlæg. De fik en vis frist, måske for at de kunne få lageret solgt ud, men måtte forpligte sig til hverken at handle med billeder mere eller »forskrive eller lade hente flere«[15]. De havde altså haft importforretning. Dette fandt sted 1632 i en provinsby. Det er utænkeligt, at der ikke i hovedstaden,

Moritz af Oranien, 1567–1625. Af Willem de Pas, 1598–1637, efter Crispin de Pas. 45×31 cm.

den langt større by København, foregik forretningsmæssig import og handel med skilderier.

Wadse Ipes samling blev opløst ved hans død. Børnene fik nogle af billederne. Der blev solgt 10. Herman Holst fik 8, deriblandt maleriet af Ahasverus til 45 dlr. Otte andre kreditorer fik tilsammen 12 billeder. Kun et eneste af dem synes at kunne følges. Vinhandler Arendt Kruse fik et lille maleri af Kristi gravlæggelse. Motivet genfindes i hans bo 11.11.1654. Selv om vurderingsprisen da kun var det halve, er det rimeligvis det samme billede.

Familierne Hybersen, Kruse og Holst

Malere og kunsthandlere har gjort deres for at udbrede brugen af billeder; det gjaldt deres eksistens. Men også almindelige bekendtskaber har virket formidlende. Af alle bånd binder og præger familieskab stærkest, og det kan man lettest konstatere. Det bør undersøges, om der er en forbindelse mellem forekomst af billeder og slægtsskabsforhold.

Den betydeligste kunstnerslægt i Danmark på Christian IVs tid var Steenwincklerne, arkitekter, billedhuggere og malere. Det skulle ikke undre, om interesse for billeder trivedes i Steenwincklernes bekendtskabskreds, der udstrakte sig til Helsingør. Hans Steenwinckel den Ældre, der indvandrede fra Emden og døde her i landet 1601, havde to børn, der blev gift med et par søskende fra Helsingør. Sønnen Hans Steenwinckel den Yngre blev gift med Katrine Willumsdatter, en datter med dennes bror Hyg Willumsen[16]. Katrine og Hyg var børn af Willum Hybersen og Dyveke Hygensdatter. Et epitafium i Mariekirken over Willum Hybersen fra 1634, antagelig tegnet af Hans Steenwinckel den Yngre, indfatter et maleri af ægteparret med seks levende og syv døde børn.

Da Dyveke Willum Hybersens døde, efterlod hun sig 3.2.1641 en af byens store samlinger på over 100 billeder. Tre fjerdedele af dem blev i seks lodder fordelt til børn og børnebørn på følgende måde. Den afdøde Hyg Willumsens to børn Frederik og Susanne fik hver en lod, hvori der var lige så mange billeder som i de andre, men ikke så kostbare. Hygs søster Froucken havde været gift med kgl. fiskemester Herman v. der Decke, der ved sin død ejede 14 billeder. Siden var hun blevet gift med Herman Kock og havde kunnet låne 9 gamle stykker om Herkules til udstyret af deres gård. De indgik nu i de nævnte lodder og tilfaldt Hygs børn. Hygs anden søster Anniche Willumsdatter var også død. Hun havde været gift med kræmmer Arndt Behmen, der døde allerede 1623 og ikke nåede at opleve billedrigeligheden. De havde i deres tid haft 8 billeder. Af deres tre børn levede nu kun datteren Elisabeth, som fik en af de seks lodder. Katrine Willumsdatter, Hans Steenwinckel den Yngres enke, fik den lod, der havde de kostbareste billeder. Men Hans Hybersen synes at have været den mest målbevidste samler. Han fik to lodder[17]. Da han døde 1654 havde han op imod 100 billeder, og deriblandt var et par store serier fra Dyvekes bo, 6 kaldet barmhjertighedens gerninger og 8 forestillende Gideons historie. Til trods for, at det var Casper Keilhou, som både vurderede Dyvekes samling 1641 og Hans Hybersens 18.4.1654, opnåede de samme billeder en langt lavere pris i 1654 end i 1641. Et almindeligt indtryk, som dog ikke skal tages for mere, end det er, tyder på, at vurderingspriserne i det hele taget havde en faldende tendens i periodens sidste del.

I Sankt Olai kirkes korgitter sidder 76 svære balustre af messing fra 1652 med indgraverede navne på giverne, fromme og velstående borgere i Helsingør[18]. Mange af navnene genfindes i listen bag i denne bog som ejere af billeder. Fem af balustrene er skænket af en lille familiekreds, som talte flere af byens ivrigste samlere. Det er de balustre, som bærer navnene Hans Kruse, Claus Clausen, Peder Lauritzen, de tre sidder ved siden af hinanden, samt Johan Kruse og Sivert Albertsen Backer. Stamfaderen, om man så må sige, var rådmand Johan Kruse, hvis bo ikke er fundet. Billeder havde han. Fra

hollænderinden Tilche Simmens' bo erhvervede han 2.9.1654 fire store kontrafejer for 4 dlr. Hans to børn, sønnen Hans Kruse og datteren Margrethe, kom til at leve omgivet af mange billeder.

Margrethe var gift med brygger Peder Lauridsen. De efterlod sig 18.10.1658 en samling på 42 billeder, foruden nagelfaste malerier i stuen. Man må overveje, om det ikke var den samme Peder Lauridsen, som nogle år før blev enkemand og som da ejede 40 billeder 16.12.1650. I begge tilfælde blev indholdet af nogle og tyve af billederne benævnt. Fem af dem omtales med nogenlunde de samme vendinger: Christian IV, en piber, en tobaksmand, et stykke om Lot, nogle kvinder giver en mand på rumpen i det første bo svarende til en kvinde slår sin mand i det andet. En vis forskel i behandlingen af de to samlinger kunne skyldes, at det var to forskellige malere, Keilhou 1650 og Hessler 1658, der optrådte som vurderingsmænd.

Hans Kruse var først gift med Marie Christoffer Trynersdatter. Efter hendes død foregik en registrering 18.8.1656, som summarisk opgiver, at der fandtes for 30 dlr skilderi. Hans Kruse forøgede sin samling stærkt, da han indgik et nyt ægteskab med Kirsten Pedersdatter. Hun var enke efter bager Sivert Albertsen, som efterlod sig 32 billeder 18.12.1655. Hans arvinger, som opholdt sig i udlandet, havde man ikke kunnet opspore. Af de 32 er de 22 benævnt, og 13 af dem genfindes hos Hans Kruse 16.7.1658. Her er tilfældet det, at Mattis Hessler vurderede dem lidt højere end den ubekendte vurderingsmand havde gjort 1655.

Det var Hans Kruses samling på 98 billeder, som ovenfor blev omtalt, fordi den i så høj grad blev spredt. Man kan opregne mindst 24 institutioner og enkeltpersoner, som fik billeder efter ham. Moritz von der This i København sikrede sig et eksemplar af Hans Kruses eget portræt. Blandt de kreditorer, som fik billeder, var hans senere svigersøn Jørgen von Vehlen.

Hans Kruses datter Sille, den gamle rådmand Johan Kruses sønnedatter[19], var først gift med handelsmanden Claus Clausen, en af byens betydeligste mænd, overformynder og forstander for den latinske skole, en af dem, der skænkede store gaver i form af inventar til Sankt Olai kirke[20]. Han efterlod sig 57 billeder 5.3.1657. Han havde samlet i mange år. Flere boer giver os glimt af hans virksomhed i den henseende. Han erhvervede et billede af Salomons dom efter skomager Peder Iversen, billeder af Lot og af to evangelister efter postmester Jacob Carstensens kone. Han fik også et billede i boet efter vinhandler Arendt Kruses enke. Syv kongers kontrafejer, som han havde fået efter toldskriver Laurids Randulff så tidligt som 1640, synes han senere at have skaffet sig af med[21].

Sille Hansdatter Kruse blev gift for anden gang med rådmand Jørgen von Vehlen, der døde 1668. I Sankt Olai kirke har hun sat et epitafium over sig selv og de to ægtemænd med et fortrinligt portrætmaleri. Også i sit andet ægteskab havde hun et hjem med mange billeder, med flere end nogen i hendes

Reformatoren Martin Luther. Af Cornelis Koning (–1608–33–). 41×29 cm.

familie før havde haft. I rådmandens bo blev der registreret 134 billeder til en værdi af 195 dlr. Heri var indbefattet billederne i den gamle rådmand Johan Kruses gård, der tilhørte dem[22].

Familien Holst er et tredie eksempel på, at man kan følge en stigende interesse for billeder gennem flere slægtled. Forholdene er lidt jævnere her. Stamfaderen var rådmand Peder Olufsen Holst, død 1614. Hans hjem var udstyret med nagelfaste billeder i stuen, og da hans enke Maren Johansdatter døde, var der 20.3.1632 desuden 16 billeder. Fire af deres børn kan få en kommentar. Datteren Kirsten var gift to gange med agtede borgere, Johan Backer og Claus Rollufsen Wildskøt. Ved hendes begravelse talte sognepræst Hans Kruse over teksten fra Josuabogen om skøgen Rahab, der hjalp to gode jøder. Det var mildest talt en ubehændighed, og den skaffede ham et sagsanlæg på halsen fra Kirstens slægtninge[23]. Skiftet efter hende 9.2.1624 udviser 14 billeder. Søsteren Maren oplevede ligeledes to ægteskaber, først med hospitalsforstander Jørgen Gudmand og derefter med borgmester Iver Pedersen. Borgmesterens bo 22.10.1660 indeholder desværre kun oplysning om faste

Georgius Meiland, 1605–51, sognepræst ved den tyske kirke i Helsingør. Maleri af Casper Keilhou 1648. 188×98 cm. St. Marie kirke i Helsingør. (Nationalmuseet fot.)

billeder i stuen. En tredie søster Anne var gift med rådets kæmner Rasmus Regelsen. 14.8.1653 indeholdt deres hjem 44 billeder. Der var en bror, brygger Johan Holst. Han døde samme år som moderen; 22.8.1632 var der i hans gård 23 billeder. Om det var moderens gård, han havde nået at overtage, kan man ikke se. Af disse 23 billeder blev de 18 ikke vurderet i penge, åbenbart fordi de hørte til gården som nagelfast inventar.

Denne brygger Johan Holst havde en datter Kirsten, som blev gift med toldskriver Christian Preuss. De havde en anselig samling; efter mandens død

blev den 25.2.1648 optalt til 77 billeder. Men da regnskabet blev gjort op, var gælden større end beholdningen. De havde levet over evne. Gad vidst, om en og anden i den anledning tog forargelse af billedsamlingen, som ikke var helt almindelig. Den omfattede kun 6 bibelske billeder, og det blot små stik til 8 og 12 skilling. Derimod var der usædvanlig mange malerier af Bacchus og Juno, ost og skinke, konger og kællinger. Det er en af de samlinger, man lægger mærke til på grund af det særprægede emnevalg. Kirsten blev senere gift med borgmester Johan Hansen, død 1668. Hans bo var stort og omfangsrigt, men billedsamlingen noget mere beskeden end Preuss', idet den omfattede 48 billeder til ialt 45 dlr, og emnerne var mere traditionelle[24].

Det, som her er fremført, er spredte træk, og de kan ikke bevise, at familieskab har spillet en hovedrolle i udbredelsen af kærlighed til billedkunst. Men har man på forhånd den formodning, at sådan må det forholde sig, føler man sig alligevel bestyrket i den. Når en familie først er dukket op blandt dem, der ejer billeder, forbliver den der.

Præster

Præsterne hørte til de folk, der yndede billeder. I den første tid skilte de sig ikke ud fra borgerfolkene, men fulgte forsigtigt med i den nye bevægelse. Sognepræst ved Sankt Olai kirke Hans Kruse havde 14.4.1626 en stor malet tavle til 2 mark og 9 små landtavler og intet videre. Om hans efterfølger magister Peder Lange, der døde 1646, har vi kun oplysning gennem enken Karen Olufsdatters bo 3.5.1654. Her omtales 28 billeder, bl. a. et katolsk stykke. Heller ikke den følgende sognepræst David Christensens bo er bevaret. Han døde 1658. Han var søn af toldskriver og borgmester Christen Davidsen, som 5.5.1659 ejede temmelig mange billeder. Kapellanen Anders Simonsen havde 16 billeder 3.9.1636.

De unge foldede sig mere ud. Kapellanen Peder Christensen havde 7.9.1652 ikke mindre end 93 billeder, og det synes at være karakteristisk for 1650erne. Allerede dette skifte giver forklaringen på, at der alligevel kun blev nævnt en enkelt præst blandt byens betydelige samlere. Præsterne foretrak kobberstik. De var forholdsvis billige. 69 af Peder Christensens billeder kaldes udtrykkelig kobberstik, og 11 passionsbilleder, der blev vurderet til 8 skilling stykket, var det sikkert også. Til gengæld ejede han fem hollandske oliemalerier; de var sat til 5 mark stykket, så dyre kan de ikke siges at have været. Hans særlige interesse ser man af to globusser og en samling geometriske instrumenter. Kapellanen Rasmus Lange, ovennævnte magister Peder Langes søn, døde kun 25 år gammel. Men allerede da, 5.12.1653, ejede han 101 billeder. Han vender tilbage i anden sammenhæng.

Præsterne ved den tyske Mariekirke var mindst lige så tidligt på færde og mere initiativrige. Hos magister Thomas Lund, periodens første tyske præst, død 1636, meldes ikke om portrætter. Man bemærker dog, at efterfølgeren, Georgius Meiland, der havde ægtet hans enke, på sin væg havde Lunds symbolum hængende. Meiland var fra Meissen, og det var ham, der til Helsingør indførte den tyske skik at udsmykke kirken med store helfigurs portrætter af præsterne. I Mariekirken hænger endnu både Meiland selv og hans efterfølger Matthias Velhouer, malet af Casper Keilhou, og flere andre præster, og skikken blev også optaget i Sankt Olai. Meilands egen samling bestod 18.3.1651 af 95 billeder, 30 kobberstik i salen og 42 små stykker i sorte rammer a 2 skilling, altså også stik, i den nye stue op til havestuen. Den store stue var smykket med 5 landkort samt et portræt af Christian IV. Frederik III hang i salen. Der var flere malerier, men alle vurderingspriser er ret lave, og billederne er på gammeldags manér skrevet op blandt trævarer. Ikke fordi Meiland var en nærigpeter. Den interesse, han ofrede penge på, var bøger. I dødsboregistreringen opregnes under den monumentale overskrift Catalogus Bibliotecæ Meilandianæ knap 700 bøger, fra 79 numre in folio og nedefter,

Frederik II, 1534–88. Fra omkring år 1600. 43×29 cm.

Magdalene Sibylle, 1617–68, gift med den udvalgte prins Christian. Af Albert Haelwegh efter Karel van Mander. Omkring 1645. 42×30 cm.

over en snes foliosider. Den samlede vurderingssum, 550 dlr, overstiger langt de største billedsamlingers i byen.

Boet efter Matthias Velhouer, fra Demmin i Pommern, kom under behandling 2.1.1656. Af billeder var der kun 40, men flere malerier, således at det er ham, der ovenfor blev nævnt blandt byens samlere. De vigtigste billeder var en halv snes bibelske malerier og en halv snes store landskaber. I den lille sal hang Christian IV, Frederik III og dronning Sophie Amalie. I den store sal havde han 13 stykker præster a 1 dlr, altså formentlig malerier. De fortæller noget om indholdet i præsternes lange kobberstikserier. Præsteserierne i kirkerne antyder det samme. Disse mænd har følt trang til at understrege og at give det synligt udtryk, at de tilhørte en stand, et lærd, traditionsbærende broderskab. Præsterne har, i hvert fald fra dette tidspunkt, været blandt dem, der kraftigt befordrede den skik at hænge billeder på væggen.

Ved at betone sin stand går man på tværs af det lokale og forbinder sig med standsfæller andre steder; Velhouers 13 præster var næppe alle fra Helsingør. At det spiller en særlig stor rolle for præster, som er indvandret fra fjerne egne, er naturligt. Men for handelen er kontakt med fremmede byer næsten i endnu højere grad en forudsætning. Forbindelseslinierne bliver lettest synlige, når de markeres af familieskab. Man skulle tro, at også interessen for billeder ville forplante sig ad disse veje.

Den flere gange omtalte borgmester Enevold Rasmussen Brochmand, hvis malerisamling var en mærkværdighed i Køge, havde en datter Bodil, der blev gift med en handelsmand i Helsingør Meinert Henriksen. Trods det, at der i hans bo 29.1.1650 kun nævnes 31 billeder, er han blevet nævnt blandt samlerne. Billederne har altså opnået en forholdsvis høj vurdering. Måske har de været hans kæphest og været med til at drage ham bort fra det solide, for konen fragik arv og gæld. Samlingen var usædvanlig ved at indeholde fremmede portrætter, et af »Wandtz Ibssen«, velsagtens Wadse Ipe Fries, og et epitafiebillede af Claus Tommesen med hustru og børn under en fremstilling af Jesu dåb. Bodil rejste hjem til Køge og giftede sig igen med rektor Hans Iversen. Deres hjem blev også pænt udstyret med billeder[25].

Meinert Henriksen havde ikke beredt sin kone en overraskelse ved at have billeder i stuen. Det var hun vant til fra Køge, endda i større målestok. På en måde gør noget lignende sig gældende med kapellanen Rasmus Langes samling. Den var stor, på 101 billeder, men ikke kostbar, for langt de flest var kobberstik. I studerekammeret havde han 64 papirsstykker i rammer a 8 skilling. I salen hang 17 stykker om passionen a 12 skilling samt 4 små stykker på posterne a 4 skilling. I stuen var der 3 papirsstykker med rammer a 8 skilling. Alle disse 88 billeder må være stik. Tilbage bliver 8 malede stykker samt de fire årstider og Sankt Johannes, som blev vurderet til 3 og 6 mark stykket. Den nærmeste til at give ham både tilskyndelse og lejlighed til at erhverve malerier, var hans svoger i Køge. Rasmus Lange var opvokset i en stor søskendeflok i Sankt Olai præstegård. To af pigebørnene derfra blev gift i Køge. Karen fik tolder Augustus Vehlau, hvis bo er et af de få med billeder, som er fremdraget i Køge. Den anden, Ingeborg, blev gift med Cort Richter, som var maler. Sammen med flere brødre var han indvandret fra Tyskland og havde 1630 fået borgerskab. Efter konens død måtte han 1651 rømme af lande på grund af dokumentfalsk. Han efterlod en samling malerier, der udmærkede sig ved at indeholde dyrere billeder end vanligt var der på stedet[26]. Også i dette tilfælde synes påvirkningen snarere at gå fra Køge mod Helsingør end omvendt.

Et par af de Helsingørborgere, hvis boer beskæftiger os her, fordi de var samlere, stammede fra Odense. Tolder Herman Holstein kom fra Odense alle-

To narre og en kone med narrehue. Af Hendrik Hondius 1642 efter Brueghel. 12×16 cm.

rede 1620 og kan næppe hjemmefra have medbragt så stor fortrolighed med billeder, som et langt liv i Helsingør gav ham. I 1655 blev der holdt skifte efter både hans kone og hans søn i to gårde i Stengade[27]. Der var 45 billeder i det første og 25 i det sidstnævnte bo. Muligvis gik der billeder ud af Herman Holsteins kones bo til hendes arvinger i København, for da han selv var død, blev der 17.12.1660 kun fundet 25 billeder. Eftersom der kun er tale om en registrering, tør man dog ikke stole for sikkert på antallet.

Holstein blev Helsingoraner. Anderledes med Antonio Ottesen, der var søn af borgmester Otte Knudsen Seeblad i Odense. Han startede som købmand i sin hjemby, fortsatte siden i København, hvorfra han drog til Helsingør. I den korte tid, han virkede her, døde hans kone Anne Fuiren, efter sigende af sorg, fordi manden »levede hver dag for meget lystig«. Bag dette ægtepars samlevirksomhed sporer man Anne Fuirens indflydelse. Der var 52 billeder i hendes bo 29.3.1653. Deraf var 6 slægtsportrætter, bl. a. af hendes to søstre Marie og Magtel og af hendes bror Jørgen Fuiren. Samlingen var altså ikke et rent Helsingørfænomen. Andre af de emner, som var fremstillet, ligger uden for det sædvanlige, Pyramus og Thisbe, verdens forfængelighed, syv franske damer samt blomsterstykker. Antonio Ottesen skiftede med sine børn, fordi han agtede at rejse tilbage til Odense. Her må hans billeder have vakt lige så

stor opmærksomhed, som de gør i Helsingør. Hvis de har givet stødet til øget interesse for billeder i Odense, kan man ikke helt kalde det en Helsingør-påvirkning. Samlingen har formentlig blot været vejen om ad Helsingør.

Familieskab og flytninger fra by til by er veje, som udbredelsen af billeder har fulgt og som vi nu synes at kunne konstatere med sikkerhed. Men også bekendtskab mellem fremmede kan en sjælden gang røbe en sammenhæng, der virker slående. Blandt de samlinger, Svend Larsen har fremdraget fra Odense, er den første tillige en af de største. Dens ejer, købmand Jørgen Friis, havde i sin ungdom rejst i udlandet, og som korneksportør må han til stadighed have haft fjerne forbindelser. Meget ved man ikke om det. Men ét af hans bekendtskaber falder i øjnene. I 1636 optrådte Jørgen Friis i Odense som fuldmægtig for et konsortium, hvis hovedmand var borgmester i Køge, malerisamleren Enevold Rasmussen Brochmand[28]. Glæden over kunst har skabt yderligere et fællesskab mellem de to forretningsmænd.

Fastelavn. Af Jan van de Velde, 1593–1641, efter Pieter de Molijn. 20×17 cm.

Tobaksbrødre. Af Jonas Suyderhoff, 1613–86, efter Adriaen Brouwer, 1605–38. 33×24 cm.

Kunstnerboer

Blandt de håndværkere, der har tilknytning til kunsten, venter man at finde guldsmedene som de mest fremtrædende og velhavende. I Helsingør gør de sig ikke meget gældende, heller ikke som kunstsamlere. De har det sædvanlige antal billeder, som godtfolk havde, 6–15 stykker til stuens udsmykning. I denne forbindelse plejer man ikke at nævne smedene, men her kan vi ikke forbigå kgl. majestæts schløssersmed på Kronborg Casper Fincke, den berømteste måske af alle borgere i byen og en stor kunstner på sit felt. Hans bo 14.4.1655 indeholder 32 stykker, 11 i stuen og 21 i forstuekammeret, altså mere end gennemsnittet uden at være prangende.

Ejheller stenhuggerne og snedkerne gør sig bemærket. En af de bekendteste snedkermestre Claus Brameier ejede tilsyneladende kun 10 tavler, hans enke nogle år senere 16[29]. En anden, Berent Otterpol, havde 29.9.1654 endog slet ingen, men til gengæld 11 englehoveder. Dem kan han selv have skåret. Det er på den anden side ikke sådan at forstå, at fagbetegnelserne blev brugt tilfældigt. Ganske vist er Anders billedsnider og Claus billedsnider[30] tomme

Hyrde og hyrdinde. Af Schelte Bolswert 1632 efter Abraham Bloemaert. 11×14 cm.

navne, men billedhugger Hans Andersen Froms og kgl. majestæts billedhugger Claus Gabriels boer er de eneste, som giver glimt af kunstnerisk virksomhed[31]. Hans From havde på loftet to billeder, dvs. figurer, som må være bestilt arbejde; de tilhørte en frue på Rosendal. Hos Claus Gabriel lå et påbegyndt epitafium til hofpræsten i København magister Johan Bremmer. I færdig stand skulle det have kostet 36 dlr. Det allerede udførte arbejde blev takseret til 24, idet man har regnet med, at værkstedet kunne fuldføre det. Sønnen Kej var billedsnidersvend og boede endnu hjemme. Senere emigrerede han til England. Her svang han sig op til en meget fremtrædende position og blev under navnet Cajus Gabriel Cibber en europæisk berømt billedskærer.

En af byens snedkere, Hans Barchmand, havde hævet sig socialt ved at blive tilsynsmand på Kronborg. En af hans sønner var student. Gården, de boede i, var temmelig rigelig for en håndværker; den blev 18.4.1649 vurderet til 600 dlr. Der var nagelfaste billeder, men kun 4 løse.

Også malerne var håndværkere. Ordet kunstner i overskriften skal forstås på rette måde. Det betegner dem, der frembragte ting, kunsthistorien i videste forstand kan beskæftige sig med. Deres selvforståelse har vel endnu været

Dreng med hund. Af Lucas Kilian 1612. 17×21 cm.

uberørt af de moderne tanker, som ved denne tid fra Italien bredte sig ud over Europa, at den, der malede billeder, udøvede et intellektuelt fag i modsætning til det mekaniske håndværk. Man må dog tro, de har kendt tankerne. Man skelnede i lavsskråen klart mellem dem, der udførte »gement malerarbejde, som enhver maler kan udrette«, og på den anden side »kontrafejere desligeste gode kunstige historiemestre«, der kunne mere. De sidste var ikke tvunget til at stå i lavet[32].

Lavsmalerne var ikke flittige til at samle selv. Skålemalerne var ligefrem ukollegiale. Byens mange og til dels ganske velbjergede skålemalere præsterer ét bo med ialt ét billede, den hellige Hieronymus, 20.5.1659. De almindelige malere holdt sig til det nødtørftigste, en halv snes billeder. Så vidt man kan forstå, var det den sædvanlige situation. Det var det samme i Paris. Kun de malere, hvis profession det var at male billeder, havde i den henseende mere righoldige boer[33]. Selv Mattis Hessler, som vides at have malet billeder, havde i sit hjem 8.6.1659 kun 10. Han begyndte sin løbebane som håndværksmaler i Slangerup i 1620erne og fik herfra arbejde på Frederiksborg[34]. I 1635 begyndte han at male i Helsingør, men fik tilhold om at afholde sig fra at arbejde der,

hvis han ikke kom i byens lav. Det sørgede han straks for at komme[35]. Først godt en halv snes år senere havde han opnået en sådan anseelse, at han blev udmeldt som vurderingsmand af malerier. Der er bevaret apostelfigurer af ham i Mariekirken; men han synes altid at have kaldt sig slet og ret maler.

Kun tre af de mænd, hvis boer er fremdraget, kaldes kontrafejere. Betragtet som erhvervsdrivende var den ene jævnt solid, den anden fattig og den tredie kunne ikke klare sig.

Kongens barber Salomon Gutfeldt havde en søn Poul Salomonsen Gutfeldt, der havde slået sig ned i Helsingør som kontrafejer. Han og hans kone var blandt pestens mange ofre i 1654. Dødsboet 12. sept. røber både den fornemme oprindelse og den trange skæbne. Ægteparret havde holdt både svend og pige, ejede guldringe og sølvskeer, sølvkande og -bæger og en sølvforgyldt pokal, de enkelte stykker til priser på 25 og 35 dlr. Men størstedelen af sølvtøjet var pantsat hos skolemester Claus Petersen, og mod formuens 540 dlr stod en gæld på 724. Der manglede 184 dlr. Af malerier var der kun Hans Majestæt Kongens portræt i to eksemplarer. Det ene tilhørte faderen, og han fik tillige det andet for at bekoste begravelsen. Ved registreringen forefandtes nogle få indrammede kobberstik; de var forsvundet, da vurderingen fandt sted halvandet år senere.

En uhyre beskedenhed præger derimod boet efter kontrafejergeselle[36] Peder Hansen Schrøder 16.7.1645. I sit lejede værelse i Seneca Brodersens hus levede han kun omgivet af sine fattige malerredskaber. Registreringen er så kort, at den kan gengives i sin helhed som eksempel. Den rummer vel det mindstemål, en maler kunne klare sig med. Der fandtes: Skilderads ufærdigt 1 langt stykke i en ramme ungefær 3 alen langt, 1 firkantig mands kontrafej i ramme, 1 firkantig kvindes kontrafej i ramme, 1 firkantig kontrafej med et barn på med ramme, 1 lidet skilderads med ramme og 3 stykker skilderads foruden ramme, 1 anstrøget slet (dvs. glat, formentlig menes grunderet) lærred stykke, 5 ledige rammer, 2 »staffletter och nogen perssler« (staffelier og pensler), 2 brædder at have farve på (paletter), 5 stykker dræt, store og små, uden skilderads, nogen adskillig (dvs. forskellige) slags farve, 24 bøger store og små, 1 cirkel af jern (passer), 1 lærredspose med nogle breve (det almindelige udtryk for værdipapirer), 1 kalkfod, 1 rund æske, nogle kobberstykker og blystykker, 2 små æsker med fuglevinger udi, 1 æske med nogen farve udi, 1 farve sten, 2 »vriestene« (rivesten), 2 våbner, 2 par brædder, 217 papirs stykker, store og små, en del trykt (dvs. kobberstik) og en del farvet, nogle papirsstykker ridset med kul. Nok fandtes 1 hvid bommesies trøje underforet med grønt (man ser maleren for sig i hvid bomuldskittel), 3 dusin grå silkesløjfer, 1 par knæbånd, 1 grå klæde kappe krave, som var vendt, 1 liden allemodi degen (moderne kårde) med en dupsko og ulden balg, 1 liden lade (kasse) med »adskillig mustelskåle och lem, salsirken«, 1 ler limpotte.

Bacchanal hos bønder. Af Jan van de Velde 1617. 41×33 cm.

Hvis denne bog har en helt, er det kontrafejeren, mester Casper Keilhou. Ingen har vurderet så mange malerisamlinger som han. Derved står han som langt den flittigste bidragyder til hovedafsnittet med billedtitlerne, denne bogs væsentligste indhold. Keilhou var født i nærheden af Meissen i Sachsen[37]. Den 8. december 1621 aflagde han borgered i Helsingør; han blev takseret til at møde i borgervæbningen med en musket[38]. Byen tog godt imod ham. Allerede et par år efter, at han var blevet borger, deltog han i en stor vurderingsforretning. Men det håb han nærede om at slå sig igennem udelukkende som kontrafejer, gik ikke i opfyldelse. Han blev nødt til også at påtage sig håndværksarbejde. Men det er ikke noget, man uden videre kan gøre. Han blev indkaldt for byens råd, hvor borgmesteren foreholdt ham, at »såfremt han vil bruge nogen maleri og ikke alene blive ved kontrafejerne, skal han give sig i lavet med de andre. Ellers . . . må han straffes som en anden fremmed«[39]. Da han endelig gik ind i lavet, levede han med i dets forhold. Senest 1632 blev han oldermand. Det var ham, der tvang Mattis Hessler ind[40], og han førte andre brydsomme sager. Det kunne volde besvær, at lavet foruden af malerne også bestod af skålefarverne og glarmestrene. Man kunne

ikke beskytte et lavsmedlem mod konkurrence fra en anden mester i samme lav, selv om han var indskrevet med et andet fag. En skålefarver, Christian Kieldsen, blev forsøgsvis kaldt i rette, fordi han påtog sig almindeligt malerarbejde. Men borgmester og råd »vidste derudi ikke anderledes at kende, end at Christen Kieldsen må sig ernære med sin maler og pensel hos hvilke godtfolk, hannem behøver at bruge« og henviste til afgørelsen i sagen om drættrykkeriet[41]. Gennem de følgende år var der ro om malerlavet, måske fordi det til stadighed stod under Casper Keilhous myndige ledelse.

Keilhou svigtede ikke kontrafejervirksomheden. Da han døde, stod han midt i arbejdet på tre store malerier, som var bestilt af en nordmand Lennart Andresen Hoffmejer i Christiania. På den betingede pris 15 dlr var der afbetalt 8 dlr 1 mark i form af en tønde torsk og 3 lispund bergefisk. De påbegyndte malerier blev i boet vurderet til 4½ dlr. På Hoffmejers vegne forhandlede hans svoger, kleinsmed i Helsingør Anders Nørenberg, i hvis hjem der også fandtes billeder[42].

I over femogtredive år levede Keilhou i Helsingør som en mand, om hvis navn der stod respekt. Man kan ikke sige, at virksomheden indbragte ham rigdom. Men det gik ham bestemt godt. Han ejede en pæn gård i Bjergegaden, som 1.6.1657 blev vurderet til 300 dlr. Af betydelige gældsposter efter ham var der kun 220 dlr til stedsønnen, kontrafejer Henrik Rapost, for hvilken sum »han blev i gården«. Han havde altså boet der og velsagtens arbejdet sammen med den gamle maler. Det må også være forklaring på, at boet ikke indeholder ét ord om malerredskaber. Dem må stedsønnen have overtaget. Der lå 54 alen hørlærred. Det kan have været malelærred, selv om man deraf tog 16 alen til et par lagen til datteren Sophie som omkostning ved begravelsen.

Casper Keilhou havde en søn Evert Keilhou, som hverken havde lejlighed til at overvære moderens eller faderens begravelse. Han var for længst draget til udlandet. Efter at have arbejdet i Amsterdam i 1640erne, en tid i Rembrandts atelier, havde han fundet blivende sted i Italien. Som kunstner blev han kendt, og er han kendt, under navnet Bernhard Keil. I Helsingør skrev man altid navnet Kegelhoff[43].

Ved registreringen af Keilhous efterladenskaber forefandtes 38 malede stykker, de fleste henlagt i et kammer på loftet. Ved vurderingen var kun de 13 tilbage. Det kunne se ud til, at de 25 blev betragtet som lager i forretningen. Desuden ejede han to kunstbøger og en fyrrekiste indeholdende 224 kobberstik. Beholdninger af den art er kun blevet set hos Peder Hansen Schrøder og Herman Holst. Schrøder og Keilhou har haft kobberstikkene liggende for at kunne bruge dem som forlæg, når de fik bestilling på malerier.

BILLEDERNE

Fortegnelsen side 83–146 omfatter alle de beskrivelser af billedlige fremstillinger, som er fundet i de gennemlæste dødsboregistreringer, ikke blot af malerier og stik, men også af de få skulpturer, hvis billedindhold nævnes. Her er det ikke stedet at være fordringsfuld. Enhver antydning af en fremstillings emne eller karakter er taget med.

Der er gode chancer for, at listen giver et rimeligt indtryk af, hvilke billeder Helsingørfamilierne i det hele taget ejede. Over en trediedel af samtlige billeder optræder i fortegnelsen, det er en betydelig andel, og de fleste er beskrevet af malere, det må borge for en sagkyndig behandling. De mange kobberstik virker betryggende med hensyn til tolkningen af indholdet, som på stik ofte er forklaret i en tekst. Hvad billederne forestillede, var vel det, datidens borgere især var optaget af. Man er tilbøjelig til at tro, at form og stil ikke i samme grad blev dem bevidst. I grunden ved vi ikke noget om det. Men er det rigtigt, er det så meget mere berettiget at nærme sig sagen fra den side.

Emnerne er ordnet efter genrer. Ved ordningen af sit materiale erklærede Georges Wildenstein at ville inddele billederne i de »sædvanlige kategorier: religion, mytologi, historie, portræt, genre, stilleben«[1]. Ved at følge ham også i de fleste underinddelinger opnår man at kunne sammenligne emnernes udbredelse i de to byer. Hvor underligt det end virker at sammenligne Helsingør med Paris, giver det dog en mulighed for at sætte Helsingoranernes valg af billeder i forhold til skik og brug et andet sted. Gennemgangen skulle gerne bidrage til at opklare, om der foregik valg, eller om borgerne fik tingene påduttet[2].

Hvis borgerne selv øvede indflydelse på, hvilke emner der var fremstillet i de billeder, de erhvervede, vil antallet af billeder angive et slags mål for hver gruppes betydning. Også den grundighed, hvormed man skelnede forskellige scener indenfor grupperne, kunne tænkes at spille en rolle. Men det er meget begrænset, hvad man kan opnå ved en fininddeling. Der er brugt så få ord som muligt, man har blot villet skelne mellem de enkelte billeder i samme samling og ikke haft til hensigt at give fyldestgørende beskrivelser. Det kan f. eks. være umuligt at skelne mellem genre og allegori. Der kan være hele grupper, hvis indhold er tvivlsomt. I de fleste tilfælde er der dog et ganske ligefremt forhold mellem listens billedtitler og det bevarede billedmateriale

fra datiden. Det er en anden sag, at nogle af titlerne ikke er forstået og derfor anbringes uden for sammenhængen.

Den første store hovedgruppe vedrører religionen. De langt over otte hundrede *bibelske* og *kristelig-allegoriske* billeder udgør omkring en trediedel af samtlige. Godt og vel 300 *gammeltestamentlige* billeder fordeler sig på et halvt hundrede emner. Eksempelvis kan man tælle op fra 1. mosebog: skabelsen, Adam og Eva, to forskellige om Noa, syndfloden, den babyloniske forvirring, syv forskellige episoder af Abrahams historie, to om Lot, Sodoma og Gomorra samt fem-seks scener af Jacobs og tre af Josefs historie. Det giver omkring 25 begivenheder alene fra 1. mosebog, og det er sikkert, at der var flere. Josef er nævnt med tre scener. Men Christoffer Holstein ejede en serie på 11 billeder fra Josefs historie, som ikke kan tælles med, fordi de enkelte episoder ikke er nævnt. Noget lignende gør sig oftere gældende. Fortrolighed med de bibelske beretninger var efter alt at dømme langt mere udbredt dengang end i vore dage. Mange af de scener, der omtales, er naturligvis også idag kendt af alle. Andre siger kun teologer og kunsthistorikere noget: David og Abigael, Susanne, Judit og Holofernes, Tobias.

Endnu mere stof er hentet fra *det nye testamente*. Noget over 300 billeder fordeler sig på halvtredsindstyve scener af Kristi liv, alene lidelseshistorien tegner sig for femten, og hertil kommer nogle af hans lignelser og enkelte andre nytestamentlige emner. Op mod et par hundrede billeder kan siges at høre under den kristelige allegori.

I Paris lå det anderledes. Forskellen er forbløffende. I Wildensteins materiale af nogenlunde samme størrelsesorden forefindes bibelske emner i det hele taget, gammel- og nytestamentlige tilsammen, i 34 billeder fordelt på 13 emner. Dertil kommer ganske vist tre emner, Kristus på korset, Kristus i stråleglans samt jomfru Marie, som ikke er talt med, fordi de fandtes »i næsten ethvert hus«[3]. Med alle disse andagtsbilleder kommer Paris måske let op på et større antal bibelske billeder end Helsingør. Men den uhyre snæverhed i emnevalg bliver tilbage. De kristelig-allegoriske billeder tæller omtrent lige mange billeder og emner i de to byer. I Paris skyldes talrigheden de mange helgener, hvoraf der naturligvis kun findes et par vildfarende i Helsingør. Her myldrer det til gengæld med evangelister, en gruppe, der ligesom det i Helsingør populære trekløver tro, håb og kærlighed, bogstavelig talt ikke omtales i de parisiske samlinger.

Den klassiske oldtid, *mytologien, den romerske* og *den græske historie og litterære emner* er ikke dårligt repræsenteret i Helsingør med ca. 225 billeder. Man havde knap ventet at finde så mange ved Øresunds bred. Det fattigste område er den græske historie, fem billeder er ikke meget at tale om, og af litterære værker nævnes kun Ovid. For hele denne gruppes vedkommende står Paris stærkere med halvanden gang så mange billeder.

Køkkenstykke. Af Boëtius Bolswert, 1580–1633, efter Joos Goemare. 49×40 cm.

Allegorier af typerne de fire årstider, de syv frie kunster, de syv dyder, døden, og frem for alt de fem sanser var overordentlig udbredt. Der var omkring 275 billeder af den slags. I Paris var populariteten noget mindre. Det er navnlig udtalt med hensyn til de fem sanser. Wildenstein har fundet dem tre gange. I Helsingør, hvor der kun er to trediedel så mange dødsboer at tage af,

En hval som strandede ved Noordwyk 28. dec. 1614. Af Esajas van de Velde. 31×16 cm.

findes denne allegori i 37 boer, ofte i serier på fem billeder. De er allegorier på bevidsthedens forbindelse med den ydre verden. Det er, som om danskerne yndede at karakterisere sig selv som realistiske, mod naturen rettede mennesker.

Billeder fra den *nyere historie* kendte man, mere kan man dårligt sige. Gruppen bliver kun til noget, fordi der optræder nogle hollandske triumfer og indtog og en del ubestemte slagbilleder. Paris har her et lille forspring.

Indenfor historien er det *portrætterne*, der vejer til. Omkring en trediedel af de billeder, som ikke vedrører religionen, er i begge byer portrætter. For at begynde med en mindre vigtig gruppe finder man i den lille nordiske handelsby med så mange internationale forbindelser et forholdsvis kraftigt indslag af udlændinge. Der er op mod fyrretyve portrætter af fyrstelige, kendetegnet med geografiske navne som Brandenborg, Bøhmen (?), England, Nassau, Oranien, Pfalz, Polen, Spanien, Sverige og Ungarn. Den slags har kun halvt så stor betydning i Paris. Otte paveportrætter i den katolske by fristes man til at sammenholde med otte billeder i den protestantiske af Luther, Melanchton og Calvin (!).

Langt større vægt blev der lagt på det danske kongehus. Det er almindeligt at se den oldenborgske stamme optræde i serier, enten samlet på ét billede eller i rækker på op til 9 billeder. Den ældste konge, som nævnes ved navn, er kong Hans, der døde 1513. Hans nærmeste efterfølgere omtales ikke, men Christian III og Frederik II, begge med dronninger, ligesom de samtidige, Christian IV, Frederik III og den udvalgte prins Christian, er hyppige. Af Christian IV noteres ikke færre end 65 billeder. Alligevel er det tydeligt, at man i Frankrig

havde en større tradition at bygge på. Dér findes serier på op til 62 kongelige personer, 20 konger nævnes ved navn, mange med dronninger, der er 80 billeder af Henrik IV og 50 af Ludvig XIII. Desuden nævnes mange hertuger og et par kardinaler, der som statsmænd rangerer på samme linie. I Paris yndede man i høj grad øvrighedspersoner.

Familieportrætterne udgør en vigtig gruppe. Endog talmæssigt er den betydelig. Der er familiebilleder i hvert tiende af de boer, som overhovedet har billeder, og de tæller en tiendedel af de billeder, som ikke vedrører religionen, hvis man tæller portrætter af ubekendte døde med. I virkeligheden var der flere, for også andre af de ubekendte portrætter har været af familien. I dette tilfælde stilles forholdet i kraftigt relief ved sammenligning med Paris. Blandt de 738 boer hernede fra kan man næppe finde ti med familieportrætter, selv om man tæller den maler med, som efterlod et billede af sin søster. Vistnok kun ét bo har mere end to familieportrætter.

I Danmark var skikken at lade sig male trængt ud til en langt videre kreds. Familieportrætterne er for det første mange nok til at vise, at en væsentlig del af de billeder, der fandtes, var malet i Danmark. Sammen med epitafiebilleder, malerier af anden art til kirkerne og malerier af andre genrer, som næsten nødvendigvis, om end måske som en biting, også må være udført af malere i

Hjortejagt. Af Cornelis Galle 1634 efter Johannes Stradanus. 21×28 cm.

Helsingør, udgør de et bevis for, at der på dette tidspunkt foregik en produktion af billeder, som var fremkaldt af et behov hos jævne borgere. Måske ikke en meget stor produktion, men i hvert fald noget stadigt, som nogle mennesker lagde deres kræfter i. At malerne var få, medførte til gengæld, at de levede deres liv sammen med borgerne, ikke i en snæver professionel kreds. De små forhold har gjort det mere ligetil for borgerne at mobilisere den nødvendige selvhævdelse til at lade sig male, og man fornemmer bag det hele ligesom en naiv begejstring for, at det kan lade sig gøre.

Epitafiemaleri over fyrmester Jens Pedersen Grove, hans to hustruer og hans børn. 40×109 cm. St. Olai kirke i Helsingør.

Af fyrforvalter Jens Pedersen Groves bo 30.3.1640 kan man udlede et begivenhedsforløb, som illustrerer forholdene. Grove var død 9. oktober 1639. Da registreringen af hans bo foregik et halvt år senere, blev det oplyst overfor øvrigheden, at den afdødes og hans enkes portrætter befandt sig hos kontrafejeren. Desværre siges ikke hos hvem. Den kontrafejer, som tre fjerdingår efter vurderede billederne, var Casper Keilhou. De to portrætter var nu til stede og blev sat til 8 dlr tilsammen. Desuden var der dukket et andet billede op, som forestillede Jens Pedersen Grove, hans første hustru og deres fem børn. Det var åbenbart et tidligere udført epitafiebillede, som var mindre tilfredsstillende, efter at fyrforvalteren havde indgået et nyt ægteskab og fået en ny flok børn. Det har kontrafejeren – og mon ikke Casper Keilhou – også haft nede. For det, der var sket i løbet af året 1640, må være, at han med de lånte billeder som forlæg havde udført det epitafiemaleri, som nu hænger i Sankt Olai kirke og viser Jens Pedersen med begge sine koner og seks levende og fem døde børn. Et andet maleri i samme epitafium er dateret 1640.

Næste gruppe er *genrebillederne*. De fordeler sig på mange undergrupper, der hver især tæller for få billeder til, at man kan ræsonnere over antallet. Måske tør man bemærke som et særtræk, at grupperne børn og dyr, der ikke

ser ud til at kunne opstilles på grundlag af Parismaterialet, tyder på smag for det nære og jævne i Helsingør. I Paris går den mod det mondæne, denne by fører stort hvad angår kurtisaner. Alligevel ser man, at både køkkenstykker og mærkeligt nok hyrdeidyller, som man troede var det mest franske af alt, forekommer lige hyppigt i begge byer.

Stilleben, blomsterstykker, frugtstykker og opstillinger af madvarer (skueessen) er ikke helt så talrige i Helsingør, som de ville være andre steder. Derimod er der umådelig mange landskaber, og der var måske flere, end det umiddelbart fremgår, fordi flere af landtavlerne også var landskaber. At beskrivelserne er så kortfattede, gør sig her gældende som en alvorlig brist. Enkelte bemærkninger viser nemlig, at ikke blot kan landtavler være landskaber, men landskaber kan indeholde f. eks. bibelske fremstillinger. Havde beskrivelsen været mere dybtgående, var et sådant billede blevet placeret i en anden gruppe. Som man kunne vente, er repræsentationen af søstykker ganske god. Der findes nogle få arkitekturbilleder, men slet ingen ruinbilleder. Denne italienske mode var ikke nået hertil.

Hvad man leder forgæves efter, er kunstnernavne. Der er ikke fundet et eneste. Det nærmeste, man kommer en erklæring om billedernes oprindelse, er en geografisk oplysning. Over hundrede billeder kaldes hollandske tavler, hollandske malede stykker eller hollandske kontrafejer. I den import af billeder, som borgerne gav årsag til, havde den hollandske åbenbart en knusende overvægt. At kunstnernavne ikke nævnes, skyldes næppe, at billederne var forholdsvis billige ting. Snarere er det et tegn på, at miljøet kunsthistorisk set var primitivt. Det var altsammen så nyt for borgerne, at glæden over billederne tog hele opmærksomheden. I Parismaterialet forekommer der af og til kunstnernavne. Men hverken i Paris eller i Helsingør er der fundet omtale af et eneste maleri, som kan genfindes idag.

Den billedverden, Helsingørborgerne blev fortrolig med i disse år, kan datidens kobberstik give et levende indtryk af. I nogle tilfælde kan vi finde stikkene ved hjælp af den påtrykte tekst, confusio babylonica, Amsterdams børs, currus velifero. Det er hollandske stik, og hollandske var, anføres det udtrykkelig, mange af billederne. Langt de fleste bibelske emner er det let at finde nederlandske stik af, og vi ved, at malerne benyttede den slags stik som forlæg for de malerier, de udførte til kirkerne. Nogle af de omtalte emner er gengivet i stik udført her i landet. Andre er det lettere at finde i stik fra forrige generation eller i stik fra Italien. Det har man også haft. Men der er også emner, som ikke findes i stik, det gælder for eksempel de danske dronninger, eller som ikke er almindelige, især stilleben. De har været, eller var for det meste, malerier. Der er bevaret malerier, som er udført i Helsingør af nogle af de malere, der optræder her i bogen. Der kan ikke være tvivl om, at illustrationerne giver gode eksempler på holdningen i de billeder, Christian IV-tidens borgere anbragte i deres stuer.

Her hang de til glæde for hele husstanden, tjenestefolk og gæster. De udøvede deres stilfærdige virkning gennem mange år. Har blot 5-6 personer glædet sig over billederne i hvert af de boer, som opregnes her, drejer det sig om lige så mange mennesker, som en hel generation af dansk adel. Når man tænker på, at man har været tilbøjelig til at forbeholde kongen og adelen interesser af denne art, får alene dette Helsingørstof en forbløffende vægt.

Indbyggerne i Helsingør udgjorde kun en brøkdel, måske en tyvendedel af den danske bybefolkning. Er byen repræsentativ? Umiddelbart vil man helst svare nej. Helsingør må have været byen med den største horisont og den, som var tidligst med i en europæisk udvikling. Når det er sagt, må Helsingoranernes fortrinsstilling dog straks begrænses ved en henvisning til, at naturligvis kan København ikke tages med i den betragtning på linie med provinsbyerne. Den flere gange større hovedstad, hvis boer ikke kendes, har rummet mere, omfattet større sociale forskelle og haft flere forbindelser udadtil. Helsingør var en dansk provinsby. Den stod i livlig forbindelse med andre danske byer, og de få og små sammenligninger, som kan gøres, tjener ikke til at fremhæve Helsingør som en ren undtagelse på dette område. Alligevel er det muligt, at det øvrige land ikke stod på højde med byen og at man andre steder ikke

Urtepotte. Af Johan Theodor de Bry, 1561–1623, efter Jacob Kempener. 29×23 cm.

kom op på et så stort og ivrigt forbrug af billeder. Men man kendte skikken og fulgte nogenlunde trop. Helsingør var ikke en fremmedartet enklave.

Kan det tænkes, at materialet indeholder den systematiske fejl, at skifteregistreringerne fortrinsvis er bevaret fra boer, som har særlig stor chance for at indeholde billeder? Det kan virkelig tænkes. Øvrigheden var måske mest

Landskab. Udsnit af mindeblad over Gregers Krabbe, død 1655. Af H. A. Greys. (Ca. 12×8,5 cm.)

interesseret i de boer, som havde udenlandske arvinger, der skulle betale særlige afgifter. Det ville være imod forordningen, men vigtigere er det, at materialet viser, at en eventuel fejl ikke har videre betydning. Væksten var så stærk, at to forhold, der virker til at give det modsatte indtryk, opvejes. Langt den største billedsamling blev registreret i undersøgelsens første årti, og dens sidste rummer peståret 1654, der har efterladt særligt mange dårlige registreringer, som ikke senere blev erstattet af vurderinger. Tallene er så store, at de skjuler selv ret kraftige, tilfældige afvigelser. Materialet er så bredt, at det betyder noget i sig selv. Alene de mange tusind billeder, som omtales i de fundne boer, udgør et væsentligt træk i byens dagligdag. Selv om der skulle dukke 1700 andre boer op og vise sig ikke at indeholde nær så mange billeder, må allerede det her fremlagte bevise, at forholdene var anderledes, end man plejer at skildre dem.

Grunden til, at man må opholde sig lidt ved de mulige indvendinger mod skildringen her, er jo, at den står i så stærk modstrid med, hvad man plejer at sige om borgernes forhold til billedkunst. Høyens opfattelse, at billedkunsten først i 19. århundrede nåede ud til folket, stod uanfægtet i hundrede år. Først

Werner og Sthyr rykkede udviklingen frem til tiden omkring år 1700. Den skete i første halvdel af 17. århundrede.

Er det i sig selv mærkeligt? Modsiges det af andre kulturhistoriske træk? Snarest vel det modsatte. Mest slående er, at kirkerne gennem de samme årtier blev fyldt med inventar, som var rigt udsmykket med billedlige fremstillinger. Dette forløb er kendt fra værket Danmarks Kirker, som nu dækker det halve land. Fornyelsen var altså i virkeligheden udtryk for en bred, folkelig interesse.

I denne forbindelse ville det være gavnligt at få undersøgt, hvordan det gik med udbredelsen af bøger. Selv bortset fra, at de kan indeholde illustrationer, må deres tilstedeværelse vidne om en åndelig virksomhed, hvis udbredelse burde jævnføres med brugen af billeder. Sandsynligvis voksede også bogbestanden hos borgerne, men den kreds, der ejede bøger, var måske snævrere. Når nogle mennesker ofrede endnu større summer på bøger, skyldes det, at der var profession i det, det var præsterne.

I Christian IVs sidste år var det kommet dertil, at to femtedele af de borgere, som stiftede hjem i Helsingør, indrettede det med billeder på væggen. Om den nævnte brøk senere bliver større, er af mindre betydning end selve skikkens første griben om sig. De velhavende havde begribeligvis mest. Men det er tydeligt, at brugen trængte langt ud og ned. Den var kendt simpelthen af alle.

Hvorfor har det været så svært at nå frem til den erkendelse, at brugen af billeder var et kulturtræk af så stor bredde? Dødsboer fra 17. århundredes danske byer er ikke noget sjældent eller fjernt stof. Men ordene, de korte og

Landskab. Af Gillis Scheyndel 1624. 9,2×17 cm.

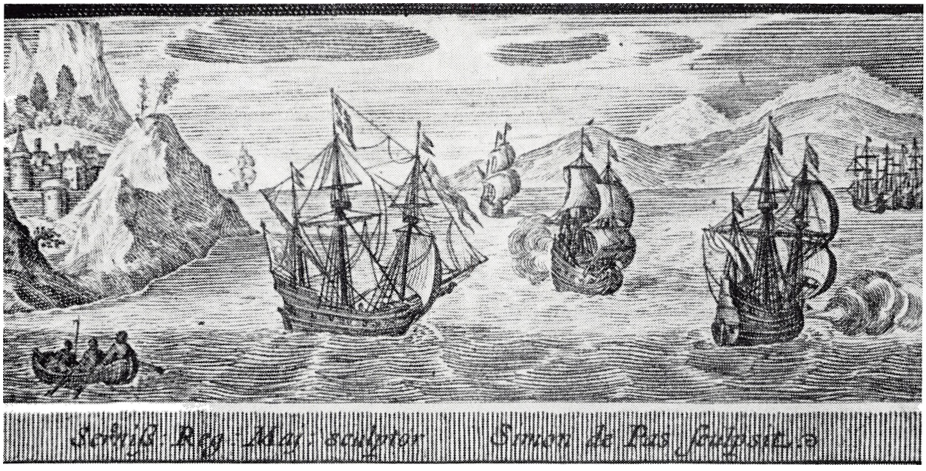

Skibe. Detalje af et mindeblad over Johan Braem. Af Simon de Pas 1646. 2,7×7 cm.

gammeldags formuleringer, har ikke givet de rigtige associationer. Når boer er blevet offentliggjort i litteraturen, har man gerne taget meget koldsindigt på de stykker eller kontrafejer, de indeholdt[1]. Selv Hans Werner undrer sig over, at billederne altid blev »slet og ret benævnt skilderier«. Først Victor Hermansen vejede ordene på en anden vægt. Han talte ikke om Enevold Brochmands stykker og kontrafejer, men om hans »anselige malerisamling«. Ved at anslå den tone, lægger han op til, at man spørger, om ikke billederne er udtryk for kærlighed til kunst.

Selv om den stigende forekomst af billeder godtages, og det må man trods alt formode, er det på en måde kun skikkens yderside, vi ser, ikke dens indre værdi, ikke den åndelige interesse eller den kunstneriske medleven. Der er ingen samtidig, hjemlig debat, vi kan påberåbe os. Det har man heller ingen ret til at forvente. Vi beskæftiger os med en tid og et befolkningslag, der i almindelighed ikke har efterladt sig betragtninger om det åndelige liv. Derfra er der et spring til at benægte, at det har eksisteret. Det er vanskeligt at finde emner indenfor åndslivet, som har kunnet følges så langt ud i samfundet som nu brugen af billeder. Det er vel i øvrigt i sig selv noget.

Når noget nyt slår igennem, er den mest nærliggende forklaring, at det virkelig har interesseret, det har optaget folk, de har følt et ønske om at skaffe sig disse ting, i dette tilfælde må man sige: på grund af deres interesse for eller kærlighed til billeder og til kunst.

Væksten er tegn på liv, ikke på sløvhed. Har en og anden hængt billeder på sin væg, fordi naboen eller lensmanden gjorde det, berettiger det ikke en affærdigelse af så bred en bevægelse. Man kan iagttage både en jævn almen brug af billeder og i modsætning dertil formelig samleraktivitet. Det må tolkes som vidnesbyrd om miljøets levende omgang med tingene. Naturligvis var der lidt

penge i det, men det var ikke pengene, der pressede det frem. Det gjorde snarere kunstnerne, også i deres egenskab af kunsthandlere, det er ikke underligt. Det gjorde også standsfølelse og selvhævdelse; selv i denne befolkningsgruppe kan det ligefrem påvises. Det gjorde slægt og venner, således som interesser altid vil forplante sig. Har borgerne, som ofte overfor noget nyt, vist sig kritikløse, uforstandige, naive eller snobbede, behøver det ikke adskille dem fra senere generationer af interesserede. Kunsten er hele tiden ny. I øvrigt ved vi ikke, om de var.

Helsingør var ikke bare et marked for en overskudsproduktion af billige hollandske varer, selv om den måske også var det. Der er træk nok som viser, at man har valgt sig det, man ville have. Sammenligningen med de parisiske samlinger viser meget udtalte forskelle, f. eks. den store interesse i Helsingør for bibelske emner. Man ser, at præsterne havde rækker af kaldsbrødres portrætter. Der kan gøres andre små prøver af lignende art. Løber man igennem, hvem i den danske by der havde portrætter med betegnelsen Nassau og Oranien, finder man, at det var folk med særlig tilknytning til Holland: Roland v. Dichlen, der havde arvinger i Amsterdam, kaptajnerne Moritz Printz, hvis enke giftede sig i Holland, Marcus Witte, navnet klinger i hvert fald hollandsk, og Werner v. Wou, som havde familie i Emden, endvidere

Prospekt af København. Af Lucas Schnitzer i midterste trediedel af 17. årh. 25×39 cm.

Bønnen. En bonde og en bondekvindes kontrafej i »skolen« 1.5.1651 må have haft en lignende mening. Af Petrus Feddes van Harlingen, 1586–1634. 43×30 cm.

vinhandlerne Arendt Kruse og Peter Brochmand, som blev hollandsk commisarius. Den forbløffende store vægt, borgerne lagde på egne portrætter, er ligefrem udtryk for en målrettet anvendelse af kunsten. Det går så vidt, at vi kan påvise brug af billeder i undervisningen. I Laurids Christensen Rhods bo indgik »skolen«. Her havde man anbragt et portræt af Luther, to portrætter af Christian IV samt en bonde og en bondekvindes kontrafej[2], det sidste utvivlsomt en allegori på fromhed.

Da Christian IV, ledsaget af byfoged Holger Olufsen, vandrede rundt i toldskriver Morten Jensens hus for at bese Pieter Isaacxz' malerier, bør vi ikke forestille os ham omgivet af uforstående almuesfolk. Det er sikkert rigtigt, at kongens virksomhed som beskytter af kunst for en stor del blev udfoldet af politiske grunde for at hævde kongemagten. Men den blev mødt med langt større forståelse og nød vel langt bredere anerkendelse, end man hidtil har turdet regne med.

NOTER

Kunsten og folket

[1] Johan Jørgensen: Skifter og testamenter, 1968, s. 51-57.
[2] J. A. Fridericia i Danmarks Riges Historie 4, 1900, s. 309.
[3] Niels Laurits Høyens Skrifter. Ved J. L. Ussing, III, 1876, s. 110, i en forelæsning fra 1851.
[4] Preben Wilmann: Dansk Kunst, 1934, s. 9.
[5] Chr. Axel Jensen: Danske adelige gravsten fra sengotikkens og renaissancens tid 1470-1600, I-III, 1951-53. Kataloget omfatter hele materialet, altså også fyrstelige og borgerlige sten.
[6] Hans Werner: Lidt om Borgerskabets Forhold til Kunsten i det 17. Aarhundrede, i Samleren 1930, s. 125-128.
[7] Jørgen Sthyr: Dansk Grafik 1500-1800, 1943, s. 53-58.
[8] Francis Beckett: Kristian IV og Malerkunsten, 1937, s. 29.
[9] Fra Københavns Amt 1951, Roskilde 1952, s. 71-107.
[10] Johan Jørgensen: Skifter og testamenter, 1968, s. 50 og 82; Povl Eller: Kongelige portrætmalere i Danmark 1630–82, 1971, s. 64 f.
[11] Svend Larsen: Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de Århundrede, Odense 1965, I, s. 33-37, 117-123, 176.
[12] Georges Wildenstein: Le goût pour la peinture dans la bourgeoisie parisienne entre 1550 et 1610, Gazette des Beaux-Arts 93. årg., 6. periode 38^{II}, 1951 (reprint 1968), s. 11.
[13] Wildenstein anf. st.
[14] Georges Wildenstein: Le goût pour la peinture dans la bourgeoisie parisienne au début du règne de Louis XIII 1612-60, Gazette des Beaux-Arts 92. årg., 6. periode 37^{II}, 1950, s. 153-274.

Billederne som møbler

[1] Kræmmer Hans Bruns bo 11.7.1648 fol. 410.
[2] Glarmester Henrik Sebe 23.6.1653.
[3] 6.10.1625.
[4] Hans Kagmand: Wibrandt Mays bo 7.3.1651; Casper Keilhou: Wadse Ipes 22.5.1638 og Melcher Frandsens 9.8.1651; Mattis Hessler: visitør Werner v. Wous bo 7.10.1654.
[5] Tolder David Lucht 21.5.1635; visitør Hans Piper 25.7.1654.
[6] Jørgen v. Vehlens bo 18.8.1668, skifteprotokollen fol. 44v.
[7] Kapellan Rasmus Lange 5.12.1653; Peter Folkvin 10.1.1656.
[8] Sille Harder skrivers 2.8.1631; slotsfoged Hans Jensen på Kronborg 8.1.1656.
[9] 5.12.1653; lignende eksempel i toldskriver Christian Preuss' bo 25.2.1648.
[10] David Leyel, 8.2.1626 fol. 90v, havde ikke billeder, men i det mindste en ramme til et kontrafej, $1^1/_2$ dlr. Hjemmet kan ikke have været ukendt med billeder; sandsynligvis var der nagelfaste billeder. Endvidere f. eks. Casper Bade 2.5.1626, Arnoldi de Fine 5.8.1634, toldskriver Laurids Mikkelsen 18.3.1635, bartskær Jørgen v. Breda 18.8.1641 samt skolemester Laurits Petersen 17.12. 1654 etc. Rammerne blev gerne vurderet til 1-2 mark stykket.
[11] Glarmester Povl Woller 6.4.1638. Han havde lager af fransk glas og af dantziger glas.
[12] Handelsmand Jens Mortensen 28.1.1646: Jomfru Marie 2 mk, 1 spejl derfor $2^1/_2$ dlr; et barn der ligger på et dødningehoved 12 sk, et spejl derfor 3 mk. Glasset er altså meget dyrere end billedet. Andre steder er der større ligelighed, f. eks. hos toldbodtjener Lyder Jensen 15.9.1654, handelsmand Hans Hybersen 18.4.1654 og Laurids vognmand 9.1. 1658.
[13] Handelsmand Antonio Ottesen 29.3. 1653; Laurids vognmand 9.1.1658.
[14] Dyveke Willum Hybersens 3.2.1641; Mikkel Lauridsen 21.1.1651, der foruden det store havde 5 andre spejle.

[15] Lissebet du Moulin 17.5.1650.
[16] Sognepræst Matthias Velhouer 2.1.1656, 32 alen drætter løvværk a 1½ mk = 12 dlr.
[17] Helsingør rådstueprotokol 27.1. og 10.2.1631.
[18] Samme, 11.6.1635.
[19] Hans Lassen: Tapetets Historie, Faaborg 1947; Ingemar Tunander: Tapeter, Stockholm 1955; Ingeborg Cock-Clausen: Foreløbige erfaringer ved bestemmelse af trykte tekstiler, Arv og Eje 1973, u.st. 1974, s. 5.
[20] Skomager Peder Iversen 14.5.1650.
[21] Toldskriver Morten Jensen 9.5.1626; Carl Johansen Blaa 2.11.1654. Hattemager Peter Holst havde 21.10.1646 4 malede stykker under loftet til 4 mk, altså løse, som en slags himmel og omtalt med lignende ord som de faste loftsbilleder. I Johan v. Vöhrens bo 30.10.1638 og i toldskriver Christen Davidsens 5.5.1659 vurderede Mattis Hessler bordhimle blandt malerierne.
[22] Vinhandler Peter Brochmand 13.4.1653; brygger Peder Lauridsen 18.10.1658.
[23] Efter vintapper Wedsel Jukeus 24.11.1647 fik enken hjortehovederne og kontrafejerne med gården.
[24] Peder Hansen Schrøder 16.7.1645, se side 62.
[25] Jens Sørensen Hygen 12.2.1658.
[26] Tolder David Lucht 21.5.1635.
[27] Tolder Hans Pedersen 15.9.1645.
[28] Toldskriver Morten Jensen 9.5.1626.
[29] Trykt auktionskatalog 1672, nr 93.
[30] Wibrandt May 7.3.1651; tegnede stykker a ½ dlr f. eks. hos vinhandler Peter Brochmand 13.4.1653.
[31] Bartskær Anders Baldtzer 24.1.1655; visitør Werner v. Wou 7.10.1654.
[32] Povl Eller: Kongelige portrætmalere i Danmark 1630-82, 1971, s. 276.
[33] Herman og Hans Haselbring, glarmestre, 5.11.1654; Claus Tommissen 4.2.1657.
[34] Toldskriver Mikkel Berendtsen 17.5.1650.
[35] Sille Harder skrivers 2.8.1631.
[36] 15.2.1653 fol. 199v; 22.10.1654.
[37] 8.2.1655 og 30.10.1654.
[38] 29.10.1654 og 4.11.1654.
[39] 18.10.1636, 3.2.1641 og 12.1.1638.
[40] Handelsmand Hans Kruse 16.7.1658; Broder Lauridsen 7.9.1641; Anneke jordemoder 8.10.1652.

Fortegnelserne

[1] Se 27.3.1648.
[2] Der kan være flere år mellem registrering og vurdering, og det er ofte vanskeligt at identificere dem. Det er dog kun et fåtal af skifter, som er fundet i registrering uden at vurderingen senere er dukket op. Men i peståret 1654 spiller det en rolle, der er mindst 15, der ikke er fundet igen som vurdering. Registreringer er naturligvis kun talt med, når vurderingen ikke er fundet.
[3] Dette tal er behæftet med nogen usikkerhed. Det medtager kun de billeder, der kan tælles; ubestemte antal er ikke medregnet. Tallet kan derfor ikke være for stort, men må være langt under virkeligheden.
[4] Victor Hermansen: Borgmester Enevold Rasmussen Brochmand og hans Malerisamling i Køge, Fra Københavns Amt 1951, Roskilde 1952, s. 78-86, 93; Svend Larsen: Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de Århundrede II, Odense 1965, s. 392 f.
[5] 9.5.1626 i samarbejde med Keilhou.
[6] 19.11.1639 i samarbejde med Claus Tämmesen; se endvidere foregående note. Casper maler 2.8.1631 er talt som Casper Keilhou.
[7] Casper Hollefeldt d.æ. var død 1637, se 23.3.1637.
[8] 6.5.1647 og 26.9.1659.
[9] 2.7.1647, 2.8.1631, 19.11.1639 og 13.4.1653.
[10] 15.9.1645 og 12.2.1658.
[11] 5.9.1653 og 5.5.1659.
[12] 22.12.1654, 11.11.1654 og 22.6.1655.
[13] 22.6.1655, 8.3.1648 og 20.11.1650.
[14] 5.12.1653, 16.7.1658 og 18.10.1658.
[15] 14.5.1650, 5.9.1653, 5.12.1653 og 22.6.1655.

Billedejerne

[1] 4.10.1624 og 11.3.1658.
[2] 26.11.1660, 15.12.1651 og 26.4.1638; rådstueprotokollen 1637-39, fol. 55v, protokol 1639, fol. 24.
[3] Rådstueprotokol 7.6.1626, fol. 164.
[4] Gazette des Beaux-Arts 1950II, s. 163.
[5] Svensk agent ved Sundet. Anders Svenssons depecher til Gustav II Adolf og Axel Oxenstierna 1621-26. Ved Leo Tandrup, Aarhus 1971, se registret.

[6] Rådstueprotokollen 22.5.1626.

[7] Han synes selv at have skrevet sig Petter Isaac, se Rigsarkivets Danicafotografering, Oxenstiernasamlingen.

[8] Rådstueprotokollen 28.4.1626, 16.5.1626 og 22.5.1626.

[9] Johan Mortensens skifte 17.3.1630 har ingen løsørefortegnelse.

[10] Rådstueprotokollen 1633, fol. 174v.

[11] Jørgen Olrik: Borgerlige Hjem i Helsingør, s. 12.

[12] Disse 100 dlr er talt med i den samlede sum for Wadse Ipes samling 360 dlr.

[13] 19.10.1659.

[14] 15.3.1655, med henvisningerne dér. Claus Gabriel kom først til Helsingør omkring 1648. I Helsingør rådstueprotokol omtales en Casper drejer, der efter 17.11.1620 forgæves at have søgt borgerskab opnåede dette 4.1.1625.

[15] Rådstueprotokollen 8.3.1632 og 19.4. 1632.

[16] Kancelliets Brevbøger 1630, s. 141.

[17] Hyg og Hans fik hver to lodder, Anniche og Katrine hver en, Jacob og Froucken fik ingen, hvad enten de var Dyvekes stedbørn eller tidligere havde fået deres arv.

[18] Danmarks Kirker, Helsingør, s. 158-161; Henning Henningsen: St. Olai kirke i Helsingør. Historie og Beskrivelse, Hillerød 1959, s. 93-95.

[19] Angives i V. Hostrup Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd, 1906, s. 47, at være datter af sognepræst Hans Kruse, men nævnes ikke i listen over dennes børn s. 66, ejheller 14.4.1626. At hun var datter af handelsmand Hans Kruse udledes af, at hun og hendes 1. og siden 2. mand ejede salig Johan Kruses gård, og Johan Kruse var Hans Kruses far.

[20] Se de i note 18 nævnte værker.

[21] Henholdsvis 14.5.1650, 5.9.1653, 11.11. 1654 og 19.11.1640.

[22] Rådmand Jørgen v. Vehlens bo 18.8 1668, skifteprotokol 1668/69 fol. 44v. Han ejede følgende billeder: Skilderi på den store sal af Hendrik kontrafejer vurderet. 1 kong Christian 4des kontrafej 7½ dlr, 1 kong Frederik 3des kontrafej 7½ dlr, 1 dronning Sofie Amalie dito 7½ dlr, 1 stykke om Susanne 7½ dlr, 1 stykke om Lucretia 7½ dlr, 1 dito om Josef 7½ dlr, 1 dito om Batseba 7½ dlr, 4 evangelister a 2½ dlr = 10 dlr, 8 historiske skilderier på hylden over døren a 2 dlr = 16 dlr, 1 landskab over vinduet ved døren 3 dlr, 1 dito over sengen 1½ dlr, 1 dito om Phønix 6 mk, 1 frugtstykke på skorstenen 3 dlr, 2 små firkantige med historier a 1 rd = 3 dlr, 2 dito om frugter a 1 rd = 3 dlr, 1 ottekantig med en jagt 6 mk, 1 firkantig prins Moritz 6 mk, 2 dito prins Moritz a 1 dlr = 2 dlr, 1 lidet Lots historie 6 mk, 1 lidet konfekt stykke skildret på brædt 2 mk, 1 stykke om vandkunst 1 dlr, 1 tegnet stykke med glas over 6 mk, 4 store gipsbilleder som er de 4 tider om året 24 dlr, På den liden sal 1 køkkenstykke bag døren 5 rd = 7½ dlr, 1 historiestykke 6 mk, 3 små stykker på skorstenen a 2 mk = 6 mk, 2 dito inden døren på skorstenen a 1 mk= 2 mk, 5 dito bag sengen a 1 mk = 1 dlr 1 mk, 2 landskaber a 2 mk = 4 mk, 1 dame og en herre skildret på træ 4 dlr, På det hvide kammer 1 gammel historie om Jacob 1 dlr, 7 papirstavler a 8 sk er 3½ mk, I den liden stue 17 papirstavler a 6 sk er 6 mk 6 sk, I gårdkammeret 1 stykke om Lot med en forgyldt ramme 2 rd = 3 dlr, 1 frugtstykke med tvende personer på 2 dlr, 1 stykke på skabet 2 dlr, 4 alabasttavler a 2 mk = 2 dlr, 1 stykke træ hvorpå er en kat malet 2 mk, Udi salig Johan Kruses gård skilderi i stuen 11 stykker skilderi historier a 2 dlr = 22 dlr, 6 andre dito a 6 mk = 9 dlr, 2 små dito a 3 mk = 6 mk, På det grønne kammer 4 stykker firkantig kontrafejer a 2 rd = 12 dlr, 1 langt landskab 6 mk, 9 små gamle stykker a 6 sk = 3 mk 6 sk, 4 firkantige stykker a 2 dlr = 8 dlr, 3 små dito a 1 dlr = 3 dlr, 2 firkantige landskaber a 2 mk = 1 dlr, 3 små stykker a 1 mk = 3 mk, 1 lidet landkort 1 mk, På det liden kammer 2 gamle landskaber a 1 mk = 2 mk, 1 stort stykke 2 mk.

[23] Helsingør rådstueprotokol 8.3.1625 m. fl. st.

[24] Johan Hansens bo 17.1.1668, protokol 1666-68 fol. 381, jfr. HS 12. Han ejede følgende billeder: Kontrafejer vurderet af Hendrik skildrer 1 stykke om Christus og den samaraitiske kvinde 2 dlr, 1 stykke Salomonis 2 dlr, 1 dito om englen og Tobias 2 dlr, 1 køkkenstykke 3 dlr, 1 stykke om frugten 2 dlr, 1 stykke om Josva 6 mk, 1 stykke om Kristus 6 mk,

1 stykke om Jacob og englen 6 mk, 2 landskaber a 2 dlr er 4 dlr, 1 stykke om Christi korsfæstelse 6 mk, 9 små alabaststykker a 2 mk er 4½ dlr, På den grønne sal 1 borgmester Johan Hansens kontrafej 3 dlr, 6 andre kontrafejer a 1 dlr er 6 dlr, 2 dito a 3 mk er 6 mk, kong Christian på papir med ramme 1½ mk, 1 landkort 1½ mk, I det lille kammers 1 skilderi med alle børnene på 3 dlr, 1 kontrafej Jeronimus 3 dlr, 2 kontrafejer borgmester Johan Hansen og hans hustru a 1 dlr = 2 dlr, 1 gammelt stykke med egeramme 3 mk, 2 gamle stykker a 1 mk er 2 mk, 1 Crusifiks 2 mk, 9 små papirsstykker i stuen ved køkkenet a 3 sk er 2 mk 4 sk.

[25] Fra Københavns Amt 1951, Roskilde 1952, s. 83 f.

[26] Sammesteds s. 93-101.

[27] 21.5.1655 og 31.10.1655.

[28] Svend Larsen I, s. 93, II, s. 147.

[29] 1.12.1652, 15.3.1655 og 6.4.1659.

[30] Rådstueprotokol 14.2.1626, måske den Andreas Iling billedsnider som forgæves ønskede at aflægge borgered 20.1.1625, samt 19.4.1632, se side 47, note 14.

[31] 4.11.1654 og 13.4.1655.

[32] Povl Eller: Kongelige portrætmalere i Danmark 1630–82, 1971, s. 75.

[33] Gazette des Beaux-Arts 1950II, s. 163 med note 10.

[34] Victor Hermansen i Hillerødbogen, redigeret af Anders Uhrskov, Hillerød 1947, s. 509 i note 17.

[35] Rådstueprotokollen 4.6.1635, 11.6.1635, 9.7.1635 og 30.7.1635.

[36] Se Weilbachs Kunstnerleksikon III, 1952, s. 175.

[37] Weilbachs Kunstnerleksikon II, 1949, s. 117.

[38] Rådstueprotokollen.

[39] Samme, 23.11.1626.

[40] Samme, 8.3.1632 samt på de i note 35 nævnte datoer.

[41] Rådstueprotokollen 11.6.1635.

[42] 16.7.1659.

[43] I skifteprotokollen 1654/55 fol. 345v er indført et aktstykke med underskriften: Casper Keilhou Contrafeier eigent hanndt.

Billederne

[1] Gazette des Beaux-Arts 1950II, s. 154.

[2] Fordelingen på hovedgrupperne kan med afrundede tal stilles således op:

	Helsingør	Paris
Religion	840	120 + et stort ubekendt antal andagtsbilleder
Mytologi m. m.	225	350
Allegori og litt.	275	230
Historie, portræt	440	510
portræt, ubenævnte	100	
Genre	380	440
Stilleben, landskab	280	200
Ialt	2540	1850 + andagtbilleder

[3] Som note 1.

Interessen for kunst

[1] Fra Frederiksborg Amt 1955, Hillerød 1956, s. 66 f, fyrforvalter Jens Pedersen Grove 30.3.1640; Fra Frederiksborg Amt 1908, s. 88-90, visitør Hans Piper 25.7.1654.

[2] 1.5.1651.

BILLEDER I SKIFTER FRA HELSINGØR 1621-1660

Stavemåden er normaliseret. Efter billedets benævnelse følger vurderingsprisen. Den almindelige regneenhed er 1 daler mønt eller sletdaler (dlr) a 4 mark (mk). 1 mk er 16 skilling (sk). En kurantdaler er 5 mk, 1 rigsdaler (rd) er 6 mk. Den anførte dato tilsidst viser hen til det bo, hvor billedet er fundet, i den efterfølgende fortegnelse over boerne. Se endvidere teksten side 65.

BIBELSKE BILLEDER

3 stykker *bibelske historier,* af vandfarve a 1½ dlr = 4½ dlr 21.5. 1635

1 *bibelsk historie* 15 dlr 19.11.1639

Hellige historie 12 dlr 19.11.1639

7 små *bibelske* stykker a 1 dlr = 7 dlr 22.10.1654

10 stykker omkring stuen, *bibelske figurer* a 2 dlr = 20 dlr 22.6.1655

5 stykker *bibelske historier* a 2½ mk = 3 dlr 8 sk 18.12.1655

Det gamle testamente

1. mosebog

1 tavle *skabelsen,* her for er intet regnet i summarum 22.8.1632

1 stykke om *skabelsen* 28.3.1660

Tavle om *Adams og Evas fald* 1½ mk 20.7.1624

1 alabast epitafium om *Adam og Eva* 4 dlr 3.2.1641

1 stykke om *Adam og Eva* 1 mk 2.7.1647

1 stykke om *Adam og Eva* 1½ mk, 1 ditto *landtavle* (?) 1 mk 30.10. 1648

1 om *Adam og Eva* 17.5.1650

1 stykke om *Adam og Eva* 1½ mk 11.11.1654

1 papir, illumineret, *Adam og Eva,* af ringe importans 11.11.1654

1 *Adam og Eva* 9 mk 20.11.1654

Adam og Eva 3 mk 5.8.1655

1 lidet stykke om *Adam og Eva* 3 mk 26.9.1656

1 stykke om *Adam og Eva,* uden ramme 3 mk 4.2.1657

1 liden tavle om *Adam og Eva* 4 sk 12.2.1658

Confusio babylonica, d. v. s. den babyloniske forvirring. Af Zacharias Dolendo, død o. 1604, efter Karel van Mander. 43×64 cm.

1 om *Adam og Eva* 1½ dlr 14.9.1659
1 stykke om *Noa* 2 dlr 3.2.1641
Nr. 1: 1 stykke om *Noa og hans hustru og børn, at de ginge i arken* 2 dlr 6.5.1647
1 stykke om *arken* 6 mk 2.7.1647
1 om *Noa ark* 2 mk 23.10.1650
1 stykke om *Syndfloden* 2 mk 23.10. 1650
1 om *Noa ark,* af ringe importans 11.11.1654
Confusio babylonica 1½ dlr 9.5.1626
1 stykke, *confusio babylonica,* vandfarve 14 dlr 9.5.1626
1 stykke *Abrahams historie* 1 dlr 9.5. 1626
1 liden tavle *Abrahams historie* 2 dlr 9.5.1626
No. 11: 1 stykke om *Abraham* 24 sk 28.1.1646
1 kobberstykke om *Abraham,* i en ramme 8 sk 28.1.1646
1 stykke om *Abraham* 1½ dlr 2.7. 1647
1 stykke om *Abraham* 2 dlr 29.8. 1648
1 lidet stykke med *Abraham* for 2 mk 20.1.1649
1 stykke om *Abraham* 1 dlr 3.5.1650
2 stykker om *Abraham* 2 dlr 23.2. 1653
1 stykke om *Abraham* 6 mk 13.4.1653
1 stykke om *Abraham* 2 mk 18.4.1654
1 stykke om *Abraham* 3 mk 16.3.1655
1 ditto om *Abraham* 1 mk 16.3.1655
1 om *Abraham* 1½ mk 5.3.1657
No. 1: 1 stykke *landskab om Abraham* 2 dlr 2 mk 26.9.1659
1 *landskab om Abraham rejste af* 17.5.1650

1 stykke, watterfarve, om *Melkisedek og Abraham* 2 mk 15.9.1645
No. 14: 1 stykke om *Abraham og Melkisedek* 2 dlr 1 mk 28.1.1646
1 stykke om *Melkisedek* 2 mk 28.1. 1646
1 stykke om *Melkisedek* 1½ dlr 8.1. 1656
1 om *Abraham og Melkisedek* 2 dlr 16.7.1658
1 landskab om *Abraham og Hagar* 2 mk 22.5.1638
1 liden tavle om *Abraham og Hagar* 4 sk 12.2.1658
1 stykke om *Abraham og Hagar* 3 mk 16.7.1658
1 stykke om *Hagar og Ismael* 1½ dlr 8.1.1656
1 stykke om *de tre engle, som var Abrahams gæst* 1½ dlr 11.3.1626
1 stykke om *de 3 mænd og Abraham* 3 dlr 1½ mk 2.7.1647
1 stykke om *Abraham og 3 hellige mænd* 1 mk 18.12.1655
1 stykke om *de 3 mænd, Abraham indbuden i paulunet* 1½ dlr 8.1. 1656
1 stykke om *de 3 engle hos Abraham i Mamrelund* 2 mk 16.7.1658
1 om *Abraham havde de 3 til bords* 3 mk 16.7.1658
1 tavle om *Abraham og Sara* 1 dlr 11.3.1626
1 om *Abraham og Sara,* illumineret, af ringe importans 11.11.1654
1 om *Abraham og Sara* 2 dlr 16.7. 1658
1 om *Sodoma og Gomorra* 17.5.1650
1 stykke, *Lot med sine 2 døtre* 8 dlr 9.5.1626
1 lidet stykke om *Lot* 3 dlr 22.5.1638
Lots historie 1 dlr 19.11.1639
1 stykke om *Lot* 10 mk 10.6.1640
1 stykke om *Lot og hans døtre* 6 mk 3.2.1641
1 stykke om *Lot* 2 dlr 1 mk 2.7.1647
1 stykke om *Lot* 2 mk 2.7.1647
1 stykke om *Lot* 2 dlr 29.8.1648
1 *Lots historie* 7½ dlr 29.1.1650
1 stykke om *Lot* 17.5.1650
1 om *Lot* 1 dlr 16.12.1650
1 stykke om *Lot* 3 mk 13.4.1653
1 stort stykke om *Lot* 1½ mk 23.6. 1653
1 *Lots historie* 10 mk 5.9.1653
1 alabast tavle om *Lot* 12 sk 18.4. 1654
1 stykke om *Lot og sine 2 døtre, der han med dennem af Sodoma og Gomorra gik* 1 dlr 18.4.1654
1 stykke om *Lot og hans døtre* 1½ mk 8.1.1656
1 stykke om *Lot og hans døtre* 5 mk 8.1.1656
1 stykke om *Lot og hans døtre,* i ramme, 3 mk 4.2.1657
1 om *Lot* 9 mk 5.3.1657
1 stykke om *Lot* 3 mk 18.10.1658
1 stykke om *Lot* 3 mk 25.5.1659
1 om *Abraham og Isak* 3 dlr 20.11. 1654
1 stykke om *Abaham slagter sin søn* 1½ dlr 8.1.1656
1 stykke om *Abraham ofrede sin søn Isak* 1½ dlr 14.9.1659
1 historie, *Rebekka* 1½ dlr 11.3.1626
1 kobberstykke om *Rebekka* 1 mk 10.6.1640
1 stykke om *Rebekka* 1 mk 16.3. 1655
1 stykke om *Rebekka* 2 mk 20.12. 1660
1 stykke om *Jacob* 3 mk 11.2.1647
1 om *Jacob* 2 dlr 12.11.1652

1 stykke om *Jacob* 9 dlr 23.2.1653
1 stykke om *Jacob* 3 dlr 23.2.1653
1 stykke om *Jacob* 3 mk 15.9.1654
1 stykke om *Jacob* 2 mk 16.3.1655
1 stykke om *Jacob* 1½ mk 18.12. 1655
1 stykke om *Jacob* og for 1½ mk 18.12.1655
1 stykke om *Jacob* 3 mk 18.10.1658
1 tavle om *Jacob* 2 mk 26.9.1659
Jacob og Esau 1½ mk 28.1.1646
Nr. 12: 1 stykke om at *Esau Jacob hans førstefødsel sælger* 1 mk 6.5. 1647
1 stykke om *Jacob og Esau* 3 mk 13.4.1653
1 stykke om *Jacob og Esau* 2½ mk 24.1.1655
1 stykke om *Jacob og Rebekka* 1½ mk 18.12.1655
1 stykke om *Jacobs engel på stigen* 1½ dlr 2.7.1647
1 stykke om *Jacob og Rachel* 5 mk 10.6.1640
1 stykke om *Rachel* 3 mk 15.9.1645
Nr. 8: 1 kobberstykke om *Jacob og Rachel* 6 sk 6.5.1647
1 stykke om *Jacob og Rachel* 3 mk 3.5.1650
1 stykke om *Jacob og Rachel* 1 dlr 20.10.1650
1 om *Jacob og Rachel ved brønden* 1 dlr 23.10.1650
1 lidet skilderi om *Jacob og Rachel* 4 sk 9.1.1658
1 stykke om *Jacob og Rachel* 2 mk 16.7.1658
1 stykke om *Laban og Jacob* 9 dlr 2.7.1647
No. 4: 1 stykke om *Jacob og englen Rafael* 2 dlr 28.1.1646
1 stykke om *Josef* 3 mk 30.10.1648

Kobberslangen i ørkenen. Af Egbert van Panderen, 1581–1637, efter Pieter de Jode. 28×20 cm.

1 stykke om *Josef* 6 mk 16.12.1650
1 stykke om *Josef* 1 mk 16.3.1655
1 stykke om *Josef* 2 mk 20.3.1655
Josefs historie udi malværk, 11 stykker a 3 mk = 8 dlr 1 mk 31.10. 1655
1 om *Josef* 6 mk 5.3.1657
1 *Josefs historie* 2 mk 20.12.1660
1 historie om *Josef* 2 mk 20.12.1660
1 om *Josef og Potifars hustru* 23.10. 1650
1 stykke om *Josef og kong Farao* 3 dlr 3 mk 2.7.1647
Nr. 2: 1 stykke om *Josef og hans brødre, hvorledes deres kornsække bliver besøgt* (undersøgt) 2 dlr 6.5. 1647
1 *landskab med Josefs brødre, at deres sække bliver besøgt* 2 mk 6.5. 1647

2. mosebog

En gammel tavle om *Moses* 3 mk 19.11.1639
2 tavler om *Moses* hver 12 sk = 24 sk 28.1.1646
1 om *Moses* 17.5.1650
1 *Moses historie* 5 mk 1.6.1652
3 stykker udaf *Moses* a 24 sk = 4½ mk 5.8.1655
1 stykke om *Faraonis datter* 9 dlr 2.7.1647
1 om *Faraos datter, hun lod optage Moses af havet* 1 dlr 16.3.1654
1 om *Moses bliver fundet i havet* 8 sk 11.12.1656
1 stykke om *Moses i rørkisten* 1 dlr 3.2.1658
1 stykke om *den brændende busk* 1½ dlr 8.1.1656
1 stykke om *kong Farao og Moses* 9 dlr 2.7.1647
1 stykke om *det røde hav* 2 mk 23.10.1650
1 stykke om *Moses slog på stenklippen* 3 mk 23.10.1650
No. 13: Om »*Høyer slagen*« *(kobberslangen?) i ørkenen* 24 sk 28.1.1646
1 om *slangens ophøjelse i ørkenen* 14 mk 29.1.1650

4. mosebog.

No. 10: 1 stykke om *den profet »Billiad«* 24 sk 28.1.1646
1 stykke om *Bileam* 2 mk 18.9.1649

Dommerbogen

8 stykker om *Gideon* med forgyldte

Gideon udser sig de folk, der labber vand med tungen som hunde. Af Antonio Tempesta, 1555–1630. 20×28 cm.

rammer, stykket 4 dlr = 32 dlr 21.5.1635
1 stykke om *Gideon,* wasserfarbe 2 dlr 3.2.1641
8 stykker om *Gideon* a 8 dlr = 64 dlr 3.2.1641
8 store stykker om *Gideon* a 5 dlr = 40 dlr 18.4.1654
1 stykke om *Gideon* 15 mk 4.2.1657
1 stykke om *Jefta og hans datter* 1/2 mk 6.5.1647
1 stykke *landskab om Jefta* 3 dlr 3.5.1650
1 stykke om *Jefta* 5 mk, 1 ditto 23.10.1650
No. 8: 1 stykke om *Jefta* 1 dlr 26.9.1659
1 stykke om *Samson* 3 mk 30.10.1648
1 om *Samson, hvor Dalila lod klippe hans hår af,* 1 dlr 16.3.1654

Samuelsbøgerne

2 stykker om *kong David* 3 dlr 20.11. 1654
5 stykker om *David* a 2 dlr = 10 dlr 8.2.1655
7 stykker om *kong David* a 2 dlr = 14 dlr 8.2.1655
1 *kong David* 3 mk 18.10.1658
1 *kong Davids* stykke 2 dlr 14.9.1659
1 om *Samuel at han salvede David* 2 dlr 16.7.1658
1 stykke om *kong Saul og David* 2 dlr, 1 stykke ditto 11.11.1654
3 gamle tavler om *David og Goliat* a 3 mk = 1 dlr 1 mk 13.4.1647
1 om *David og Abigael* 1 1/2 dlr 15.9. 1645
1 stykke om *Abigael* 3 dlr 3.5.1650
1 stykke om *Abigael,* oliefarve på panel, 1 dlr 3.5.1650
1 stykke, *Abigael og David* 1 dlr 26.9.1656
En historie om *David og »Bersabia« (Batseba)* 2 dlr 9.6.1636
1 stykke om *Batseba* 7 1/2 dlr 2.7.1647
1 stykke om *kong David og Nathan* 5 dlr 21.5.1635

Kongebøgerne

1 stykke *Salomons »ordel« (dom)* 3 dlr 10.6.1640
No. 9: *Das Urteil Salomonis* 1 dlr 3 mk 28.1.1646
1 om *Salomons dom* 6 mk 14.5.1650
1 stykke om *Salomons dom* 2 1/2 dlr 25.7.1654
1 stykke om *Salomons første dom* 2 mk 18.12.1655
Das Urtheil Salomonis eller Salomons dom 1 dlr 26.9.1656
1 stykke om *Salomon* 1 dlr 5.3.1657
1 om *Salomons dom imellem de 2 skøger* 2 dlr 16.7.1658
No. 7: 1 stykke om *Salomons dom* 1 dlr 26.9.1659
1 *kong Salomons historie* 2 mk 20.12. 1660
Kong »Gerobiam« (Jeroboam) 12 dlr 19.11.1639
No. 12: 1 stykke om *Israels børn med den forgyldte kalv* 24 sk 28.1.1646
Elias historie med løven (1. kg. 15 ?) 12 dlr 19.11.1639
1 stykke om *»Agal« (Akab)* 1 dlr 11.2.1647
1 stykke om *Akab* 3 dlr 1 1/2 mk 2.7 1647
1 om *Elias* 6 mk 27.5.1650
1 malet stykke om *»Eliseus« (Elias)* 2 dlr 1 mk 18.3.1651
1 stykke om *Elias* 3 mk 16.3.1655

David og Batseba. Af Johannes Barra (død 1634) efter Gabriel Weyer. 26×19 cm.

Daniel i løvekulen.
Af Crispin de Pas, 1564–1637, efter Marten de Vos.
18×14 cm.

1 om *Elias profet* 2 mk 21.5.1655
1 stykke om *Elias som blev optaget til himlen* 3 dlr 2.1.1656
1 *»Eliesius« (Elias) profets historie* 2 mk 20.12.1660
1 om *kong Manasse* 2 dlr 12.11.1652

Esters bog.

1 stykke om kong *»Asuerus« (Ahasverus)* 45 dlr 22.5.1638
1 stykke om *kong Ahasverus* 3 dlr 3 mk 2.7.1647
1 stykke, *kong Ahasverus* 4½ dlr 29.1.1650
1 om *»Eswero och Esser« (Ahasverus og Ester)* 6 rd = 9 dlr 13.4.1653
1 stykke om *»Asiue och Estre« (Ahasverus og Esters) bryllup* 2 mk 18.12.1655
1 stykke uden ramme om *kong Ahasverus* 1 dlr 4.2.1657
1 *historie om Ester* 1 dlr 5.3.1657
4 stykker om *kong Ahasverus* a 2 dlr = 8 dlr 5.5.1659

Esajas bog.

1 stykke om *»Esia« (Esajas)* 1 mk 16.3.1655

Daniels bog.

1 stykke om *»Baltazar« (Belsazzar)* 2 dlr 29.8.1648

Susanne i badet og de to ældste. Af Jan Saenredam, 1565–1607, efter H. Goltzius. 25×17 cm.

1 stykke om *kong Belsazzar* 1 dlr 3.5.1650
1 om *kong Belsazzars gæstebud* 2 dlr 2 mk 16.7.1658
1 stykke om *Daniel i løvekulen* 7 dlr 3.2.1641
1 om *Daniel i løvekulen* 3 dlr 15.9. 1645
1 stykke om *Daniel og løvekulen* 10 mk 29.1.1650
1 om *Daniel i løvekulen* 9 mk 12.11. 1652
1 stort stykke om *Daniel* 4½ dlr 18.4.1654
1 om *Daniel* 4 dlr 22.12.1654
Daniel udi løvegrube 2 mk 26.9.1656
1 stykke om *Daniel og løven* i ramme 3 mk 4.2.1657
1 stykke om *Susanna* 2 mk 22.5.1638
1 stykke *Susanna* for 2 mk 1.3.1641
1 stykke om *Susanna* 2 dlr 29.1.1650
1 stykke om *Susanna* 2½ mk 23.10. 1650
1 stykke om *Susanna*, vandfarve 2 mk 20.11.1650
1 om *Susanna* 5 mk 16.12.1650
1 lidet stykke om *Susanna* 3 mk 16.12.1650
1 stykke om *Susanna* 1½ mk 31.12. 1652
1 stykke om *Susanna* 3 dlr 23.2.1653

Jonas. Han opsluges af hvalfisken, kastes op på land og sidder under græskarplanten. Udsnit af ligprædikenstik over Holger Rosenkrantz. Af Albert Haelwegh 1649. (11×10 cm).

1 stykke om *Susanna* 1½ mk 16.3. 1655
1 lidet stykke om *Susanna* 1½ mk 22.6.1655

Jonas bog.

1 stykke om *Jonas* 2 mk 6.5.1647
1 stykke om *Jonas* 1 mk 31.12.1652
1 stykke om *Jonas og hvalfisken* 12 sk 18.4.1654

Tobias bog.

1 stykke om *Tobias* 1 mk 12.5.1628
1 historie om *Tobias* 2 dlr 23.11.1636
1 stykke om *Tobias* 3 dlr 1½ mk 2.7.1647
3 malede stykker på drætter om *Tobias* 6 mk 14.5.1650
4 stykker over stuedøren om *Tobias* a 2 dlr = 8 dlr 12.11.1652
1 om *den gamle Tobias* 2 dlr 12.11. 1652
1 stykke om *Tobias* 1½ dlr 23.2.1653
1 stykke om *Tobias* 1½ mk 13.4. 1653
1 stykke om *den unge Tobias* 2 mk 11.11.1654
1 stykke om *Tobias* 1 mk 16.3.1655
1 stykke om *den unge Tobias* 3 mk 4.2.1657

Judits bog.

1 stykke *Judits historie*, oliefarve, 7 dlr 9.5.1626
Judits kontrafej 2½ mk 7.7.1630
1 stykke om *Judit* 1½ dlr 30.3.1640
Om *Judit og Holofernes* 6 mk 10.6. 1640
En *Judit* 2 mk 20.1.1649
1 stykke om *Holofernes* 2 mk 14.5. 1650
1 om *Holofernes* 24 sk 7.9.1652
1 om *Judit, hvor hun hug Holofernes hovedet af* 1 dlr 16.3.1654
1 stykke med *Judit* 1½ mk 12.6.1655
1 stykke af *Holofernes historie* 2 dlr 5.8.1655
1 *Judit* stykke 1 mk 8 sk 18.7.1656
1 lidet stykke om *Judit og Holofernes* 2½ mk 4.2.1657
1 stykke achl. [?] *Judit* i ramme 1 dlr 4.2.1657
1 stykke om *Judit og Holofernes* 5 mk 4.2.1657
1 stykke om *Judit* 1 mk 12.10.1660

Det nye testamente

Jesu liv.

1 stykke *Marie bebudelse* 2 mk 6.10. 1625
Om *bebudelsen* 1 dlr 7.7.1630
Marie bebudelse 22.8.1632
1 *»Engelsche grus« (engels hilsen, dvs. Marie bebudelse)* 2 mk 18.8.1641
1 *engels gruss* 3 mk 15.9.1645
1 stykke om *den engels gruss* 3 mk 28.1.1646
Den engels gruss 3 mk 11.2.1647
1 engels gruss 1 mk 6.5.1647
1 stykke om *bebudelsen* 2 mk 2.7. 1647
1 *Marie bebudelse* 1 dlr 29.1.1650
1 *engels gruss* malet på alabast 17.5. 1650
Die Engel grus 7 dlr 23.10.1650
1 stykke *Marie bebudelse* 20 sk 20.9. 1652
1 *engels bebudelse* 3 mk 11.11.1654
1 *Marie bebudelse* 2 mk 5.3.1657
1 om *Marie bebudelse* 6 mk 16.7.1658
1 om *Marie hilsen* 2 mk 16.7.1658
1 gammelt alabaststykke, *Marie bebudelse* 8 sk 16.7.1658
1 *engels hilsen* 3 mk 14.9.1659
1 liden tavle, *Maria og Elisabeths billeder* 1 dlr 9.5.1626
1 lidet stykke, *Marie og Elisabeth hilsen* 1 mk 25.9.1640
1 stykke om *Marie og Elisabeth* 1 mk 11.11.1654
1 stykke om *Marie besøgelse* 1½ mk 18.12.1655
1 liden tavle om *Marie og Elisabeth* 4 sk 12.2.1658
1 om *Marie besøgelse* 12 sk 1.4.1659
2 stykker *»Lissebet« (Elisabeth) og Marie* 2 mk 20.12.1660
1 stykke *Kristi fødsel* 4 dlr 9.5.1626
1 stykke *Kristi fødsel* 1½ dlr 9.5. 1626
1 stykke *Kristi fødsel* 3½ dlr 9.5. 1626
1 malet tavle om *Kristi fødsel* 1 dlr 11.3.1626
Kristi fødsel 1 dlr 7.7.1630
1 stykke om *fødslen* 1 dlr 14.2.1637

Kristi dåb. Af Crispin de Pas, 1597–1670, efter Crispin de Pas den ældre, 1564–1637. 22×18 cm.

1 stykke med 2 »fløigel« (fløje) om *Kristi fødsel* for 100 dlr 22.5.1638
1 stykke om *Kristi fødsel* 3 dlr 22.5. 1638
1 stykke om *Kristi fødsel* 6 dlr 22.5. 1638
1 lidet stykke om *Kristi fødsel* 6 dlr 22.5.1638
1 *geburt Kristi* 2 mk 18.8.1641
1 stykke om *Kristi fødsel* 4 dlr 2.7. 1647
1 om *Kristi fødsel* 3 mk 29.1.1650
1 stykke om *Kristi fødsel* 3 dlr 3.5. 1650
1 *geburt Kristi* 2 dlr 23.10.1650
1 *die Geburt Kristi* 2 dlr 23.10.1650
1 *geburt Kristi* 2 dlr 23.10.1650
1 om *Kristi fødsel* 12 sk 13.4.1653
1 om *Kristi geburt* 1 dlr 22.10.1654
1 om *die Geburt* 1 dlr 22.10.1654
1 om *Kristi geburt* 3 dlr 21.5.1655
1 ottekantet stykke om *Kristi fødsel* 3 dlr 16.7.1659
1 om *Kristi fødsel* 2 mk 16.7.1658
3 malede stykker om *Kristi fødsel* a 3 mk = 9 mk 16.7.1659
1 *lille Jesusbarn* 3 mk 14.9.1659
No. 6: 1 stykke om *Kristi fødsel* 1 dlr 26.9.1659
1 stykke om *geburt Kristi* 3 mk 12. 10.1660
1 stykke om *hyrderne* 2 dlr 29.1.1650
1 om *englene »erscheinet« (viser sig) for hyrderne* 6 mk 18.11.1650
1 stykke om *englene erscheinet for hyrderne* 1 dlr 16.12.1650
1 malet tavle om *3 konger* 1/2 dlr 29.8.1623
1 liden trind tavle om *de hellige tre konger* 1 1/2 dlr 4.7.1627
De hellige tre konger 22.8.1632
1 stykke om *de hellig tre konger* 3 dlr 3.2.1641
1 *de hellige 3 konger* 2 mk 18.8.1641
1 stykke om *de hellige 3 konger* 3 dlr 3 mk 2.7.1647
1 stykke om *de hellige 3 konger* 2 dlr 29.8.1648
1 om *Kristi fødsel og de hellige 3 konger* 3 mk 1.6.1652
1 stykke om *hellig tre konger* 1 dlr 18.4.1654
1 stykke om *hellig 3 konger* 2 mk 18.4.1654
1 om de *tre konger* 1 mk 5.10.1654
1 stykke om *de hellige tre konger* 1 dlr 11.11.1654
1 stykke om *de hellige tre konger* 3 mk 16.3.1655
1 stykke om *hellig tre konger* 10 mk 4.2.1657
1 liden tavle om *de vise af Østerland* 4 sk 12.2.1658

1 ottekantet stykke om *de hellige 3 konger* 3 dlr 16.7.1658
1 *Marie renselse* 2 dlr 23.10.1650
1 stykke *Marie rejse udi Ægypten* 3 dlr 9.5.1626
1 stykke om *Marie og Josef* 5 dlr 3.2.1641
1 stykke *Josef med Marie i Ægypten* 2 sk 18.8.1641
1 stykke om *Josef og Marie i Ægypten* 5 mk 2.7.1647
1 om *Marie og Josef deres rejse i Ægypten* 1 mk 5.10.1654
1 om *Josef og Marie deres rejse til Ægypten* 3 mk 16.7.1658
1 stykke om *Marie og Josef af Ægypten* 6 mk 25.5.1659
1 stykke om *Josef og Marie* 1 dlr 15.9.1645
Josef med Marie 2 mk, 1 spejl derfor 2½ dlr 28.1.1646
1 stykke om *Josef og Marie* 24 dlr 2.7.1647
1 stykke om *Josef og Marie* 2 mk 30.10.1648
1 stykke om *Josef og Marie med det lidet barn Jesus* 6 mk 18.4.1654
1 om *den gamle Simion* 1 dlr 16.12. 1650
1 stykke om *omskærelsen* 2 mk 18.8. 1641
1 om *omskærelsen* 22.1.1650
1 om *»bescherelsen«* 1 mk 5.10.1654
1 om *Kristi omskærelse* 3 mk 20.11. 1654
1 om *Kristi omskærelse* 2 mk 16.7. 1658
1 stykke om *omskærelsen* 3 mk 18.10. 1658
Kristi omskærelse 1 dlr 14.9.1659
Johannes i ørkenen 2 mk 10.6.1640
1 stykke om *sankt Hans i ørkenen* 1 dlr 2.7.1647
1 stykke om *Johannes i ørkenen* 2 mk 26.9.1656
1 stykke, *Kristi dåb* 5 dlr 9.5.1626
1 stykke om *dåben* 15 dlr 9.5.1626
1 stykke om *dåben* 1 dlr 7.7.1630
1 tavle om *dåben* 15 dlr 2.8.1631
Kristi dåb 22.8.1632
1 stykke om *dåben* 2 dlr 3.2.1641
1 om *Kristi dåb* 4½ dlr 15.9.1645
1 om *dåben* 17.5.1650
1 *landskab om Kristi dåb* 3 mk 18.4. 1654
1 stykke om *Kristi dåb* 1 mk 18.12. 1655
1 stykke, lidet, om *Kristi dåb* 12 sk 18.12.1655
1 stykke om *Kristi dåb* 8 dlr 2.1.1656
1 om *Kristi dåb* 2 mk 16.7.1658
1 stykke skilderi om *Kristi dåb* 2 mk 16.7.1658
1 stykke om *Kristus og Johannes* 2 dlr 14.9.1659
1 stykke om *Johannes halshuggelse* 1 dlr 16.3.1654
1 stykke om *Herodias med sankt Johannes hoved* 1 mk 24.1.1655
1 stykke om *høvedsmanden i Kapernaum* 2 mk 12.6.1655
1 von *des Königs Hauptmann zu Kapernaum* 2 mk 8 sk 18.7.1656
1 stykke om *sankt Peders fiskedræt* 2 dlr 3.2.1641
1 stykke om *den »gichtbruchtigen«* (i udlæg: *værkbrudne)* 2½ mk 11. 11.1654
1 stykke om *den blodsottige kvinde* 2 dlr 29.8.1648
1 stort stykke af *Kristus gjorde blinde seende* 9 dlr 22.5.1638

1 stykke om *den blinde bliver seende* for 12 sk 25.2.1648

No. 9: 1 stykke om *Kristus helbredte den blinde* 1 dlr 26.9.1659

1 om *Kristus og Nikodemus* 3 mk 15.9.1645

1 stykke om *Kristus og Nikodemus* 1 dlr 11.2.1647

1 stykke om *Kristus og Nikodemus deres samtale* 2 mk 16.7.1658

1 stykke om *den samaritanske kvinde og Kristus* 5 mk 10.6.1640

1 stykke om *Kristus og den samaritanske kvinde* 3 mk 15.9.1645

1 stykke om *den samaritanske kvinde* for 12 sk 25.2.1648

1 tavle om *de 5000 mænd som blev spiset (bespist)* 2 mk 12.5.1628

Nr. 3: 1 stykke med *den historie* på *om de 2 fisk og de 5 bygbrød* 2 dlr 6.5.1647

1 om *de 5 bygbrød og 2 fisk* 10 mk 23.10.1650

1 stykke *hvorledes Kristus »spisede« (bespiste) folket* 2 dlr 22.10.1654

1 liden tavle om *Kristus spiser 5000 mand* 4 sk 12.2.1658

1 om *Vor Herre blev opvækket på skibet* 17.5.1650

1 ottekantet stykke om *den kananæiske kvinde* 3 dlr 16.7.1658

1 *Kristi forklaring på Tabor bjerg* 2 dlr 23.10.1650

1 stykke om *Kristi forklaring* 6 dlr 2.1.1656

1 stykke om *små børn, der kommer til Jesus* 6 mk 23.10.1650

No. 2: *Om blinde Bartholomæus (tiggeren Bartimæus)* 6 dlr 28.1.1646

1 stykke om *Lazarus opvækkelse* 2 mk 1.6.1652

Jesu lignelser.

1 tavle om *de dårlige jomfruer* 1½ mk 20.7.1624

Lazarus' opvækkelse. Udsnit af mindeblad over Otte Skeel. Af Anders Ottesen Aarhus ca. 1644. 9,2×18 cm.

De fem kloge og de fem uforstandige brudejomfruer. Ligprædikenstik over Anne Rosenkrantz. Af Sebastian Lehlin i Sorø 1645. (13×24 cm).

1 stykke om *de 5 jomfruer med lamper* 1 1/2 dlr 21.5.1635

Nr. 13: 1 stykke om *de 5 vise og 5 dårlige jomfruer* 1 1/2 mk 6.5.1647

nok 1 stykke om *de 10 jomfruer* 1 1/2 mk 6.5.1647

1 stykke om *de 5 lamper og de 5 jomfruer*, på papir 8 sk 16.3.1654

1 stykke om *de vise jomfruer* 1 dlr 12.10.1660

1 stykke om *den forlorne søn* 5 dlr 9.5.1626

1 stykke om *den forlorne søn* 1 1/2 dlr 30.3.1640

1 stykke om *den forlorne søn* 1 1/2 dlr 28.1.1646

6 oliefarvestykker om *den forlorne søn*, på panel med forgyldte rammer a 3 dlr = 18 dlr 3.5.1650

1 stykke om *den forlorne søn* 2 mk 16.3.1654

4 stykker om *den forlorne søn* a 1 dlr = 4 dlr 25.7.1654

5 stykker om *den forlorne søn* a 1 mk = 5 mk 25.7.1654

5 stykker om *den forlorne søn* a 1 dlr = 5 dlr 25.7.1654

1 om *den forlorne søn* 3 dlr 21.5. 1655

1 om *den forlorne søn* 3 mk 5.3.1657

4 stykker om *den »verlohren« søn* a 2 curant dlr = 10 dlr 5.5.1659

1 om *den forlorne søn* 6 mk 20.12. 1660

1 om *Samaritaneren* 7 1/2 dlr 29.1. 1650

1 landskab om *de 2 som ginge til Jeriko* 3 mk 29.1.1650

1 stykke om *Samaritaneren* 2 mk 23.10.1650

1 landskab om *Samaritaneren* 3 mk 7.10.1654

Den barmhjertige samaritan. Af Claes Pieter Lastman, 1586–1625. 40×33 cm.

1 kobberstykke om *den rige mand* 1½ mk 28.1.1646

No. 6 og 7: 2 stykker om *den rige mand*, hvert stykke for 2 dlr = 4 dlr 28.1.1646

1 stykke om *den rige mand* 20 sk 11.11.1654

Lidelseshistorien.

11 stykker om *passionen* a 8 sk = 5 mk 8 sk 7.9.1652

9 stykker om *passionen* a 1 mk = 2 dlr 1 mk 31.12.1652

17 stykker om *passionen* a 12 sk = 3 dlr 12 sk 5.12.1653

1 *passionsstykke* 1 mk 3.5.1654

3 stykker om *passionen* a 1 dlr = 3 dlr 25.7.1654

1 om *Jesu indridelse til Jerusalem*, oliefarve 2 dlr 29.1.1650

1 *Kristi indridelse* 10 mk 23.10.1650

1 om *Kristi indridelse i Jerusalem* 2 dlr 22.10.1654

1 liden tavle om *Kristi indridelse i Jerusalem* 4 sk 12.2.1658

1 stykke om *palmesøndag* 2 dlr 12.10. 1660

1 *Kristi begrædelse over Jerusalem* 10 mk 23.10.1650

1 kobberstykke, *hvorledes Jesus vasker sine disciples fødder* 2 mk 16.3. 1654

Om *nadveren* 1 dlr 7.7.1630

1 lidet stykke om *nadveren* 3 dlr 22.5.1638
1 stykke malet på lærred om *Kristi nadver* 6 mk 7.3.1645
1 stykke om *nadveren* 3 dlr 3 mk 18.11.1650
1 stykke om *Kristi nadver* 4 rd = 6 dlr 13.4.1653
1 om *Kristus og hans disciple* 2 mk 15.9.1654
1 stort stykke om *nadveren* 6 mk 15.9.1654
1 stykke om *Kristi nadver* 6 dlr 22.12.1654
1 stykke om *nadveren* 2 dlr 16.3.1655
1 stykke om *Kristi nadver* 1 mk 18.12.1655
1 stykke, vandfarve, om *nadveren* 20 sk 18.12.1655
1 stykke om *Kristi nadver* 14 mk 2.1. 1656
1 stykke om *Kristi nadver* 2 dlr 11.12.1656
1 stykke om *Kristi nadver* 6 mk 2.5. 1657
1 liden tavle om *nadveren* 4 sk 12.2. 1658
Et stort gammelt stykke om *Herrens nadver* 24 sk 16.7.1658
1 liden tavle om *nadveren* 3 mk 16.7. 1658
1 stykke om *nadveren* 1 dlr 5.5.1659
1 stykke om *Kristus og Peder* 6 mk 22.10.1654
1 stykke, oliefarve, om *oliebjerget*, i en ramme 2 mk 20.11.1650
1 stykke om *oliebjerget* 2 mk 20.11. 1650
1 *gebet (bøn) Kristi* 3 mk 1.6.1652
1 stykke om *oliebjerget* 14 mk 2.1. 1656

Opstandelsen. Detalje af mindeblad over Sophie Sandberg. Af H. A. Greys 1650. 12×9,7 cm.

(Om Kristi bøn i urtegården 2 mk; ved udlæg 16.7.1658)
1 *Jødernes ret over Kristus* 6 sk 30. 10.1648
1 stykke om *Herodes* 7 dlr 10.6.1640
1 stykke *marteri* (?) 1½ dlr 9.5.1626
3 små stykker om *Christi pine* a hver 8 sk = 1½ mk 25.2.1648
2 stykker om *Kristi pinsel* 1 mk 1.4. 1659
1 stykke *Ecce Homo* 5 dlr 9.5.1626
1 stentavle som kaldes *splindtermand* (?) 10 dlr 12.5.1628
1 *Ecce Homo* (½ dlr?) 11.2.1647
1 stykke *Ecce Homo* 2 mk 18.10.1658
1 *Vor Herre som bar korset* 2 mk 20.12.1660

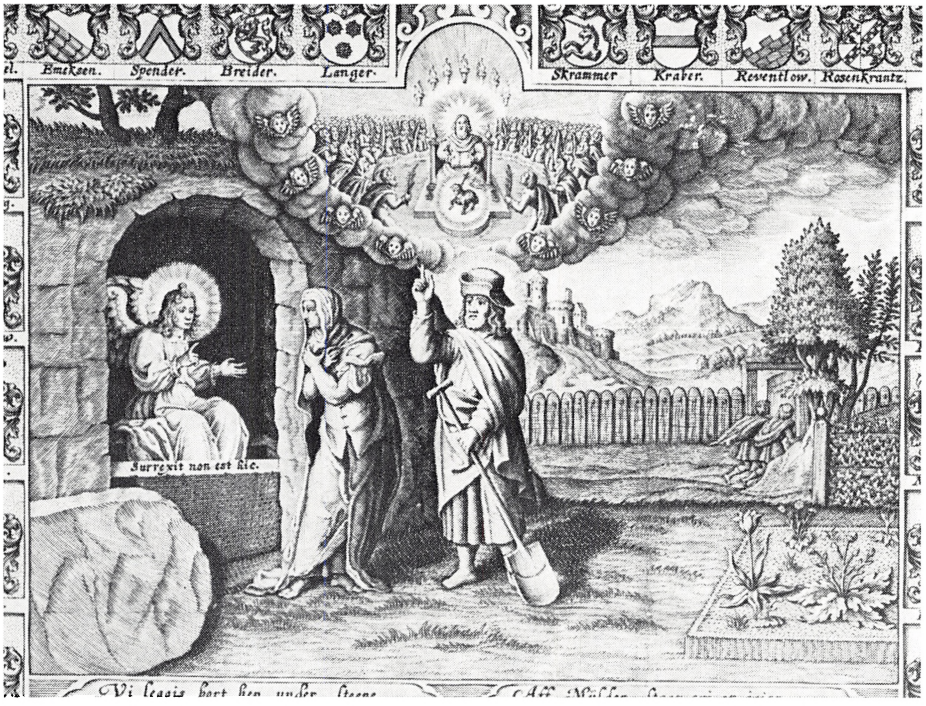

Maria Magdalene og Jesus som urtegårdsmand. Udsnit af ligprædikenstik over Ide Lange. Af H. A. Greys 1651. 13×20 cm.

1 *Krucifiks* 8 dlr 4.7.1627
1 Jesu navn og 1 *krucifiks* af sølv 7.7.1630 (under sølvtøj)
1 *krucifiks* 1 mk 15.8.1633
1 tavle med *krucifiks* 0 (sic) 22.12. 1633
1 lidet sølv *krucifiks* 8.10.1636
1 *krucifiks* 1 dlr 31.8.1638
1 stykke om *korsfæstelsen* 3 mk 30.10.1648
3 *krucifiks* 3 mk 1.5.1649
1 *krucifiks* 6 mk 1.6.1652
1 *krucifiks med de 2 røvere* 12 sk 16.3.1654
1 gammel tavle med *krucifiks* på 12 sk 8.9.1654
1 *krucifiks* med en ramme 6 sk 29.10. 1654 (Christen Pedersen)
1 om *Kristus på korset* 8 sk 11.12. 1656
1 stykke om *Kristi korsfæstelse* 3 mk 2.5.1657
1 *krucifiks* 8.2.1658
1 stykke om *Kristi korsfæstelse* 1 mk 1.4.1659
1 stykke, *Kristi nedtagelse af korset* 10 dlr 9.5.1626
1 lidet stykke om *Kristus blev salvet og begravet* 3 mk 22.5.1638
1 stykke, *de salver Vor Herre* 12 sk 25.2.1648
1 om *Kristi døde legeme* 2 mk 29.1. 1650
1 stykke om *Kristi begravelse* 2 mk 11.11.1654

1 stykke, *Marie Magdalene udi urtegården* 3 dlr 9.5.1626
1 tavle *Marie Magdalene* 4 dlr 2.8. 1631
1 stykke om *Marie Magdalene*, i ramme 15 mk 10.6.1640
1 stykke, *Marie Magdalene* 3 mk 10.6.1640
1 stykke om *Kristus i urtehaven* 3 mk 11.2.1647
1 om *Vor Herre gik i urtegården* 1 mk 1.6.1652
1 stykke om *Kristus i urtegården* 2 mk 22.6.1655
1 lidet stykke om *Kristus i urtegården* 1 mk 22.6.1655
1 lidet stykke om *Marie Magdalene* 1 mk 18.12.1655
1 stykke om *Marie og Magdalene* (?) 8 sk 18.12.1655
1 *Marie Magdalene*, i ramme 6 mk 4.2.1657
Nok et *Marie Magdalene*, på panel 3 mk 4.2.1657
1 stykke *Marie Magdalene*, på glas tegnet 6 mk 4.2.1657
1 stykke om *Marie Magdalene* 1 dlr 2 mk 16.7.1658
1 stykke om *Marie Magdalene med englen* 3 mk 16.7.1658
1 stykke om *Kristus i urtegården* 1 dlr 18.10.1658
1 *Marie og Magdalene* (?) 2 mk 20.12. 1660
1 stykke om *Kristi disciple til Emmaus* 2 mk 22.5.1638
1 landtavle om *Kristus og de 2 disciple* 6 mk 10.6.1640
1 stykke om *de 2 disciple til Emmaus* 1½ dlr 2.7.1647
1 om *de 2 disciple til Emmaus* 2 mk 16.12.1650
1 om *Emmaus* 6 mk 12.11.1652
1 *landskab om de 2 der ginge til Emmaus* 3 mk 7.10.1654
1 stykke om *de to som ginge fra Jerusalem og til Emmaus* 3 mk 11.11. 1654
1 stykke om *disciplene til Emmaus* 1 dlr 20.11.1654
1 stykke om *Emmaus* 3 mk 16.3.1655
Emmaus 3 mk 14.9.1659
1 *historie om Emmaus* 2 mk 20.12. 1660
Thomas historie 22.8.1632
1 stykke om *Kristi himmelfart* 1 dlr 25.7.1654
1 stykke om *Kristi himmelfart* 3 dlr 2.1.1656

Andre nytestamentlige emner.

1 stykke om *sankt Pauli bekehring (omvendelse)* 3 dlr 3.5.1650
1 stykke om *Pauli bekehring* 1 mk 11.12.1656
Stephani stening 3 dlr 14.9.1659
1 stykke *sankt Johannes åbenbaring* 2 dlr 3.2.1641
1 stykke om *den sidste tid i verden* 2 dlr 2.7.1647
1 *Offenbarung Johannis* 3 mk 6.5. 1652
1 stykke om *den yderste dag* 2 mk 8.2.1655
1 *Salvator* 1½ dlr 9.5.1626
1 tavle *Salvator »Barunis« (hominis)* 22.8.1632
Salvator 6 mk 9.6.1636
1 lidet stykke *Salvator* 1 mk 25.9. 1640
No. 5: 1 stykke om *Salvator* 3 mk 28.1.1646
1 gammel *Salvator* 8 sk 30.10.1648

1 *Salvator* 2 mk 28.7.1650
1 *»bildt« Kristi* 3 mk 16.12.1650
1 tavle med *Salvator* på 1 mk 30.12. 1651
1 *Salvator mundi* 1 mk 11.11.1654
1 *Salvator* 8 sk 12.2.1658
1 *Salvator* 1½ mk 16.7.1658
1 stykke malværk, som er *en Salvator* 14.4.1660
1 *Salvator mundi* 1 mk 20.12.1660
1 ottekantet stykke om *Kristus* 3 dlr 16.7.1658
1 stykke om *Guds lam* (?) 1 mk 10.1. 1656
1 stykke, hvor *Johannes sidder med lammet* 1 mk 20.11.1654
1 stykke om *sankt Johannes, Jesus og et lam* 3 dlr 20.11.1654
1 stykke om *sankt Johannes* 3 mk 5.12.1653
1 stykke *Marie billede,* med ibenholts ramme 8 dlr 3.12.1623
Marie Billede 1½ dlr 9.5.1626
1 *Marie billede* 1 dlr 9.5.1626
1 *Marie billede* 1½ dlr 9.5.1626
Marie billede 3 mk 7.7.1630
Maria i voks inden i et glas 1½ mk 22.8.1632
1 *Marie billede* 6 dlr 22.5.1638
1 *Marie »bilt«* 2 mk 30.3.1640
2 *Marie billeder* 5.11.1647
1 *Marie billede* 6 mk 7.11.1648
1 stykke om *Marie* 3 dlr 3.5.1650
1 *jomfru Marie* 17.5.1650
1 lidet *Marie billede* 2 mk 23.10.1650
1 *Marie billede* 4 mk 6.5.1652
1 *Marie billede* 2 mk 1.6.1652
1 *Marie billede* 1½ mk 18.4.1654
1 stykke om *Marie* 15 dlr 22.12.1654
1 *Marie billede* 1 mk 8.2.1655
1 stykke om *Marie* 3 mk 16.3.1655

Kristus, »salvator mundi«, verdensfrelseren. Maleri udført af Mattis Hessler 1654 på kongestolen i St. Mariekirken i Helsingør.

1 *Marie billede* 5 mk 21.5.1655
Marie billede 2 mk 18.7.1656
1 *Marie billede* 8 sk 5.3.1657
1 *Marie billede* 12 sk 13.5.1658
1 *Maries kontrafej* 2 dlr 2.12.1660
1 liden tavle *Maries historie* ½ dlr 9.5.1626
Maries fødsel, af sølv 2 dlr 29.3.1653
Maries billede og barn 3 dlr 22.5.1638
1 *Marie med et barn* 1 mk 3.2.1641
1 *Marie med et barn* 6 mk 3.2.1641
No. 3: *1 barn med Marie* 3 dlr 28.1. 1646

2 *Marie billeder, 2 børn* 3 mk 15.9. 1654
1 *Marie med et billede* 2½ mk 12.6. 1655
1 gammelt *Maria* alabaststykke 8 sk 16.7.1658
1 *Marie med et barn* 1 mk 12.10.1660
2 stykker om *Marie med engle*, hver 1 curant dlr = 10 mk 10.6.1640
4 *evangelister* a 1 dlr = 4 dlr 9.5. 1626
4 *evangelister* 2 mk 5.8.1634
De 4 evangelister 4 dlr 23.3.1637
4 *evangelister* for 8 dlr 30.3.1640
4 malede *evangelister* 7.5.1640
4 *evangelister*, stykket a 2 mk = 2 dlr 20.1.1649
4 *evangelister* og 2 andre smaa stykker i rammer tilsammen for 2 dlr 14.3.1650
4 *evangelister* a 2 mk = 2 dlr 28.7. 1650
2 *evangelister* 6 mk 5.9.1653
1 stykke om *de 4 evangelister*, malet i oliefarver 12 sk 16.3.1654
1 stykke om *de 4 evangelister* 12 sk 18.4.1654
1 *evangelist* 1 mk 11.11.1654
4 *evangelister* a 2½ mk = 10 mk 20.3.1655
2 *evangelister* 6 mk 5.3.1657
1 stykke om *de 4 evangelister* 3 mk 16.7.1658
2 *apostle* a 1 mk = 2 mk 20.11.1650
Sankt Lucas 1 mk 18.10.1658
1 om *sankt Simon apostel* 2 mk 29.1. 1650
Den apostel Jacobus 2 mk 26.9.1656
Sankt Pauli kontrafej 1 dlr 15.4.1629
Sankt Poul 2 dlr 30.3.1640

Evangelisten Matthæus. Udsnit af ligprædikenstik over Johan Brockenhuus. Af Anders Ottesen Aarhus 1649. 14×9,7 cm.

Kristelig allegori, helgener o.l.

1 stykke om *den hellige trefoldighed* 2 dlr 30.3.1640
1 stykke om *Kristi budskab* 8 sk 29.10.1654 (Christen Pedersen)
1 om *retfærdiggørelse* 1½ mk 11.11. 1654
1 stykke om *katekismus* 2 sk 3.7. 1652
1 *kontrafej, troen* 14 mk 23.1.1640
1 stykke om *fides (troen)* 17.5.1650
Fides 2 mk 11.11.1654
Fides 3 mk 14.9.1659
1 stykke *spes (håbet)* 2½ dlr 9.5.1626
1 stykke, *håbet* 2 dlr 3.2.1641
1 *spes* 2 mk 6.5.1652
1 stykke om *spes* 1 dlr 18.4.1654
1 stykke om *håbet* 3 mk 26.9.1656

1 stykke *caritas (kærligheden)* 2½ dlr 9.5.1626
1 stykke, *caritas* 1 mk 3.2.1641
Caritas 2 dlr 3.2.1641
1 stykke om *caritas* 1 dlr 18.4.1654
1 stykke om *caritas* 8 sk 18.4.1654
1 *caritas* med forgyldt ramme 2 mk 28.9.1654
1 *caritas udi landskab* 2 mk 4.2.1657
6 stykker, *barmhjertighedsgerninger* for 24 dlr 3.2.1641
6 stykker som kaldes *de 7 barmhjertigheder* 6 dlr 18.4.1654
1 stykke med *2 engle* 3 dlr 22.5.1638

Fides (troen). Udsnit af mindeblad over Berte Friis. Af H. A. Greys 1653. 10,5×4,3 cm.

Tvende *englehoveder* af sten 6.10. 1641
1 liden *engel* over bordet 5.6.1650
11 *englehoveder* a 8 sk = 5½ mk 29.9.1654
1 *Jerusalems kontrafej* 1 dlr 9.5.1626
1 stykke om *Marie og 2 munke* (?) 5 dlr 2.1.1656
1 om *sankt Agathe* 3 mk 16.7.1658
1 stykke om *Anthoni* (?) 1 dlr 7.10. 1654
1 stykke om *Birgitte* 1 mk 30.7.1646
Sankt Catharine og Marie (?) 3 mk 29.1.1650
No. 16: 1 stykke om *Cæcilie* 3 dlr 28.1.1646
1 *Franciscus* 2 mk 1.5.1649
1 stykke *Hieronimus' billede* 2 dlr 9.5.1626
1 *Jeronimi (Hieronimus) billed* 1 dlr 9.5.1626
Hieronimi billede 1 dlr 15.4.1629
1 tavle *sankt Jeronimus* 3 mk 21.11. 1629
1 gammel *Hieronimus kontrafej* 1 mk 25.9.1640
1 *Hieronimus* 3 mk 1.5.1649
1 om *sankt Jeronimus* 2 mk 8 sk 16.12.1650
1 om *Jeronimus* 4 mk 1.6.1652
1 *Jeronimus kontrafej* 2 mk 1.6.1652
1 stykke om *Hieronimus* 2 rd = 3 dlr 13.4.1653
1 *Hieronimus*, i en ramme 12 sk 16.3. 1654
1 stykke om *Jeronimus* 12 sk 18.4. 1654
Hieronimus 2 mk 26.9.1656
1 gammel tavle *sankt Hieronimus* 1 mk 20.5.1659
1 stykke dønnikeværk at sætte over en skorsten eller dør, med forgyld-

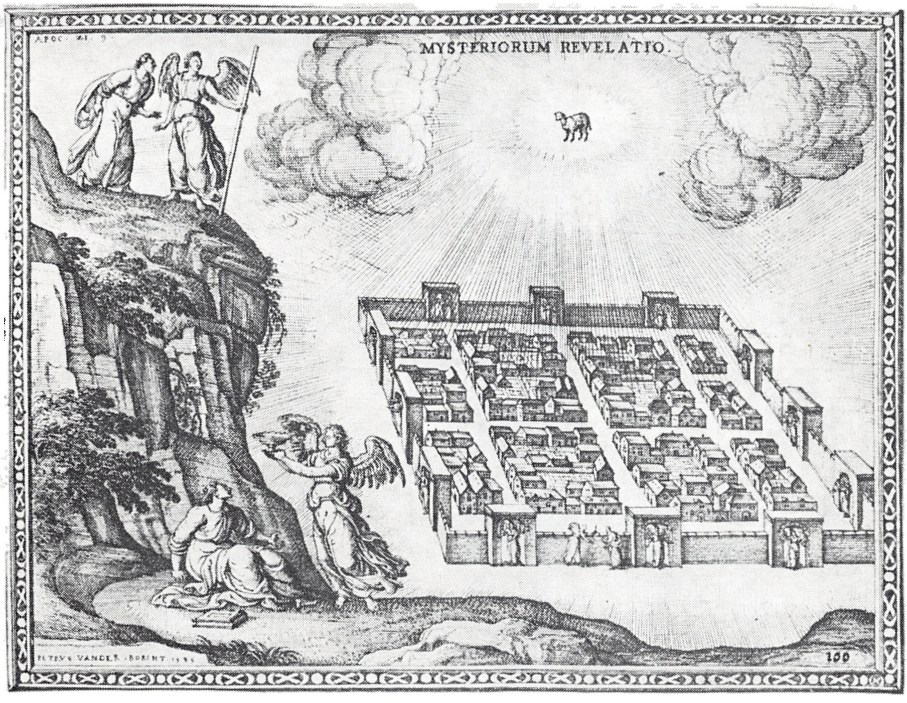

Det ny Jerusalem. Af Pierre van der Borcht 1585. 19×24 cm.

ning på, *sankt Jørgen* 4 dlr 17.4. 1635
1 stykke om *sankt Jørgen og dragen* 5 mk 11.11.1654
Ridder sankt Jørgen 6 mk 14.9.1659
Den kristelige ridder 1½ mk 19.11. 1639
Den kristelige rytter 4 sk 18.7.1656
1 *eremit* 3 mk 22.12.1654
1 *katolsk* stykke 1 mk 3.5.1654

Usikre
(vedrørende de foregående afsnit?)

»En Møn Hior« 3 mk 19.11.1639
1 stykke med *englen og 2 tyre* på 3 mk 2.7.1647
Philiupus dåb og sidder på en hest 12 sk 25.2.1648
1 om *Leatzer* 2 mk 23.10.1650
1 stykke om *Enoch* 3 dlr 2.1.1656
»1 Armeans Testam:« 1 mk 9.1.1658

Jupiter og Juno. Af Willem Panneels 1631 efter Rubens.
18×15 cm.

MYTOLOGI

1 stykke *gudernes triumf* 4 dlr 9.5. 1626

1 stykke *gudinders samling* 2½ dlr 9.5.1626

Et stort stykke med *»göten« (guder)* for 4 dlr 20.1.1649

1 lidet stykke om *Jupiter* 1 mk 2.7. 1647

1 stykke med *Juno* 2½ dlr 25.2.1648

1 om *Leda* 17.5.1650

1 stykke om *Leda* 2 rd = 3 dlr 13.4. 1653

1 kobberstykke (?) om *guld regn (Danaë)* 3 dlr 15.9.1645

1 stykke om *den guld regn* 1 dlr 15.9. 1645

1 om *die gulden Regen* 10 mk 27.5. 1650

1 ovidisk stykke om *den guld regn* 3 mk 4.2.1657

1 ovidisk stykke om *guld regn* 2 dlr 4.2.1657

1 *»Veneris« (Venus) stykke* 4½ dlr 3.12.1623

1 *Venus spil* 2 dlr 30.3.1640
1 kobberstykke, *Venus,* i ramme 1 dlr 10.6.1640
1 lidet *Venus »bilt«* 3 dlr 3.2.1641
1 stykke om *Venus* 18 dlr 2.7.1647
1 stykke med *Venus* 2½ dlr 25.2. 1648
1 *Venus billede* 1 mk 30.10.1648
En Venus billede 2 mk 20.1.1649
1 *Venus* 1 mk 18.11.1650
1 stykke om *Venus* 1 dlr 5.9.1653
2 *Venus Billeder* a 1 dlr = 2 dlr, er med gården vurderet 28.9.1654
1 stykke *Venus billede* 1 dlr 8.2.1655
1 *Venus billede* 2 mk 18.7.1656
Et *Venus Billede* 1 dlr, 1 ditto 1 dlr 14.9.1659

Juno. Af Willem Swanenburgh 1609 efter Michiel van Miereveld. 25×14 cm.

Venus, på et vandstykke 1 dlr 14.9. 1659
1 stykke *Venus et Cupido* 4 dlr 9.5. 1626
1 liden tavle, *Venus og Cupido* 2 mk 9.5.1626
1 stykke af oliefarve om *Venus og Cupido* for 1½ dlr 21.5.1635
Venus med Cupido 2½ mk 10.6.1640
1 *Venus billede med et barn* 1½ mk 18.11.1650
1 om *Venus og hendes barn* 1½ dlr 20.11.1654
1 *Venus med et barn* 2½ mk 12.6. 1655
1 stykke *Venus med hendes barn* 1 dlr 26.9.1656
1 *Venus med en satyr* 6 mk 18.11. 1650
1 stykke, *Mars, Venus og Cupido* 6 dlr 9.5.1626
1 stykke om *Venus og Mars* 8 sk 10.6. 1640
1 stykke om *Venus og Mars* 3 dlr 18.4.1654
1 stykke, *Adonis historie* 6 dlr 9.5. 1626
1 stykke om *Venus og Adonis* 5 dlr 3.2.1641
1 om *Adonis* 17.5.1650
1 stykke om *Adonis* 2½ dlr 18.4.1654
1 *ovidisk stykke anlangende Venus bliver bortført af Vulkanus* 6 mk 4.2.1657
1 stykke med *Paris* 2½ dlr 25.2.1648
Juno, Venus og Pallas 4½ dlr 22.5. 1638
3 stykker, *Juno, Venus og Pallas,* i en ramme ½ dlr 20.1.1649
1 gammelt stykke om *Juno, Venus og Pallas* 2 mk 5.6.1650

1 om de tre gudinder *Pallas, Juno og Venus* 2 mk 16.12.1650
1 stykke om *Juno, Venus og Pallas* 2 mk 11.11.1654
1 stykke, *Juno, Venus og Pallas* 2 mk 24.1.1655
1 stykke om *Juno, Venus og Pallas* 5 mk 8.1.1656
3 stykker, *Juno, Venus og Pallas* 9 mk 26.9.1656
1 stykke om *Juno, Venus og Pallas* 2 mk 12.10.1660
1 *Cupido* 4 dlr 9.6.1636
1 tavle, *»Dania« (Diana) bad* 22.8. 1632
Nok *Dianas bad* 22.8.1632
1 stykke *»Dina« (Diana?)* 1 mk 30.7. 1646
1 stykke *Aktæon Ovidii* 5 dlr 9.5. 1626
1 stykke, oliefarve *Aktæon* 8 dlr 9.5. 1626
1 stykke om *Callisto, af Ovid* 3 dlr 27.5.1650
1 stykke af *Ovid om Callisto* 6 mk 20.11.1654
1 stykke *Bacchus,* med ramme 1 dlr 6.10.1625
Bacchus, i en ramme 3 mk 10.6.1640
1 stykke med *Bacchus* 8 sk 25.2.1648
1 stykke om *Bacchus* 1 dlr 5.9.1653
Bacchus og Ceres 1/2 rd = 3 mk 26.9. 1656
1 stykke, *Ceres og Bacchus* 1 mk 8 sk 26.9.1656
1 stykke om *Bacchus* 2 mk 5.3.1657
1 stykke, *Herkules* 1 dlr 9.5.1626
10 *Herkules* stykker a 2 dlr er 20 dlr 9.6.1636
9 gamle stykker om *Herkules* a 1 dlr = 9 dlr 3.2.1641
2 stykker om *Herkules* a 1 dlr er 2 dlr 3.2.1641
1 stykke om *Herkules* 2 mk 3.2.1641
1 kobberstykke på kobber (sic) om *Herkules* 5 mk 15.9.1645
1 stykke af *Herkules* 3 mk 26.9.1656
1 skilderi som kaldes om *de 3 spindersker (dvs. Parkerne)* 8 dlr 12.5. 1628
1 stykke om *Ceres, Venus og Bacchus* 2 mk 28.1.1646
1 stykke om *Ceres, Venus og Bacchus* 2 mk 23.10.1650

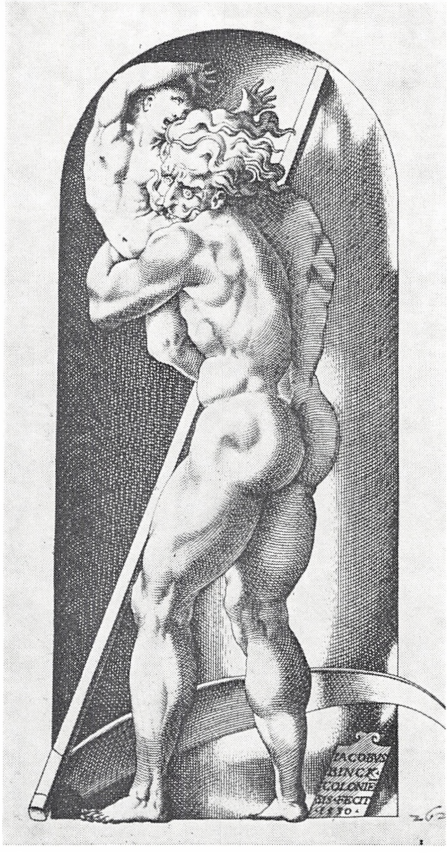

Saturn. Af Jacob Binck 1550. Binck arbejdede i perioden 1535–54 lejlighedsvis for den danske konge. 21 × × 11 cm.

Den romerske konsul Attilius overvinder en drage. Af Karel van Mallery, 1571–1635, efter Johannes Stradanus. 20×26 cm.

1 om *Juno og Pallas* 1½ mk 18.10. 1658
Juno og Pallas 3 mk 14.9.1659
1 kobberstykke, *Pallas* 1½ dlr 9.5. 1626
Pallas kontrafej 2 mk 7.7.1630
1 stykke med *Mars* 2½ dlr 25.2.1648
1 stykke om *Saturn* 1 dlr 5.5.1659
1 stykke, *Andromedas historie* 3 dlr 9.5.1626
1 stykke *Andromeda* 2 mk 12.5.1628
1 *Andromeda* 1 mk 18.8.1641
Pyramus og Thisbes historie 9 dlr 29.3.1653
1 stykke om *Pyramus og Thisbe* 3 mk 25.5.1659
1 stück von *Cefalus und Prokris* 18.7. 1656
1 *Prokris og Cefalus* 1 mk 18.7.1656
1 *Naias kvinde* 2 mk 12.6.1655
1 »*Naias Weltfrau*« 2 mk 18.7.1656
12 *Sibyller* a 1 dlr = 12 dlr 7.10. 1654
1 liden tavle om *Sibylla* 6 sk 9.1.1658

Græsk historie

2 stykker om *Kadmos*, malet på alabast 17.5.1650
1 stykke, *Helenas historie* 3½ dlr 3.12.1623
1 om »*Aschulopus*« *(Asklepios?)* 17.5. 1650
1 om *Diogenes* 2 rd = 3 dlr 13.4.1653

Romersk historie

1 stort *Marcus Curtius historie* 3 dlr 3.12.1623

Marcus Curtius 6 mk 9.6.1636

1 stykke om *Marcus Curtius* 8 sk 10.6.1640

1 stykke om *Marcus Curtius* 3 mk 3.5.1650

1 dønnikeværk, *Marcus Curtius* 3 mk 5.5.1659

1 *»Weibs bildt« med 1 slange om armen (Kleopatra)* 3 mk 23.10.1650

Lucretia for 6 dlr 22.5.1638

Lucretia 2 mk 10.6.1640

1 stykke om *Lucretia* 2½ mk 18.8. 1641

No. 15: 1 stykke om *Lucretia* 3 dlr 28.1.1646

1 stykke om *Lucretia* 3 mk 18.4.1654

1 om *Lucretia* 1 mk 5.10.1654

1 om *Lucretia* 3 mk 21.5.1655

12 romerske kejsere 12 dlr 14.2.1637

14 små tavler, nemlig *de 14 hedenske* (i udlæg: *romerske) kejsere* 7 dlr 9.5.1626

2 små tavler, *romerske kejserske billeder* 2½ dlr 9.5.1626

12 *romerske kejsere* 9 dlr 19.11.1639

11 *romerske kejsere deres kontrafej* a 2 mk = 5½ dlr 25.5.1659

Vespasians kontrafej 2 mk 7.7.1630

1 stykke om *Pax rerum dulcissima (dvs. den romerske verdensfred)* 14 dlr 9.5.1626

1 stykke *romersk triumf spektakel (forestilling)* 9.5.1626

1 stykke ved skorstenen nemlig *Antonimus(?)* 6 dlr 9.5.1626

1 stykke *Atilii Romani historie (den romerske konsul Atilius)* 14 dlr 9.5. 1626

Aktion med kvinder 2 dlr 14.9.1659

Litterære emner

10 stykker af *Ovid* a 5 mk = 17½ dlr 11.11.1654

2 *ovidiske historier* a 12 sk 12.6.1655

1 gammel *ovidisk historie* 1 mk 26.9. 1656

8 *ovidiske historier* a 1 dlr = 8 dlr 5.3.1657

1 *ovidisk historie med en »Hwid Koch« (hvid hane)* 12 dlr 13.4.1653

1 stor tavle *poeteri* 1½ dlr 12.5.1628

Allegori

1 stykke om *de 4 årstider* 2 mk 22.5. 1638

De 4 tider om året a hver 3 mk er 3 dlr 25.2.1648

4 stykker om *de 4 tider om året* a hver 4 sk er 1 mk 25.2.1648

4 stykker om *de 4 tider om året,* oliefarve 14 mk 29.1.1650

De 4 tider om året, vandfarve, a 1½ mk = 6 mk 29.1.1650

4 stykker om *de fire tider* a 3 mk = 3 dlr 5.12.1653

1 stykke om *våren,* af ringe importans 11.11.1654

1 stykke, nemlig *våren* 6 dlr 9.5.1626

1 *landskab om vinteren* 3 mk 22.5. 1638

1 *landskab om sommeren* 3 mk 22.5. 1638

De 12 måneders skilderi af vandfarve a 2 ort curant = 7½ dlr 9.5.1626

»Abendt stundt« 12 dlr 19.11.1639

»Morgen stundt« 12 dlr 19.11.1639

De 7 planeter i rammer 7 mk 23.10. 1650

2 stykker af *de elementer* a 20 sk = 2½ mk, 2 stykker af *elementerne* a 20 sk = 2½ mk 5.8.1655

Vinteren. Af Albert Haelwegh 1648. 17×14 cm.

1 liden malet tavle granateca (?) om *de 7 frie kunster* 3 mk 11.3.1626

1 stykke om *de 3 kunster* 1½ dlr 9.5. 1626

1 stykke om *syv fri kunster* 2 rd = 3 dlr 13.4.1653

De 7 fri kunster a 9 mk = 15 dlr 3 mk, er med gården vurderet 28.9. 1654

1 stykke af *de 5 sind*, nemlig *hørelsen* 5 dlr 9.5.1626

De 5 sind hver 3 mk er 3 dlr 3 mk 20.4.1628

2 stykker af *de 5 sind* for 2 mk 12.5. 1628

De 5 sind a 2 mk = 2½ dlr 7.7.1630

3 stykker om *de fem sind*, med rammer a 8 sk = 1½ mk 21.5.1635

3 stykker af *de 5 sind* 4½ dlr 30.3. 1640

1 stykke med *5 sind*, illumineret 2 mk 10.6.1640

5 stykker om *de 5 sind* a 1½ mk = 7½ dlr 3.2.1641

5 sind a 3 mk = 15 mk 7.9.1641

De 5 sind, i rammer a 2 mk = 2½ dlr 5.4.1644

De 5 sind hver 1 dlr = 5 dlr 28.1. 1646

2 stykker af *de 5 sind* hver 1 slet dlr = 2 dlr 28.1.1646

De 5 sind 1½ mk 28.1.1646

De 5 sind på kobberstykker a 8 sk = 2½ mk 21.10.1646

Hørelsen. Af en serie med de fem sanser. Af Crispin de Pas, 1564–1637. 19×23 cm.

De 5 sind 3 dlr 11.2.1647
De 5 sind a hvert stykke 3 dlr er 15 dlr 25.2.1648
De 5 sind, stykket 4 sk er 20 sk 25.2. 1648
De 4 sind a 4 sk = 1 mk 14.5.1650
2 illuminerede kobberstykker af *de 5 sind* 1½ mk 20.10.1650
4 stykker om *de 5 sind*, oliefarve a 28 sk = 7 mk 20.10.1650
De 5 sind, malet på lærred a 2½ mk = 12½ mk 23.10.1650
De 5 sind, i rammer a 9 mk = 11 dlr 1 mk 1.5.1651
De 5 sind a 2 mk = 10 mk 1.6.1652
1 af *de 5 sind* 24 sk 5.9.1653
De 5 sind 2½ mk 9.11.1653
1 stykke om *de 5 sind* 1 mk 16.3.1654
3 stykker af *de 5 sind* a 4 sk = 12 sk, 3 stykker af *de 5 sind* a 4 sk = 12 sk 25.7.1654
De 5 sind a 2 mk = 2½ dlr 15.9. 1654
De 5 sind 6 mk 28.9.1654
De 5 sind 1 dlr 28.9.1654
10 tavler, *de 5 sind* 3 dlr 29.10.1654 (Christen Pedersen)
1 stykke om *de 5 sind* 1½ mk 11.11. 1654
De 5 sind a 2½ mk = 12½ mk 20.3. 1655
5 sind, 5 stykker a 1 dlr = 5 dlr 5.8. 1655
2 stykker af *de fem sind* a 1½ mk = 3 mk, 1 stykke om *de 5 sind* 1½ mk 18.12.1655

De 5 sind a 20 sk = 6 mk 4 sk 1.6. 1657
3 tavler på lærred af *de 5 sind* a 6 sk = 18 sk 12.2.1658
2 stykker om *de 5 sind, visus og auditus (synet og hørelsen)* a 1 mk = 2 mk 16.7.1658
De 5 sind a 20 sk = 6 mk 4 sk 15.4. 1659
5 tavler, *de 5 sind* a 12 sk = 3 mk 12 sk 30.7.1660
6 kobberstykker, *de 5 sind* a 4 sk = 1½ mk 13.8.1660
4 stykker, vandfarve, nemlig *Europa, Asien, Afrika, Amerika,* med rammer 16 dlr 9.5.1626
1 tavle, *Amerika* 3 dlr 2.8.1631
1 tavle, *Afrika* 3 dlr 2.8.1631
4 runde tavler, som er *de 4 verdens parter* 1 mk 23.11.1636
1 kobberstykke om *menneskelivet* (i udlæg: *vita hominis*) 2½ dlr 9.5. 1626
1 *lykkens hjul* 2 sk 3.7.1652
1 himmel, *de 4 monarkier* påmalet 30 dlr 9.5.1626
8 stykker *virtutes (dyder)* a ½ dlr = 4 dlr 9.5.1626
2 små *dyders* tavler 22.8.1632
7 små malede stykker, kaldes *de 7 dyder* a 1½ mk = 11½ mk 21.10. 1646
1 stykke med *3 dyder* 3 dlr 3.2.1641
1 stykke om *de 3 dyder* 3 dlr 2.7.1647
1 stykke om *de 3 dyder* i 3 rammer 3 dlr 2.7.1647
3 stykker om *de 7 dyder,* vandfarve a 1 mk = 3 mk 16.3.1654
4 stykker om *de 7 dyder* a 12 sk = 3 mk 16.3.1654
1 stykke om *de tre dyder* 5 mk 18.4. 1654
7 *dyder* a 3 sk = 1 mk 15 sk 31.10. 1655
4 *dyder* på posterne a 1 mk = 4 mk 8.1.1656
1 om *forsigtighed* 3 mk 22.10.1654
En *justitia* for 2 mk 20.1.1649
1 lille stykke om *rettighed* 2 mk 18.4. 1654
Justitia 2 mk 11.11.1654
Justitia 3 mk 14.9.1659
1 om *retfærdig dommer* 4 sk 9.1.1658
1 stykke om *die Friede* 2 mk 11.11. 1654
1 stykke om *pax (fred)* 12 sk 18.4. 1654
1 lille stykke om *fred* 2 mk 18.4.1654
1 *»døde hoffuid«* (*dødningehoved*) 1½ mk 9.5.1626

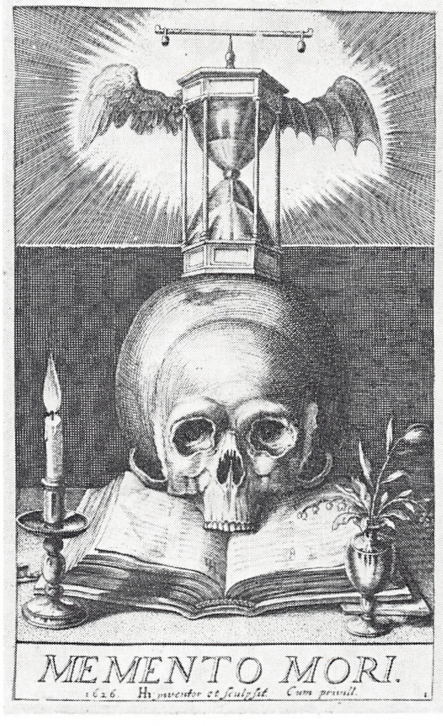

Døden. Af Hendrik Hondius 1626. 15×9,3 cm.

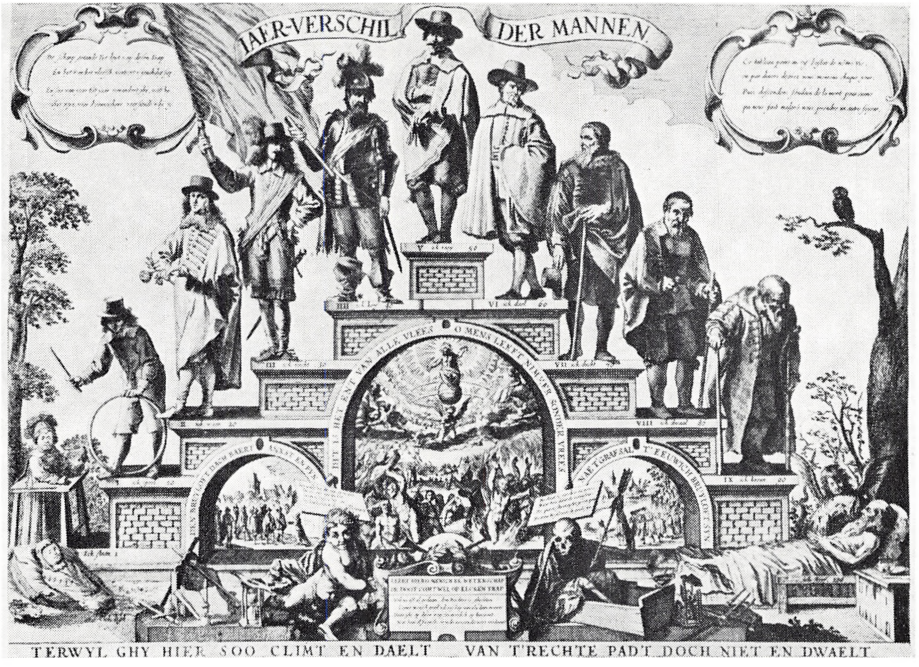

Mandens livsaldre. Af Pieter Nolpe, 1613–53. 40×51 cm.

1 stykke om *døden* 4 mk 19.11.1640

1 *barn, ligger på det dødningehoved* 12 sk, 1 spejl derfor 3 mk 28.1. 1646

1 *barn ligger på et dødningehoved* 3 mk 20.10.1650

1 stykke om *liden dreng med et dødningehoved og potte (blomsterpotte)* 2 rd = 3 dlr 13.4.1653

1 stykke udi en forgyldt ramme om *vanitas (forfængelighed)* 18 mk 4.2. 1657

1 stykke om 1 *»fugle steffn« (fuglestævne?)* 3 mk 2.7.1647

1 stykke om den *»fugleheine« (?)* 1½ dlr 9.5.1626

1 tavle med 1 *»Henie«* 6 mk 2.8.1631

1 kobberstykke, *spanske engelske krigs armada* 1½ dlr 9.5.1626
1 stykke *Hollands triumf* 14 dlr 9.5. 1626
1 stykke *Hollands Triumf* 1 dlr 9.5. 1626
1 stykke, *biskops indvielse* 15 dlr 9.5. 1626
1 stykke om *»slaeg van spalling«* 3 mk 12.5.1628
1 *Vand triumfering* 1½ dlr 22.5.1638
Hollandsk »landtsdanck« 12 sk 19. 11.1639
En historie om en hedensk konge 4½ dlr 19.11.1639
1 stykke med *skibes slag* 3 mk 25.2. 1648
1 stykke med *krigens jagt* 3 dlr 25.2. 1648
1 lidet stykke om *krig* 1 sk 3.7.1652
1 stykke om *en skærmydsel* 9 mk 20.11.1654
1 stykke om *Wasser triumf* 15 mk 20.11.1654
1 *feltslag* 3 mk 5.8.1655
1 tavle om *belejring* 1 mk 9.1.1658
Et *krigs »slagtning«* 2 dlr 14.9.1659

Hertil kan føjes: 1 stykke *historie* 4 dlr 3.12.1623 samt 2 *historier* a 1 dlr og 1 gammelt *historie stykke* 1 mk 28.9.1654, der dog alle lige så vel kan høre til f. eks. de bibelske grupper.

Udenlandske, især fyrstelige portrætter

1 *Markgreven af Brandenborgs* kontrafej vejede 2 lod (guld) a 7½ dlr = 15 dlr 21.5.1635
1 kobberstykke om *kongen af Bremen* (formentlig menes af *Bøhmen*, nemlig *Frederik af Pfalz*, Christian IVs søstersøn) *med sine børn* 8 sk 6.5.1647
3 kontrafejer, *kongen, dronningen item prinsen af England* a 1 dlr = 3 dlr 3.2.1641
Kongen og dronningen af England deres kontrafej 6.7.1658
5 *morianske konger* a 1½ mk = 7½ mk 5.8.1655
2 stykker om *kongen og »konginden« (dronningen) af Polen* 5 mk 18.4. 1654
1 *kongen af Polen* hans kontrafej 2 mk 4.2.1657
1 *»hispanische« (spanske) konges* kontrafej 1½ mk 3.2.1641
Kardinalinfant i kobber 8 sk 19.11. 1639
Kongen udi Sverige, på guldlæder 1 dlr 19.11.1639
Kongen af Sveriges kontrafej 2 mk 1.3.1641
1 *konge og dronning af Sveriges* kon-

trafejer (ved fordelingen: *kong Gustav)* 25.7.1654
1 stykke om *Gustav Adolf,* på forgyldt pergament 2 mk 6.11.1657
1 *»Betlehem« (Betlen) Gabors* kontrafej 17.5.1650
1 *kejser og kejserinde* 1 dlr 9.1.1650
1 sø- og landkort kobberstykke med *de 7 kurfyrster* deres kontrafej på 6 sk 6.5.1647
Hertug Johan Georg i kobberstykke, af ringe importans 11.11.1654
4 små kobberstykker om *Pfalzgreven* 1 dlr 19.11.1639
Frederik Henrik af Nassau 1½ mk 19.11.1639
2 *grev Henrik* 1 mk 1.3.1641
Prins Henriks gemal 8 sk 1.3.1641
1 om *prins Henrik Nassau* 3 mk 13.4.1653
»Groffmoerids« (grev Moritz) kontrafej 6 sk 12.5.1628
2 gamle tavler om *grev Moritz* 8 sk 12.5.1628
1 om *grev Moritz* 3 mk 13.4.1653
1 *grev Moritz* kontrafej 3 mk 7.10.1654
1 *prins Moritz,* af ringe importans 11.11.1654
1 stykke, *Vilhelm af Nassau* 3 mk 13.4.1653
1 kobberstykke om *den unge prins af Oranien og hans gemal* 12 sk 6.5.1647
1 stykke om *prinsen af Oranien* stukket i kobber 6 sk 6.5.1647
2 stykker med *prinsen af Oranien* a stykket 6 sk er 12 sk 25.2.1648
1 *prins von Oranien* 4 sk 18.7.1656
1 *fyrsteligt* kontrafej 2 mk 18.4.1654
1 *fyrsteligt* 8 sk 22.12.1654
Philippus og Martinus (Melanchton og Luther) for 3 dlr 21.6.1621
1 lidet ridset stykke med *salig doctor Luthers billede* på 6 mk 15.9.1645
2 stykker på papir om *doktor Luther* 1 mk 30.7.1646
1 *doktor Morten Luthers* kontrafej på fløjl, ej vurderet 1.5.1651
Doctor Luthers skilderi af sølv 1 dlr 2 mk 29.3.1653
1 kobberstykke om *Johan Calvin* 6 sk 20.10.1650
Ramme med kontrafej . . . haver været *M. (magister) Hans Tausens* 1 dlr 18.10.1636

Usikre

Philip med Corneli for 12 dlr 19.11.1639
2 stykker *v: Cornelio* a 1½ dlr = 3 dlr 3.2.1641
1 *Gabriel og Leopoldus* i kobberstykke 1 sk 3.7.1652
3 stykker von *die hern v. hall* 3 mk 12 sk 5.3.1657
»Frihorens fader« 3 dlr 19.11.1639

Danske kongelige portrætter

Den oldenborgske stamme udi 9 stykker 2 dlr 1 mk 19.11.1639
7 kongers kontrafejer a 1 dlr = 7 dlr 17.12.1640
1 stor *konge* (?) 6 mk, 1 ditto 3 mk 3.2.1641
7 små *konger* a hver 4 sk er 28 sk 25.2.1648
1 *konge* og 1 *dronning* 6 mk 29.8.1648
7 *konger,* stykket 4 mk = 7 dlr 20.1.1649

Et optog, »Friheden«, i Haag 1648. Af Salomon Savery. 36×49 cm.

2 *konger*, 1 *konges* kontrafej 17.5. 1650
5 gamle *kongers* kontrafej 17.5.1650
1 gammel *konges* kontrafej 2 mk 7.3. 1651
8 kontrafejer, *den oldenborgske stammes konger* a 1 dlr = 8 dlr 1.5. 1651
1 papirsstykke om *alle de danske konger* 1.5.1651
1 *konge* kontrafej 1½ mk 15.9.1654
Alle kongers kontrafej med glas, 2 andre stykker med glas 3 mk 15.9. 1654
2 *konger* 4 mk 24.1.1655
8 gamle *konger* a 3 mk = 6 dlr 16.3. 1655
1 *konges* kontrafej 1½ mk 21.5.1655
9 *kongelige kontrafejer af den oldenborgske stamme* for 2 mk 21.5.1655
3 *konger* a 1½ mk = 4½ mk 5.8. 1655
3 *dronninger med krantzer omkring*, stykket 3 mk = 2 dlr 1 mk 20.1. 1649
2 *dronninger*, stykket 3 mk er 1 dlr 2 mk 20.1.1649
1 *dronnings* kontrafej for 8 sletdlr 20.1.1649
1 stykke om *en dronning* 2 mk 18.4. 1654
2 stykker med *dronninger* ½ mk 18. 4.1654
2 *dronninger* 1 mk 16.3.1655
2 *dronningens* (?) kontrafejer 1½ mk 16.3.1655

Kong Hans, 1455–1513. Af Albert Haelwegh 1646. (Portrættet er forvekslet; det forestiller Christian I, 1426–81). 15×11 cm.

Kong Hanses kontrafej 20 sk 12.10. 1660

4 gamle kontrafejer a 3 mk, med *kongers og Christian 3. med hans gemal* 3 dlr 3.2.1641

1 *kong Christian 3* 1½ dlr 8.1.1656

2 kontrafejer, *kong Frederik og Sofie* a 5 dlr = 10 dlr 9.5.1626

1 sølv *kong Frederiks* kontrafej 7.7. 1630 (under sølv)

1 *Frederik 2* 1½ dlr 8.1.1656

1 kontrafej *Christian 4. R(ex)* 5 dlr 9.5.1626

Kongens kontrafej, gammelt 1 mk 12.5.1628

Kongens kontrafej 1½ dlr 12.5.1628

2 *kong Christians* kontrafejer for 4½ dlr 7.7.1630

Kongens kontrafej 2 dlr 5.8.1634

1 *kongens* kontrafej 2 lod 1 quintin (guld) a 10½ dlr = 23 dlr 2½ mk 21.5.1635

7 kontrafejer, *kongelig majestæt, dronningens samt de unge herrers* (iflg. arvefordelingen bl. a. *hertug Ulrik)*, stykket 1½ dlr er 10½ dlr 21.5.1635

Kongens og dronningens kontrafej 3 dlr 9.6.1636

Kongelig Majestæts kontrafej 24 sk 17.11.1636

Kongelig Majestæts kontrafej 2 dlr 14.2.1637

Kongelig majestæts kontrafej 18 mk 31.8.1638

Kongens kontrafej i kobberstykke 2 mk 19.11.1639

Kongen, prinsen og prinsessen 6 mk 19.11.1639

Kongens og dronningens kontrafejer 4 dlr 30.3.1640

1 *Hans Majestæts* kontrafej 3 mk 29.2.1644

No. 8: *Kongens* kontrafej 2 dlr 28.1. 1646

1 *kongens* kontrafej 2 mk 30.7.1646

2 *kongelige majestæt og dronningens* kontrafej a 24 sk = 3 mk 6.5.1647

1 *kongens kontrafej i et landskab* 2 mk 6.5.1647

2 *salig Christians* kontrafej 25.2.1648

1 stykke med *kongen* på (må være *Frederik 3.*, se foregående) 1½ mk 25.2.1648

2 *kongelige majestæts* kontrafejer a 2 dlr = 4 dlr 7.11.1648

1 *kongelig Majestæt den fjerdes* kontrafej 6 mk 3.5.1650

1 *Christian 4.s* kontrafej 2 dlr 23.10. 1650

Christian III, 1503–59. Træsnit 1593 efter portræt fra 1550. 17×11 cm.

1 *kong Christian den fjerdes kontrafej til hest i et landskab* 2 mk 18.11.1650
1 *C 4 kontrafej* 3 dlr 18.11.1650
1 *salig højlovlig kong Christian den 4* kontrafej 2 dlr 16.12.1650
1 *kong Christian 4* 1 dlr 16.12.1650
1 *salig kongens kontrafej til hest* 2 mk 7.3.1651
1 *Kongelig Majestæts* kontrafej (i registreringen: 1 *kong C4*) 2 mk 18.3.1651
2 *kong Christian den fjerdes* kontrafej i ramme 1.5.1651
1 *salig højlovlig ihukommelse kong Christians* kontrafej 3 mk 1.5.1651
1 stykke om *kong Christian* (1½ mk) 18.2.1653
Kongen og dronningen a 4 rd stykket = 12 dlr 29.3.1653
1 *salig højlovlig kong Christian den fjerdes og hans salig dronnings* kontrafej a 2 mk = 1 dlr 13.3.1654
1 stykke om *salig højlovlig ihukommelse kong Christian den fjerde* 2 mk 16.3.1654
4 stykker på papir, *salig kong Christian og hans dronnings samt prinsessens og prinsens* kontrafejer 1½ mk 18.4.1654
1 *salig kong Christian den fjerdes* kontrafej 3 mk, 1 ditto 2 mk 3 sk 3.5.1654
1 *salig kong Christians* kontrafej 6 mk 25.7.1654
1 *kong Christian den fjerdes* kontrafej 3 mk 25.7.1654
1 *kong Christians lig* kontrafej 1 dlr 15.9.1654
1 *kong Christians* kontrafej 1 dlr 15.9.1654
1 *salig kong Christian den 4.* kontrafej 12 sk 5.10.1654
1 *salig kong Christian 4* kontrafej 1 dlr 7.10.1654
1 *kong Christian og hans dronnings* kontrafejer 10 mk 22.10.1654
1 *kong Christian den fjerde* hans kontrafej 3 mk 29.10.1654 (Maren stenhuggers)
1 stort kontrafej som *kongen* er udkontrafejet på 10 mk 29.10.1654 (Christen Pedersen)
1 *Christian 4* kontrafej 5 mk 11.11.1654
1 *kong Christian 4* kontrafej 3 mk 11.11.1654
1 *salig kong Christian den fjerde og dronningens* kontrafej 1 dlr 21.5.1655

Christian IV. Af Jan Muller, 1571–1628, efter Remmert Petersen. 19×13 cm.

1 *kong Christian den 4* kontrafej 1 dlr 22.6.1655
Kongen og prinsen og »princessinden« a 1 rd = 4½ dlr 5.8.1655
1 stykke om *kong Christian* 3 mk 2.1.1656
1 *kong Christian 4* 1½ dlr 8.1.1656
1 *kong Christian 4 på en hest* 1 dlr 8.1.1656
Kong Christians kontrafej 2 mk 26.9.1656
1 *kong Christian 4* kontrafej 2 dlr, 1 andet ditto 1 dlr 11.12.1656
1 om *kong Christian 4. på en hest* 2 mk 11.12.1656
1 *kongens kontrafej C 4* 1 dlr 18.10. 1658
Salig kong Christians kontrafej 1 mk 26.9.1659
Salig kong Christian 4. ligs kontrafej 2½ dlr 12.10.1660
Kong Christians kontrafej 24 sk 12. 10.1660
2 gamle *kong Christian Quartus* kontrafej 1 dlr 1 mk 20.12.1660
Dronningens kontrafej 1 mk 12.5. 1628
Dronningens kontrafej 1½ dlr 12.5. 1628
Dronningens kontrafej 2 dlr 7.7.1630
Dronningens kontrafej 1 dlr 21.5. 1635
1 *dronningens* kontrafej 6 mk 7.11. 1648
1 *Salig Anne Kathrines* kontrafej 10 mk 23.10.1650
1 *salig dronning Anne Kathrines* kontrafej 3 mk, 1 ditto 1 mk 3.5.1654
Prinsens (dvs. den udvalgte prins Christian) kontrafejer 1½ dlr 12.5. 1628

Christian IV. Af Mattis Petersen Goldtschmidt i Husum 1646 efter Karel van Mander. 18×15 cm.

Christian IV. Formentlig fra 1620erne. 18×13 cm.

Prinsens kontrafej 2 dlr 7.7.1630
Prinsen i kobberstykke 2 mk 19.11. 1639
1 *prinsens* kontrafej 1 dlr 7.11.1648
Salig højlovlig ihukommelse fyrstelig nåde prinsen og fyrstelig nåde prinsessens kontrafej 6 mk 29.1.1650
1 *salig prinsens* kontrafej 6 mk 3.5. 1650
1 *prinsessens* kontrafej 6 mk 3.5.1650
1 *prins*, 1 *prinsessen* 17.5.1650
1 *salig prins*, 1 *prinsessen* 6 mk 18.11. 1650
1 stykke med *prinsens* kontrafej, berettes at tilhøre en pige i Jylland 19.5.1652
1 *salig prins* og 1 *hans fyrstelige nådes prinsesses* kontrafejer a 1 dlr = 2 dlr 13.3.1654
1 *prinsen og prinsessens* kontrafej 8 sk 25.7.1654
2 *salig prins og prinsessens* kontrafejer a 1 dlr = 2 dlr 5.10.1654
Prinsen 1/2 dlr 26.9.1656
2 *salig prins og prinsessen* 6 mk 16.7. 1658
2 stykker om *prinsen og prinsessen* 1 dlr 2 mk 28.3.1660
1 *prinsens* kontrafej 2 mk 20.12.1660
1 stykke *prinsessen* 3 mk 7.3.1645
1 *prinsessen* 1 dlr 1.5.1649
1 stykke *prinsessen* 2 mk 20.12.1660
Hertug Ulrik 1 1/2 dlr 12.5.1628
1 *salig hertug Ulriks* kontrafej 1 dlr 11.11.1654
1 *hertug Ulriks* kontrafej 2 mk 20.12. 1660
Hertug Frederik (Frederik 3.) 1 1/2 dlr 12.5.1628
Kongen og dronningen a 4 rd stykket = 12 dlr 29.3.1653

Den udvalgte prins Christian, 1603–47. Christian IVs ældste søn. 1642. 15×11 cm.

1 kontrafej af *kongen*, tilhører faderen 12.9.1654
Kongens kontrafej 3 dlr 12.9.1654
Kong Frederik og dronningen a 3 mk = 6 mk 2.1.1656
Kong Frederiks kontrafej 2 mk 26.9. 1656
2 kontrafejer, *kongen og dronningen*, 1 gammelt ditto 17.12.1660
1 *kong Frederiks* kontrafej 2 mk 20.12.1660
1 *kong Frederik den fjerdes* (sic, formentlig skrivefejl for *Christian den fjerdes*, jvf. foregående) kontrafej 2 mk 20.12.1660

1 kontrafej *Mogens Willumsens* (i Christen Willadsens hus) 29.3.1625

1 *salig Morten Jensens kontrafej der han var en vagtmand* 3 dlr 9.5. 1626 (den afdøde, toldskriver Morten Jensen Rosenvinge)

2 små kontrafejer, som var *salig Mogens Mortensens og Morten Mortensens, der de var børn* 1 dlr 9.5. 1626 (den afdøde havde tre sønner, den ene hed Morten, men ingen af dem hed Mogens. Fornævnte tre portrætter købte Willum Mortensen og betalte straks)

2 kontrafejer, *hendes og hendes salig mands* 2½ dlr 3.1.1628 (den afdøde var Dorrethe, enke efter Ankher Lademager)

Claus Povlsens kontrafej 22.8.1632 (den afdødes første kones første mand, død 1618)

Clauschens kontrafej, »Børnsens« (børnenes?) halvsøster 22.8.1632

Weg Gassen og hans søsters Margrethes kontrafej, som er »børnsens« morbror og morsøster (børnenes mor hed Margrethe Simmensdatter – ?) 22.8.1632

Herman Gassen og hans hustrus kontrafej 22.8.1632

Gammel Gassen Hermandsen og hustru Janniche Gassens kontrafej, herfor intet regnet i summarum 22.8.1632

Claus Haans kontrafej uden ramme 17.4.1635 (den afdøde)

Hans eget kontrafej 3 dlr 13.8.1635 (Otte Frederiksen, den afdøde)

5 store kontrafejer, som ikke blev vurderet, mens arvingerne selv derom med hinanden at forenes 16.5. 1637 (Billedernes undtagelsesstilling i vurderingen tyder på, at det var slægtsportrætter)

2 små kontrafejer, *salig Ipe og hans kvinde* 2 mk 22.5.1638 (formentlig den afdødes, Wadse Ipes, forældre)

Wadses kontrafej 1½ dlr 22.5.1638 (afdøde Wadse Ipe)

2 kontrafejer, *Wadses og kvindens* 3 dlr 22.5.1638 (ovennævnte Wadse Ipe)

Henrik Sawes kontrafej 1½ dlr 22.5. 1638 (slægtskab røber sig måske deri, at et af børnene hed Saffe)

5 runde små kontrafejer blev ikke vurderet 23.1.1640 (måske fordi de var slægtsportrætter)

Salig Jens Pedersens og Dortes kontrafejer 8 dlr 30.3.1640 (Fyrforvalter Jens Pedersen Groves hustru hed Dorrete Mortensdatter)

Salig Jens Pedersen, hans forrige hustru og deres 5 børns kontrafejer for 9 dlr 30.3.1640 (Jens Pedersen Groves første hustru hed Anne, datter af magister, senere præst i Helsingør Anders Christensen Skovgaard)

1 *Sigbrits sidste mands* kontrafej, som var hos Maricke Berends 2 dlr 25.8. 1640 (den afdøde var Sigbrit Jans)

hendes kontrafej 2 dlr 25.8.1640 (den afdøde, se foregående)

1 *Sigbrits* kontrafej 1 dlr 25.8.1640 (den afdøde, se foregående)

Salig mester Jørgens og hans salig hustrus kontrafej 2 dlr 18.8.1641 (bartskær Jørgen v. Breda og hustru Anna Henriksdatter)

2 *deres egne* kontrafejer 3 dlr 29.2. 1644 (den afdøde Karen Gregers-

datter og enkemanden, visitør i Øresund Hans Piper)

1 *Trines* kontrafej 1½ dlr 13.12.1644 (den afdøde Trine Maysdatter, gift med færgemand Svend Skomager)

1 *salig Hans Pedersens* kontrafej 15.9.1645 (den afdøde, tolder i Helsingør)

1 *Anne Lufts* kontrafej og 6 horn urte blomster 15.9.1645 (den afdøde Hans Pedersens kone, som var død 1644)

Thomas Reinertsens og Jannickes kontrafejer 1½ dlr 30.7.1646 (den afdøde, styrmand Thomas Reinertsen og hans kone Jannicke Jensdatter)

Peder Timmermand og Hilleckens kontrafejer 6 dlr 2.7.1647 (den nu afdøde Hillecke var enke efter Peder Timmermand)

2 kontrafej om *Isak Petersen og hans hustru* 3 dlr 2.7.1647

Isak Petersen og hans søns kontrafej 6 dlr 2.7.1647

Isak Petersen og hans kvindes kontrafej 6 dlr 2.7.1647

6 kontrafej blev ej vurderet, fordi *de var efter salig Johan Hattemagers freundskab* 29.8.1648 (meningen må være, at portrætter af den afdødes slægtninge ikke vurderes)

2 gamle kontrafejer, som er *hendes børns* a 1 mk = 2 mk 22.1.1650 (Den afdøde Trine Hansdatter, enke efter Jørgen Hertel bader, havde haft tre børn, Hans, født 1622, Annemarcher, født 1624, og Margrethe, født 1626; de var på dette tidspunkt alle døde, HS 184)

1 *salig »Wandtz Ibssens«* kontrafej 3 mk 29.1.1650 (Der må være tale om et portræt af Wadse Ipe, se ovenfor under 22.5.1638)

1 *salig Jonas* kontrafej 2 mk 27.5. 1650 (den afdøde, organist Jonas Jacobi ved Mariekirken)

Salig Peter Tiatkes og hans første hustrus kontrafejer i ramme a ½ dlr = 1 dlr 20.10.1650 (den afdøde)

Salig Johan Craft og hans hustrus kontrafejer 1 dlr 18.11.1650 (sognepræst ved Mariekirken 1592–93, ved Petri kirke i København 1593 og senere rektor dér, Johan Kraft)

1 *Peder Lauridsens* kontrafej, 1 *hans salig hustrus* kontrafej, 1 *hendes salige forrige mands* kontrafej 16.12. 1650 (den afdøde Kirsten Hansdatter, enkemanden Peder Lauridsen)

Salig Jacob Gerritz kontrafej 1 dlr 7.3.1651 (Enken hed Maricke Jacobsdatter, portrættet var formentlig af hendes far)

1 *salig magister Thomas Lund hans symbolum* 2 mk 18.3.1651 (Der er ikke tale om et portræt. Thomas Lund var den afdøde, sognepræst ved Marie kirke Georg Meilands, forgænger i embedet, død 1637)

Salig Laurids Christensen og hans hustrus kontrafejer 1.5.1651 (borgmester Laurids Christensen Rhod og hustru Margrethe Hansdatter, de afdøde)

Salig Claus Kocks kontrafej, blev ikke vurderet 4.8.1652 (den afdøde)

Anthoni Ottesens og hans salig hustrus kontrafej 12 dlr 29.3.1653 (den afdøde Anne Jacobsdatter Fuiren og enkemanden)

En købmand og en købmandskone. Detaljer fra John Speeds Danmarkskort, stukket af Evert Symonsz. Hamersveldt i London 1626. (Hver 6,4×2,8 cm).

Hans salig hustrus søster Marie og hans børns kontrafej 12 dlr 29.3. 1653 (»Hans« vil sige Anthoni Ottesen. Hustruens søster var Marie Fuiren)

Hans salig hustrus bror Jørgen og hendes søster Magtel, uvurderet 29.3.1653 (Se foregående)

4 kontrafejer, 1 om *Hans Piper* og 2 om *hans 2 kvinder,* så og *Kirstens salig mand* a 2 curant dlr = 10 dlr 25.7.1654 (visitør i Øresund Hans Piper var den afdøde, hans første hustru Karen Gregersdatter, død 1643, se 29.2.1644, og hans enke var Kirstine Støfling)

1 lidet kontrafej, *hendes søns* kontrafej 2 mk 2.9.1654 (Den afdøde var Tilche Simmens. Sønnen var måske død, da han ikke nævnes blandt arvingerne)

1 *salig Anne hr. Christens* kontrafej, som ikke blev vurderet 11.11.1654

1 ramme med *salig Peter Bagers* kontrafej på 1 dlr *Peter Brock* (sic) (under udlæg: *Peter Bager og Peter Brockmands* kontrafej 1 dlr) 22.12. 1654 (den afdøde handelsmand Peter Johansen Bager på et dobbeltportræt sammen med Peter Brockmand, hollandsk kommissarius, se følgende)

1 *salig Peter Bager alene* 1 dlr 22.12. 1654 (Se foranstående)

Salig Heile Peters 1 dlr 22.12.1654 (formentlig Peter Bagers kone)

1 *salig Barbara Jens Rafns* kontrafej 6 mk, *2 hendes døtres* kontrafej a 6 mk = 3 dlr 22.6.1655 (Barbara Jens Ravns bo, se 20.11.1650. Blandt arvingerne var Alexander Davidsens kone, Trine Henriksdatter. Ved Alexander Davidsens død kaldes enken dog Kirsten Henriksdatter, se 22.6.1655)

1 lidet *salig Rasmusses* kontrafej 27. 11.1655 (Rasmus Lange, kapellan ved St. Olai kirke, død 1653)

Christoffer Didriksen og hans hustrus kontrafej 3 rd = 4½ dlr 26.9.1656 (Den afdøde, toldskriver Didrik Christoffersen havde en søn Christoffer Didriksen, der var hører ved latinskolen i Helsingør. Snarere kunne der måske være tale om den afdødes forældre?)

Christoffer Didriksens og hans hustrus kontrafejer udi kontoret a 3 mk = 6 mk 26.9.1656 (Se foranstående)

Salig Didrik Christoffersens kontrafej 1½ rd = 2 dlr 1 mk 26.9.1656 (Se foregående)

Didrik Christoffersens første hustru 1½ rd = 2 dlr 1 mk 26.9.1656 (Den afdødes 1. hustru var Elline Jacobsdatter, død 1638)

Salig Didriks søster Maria 1 rd = 1½ dlr 26.9.1656 (Se de foranstående)

Didrik Christoffersens søster, som udi pigegestalt afmalt 1 dlr 26.9.1656

4 *Didriks børns* kontrafejer a 3 mk = 3 dlr 26.9.1656

Baltzer Condevins hustru 1 dlr 26.9. 1656

Claus Tommesen og hans hustrus kontrafej 9 dlr 4.2.1657 (De afdøde)

Salig Claus Tommesens kontrafej 2 mk 4.2.1657 (Se foranstående)

Salig Marickes kontrafej 2½ mk 4.2. 1657 (Maricke Elcke, Claus Tommesens hustru)

1 *Frands Pedersens* kontrafej 6 mk 4.2.1657

1 kontrafej som er *Olufs salig far og mor* 2 mk 29.4.1658 (Oluf Sephonislår var søn af klokker Niels Sørensen og Margrethe, de to afdøde)

1 *Johan Kruses* kontrafej, 1 *hans hustrus* kontrafej, *Anna* 24 dlr 16.7. 1658 (Den afdødes far rådmand Johan Kruse og hustru)

1 *salig Hans Kruses* kontrafej 12 dlr 16.7.1658 (Den afdøde handelsmand Hans Kruse)

End et *Hans Kruses* kontrafej, foruden ramme 4½ dlr 16.7.1658 (Se foranstående)

Et *Hans Kruses* kontrafej (under udlæg: 1 skilderi *salig Hans Kruses Trone**) 9 dlr 16.7.1658

1 *hans hustru Kirsten Pedersdatters eget* kontrafej 12 dlr 16.7.1658 (den afdøde Hans Kruses enke, under udlæg kaldet Kirsten Kruse)

1 *schæffer efter Hans Kruses lignelse* 1 dlr 13 sk 16.7.1658 (Altså den afdøde afbildet som hyrde)

2 stykker om *far og farfar* 4 dlr 5.5. 1659 (Den afdøde, borgmester Christen Davidsen, er farfaderen,

* fra hollandsk tronie, ansigt, jvf. fransk trogne.

faderen er hans søn, sognepræst David Christensen, der var død 1658 og hvis børn var arvinger her)

Salig Christen Davidsen 1 dlr 5.5. 1659 (Se foranstående)

2 om *mor og faster søster* (ved udlæg: *mor, morfar og fars søster;* morfaderen var lægen Frederik Sørensen) 2 dlr 5.5.1659

1 *mormoders* stykke 3 mk (ved udlæg: *Anne Wibes* mindste stykke. Børnenes mor var Geske Frederiksdatter, Geskes mor var Anne Wibe, HS 67) 5.5.1659

Anne Mikkel Wibes kontrafej 4 mk 5.5.1659 (Se foregående)

2 stykker *salig Hans Mejer og hans hustru* 4 dlr 5.5.1659 (Den afdøde Christen Davidsens første hustru Anne thor Smedes, død 1604, havde været gift med toldskriver Hans Meyer, død 1602)

Doktor Johan Knubs kontrafej 6 mk 5.5.1659 (Den afdøde Christen Davidsens anden hustru Sophie, død 1647, var datter af dr. jur. Johannes Knopper)

Doktor Albert Knubs kontrafej 1 dlr 5.5.1659 (Se foranstående)

2 kontrafej *Hans v. Haven og hans hustru Bodil Nielsdatter* a 6 mk = 3 dlr 26.9.1659 (den afdøde, handelsmand Hans v. Haven, og enken).

Salig Peter Tiatke og hans hustru Bodil Nielsdatters kontrafejer a 1 dlr = 2 dlr 26.9.1659 (Peter Tiatke, se 20.10.1650. Hans enke blev formentlig gift med Hans v. Haven)

1 *salig Jacob Strackens* kontrafej 3.8. 1660 (den afdøde)

1 *salig Else Adamsdatters* kontrafej 3.8.1660 (Formentlig Jacob Strackens første kone, de to portrætter er sammenholdt med en klamme)

Epitafielignende billeder og døde

1 stykke om *dåben med Claus Thommesens og hans hustru og børns kontrafejer på* 3 dlr 29.1.1650 (Der var 1639 i Helsingør en mand, der formodentlig var maler, ved navn Claus Tommesen, se 19.11.1639; boet efter Claus Tommesen og hustru Maricke Elcke 4.2.1657 indeholdt en stor samling billeder. Det fremgår ikke, hvordan en Claus Thommesen f. eks. er i familie med Meinert Henriksen og hustru Boild Enevoldsdatter (boet 29.1.1650))

1 kontrafej *salig Claus Tommesens og hans hustru med børnene* 2 dlr 4.2.1657 (se foranstående)

1 *krucifiks med 2 kontrafejer under neden* 1 dlr 1.6.1652

2 *gamle mænds kontrafejer med dødningehoved og så en deres gamle hustruer* hver 1 dlr = 3 dlr 26.9. 1656

1 stykke *med 8 kontrafejer på* 2 mk 12.10.1660

1 malet lig 1 dlr 21.6.1621

1 kontrafej som er et lig 1 dlr 22.8. 1621

1 lidet *kontrafej med et lidet barn ligger lig* 15.9.1645

1 død kontrafej 5.9.1653

4 små børn i en ramme og 2 døde 5 mk 18.4.1654

1 dødninge kontrafej 1 dlr 22.10.1654

1 dødninge kontrafej 2 mk 26.9.1656

1 skilderi om *et dødt barn* 6 mk 9.1. 1658

1 *dødt kontrafej* 2 mk 16.7.1658

Andre ubenævnte portrætter

1 *adelsmands kontrafej* 6 mk 9.6.1636
2 *herremands kontrafejer* 2½ dlr 30. 3.1640
1 *præst* 3 dlr 22.12.1654
13 stykker *præster* a 1 dlr = 13 dlr 2.1.1656
1 *mande kontrafej* 3 ort 22.8.1621
1 *mands kontrafej* 3 mk 22.5.1638
2 kontrafej, *kvinde og mand* 30.3. 1639
1 gammelt *mands kontrafej* 1 dlr 25.8.1640
2 *mande kontrafej* 16.9.1641
1 firkantet *mands kontrafej* i ramme 16.7.1645
1 *mand og kone* a hver 2 mk = 1 dlr 25.2.1648
1 liden *mand og kone* a hver 1½ dlr er 3 dlr 25.2.1648
1 lidet *mands kontrafej* 1 mk 18.11. 1650
1 *mands kontrafej* 2 mk 18.11.1650
1 kontrafej, *en mand*, i en ramme 3 mk 16.3.1654
1 *gammel mand* 8 sk 22.12.1654
1 *ung karls* kontrafej på væggen i ramme 8 sk 4.2.1657
3 *kontrafej billeder* a 8 sk = 1½ mk 12.2.1658
1 *mands kontrafej* 1 dlr, 1 *ditto* 3 mk 18.10.1658
1 *mands kontrafej* 2 mk, 1 *ditto* 1 mk, 1 *andet* gammelt ditto 8 sk 7.4. 1659
1 gammel *mands kontrafej* 1 mk 26.9. 1659
1 *kvinde kontrafej* ½ dlr 22.8.1621
1 *kvindes kontrafej* 3 mk 22.5.1638
1 *kvindes kontrafej* 2 mk 30.6.1638
1 *kvinde kontrafej* 1 dlr 25.8.1640
1 gammelt *kvinde kontrafej* 16.9.1641
1 firkantet *kvindes kontrafej* i ramme 16.7.1645
1 *kvindes kontrafej* 1½ dlr 2.7.1647
2 *kvinde kontrafej* 2 mk 18.11.1650
1 *kvindes kontrafej* 2 mk 25.7.1654
1 ramme med *et kvindes kontrafej* 12 sk, 1 *ditto* med *et kvindes kontrafej* 1 mk 5.10.1654
1 *kvindes kontrafej* på væggen 12 sk 4.2.1657
1 *kvindes kontrafej* på skorstenen 12 sk 4.2.1657
1 *kvinde kontrafej* 1 dlr 18.10.1658
1 *liden pige kontrafej* 2 mk 9.6.1636
1 *pige kontrafej* 2 mk 25.8.1640
1 *pige kontrafej* 1 mk 25.8.1640
1 *pigekontrafej* 2½ mk 11.12.1656
1 *piges kontrafej* 1½ mk 16.7.1658
1 *piges kontrafej* 2 mk 18.10.1658
2 kontrafejer *1 pige og 1 dreng* a 2 mk = 1 dlr 12.10.1660
1 *kvinde og barns billede* 1 dlr 1 mk 20.7.1624
1 kontrafej med børn 24 sk 12.10. 1660
1 *barns kontrafej* ½ dlr 22.8.1621
2 små *børnekontrafejer* 3 mk 9.6.1636
3 børn på et stykke 1½ dlr 22.5.1638
1 barns kontrafej 1 dlr 22.5.1638
1 barns kontrafej 3 mk 22.5.1638
1 barns kontrafej 1½ mk 22.5.1638
1 lidet stykke med *et barn* 2½ dlr 23.1.1640
1 lidet *barns kontrafej* 2 mk 25.8. 1640
2 *børns kontrafej* a 6 mk = 3 dlr 3.2. 1641
1 *barns kontrafej* 2 mk 1.3.1641
1 lidet *barns kontrafej* i ramme 1½ mk 13.12.1644

1 *firkantet kontrafej med et barn på*, med ramme 16.7.1645
1 *barns kontrafej* i en ramme 17.5. 1650
2 små *børne kontrafejer* 3 mk 28.7. 1650
1 *barne kontrafej* 27.8.1652
3 *børne kontrafej* a 2 mk = 1½ dlr 25.7.1654
1 *barne kontrafej* 1 mk 5.10.1654
3 *børne kontrafej* a 1 dlr = 3 dlr 7.10.1654
5 *kontrafejer med børn* 8½ mk 24.1. 1655
1 *barne kontrafej* 2 mk 8.2.1655
4 *børns kontrafejer* 2 mk 15.4.1659
1 *kontrafej med børn* 24 sk 12.10. 1660
1 liden tavle *2 ansigter* 1 mk 9.5.1626
1 *kontrafej* med 8 diamanter 48 dlr 1½ mk 21.5.1635
1 *gesicht* 1½ mk 6.5.1652
1 *tromme** *af et angesigt* 2 mk 13.4. 1653
1 *liden mands ansigt* 1 mk 18.4.1654
3 *angesichter* a 4 sk = 12 sk 7.10. 1654
1 *thronne** 3 mk 7.10.1654
2 *gamle ansigter* 4 sk 24.1.1655
1 *kontrafej trone** 2 mk 21.5.1655
1 smykke med et *kontrafej* udi 1 lod 3½ quintin a loddet (guld) 5 dlr = 14 dlr 4 sk 5.8.1655
1 *ansigt* 10.12.1655

* se fodnote side 126.

Bestandighed. Udsnit af mindeblad over Berte Friis. Af H. A. Greys 1653. Diameter 5 cm.

Musik

1 stykke om *musik* 4 dlr 3.2.1641
1 *musikal stykke* 1 dlr 18.4.1654
1 *bonde med 1 sækkepibe* 12 sk 12.6. 1655
1 *sækkepibe* 1 mk 18.7.1656
1 *skilderi med 2 billeder om musik* 12 sk 9.1.1658
1 stykke om *en luttenist* 2 dlr 2 mk 16.7.1658
1 *piber* for 6 dlr (under udlæg: 1 *kontrafej med 1 piber)* 22.5.1638

En sækkepibespiller. Af Cornelis Bloemaert, 1603–84, efter Abraham Bloemaert, 1564–1651. 22×16 cm.

En *piber* 4½ dlr 19.11.1639
1 *piber* 12 sk 16.12.1650
1 stykke om *en piber* 1 dlr 20.11. 1654
1 *piber* udi en ramme 8 sk 4.2.1657
1 *piber* 2 mk 18.10.1658

Dans

1 *dans* 3 mk 22.5.1638
Nr. 5: *1 stykke om en jomfru som leger på 1 instrument og 1 bonde danser* 1 dlr 1 mk 6.5.1647
1 stykke med *en dans og musik* 6 mk 20.11.1654
1 *børnedans* 15 mk 20.11.1654
1 *dans* 6 mk 14.9.1659
1 *børnedans* 2 dlr 14.9.1659

Køkkener

1 stykke, watterfarve, *køkkenhistorie* 2 dlr 3.12.1623
1 tavle med *»kalldkøcken«* 22.8.1632
1 *køkkenstykke* 1 dlr 1 mk 2.7.1647
1 *koldt køkken stykke med et vinglas* 3 dlr 29.1.1650
1 *køkkenstykke med en boscheier* (?) 6 dlr 29.1.1650
1 *køkkenstykke* 17.5.1650
1 stykke om *koldt køkken* 4 dlr 23.10. 1650
1 *køkkenstykke* 8 sk 13.4.1653
1 *køkkenstykke* 2 dlr 18.4.1654

2 *køkkenstykker* 3 mk 15.9.1654
1 lidet *køkkenstykke* 3 mk 7.10.1654
1 *køkkenstykke* 2 dlr 22.10.1654
1 *køkkenstykke* 3 dlr 20.11.1654
1 *køkkenstykke* 6 mk 20.11.1654
1 *køkkenstykke* 1 dlr 21.5.1655
1 liden *køkkenstykke* med ramme 1½ mk 4.2.1657
1 *køkkenstykke* 1 dlr 5.3.1657
1 liden *køkkenstykke* 1 dlr 16.7.1658
1 *køkkenstykke* 2 dlr 25.5.1659
1 *køkkenstykke med et billede* 2 dlr 14.9.1659

Husholdning

1 stykke om *husholdning* 1 dlr 18.4. 1654
1 stykke om *husholdning* i ramme 6 mk 4.2.1657
1 *kvinde spinder* 3 mk 5.5.1659

Måltider

1 *banket stykke* 3 mk 9.5.1626
1 liden tavle om *gæstebud* for 3 mk 12.5.1628
1 stykke om *banket* 2 dlr 3.2.1641
1 stykke om *et måltid* 2 mk 28.1.1646
1 *banket* 2 mk 1.6.1652
1 *banket* 3 mk, 1 ditto 3 mk 28.9. 1654
1 gammelt stykke om *gæstebud* 1 mk 8.2.1655
1 lidet *banket* 1 dlr 21.5.1655
1 stykke om *måltider* 3 mk 12.10. 1660

Damer

Fruendien 1 dlr 19.11.1639
1 *fruensbildt* 1 dlr 19.11.1640
2 *damer* 1 mk, 2 *damer* 1 mk 1.3.1641
1 kobberstykke med *en madam* 3 mk 15.9.1645
3 *damer* a 12 sk = 2 mk 4 sk 6.5. 1647
2 *damer* a 20 sk = 2½ mk 2.7.1647
4 gamle *damer* for 1 dlr 5.11.1647
4 *damer* a stykket 6 sk er 1½ mk 25.2.1648
3 *damer* a 1½ mk = 4½ mk 14.5. 1650
3 *damer*, 1 *dame* in oval 17.5.1650
1 med *1 dame og nogle fugle* på 3½ dlr 27.5.1650
1 *fruestykke* 2 dlr 27.5.1650
1 *liden dame* 12 sk, 3 *damer* a 12 sk = 2 mk 4 sk 20.10.1650
3 små *damer* a 1 mk = 3 mk 23.10. 1650
2 *damer* a 6 sk = 12 sk 16.12.1650
6 *damer* a 12 sk (= 4½ mk) 15.9. 1654
1 *kvindeperson* 6 mk 20.11.1654
9 *damer*, tilsammen 5 mk 24.1.1655
1 lidet stykke om *damer* 6 mk 21.5. 1655
1 *dame* 12 sk 12.6.1655
8 *madammer* a 8 sk = 1 dlr 22.6. 1655
4 *damer* a 4 sk = 1 mk 31.10.1655
1 *dame* 1 mk 4 sk 18.7.1656
1 stykke om *en pige* 24 sk 11.12.1656
1 liden *dame med et æble i hånden* 12 sk 4.2.1657
1 lidet stykke med *en dame* 2 mk 4.2. 1657
1 *dame* på panel 8 sk 4.2.1657
2 *damer* a 1 mk = 2 ort 5.2.1657
12 *damer* 6 mk 5.3.1657
8 gamle stykker *madammer* a 12 sk = 6 mk 27.1.1658
2 malede *damer* på væggen 1 mk 29.4. 1658

10 små *damer* a 2 mk = 5 dlr 16.7. 1658
6 *damer* 2 mk 18.10.1658
1 stykke med *2 damer* 8 sk 1.4.1659
1 gammel *dame* 4 sk 26.9.1659
1 *dame* 8 sk 26.9.1659
10 skilderi og *damer* a 1 mk = 2 dlr 2 mk 13.8.1660
9 *damer* a 8 sk = 4½ mk 12.10.1660
1 stykke om *nogle nøgenbilleder* 6 mk 11.12.1656
1 *trone*, er et nøgen skilderi* 6 mk 16.7.1658
1 stykke med *3 nøgen billeder* på 1 dlr 25.5.1659
1 med *et billede* 4 sk 13.4.1653
1 *billede* 1 dlr 28.9.1654
1 *billede* 10 sk 11.12.1656

Pikelhering. Af Jonas Suyderhoff, 1613–86, efter Frans Hals. 27×21 cm.

Narre

1 stykke vandfarve med *2 kvinder og 1 nar* 1½ mk 3.5.1650
1 stykke om *Pickelhering* 3 mk 20.11. 1654
1 stykke om *de 3 narre* 8 sk 12.6.1655
1 *nar* 8 sk 18.7.1656
1 *nar* 8 sk 18.7.1656
1 *nar* 2 mk 18.10.1658
1 *nar* 12 sk 18.10.1658
1 stykke om *en doktor og nar* 12 sk 12.10.1660

Bønder, drikkende og rygende

2 stykker, *en bonde og hans kvinde* 3 dlr 22.5.1638
No. 18 og 19: *den hollandske bonde med hans kvinde,* hver 3 dlr = 6 dlr 28.1.1646
2 stykker med *kællingen og bonden,* stykket 3 mk = 1½ dlr 25.2.1648
1 *bonde med en ham* (?) 17.5.1650
1 *bonde og 1 bondekvindes kontrafej* 6 mk 1.5.1651
2 stykker, *1 bondekone og 1 bonde* 2 dlr 5.9.1653
1 *drukken bonde og sin kvinde* 1½ mk 18.4.1654
1 stykke om *3 hollandske bønder* 1 mk 16.7.1658
1 *gæk med et glas vin i hånden* 1 dlr 12.5.1628
1 *hollandsk bonde med 1 glas* 1 mk 22.5.1638
En bonde med et vinglas 1 dlr 19.11. 1639
1 om *en bonde med 1 glas* 12 sk 16.12.1650
1 tavle med *en vintapper* på 20 sk 20.10.1650
1 *vinstykke* 1 mk 5.9.1653

* se fodnote side 126.

1 lidet stykke om *en vinskænk* 8 sk 25.7.1654
1 *bonde med 1 kande øl* 1 mk 22.12. 1654
1 om *en bondedreng* 1½ mk 16.7. 1658
Tobak brødre selskab 1 dlr 19.11. 1639
1 *tobaksmand* 12 sk 16.12.1650
1 *tobaksmand* 2 sk 12.2.1658
1 *tobaksmand* 1½ mk 18.10.1658

Anekdoteagtige genrescener

1 malet tavle: *Faderen lærer børnene tugt*, med ramme 3 mk 11.3.1626
1 *landskab om det slag om øverste »leckerbidschen«* 15 dlr 22.5.1638
1 landtavle: *En blind bærer en krøbling* 2 dlr 10.6.1640
1 *troncken (fængsel)* 8 sk 30.10.1648
Nr. 4: 1 stykke om *nogle leger i brætspil* 1 dlr 6.5.1647
1 om *lækkerbidsken* 2 dlr 27.5.1650
1 stykke om *nogle kvinder, som giver en mand på rumpen* 3 mk 16.12. 1650
1 skilderi om *verdens forfængelighed* 6 dlr 29.3.1653
1 stykke om *gerrighed* 2 mk 13.4.1653
1 stykke om *en mand, som slår sin kvinde* 2 mk 18.4.1654
1 lidet stykke om *rigdom* 2 mk 28.9. 1654
1 *brandenburger wirt* 12 sk 18.7.1656
1 stykke om *en dame, som tæller penge* 16.7.1658

Tre kvinder prygler en mand. Af Salomon Savery 1610 efter Joos Goemare. 15×21 cm.

En kavaler og en pige.
Af Salomon Savery, 1594–1664.
28×19 cm.

1 stykke om *en kvinde slår sin mand* 2 mk 18.10.1658
1 lidet stykke *1 gammel mand og en pige* 2 mk 22.5.1638
No. 17: 1 stykke om *en gammel mand og 1 ung dame* 1 dlr 1 mk 28.1. 1646
1 om *frieri* 17.5.1650
1 liden stykke *mands og kvinds billeder* 1 dlr 3.12.1623
1 liden stykke, firkantig, *mand og kvinde* 8 sk 18.4.1654
2 stykker om *en mand og en kvinde* a 2 mk = 1 dlr, 2 ditto a 1 mk = 2 mk 11.12.1656
1 liden tavle om *ungdom og alderdom* 4 sk 12.2.1658
1 stykke om *en soldat, som præsenterer sin tjeneste til en pige* 3 mk 14.9.1659
1 stykke om *en gammel mand hos 1 dame* 2 mk 20.12.1660

Festligheder

1 *fastelavnstavle* for 3 dlr 12.5.1628
1 malet bræt med *flasker og et gesellskab* 6 mk 22.5.1638
1 *fastelavns spil* 3 mk 10.6.1640
Den franske og spanske brudevielse for 12 sk 25.2.1648

Bondefester

1 *bonde selskab* 3 mk 19.11.1639
1 stykke om *bøndernes gæstebud* 2 mk 15.9.1645
1 *bøndernes gæstebud* 2 mk 28.1.1646
1 *krostykke* 1½ dlr 18.9.1649

Hyrdeidyller

1 *schæffer, schæfferinde* 25.2.1648
2 skilderi med ibenholt ramme, *hyrde og hyrdinde* a 3 dlr = 9 dlr 29.3. 1653
1 stykke om *en hyrde* 1 dlr 5.9.1653
2 stykker, *»1 harder og 1 harderinden«* 6 mk 18.4.1654
2 stykker om *en hyrde og en hyrdinde* a 3 dlr = 6 dlr 20.11.1654
1 stykke om *en hyrde og en hyrdinde* 1½ dlr 20.11.1654
1 stykke om *hyrden* 2 mk 11.12.1656
1 stykke om *en hyrde* 12 sk 11.12. 1656
1 stykke om *en hyrde og hyrdinde* 3 mk, 1 ditto noget gebrocken 2 mk 4.2.1657
1 *hyrde og hyrdinde,* uden ramme 2 mk 4.2.1657
1 stykke på lærred om *en schæffer med et flæskebøste (skinke)* 8 sk 12.2.1658
1 liden tavle om *en schæffer og en schæfferinde* 8 sk 16.7.1658
1 schæffer 2 mk 16.7.1658
1 *hyrde og hyrdinde* 2 dlr, 1 ditto 2 dlr 14.9.1659
1 om *1 hyrde med pibe* 1 dlr 14.9. 1659

Dyr

1 *fisk* 1½ dlr 23.11.1636
1 *underlig fisk* 8 sk 22.5.1638
1 *stykke om 3 duer* 3½ dlr 23.1.1640
4 små *hundekontrafej* 1½ mk 3.2. 1641
1 *rød løve* af sten 6.10.1641
1 stykke om *1 barn og 1 hund* 1½ dlr 2.7.1647
1 lidet stykke med *en hund* på 2 mk 2.7.1647
1 lidet stykke med *en hund* på 12 sk 2.7.1647
2 små tavler med *2 løver* på 8 sk 27.3.1648
1 stykke med *urhaner og ænder* på 6 dlr 29.1.1650
2 *stenheste* 1 mk (ved registreringen: 2 *kridtheste*) 5.6.1650
1 stykke (ved registreringen: en stor tavle) med *en hest og en drengs kontrafej* 3 dlr 7.3.1651
1 stykke om *alle slags fugle* 3½ rd = 5 dlr 1 mk 13.4.1653
2 stykker om *2 hunde* (½ mk) 18.4. 1654
1 lille stykke med *haner* 2 mk 18.4. 1654
2 *heste* af ler a 8 sk = 1 mk 7.10. 1654
2 *hjorte* af ler 4 sk 2.11.1654
1 *liden hund afskildret* 6 sk 11.11. 1654
1 lidet stykke om *vilde fugle* 3 mk 20.11.1654
4 ler *røde løver* 10.12.1655
1 *stenhest* 18.12.1655
4 *røde løver* 18.12.1655
1 stykke om *en kat* (?) 8 sk 11.12. 1656
4 *løver* 8 sk 11.12.1656

1 *dreng med et fuglebur* 1½ mk 16.7. 1658
1 *(dreng?) med en kat* 1½ mk 16.7. 1658

Jagt

1 *landskab og jagt* 6 dlr 22.5.1638
En jagt 2 dlr 19.11.1639
En jagt om svin 2 dlr 19.11.1639
En jagt om harer 2 dlr 19.11.1639
En jagt om en hjort 2 dlr 19.11.1639
En jagt om en bjørn 1½ dlr 19.11. 1639

Fag (o.l.)

1 *apoteker* 1 mk 8 sk 26.9.1656
1 stykke om *en jæger* 2 dlr 13.4.1653
1 *mand med en brille på næsen* 2 mk 22.5.1638
1 med *tvende filosofi* på 5 mk 29.1. 1650
1 stykke om *en prædikant* 4 sk 9.1. 1658

Kostumer

1 stykke, *adskillig klædedragt* 12 sk 23.1.1640
2 *morinder* a 6 mk = 3 dlr 9.1.1650
1 *a la mode stykke in freuden* 3 dlr 27.5.1650
7 *franske damer* foruden ramme 7 dlr, 3 *ditto* med ramme a 1 dlr stykket = 3 dlr 29.3.1653
4 *franske damer* 2 dlr 5.9.1653
1 *»Engelsche dracht«* 1 mk 16.3.1654
1 *dame og 1 kavaler* a 2 mk = 1 dlr 11.11.1654

En neger. Af Albert Haelwegh efter Karel van Mander. Omkring 1645. 19×12 cm.

1 *a la mode monsør* 1 mk 22.12.1654
1 *kavaler* 8 sk 22.12.1654
1 stykke med *en dame og en kavaler* 1 dlr 21.5.1655
1 *engelsk dame* 1 mk 12.6.1655
4 stykker af *de Moragin* a 1½ mk = 6 mk 5.8.1655
2 stykker med *2 munke* a 2 mk = 1 dlr 2.1.1656
1 *engelsk dame* 12 sk 18.7.1656
1 *hollandsk dame* 1 mk 6.11.1657
1 tavle med *en hollandsk dame* 4 sk 9.1.1658
1 *monsiør og 1 dame* 5 mk 16.7.1658
1 om *kavaler og 1 dame* 1 mk 16.7. 1658
1 kontrafej om *en fremmed ung karl* 3 mk 20.12.1660

Børn

No. 1: *Et barn som blæser blærer (sæbebobler)* 2 slette dlr 28.1.1646
1 stykke om *et barn blæser blærer* 2 mk 2.7.1647
1 *lidet barn blæser bobler*, i en ramme 1 dlr 23.10.1650
No. 10: *1 barn blæser bobler* 1 mk 8 sk 26.9.1659
1 *barn med en vindrue* 17.5.1650
2 *børnehoveder* (formentlig skulptur) 3 mk 9.2.1624
2 *børnehoveder* af sten for 20 sk 20.4.1628
1 hvidt *hoved* 1/2 mk 6.3.1632
4 gips *børnehoveder* 1 mk 5.8.1634
4 små *børnehoveder* (formentlig skulptur) 1 mk 7.9.1641
4 *børnestykker* a 3 mk = 3 dlr 14.5.1650
1 stykke om *en dreng som tager en torn af sin fod* 12 sk 18.4.1654
1 stykke med *2 børn* 2 mk 15.9.1654
1 stykke med *1 barn* 3 mk 16.3.1655
2 *børn* med en forgyldt ramme 6 mk 21.5.1655
1 stykke om *et lidet barn* 1 1/2 mk 4.2.1657

Tornudtrækkeren. Af Marcantonio Raimondi, 1480–1534. 24×17 cm.

1 stykke med *små børn* på 1 dlr 2 mk 25.5.1659
1 stykke om *1 barn* 6 mk 19.10.1659

Natstykker

1 *løgtestykke* 6 dlr 30.3.1640
1 *frauensbilt med 1 lys* 6 mk 16.7.1658

Stilleben

1 tavle med *skåren spegsild* (?) 1 dlr 1 mk 22.8.1632
1 *Frühstück* 6 dlr 23.1.1640
1 tavle med *et stykke kød* på 2 1/2 mk 21.12.1644
1 lidet, *kurv med et krus* 15.9.1645
1 stykke med *den flamske sild og glas vin* for 6 dlr 25.2.1648
1 stykke med *den ost på og en skinke* 5 dlr 25.2.1648
1 stykke om *en ost og vindruer* 3 dlr 20.11.1654
1 stykke om *døde fugle* 3 mk 4.2.1657
1 stykke af oliefarve, *en urtepotte* på malet for 1 dlr 1 mk 21.5.1635

Stilleben. Udsnit af mindeblad over Niels Krag. Af Albert Haelwegh, formentlig 1651.

6 stykker *forgyldt løvværk* til at drage under loftet a 3 dlr = 18 dlr 9.6.1636

1 stykke med *en rosenkrans*, på ibenholt malet 2 dlr 17.11.1636

1 stykke *Kreütter* 5 dlr 23.1.1640

1 *urtepotte* 2 mk 6.5.1652

2 skilderi med *blomme* a 3 rd = 9 dlr, 1 *ditto foruden blomme musik* a 3 rd = 4 dlr 29.3.1653

1 stykke om *blompot* 8 sk 18.4.1654

1 stykke med *blomster* 1 dlr 4.2.1657

7 formalet *vindruer* af gips 5 mk 19.11.1640

1 stykke med *frugt* på 3 mk 7.3.1651

1 lidet stykke med *frugt* 1 mk 11.11. 1654

1 stykke med *en vindrue* 2 mk 21.5. 1655

1 om *frugt* 6 mk 5.3.1657

9 træ malede stykker om *frugt* a 4 sk = 36 sk 12.2.1658

2 *skueessen* 6 dlr 20.11.1654

1 *skueessen med et vinglas* 6 mk 20. 11.1654

1 *skueessen* 1 dlr 24.1.1655

1 *skueessen* stykke med ramme 1½ dlr 4.2.1657

1 stykke om *skueessen* på panel 1 dlr 4.2.1657

1 lidet *skueessen med 1 citron og 1 rømer vin* 1 dlr 4.2.1657

1 stykke om *konfekt* 4½ dlr 2.7.1647

1 om *konfekt* 6 sk 5.3.1657

1 *konfektstykke* 1½ dlr 14.9.1659

1 *konfektstykke* 3 mk, 1 ditto 3 mk, 1 ditto 3 mk 14.9.1659

1 med *en bog* på 3 mk 25.5.1659

Landskab. Af Magdalena de Pas, 1600–1638. 20×26 cm.

LANDSKAB

1 stykke *landskab* 2½ dlr, 1 stort stykke *landskab* 4 dlr, 2 stykker *landskaber* 10 dlr, 1 watter farve *landskab* 3 dlr 3.12.1623

1 stykke *landskab* 1 dlr 1 mk, 1 stykke vandfarve *landskab* 3 mk, 1 stykke *landskab,* vandfarve, udi en ramme 1 dlr, 1 stykke *landskab* 1½ dlr, 1 stykke *landskab* 2 dlr, 1 stykke *landskab* 1½ dlr, 2 stykker *landskab,* vandfarve, begge 3 mk 9.5.1626

1 *landskab* for 2 dlr, nok 2 *landskaber* a 2 dlr = 4 dlr, 1 lidet *landskab* for 1½ dlr, nok 1 lidet *landskab* for 1½ dlr 12.5.1628

2 tavler *landskaber* 1½ dlr 2.8.1631

1 tavle på *landskab* 22.8.1632

2 stykker *landskaber,* det ene 2 rd, det andet 4 slettedaler = 7 dlr 21.5.1635

1 *landskab* 9 dlr 22.5.1638

1 tavle om *landskaber* 3 dlr 30.6.1638

1 lidet *landskab* 1 mk 19.11.1639

1 *landskab* 2 dlr 23.1.1640

1 lidet *landskab* 7 dlr 1 mk 10.6.1640

3 *landskaber* over vinduerne a 6 mk = 4½ dlr 3.2.1641

1 *landskab* 20 sk 7.9.1641
1 lidet *landskab* 1½ mk, 1 *landskab* 3 dlr 15.9.1645
1 lidet *landskab* 1½ mk 28.1.1646
1 *landskab* 1½ dlr 30.7.1646
1 stykke med *landskab* vurderet for 3 dlr, 4 små *landskaber* a 6 sk er 1½ mk 25.2.1648
1 *landskab* 1½ mk 29.8.1648
1 *hollandsk landskab* med 1 forgyldt ramme 8 dlr 29.1.1650
5 *landskaber* a 4 sk = 20 sk 1.3.1650
1 *landskab om storm*, 1 *landskab* 17.5.1650
3 *landskaber* over vinduerne a 2 mk = 6 mk 20.11.1650
6 *landskaber* a 1 mk = 1½ dlr 16.12.1650
2 *landskaber* 3 mk 6.5.1652
1 *landskab* af vandfarve 1 mk, 1 ditto af vandfarve 1 mk 1.6.1652
1 *landskab* 1½ mk 31.12.1652
1 *landskab* 1½ dlr 23.2.1653
2 stykker *landskab* 1 mk 9.11.1653
1 stykke *landskab* 1 dlr, 1 liden rund *landskab* 2½ mk, 5 *landskaber* over vinduerne a 5 mk = 6 dlr 1 mk 18.4.1654
6 *landskaber* a 3 mk = 4½ dlr, 1 *landskab* på træ 3 mk 7.10.1654
3 *landskaber* a 7½ dlr = 22½ dlr, 3 *landskaber* a 9 dlr = 27 dlr, 1 *landskab* 2 dlr 21.5.1655
1 liden *landskab* 1 mk 18.12.1655
3 stykker *landskaber* a 10 mk = 7½ dlr, 8 store stykker *landskaber* a 2 dlr = 10 dlr, 3 små ditto a 3 mk = 9 mk 2.1.1656

Landskab. Af Willem Nieulandt, 1584–1636, efter Paul Bril. 22×31 cm.

Det danske krigsskib Tre Kroner. Af Jan Dircksen efter Christian Møller. (1616?). 55×66 cm.

Landskab 24 sk 11.12.1656

1 *landskab* på træ malet 3 mk, 1 *landskab* 2 mk, 1 liden *landskab* på panel 2 mk, 1 *landskab* på dug uden ramme 2 mk, 1 *landskab* med ramme på skorstenen 2½ mk 4.2. 1657

11 stykker *landskaber* a 3 dlr = 33 dlr 16.7.1658

6 små *landskaber,* firkantige, a 5 mk = 7½ dlr 16.7.1658

1 stykke *landskab* 1 dlr 5.5.1659

1 *landskab* 3 mk, 1 *landskab* 3 mk, 1 ditto 1 dlr 25.5.1659

No. 2, 3, 4, og 5: 4 stykker om *landskab* a 2 dlr 2 mk 26.9.1659

1 *landskab* 6 mk 24.1.1660

1 *landskab, vinter* 1 dlr 23.2.1653

1 *vinterstykke* 3 mk 18.4.1654

1 *vinterstykke* over skorstenen 1 dlr 8.1.1656

1 *vinterstykke* udi en ramme på panel 1 dlr 4.2.1657

1 stykke om *landskab og boelskab* 2 mk 23.10.1650

1 *liden landskab uden ramme med bønderhuse* 1 mk 4.2.1657

Søstykker

3 stykker *skibsgemeldter* med ibenholtramme a 4 dlr = 12 dlr 3.12. 1623

1 *skibs skilderi* 4 dlr 9.5.1626

1 *naval tavle* 1 dlr 9.5.1626

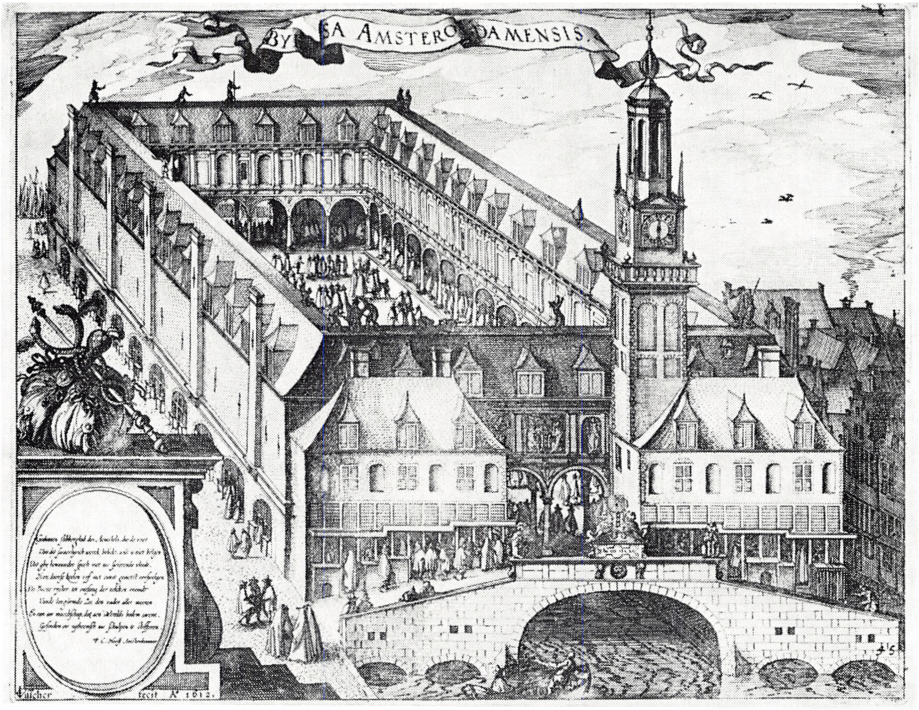

Amsterdams børs. Af Claes Jansz. Visscher 1612. 25×33 cm.

1 stykke med *2 skibe* på 1 dlr 12.5. 1628
1 tavle med *1 skib* 2 mk 18.3.1635 (Werner v. Wou)
1 *landskab med skib* 8 dlr 22.5.1638
1 lidet *søstykke* 1½ dlr 22.5.1638
1 *skib*, med en ramme 1½ mk 10.6. 1640
1 *skib* 1½ mk 10.6.1640
1 stykke med *et skib* 1½ mk 19.11. 1640
3 stykker med *skibe* på a 2 rd 1 ort = 10 dlr 8 sk 2.7.1647
1 stykke med *et skib* på, vurderet for 3 dlr 25.2.1648
2 stykker med *skibe* på, foruden ramme 6 sk 25.2.1648
1 *skib* 17.5.1650
1 *skib* gjort med en pen og ramme om 6 mk 7.3.1651
1 stykke med *1 skib* 1½ dlr 6.5.1652
1 stykke om *skibsfart* 5 mk 23.2.1653
1 stykke med *et skib* 20 sk 13.4.1653
1 stykke om *søfart* 3 mk 18.4.1654
1 *landskab om søfart* 2 mk 18.4.1654
1 stykke med *et skib* 4 sk 18.4.1654
1 *skib* på pergament 1 mk 24.1.1655
1 stykke med *1 skib* 12 sk 24.1.1655
1 stykke med *skibe udi en storm* 2 mk 4.2.1657
1 *skibsstykke* 12 sk 5.3.1657
2 små *skibe* 1.5.1658
1 *landtavle med 1 skib på* 1 dlr 16.7. 1658
1 stykke med *et skib* på 2 mk 25.5. 1659
1 *skibs tavle* 1 mk 4 sk, 1 ditto mindre 12 sk 26.9.1659

Arkitektur og topografi

1 stort stykke, *Amsterdams børs* 6 dlr 3.12.1623

1 *Amsterdams stykke* omkring væggen 3 mk 18.10.1636

Amsterdam 1 dlr 19.11.1639

1 Stadt Amsterdam 2½ mk 23.1.1640

1 tavle med *Amsterdam* på 2 mk 2.7.1647

1 lang ramme med *Amsterdam bys* afmaling 2 mk 28.3.1650

1 stykke af papir om *Amsterdams rådhus* 8 sk 10.1.1656

1 stykke om *Haagen* 5 mk 23.2.1653

1 stykke *currus velifero* 2 dlr 9.5.1626

1 stykke af *Venedien* 1 mk 21.3.1637

1 *Københavns afridsning* 1½ mk 13.1.1626

1 tavle om *Kronborg post* 1½ dlr 22.8.1621

1 stykke af *1 husfløj* 13.4.1647

1 tavle med *en brønd* på 1½ dlr 2.7.1647

1 stykke om *Roma by* (også: Roma Bye udi kobber stykke) 1 dlr 26.9.1656

1 stykke med *en vejrmølle* 1 dlr 5.5.1659

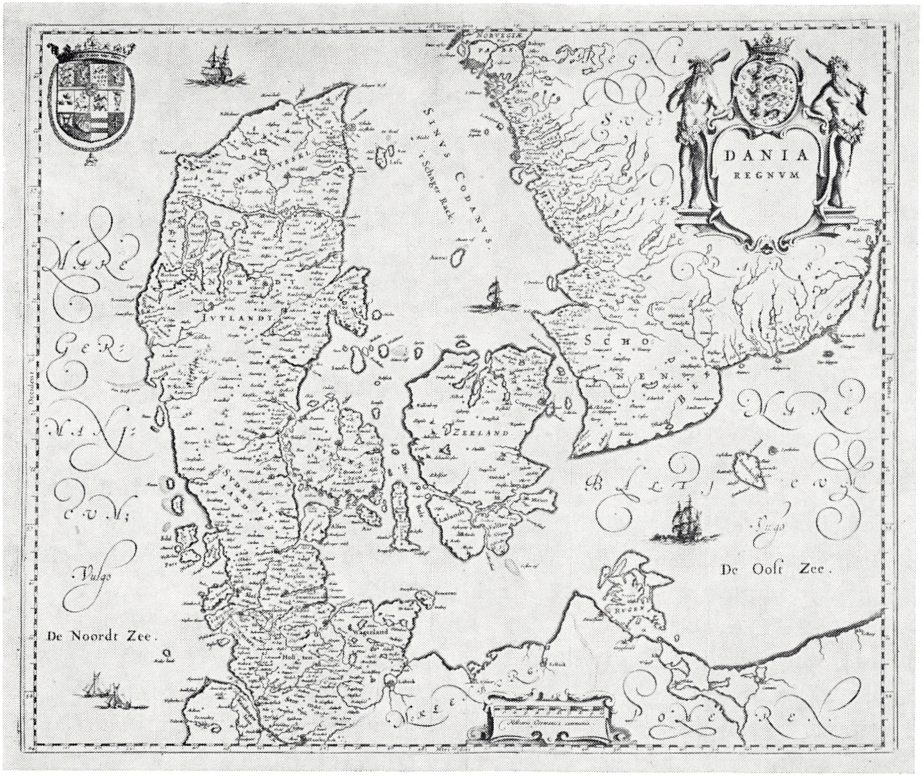

Kort over Danmark. Af Willem Blaeu 1634. 43×52 cm.

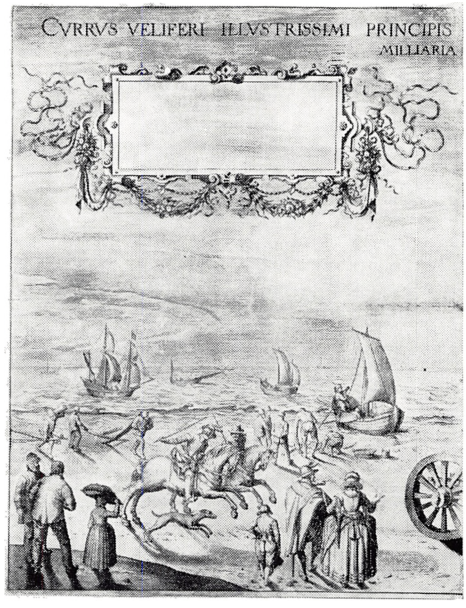

Currus veliferi, d. v. s. en sejlførende vogn (se foregående side). Den tilhørte Moritz af Oranien. Af Isaac Claes Swanenburgh 1603 efter Jacob de Gheyn. 54×126 cm. Rijksmuseum, Amsterdam.

Perspektiv

1 tavle med *2 gallerier* på 2 dlr 12.5. 1628
1 liden *perspective* 20 sk 13.8.1660

Landtavler

(Det kan ikke afgøres, hvilke landtavler der er kort og hvilke der er landskaber, når der ikke følger en nærmere bestemmelse med)

1 stor *landtavle* 1½ ort 21.6.1621
1 liden *landtavle* 1½ mk 29.6.1625
9 små *landtavler* a 1 mk = 2 dlr 1 mk 14.4.1626
1 *landtavle* (under udlæg: trind) 1½ dlr 4.7.1627
1 gammel *landtavle* ½ mk 6.3.1632
2 små *landtavler* 22.8.1632
1 liden *landtavle* 1½ mk 22.12.1633
7 *landtavler* a 1 rd er 10½ dlr mønt 18.3.1635
2 *landtavler* på papir 12 sk 22.5.1638
1 *landtavle* med ramme 1 mk, 2 *landtavler* hver 1 mk = 2 mk 10.6. 1640
1 gammel *landtavle* 1½ mk, 1 *landtavle* 1 mk 25.8.1640
2 *landtavler* a 6 sk = 12 sk 3.2.1641
1 *landtavle* 8 sk 3.2.1641
2 *landtavler* 1 mk 1.3.1641
1 *landtavle* 1 dlr 29.2.1644
4 *landtavler* 1 dlr 29.2.1644
2 gamle *landtavler* 2 mk 13.12.1644
1 *landtavle* 3 mk 30.10.1648
2 *landtavler* i ramme a 6 sk = 12 sk 20.10.1650
1 *landtavle* 2 mk 18.11.1650
5 *landtavler* 1 dlr 7.9.1652
3 gamle *landtavler* 8 sk 3.5.1654
1 *landtavle* på papir 2 mk 25.7.1654
4 *landtavler* 3 mk, 2 *landtavler* 2 mk 28.9.1654
1 *landtavle* 1 mk, 3 papirs *landtavler* a 2 mk = 6 mk 5.8.1655

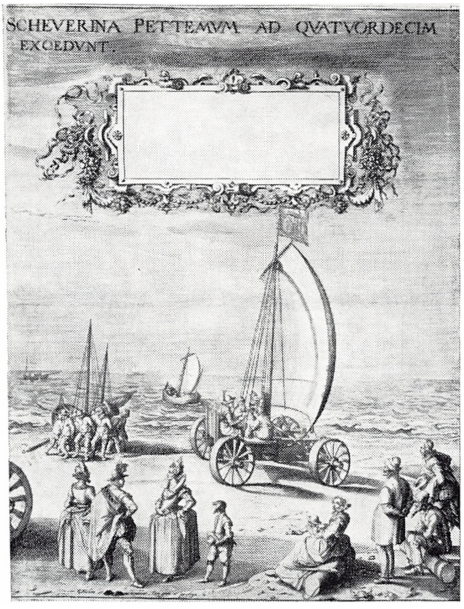

1 gammel *landtavle* 1½ mk 5.3.1657
3 gamle *landtavler* 1 mk 8.5.1658
4 små *landtavler* 4 dlr 16.7.1658
1 gammel papirs *landtavle* 1 mk 16.7. 1659
5 store *landtavler* 17.12.1660

Kort

Et landkort om England 1½ mk 19. 11.1639
5 landkort a 4 sk = 20 sk 18.3.1651
1 landtavle, Amerika, af ringe importans 11.11.1654
1 søkort 1½ dlr 9.5.1626
1 stort *søkort,* med ramme 5 mk 10.6.1640
1 søkort 12 sk 10.6.1640
1 stykke om *søkåsen,* derfor 1 mk 28.1.1646
1 tavle med *søkort* udi 9.2.1647
2 *søkort,* 2 mk 25.2.1648

HOLLANDSKE BILLEDER

1 hollandsk tavle 5 dlr 2.8.1631
6 hollandske stykker, med forgyldte rammer a 3 mk = 4½ dlr 1.3.1641
3 hollandske tavler a 1 mk = 3 mk 29.2.1644
2 hollandske stykker a 3 mk = 1½ dlr 5.4.1644
1 hollandsk stykke 6.5.1647
4 hollandske stykker skilderi 6.5.1647
5 hollandske papirtavler a 8 sk = 2½ mk 28.3.1650
1 lidet hollandsk stykke 3 mk 28.3. 1650
5 historie, hollandske, oliefarve a 5

mk = 6 dlr 1 mk 7.9.1652
6 hollandske stykker a 12 sk = 4½ mk 1.2.1653
7 hollandske stykker på væggen, lige store og lige gode, hvert stykke 1 dlr 1 ort = 13 dlr 8 sk 13.4.1653
8 hollandske stykker a 2 mk = 4 dlr 15.8.1654
7 hollandske stykker små 2.9.1654
8 hollandske stykker a 1 dlr = 8 dlr 22.10.1654
4 hollandske stykker i ramme 3 mk 24.1.1655
4 hollandske stykker a 1 mk = 1 dlr 7.8.1655
8 hollandske malede stykker a 12 sk = 6 mk 10.1.1656
9 gamle hollandske kontrafej, vurderet for 6 mk 7.5.1656
4 hollandske stykker af træ 12 sk 29.5.1657
3 hollandske tavler på træ 3 mk 6.11. 1657
1 hollandsk stykke 3 mk, 1 hollandsk stykke 1 mk 6.7.1658
9 nye hollandske stykker a 3 mk = 6 dlr 3 mk 16.7.1658
4 hollandske stykker a 8 sk = 2 mk 28.4.1659
3 hollandske malede stykker, nok 2 ditto, a 1 dlr = 5 dlr 19.10.1659

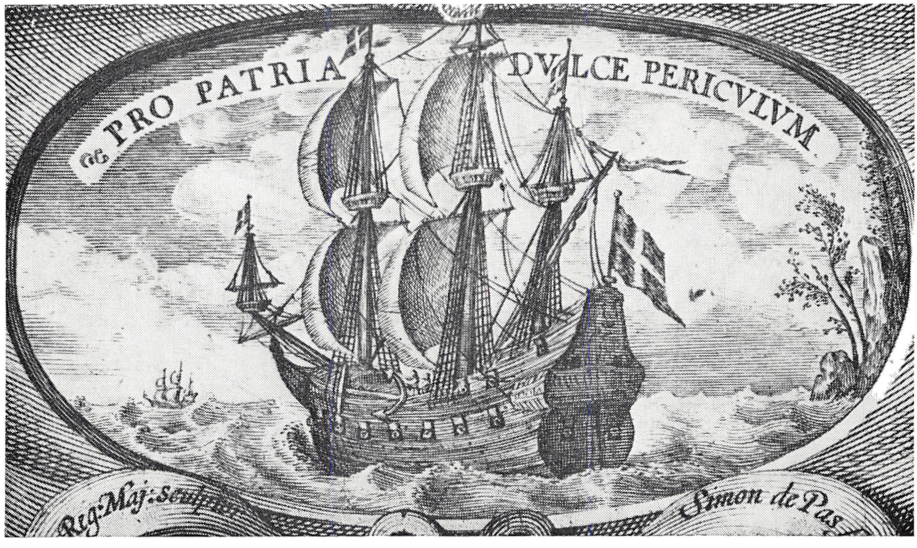

Skibe på havet. Detalje af ligprædikenstik over Jørgen Vind. Af Simon de Pas 1645. (4,5×8,3 cm).

BOER I HELSINGØR 1621-60 SOM INDEHOLDER BILLEDER

Det enkelte bo er anført under den dato, det først ses at være under øvrighedens behandling. Både i tekstafsnittet s. 9–82 og i billedlisten s. 83–146 tjener denne dato som henvisning til den følgende fortegnelse. Tallet i parentes efter datoerne er henvisning til vedkommende skifteprotokol (Landsarkivet for Sjælland). Derefter følger arveladerens navn, erhverv og beboelse, enke (mand) samt arvinger. Dernæst eventuelle oplysninger om vurderingsmanden; ordet registrering betyder, at vurderingen ikke er fundet. I de få tilfælde, hvor der ikke er tale om et dødsbo, fremgår det af forklaringen. Den slags sætninger gives nogenlunde med originalens ordføjning. I en parentes kan være anført oplysninger om de billeder eller lignende, som begrunder, at boet er taget med. Til sidst står yderst til højre i spalten i en parentes antallet af de billeder, der kan tælles og som er talt sammen i statistikken side 29.

Kursivering af dato og arveladers navn betegner, at boet indeholder billeder, som er taget med i billedlisten. De oplysninger, som ikke fremgår af skifteforretningens indledning i skifteprotokollen, er sat i parentes. Til en del af boerne er der givet personalhistoriske litteraturhenvisninger. Forkortelser:

Bøje: Chr. A. Bøje: *Danske Guld og Sølvsmedemærker før 1870,* København 1946.

DBL: *Dansk biografisk Leksikon* red. af Povl Engelstoft og Svend Dahl I-XXVII, København 1933-44.

DK: *Danmarks Kirker* udgivet af Nationalmuseet. Frederiksborg Amt ved Erik Moltke og Elna Møller m. fl., 1. bind, København 1964.

FFA: Fra Frederiksborg Amt. Årbog udgivet af Frederiksborg Amts historiske Samfund.

Fra Københavns Amt: Aarbog udgivet af Historisk Samfund for Københavns Amt.

HS: V. Hostrup Schultz: *Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. Genealogiske Efterretninger,* København 1906.

KB: *Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold i Uddrag* ved C. F. Bricka m. fl.

Larsen: Svend Larsen: *Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de Århundrede* I-II, Odense 1965.

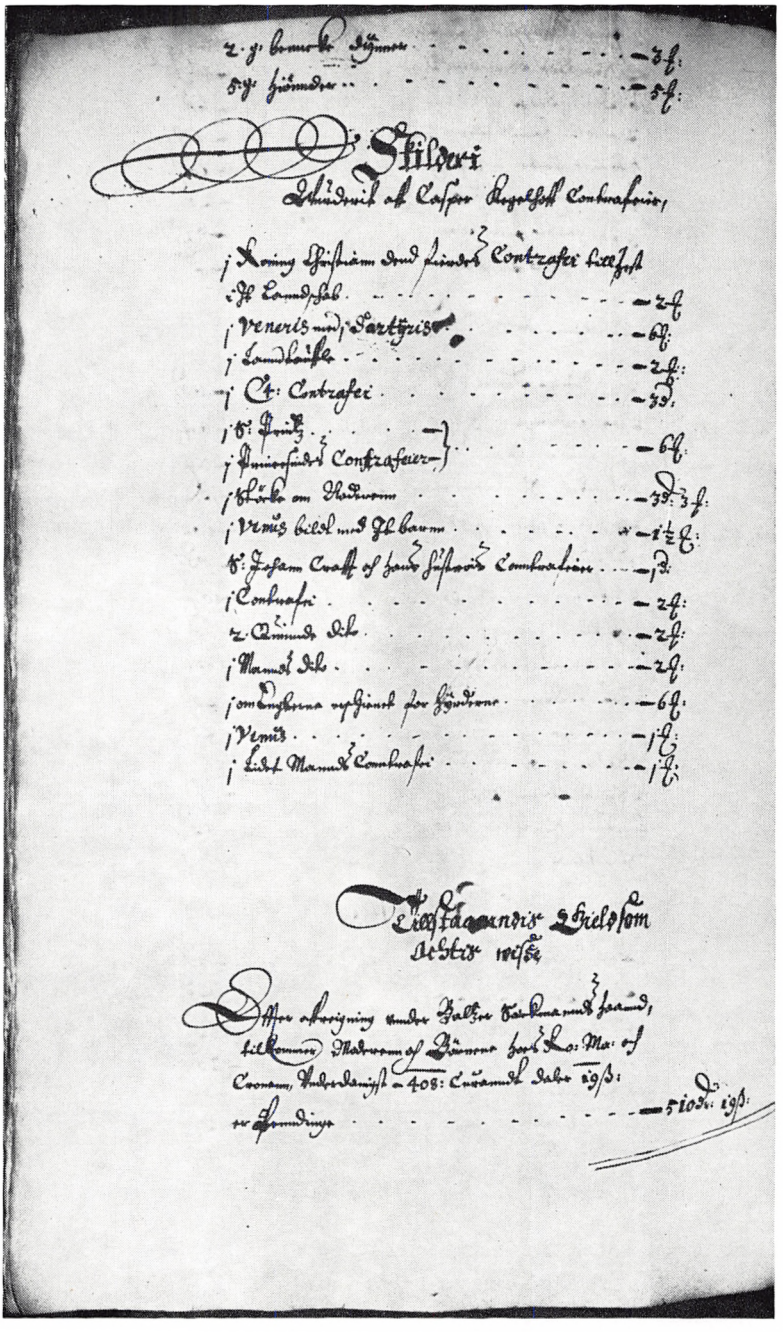

Side af Helsingør skifteprotokol 1648–50 fol. 318v, Nicolaj Mandliens skifte 18.11.1650: 2 g benncke dynner 3 mk, 5 g hiønnder 5 mk, Skilderi Wurderit aff Casper Kegelhoff Contrafeier, 1 Koning Christian dend fierdes Contrafei tillhest i It Lanndschab, 2 mk, 1 Veneris

LP: Laurits Pedersen: *Helsingør i Sundtoldstiden 1426–1857* I–II, København 1926–29.
Olrik: Jørgen Olrik: *Borgerlige Hjem i Helsingør for 300 Aar siden*, København 1903.
Weilbach: *Weilbachs Kunstnerleksikon* I-III, København 1947-52.
Borgered: oplyst i Helsingør rådstueprotokol, Landsarkivet for Sjælland.

1621

14.6.1621 (345v) Kirsten Lille Dantzes. I M. Mads Pedersen badskærs hus. (Nogle gamle tavler 1 ort 4 sk) (1)

21.6.1621 (348v) Morten Knudsen (rådmand. Enke: Anne). Casper Hollefeldt maler vurderede efterskrevne skilderi. HS; KB 1622; Olrik 157. (17)

13.7.1621 (365) Poulincken, enke efter Hans Kyper. Vurderet før hun drog af riget til Danzig. (12)

22.8.1621, 7.11.1621 (12) Gertrud Hollænder, enke efter Mogens Jespersen (snedker). Gård. Rette arving var Henrik Jacobsen i Danzig. Boet var afhændet til Arndt Behmen og Morten Hecker (brygger, fattigforstander). Se 24.10.1623; KB 1621, 80 (Gertrud Mogens Pedersen). Hecker: LP. (23)

13.9.1621 (33) Peter Flecke. Til leje hos Staffen Hansen. Boet vurderet efter dom af 21.8.1621. (4)

25.10.1621 (48v) Johan thor Mollerus (købmand) og hustru Fedde. Olrik 156 (25.8. 1620); borgered januar 1620. (8)

1622

13.3.1622 (86v) Leneken Richardtsdatter. Enkemand: Anthoni Bøgel (kræmmer). Gård på Stengaden. Hendes arvinger: Herman Sudtwerdt i Ostindien; Rachel Thomasdatter; Johan og Richardus Sudtwerdt. Se 11.11.1622. (46)

11.11.1622 (134) Anthoni Bøgel (kræmmer). Gård. Arvinger: Bendix Bøgels børn i Hamborg Anthoni og Lineken. Se 13.3. 1622. (3)

1623

29.8.1623 (259) Jacob Jansen. Enke: Redo Petters. Hendes børn med denne hendes første mand: Trine og Margrethe Jacobsdøtre. Hun havde desuden en søn Simon Jarix, og datteren Grethe havde et uægte barn med skipper Dirich Allertsen af Flieland. Se 11.2.1647 (12)

6.9.1623 (266v) Christian Bagger. Gård. (Nogle små papirstavler 1 dlr).

24.10.1623, 3.4.1624 (283v, 372) Arndt Behmen (urte- og klædeskræmmer). Gård. Arvinger: Annicke Willumsdatter; Jesper Arndtsen; Margrethe og Lissebet Arndtsdøtre. (8)

3.12.1623 (313v) Baltzer de Bitter (overvisitør). Efterlod sig enke og børn. Casper Kegelhoff og Johan Rode snedker vurderede skilderiet. HS. (16)

1624

9.2.1624, 10.1.1625 (352, 444v) Kirstine Pedersdatter (datter af rådmand Peder Olufsen Holst), enke efter Claus Rollufsen Wildschøt. Gård med krambod. Børn: Johan, Jacob, Peder, Frederik og Kirsten. Se 20.3.1632; HS; LP. (14)

---

med 1 Sartyris 6 mk, 1 Lanndtauffle 2 mk, 1 C 4: Contrafei 3 d:, 1 S: Printz 1 Princesindes Contrafeier 6 mk, 1 støcke om Naderenn 3 d: 3 mk, 1 Venus bildt med It barnn 1½ mk, S: Johann Crafft och hans hustrois Conntrafeier 1 d:, 1 Contrafei 2 mk, 2 Quinnde dito 2 mk, 1 Mannds dito 2 mk, 1 om Englerne erschienet for hyrderne 6 mk, 1 Venus 1 mk, 1 Lidet Mannds Conntrafei 1 mk, Tillstaaenndis Gield som Achtis wisse, Effter affreigning vnnder Baltzer Sæckmannds Haand tilkommer Moderenn och Børnene hoes Ko: Ma: och Cronenn Vnderdanigst 408 Curanndt daler 19 sk er Penndinge 510 dr: 19 sk.

9.6.1624 (384) Trine Ryssens. Boede til leje. (3)

20.7.1624 (398v) Folcken Carl skomagers. Hendes barn: Knenicken Carlsdatter. Han havde desuden børnene Frank og Trine. Skilderi vurderet for sig. (3)

4.10.1624, 13.10.1624 (418, 420) Karine huekvinde. I Laurs Mikkelsen bundtmagers bolig. (7)

1625

3.2.1625 (462v) Johan Blaa. Bolig. Efterlod sig en enke samt fire sønner og en datter. (5)

29.3.1625 (475) Michel Utrecht, som var de unge herrers organist. Hans gods og tvende små pigebørn var forskikket hen til Christen Willadsen ridefoged (se 9.6.1636), som er hans svoger. (1)

29.6.1625 (497v) Jost Clemmidsen børstenbinder. I Berndt Fackes hus ved Stranden. (1)

19.7.1625 (520v) Anne Christen Jensens. I Holger Olufsen (byfogeds) hus. Boet vurderet i anledning af en gældssag. (Nogle gamle tavler 1½ dlr)

3.8.1625 (528v) Peter Clausen skrædder. Gård. Arvingerne berettes at have hjemme i Holsten. (4)

6.10.1625 (12v) Didrich Mahr (borgmester). Gård i Kampergade. Hans Mogensen maler vurderede efterskrevne små tavler. HS; LP. (11)

1626

13.1.1626 (73) Michel Sørensen, som for nogen tid siden er udi København ved døden afgangen. Boet vurderet efter at kvinden har stukket nøglen i døren og gået fra arv og gæld. (2)

1.2.1626 (86) Peter Johansen Blaas bo vurderet efter forfølgningsdom af Helsingør byting 7.3.1625. (12)

10.2.1626 (95v) Hans Trumslager. (1)

11.3.1626 (123) Tommis Pettersen og hustru Engel Nannen. Børn: Jan Thomesen og Nanne Thomesen, som begge nu er udi Holland; Elemut Thomasdatter; Liseke Thomisdatter. Mandens bror Reiner Pettersen af Holland var til stede. Casper Hollefeldt maler vurderede tavlerne. (6)

14.3.1626 (130v) Jannicke Baltzer. I Hans Kierurt (borgmesters) bolig. (2)

28.3.1626 (141) I guldsmed Mogens Nielsens hus blev en kiste åbnet. der var en mand tilhørende ved navn Jacob Steener kopsætter, som ungefehr for en tyve år siden er henviget af byen. (Magnus Nielsen: Bøje 235) (7)

14.4.1626 (146v) M. Hans Kruse sognepræst (til S. Olai kirke), som døde næst forleden sommer (30.5.1625) udi pest tid. Børn: Elline, Lisebet, Tyre, Hans, Daniel, Anne samt Gertrud gift udi Norge. HS; KB 1641, 1642. (10)

2.5.1626 (178) Casper Bade. Enke: Annicke Hansdatter, som frasagde sig arv og gæld. (20)

9.5.1626 (188v) Morten Jensen (Rosenvinge, toldskriver). Gårde, bl. a. den grundmurede gård som Peter Isaksens arvinger ibor. Enke: Barbara Trugelsdatter. Sønner: Willum Mortensen, kgl. Maj. toldskriver; Johan Mortensen; Morten Mortensen tjenende fyrsten udi Rusland. Casper Hollefeldt maler og Casper Kegelhoff maler vurderede skilderistykker. HS 124; LP; KB 1626, 1628; FFA 1959, 175. (180)

13.6.1626 (224v) Jørgen Willumsen kræmmers bo efter forfølgningsdom af Helsingør byting 24.6.1625. (1)

1627

18.4.1627 (376) Byfogden førte kgl. Maj. bager Christen Iversens hustru Lisebet Mathisdatter ind i Christen bagers hus efter slotsherren Jørgen Urnes befaling. Registrering. (31)

9.5.1627 (386) Laurids Mogensen bundtmager. Enke: Marinne Christensdatter. Søn: Leboritz Lauridsen. (2)

4.7.1627 (430) Bastian (Johansen) Krammer guldsmed. Hustruen har stukket nøglen udi døren og sagt sig fra arv og gæld. Bøje 235. (6)

21.11.1627 (469v) Bente Jep Bryggers. Børn: Karine Ibsdatter gift med Carsten Jacobsen brygger; Anne Ibsdatter, Broer Ibsen. (1)

1628

3.1.1628 (1) Dorrethe Ankher Lademagers Hus på den tyske kirkes grund. (2)

25.1.1628 (9) Christian Menge saltsyder. Enken var flyttet fra gården. Casper Kegelhoff vurderede. (11)

17.3.1628 (33, 35v) Jacob Ridder (urtekræmmer). Hustruen havde ladet nøglen bære til byfogden. (3)

20.4.1628 (42) Trine Jorris. Boet deles mellem Johan Catters arvinger og Trine Jorris arvinger. Gård. Skilderi og tavler vurderet af Casper Kegelhoff maler. Se 18.3. 1635 Laurids Mikkelsen. (23)

6.5.1628 (61) Agatha (Mortensdatter), enke efter Svend (Andersen) Kock (kirkeværge). Havde ingen arvinger. (Se fol. 308). Gård. Casper Kegelhoff maler vurderede. FFA 1959, 175; rådstueprotokol 23.7.1629, hendes testamente bestrides. (26)

12.5.1628 (72v) Kaptajn Mourids (Wibrandt) Printz (46 år gammel). Enke: Annicke Cortsdatter. Børn. Skilderier og tavler vurderede Casper Kegelhoff maler. (35) DK 464, 486; KB 1626; rådstueprot. 4.6.1629, enken havde med urette sendt gods af boet til Malmø. Enken flyttede 1632 til Holland, hvor hun var blevet gift med Frans Hercules, KB 1632.

1629

10.4.1629 (174v) Kirstine Anders Olufsens. Registrering. (5)

15.4.1629 (177v) Willum Michelsen skomager. Gård. Enke: Trine Evertsdatter. Børn. (2)

21.11.1629, 13.4.1630 (349) M. Peder Tygesen badskær. Boede til leje. HS. (1)

1630

9.3.1630 (288) Holger Olufsen (byfoged) og hustru. Gård. Børn: Jacob, Dorrethe, Jørgen, Oluf. HS; LP; KB 1629. Jørgen Holgersen, se 15.11.1638. (19)

7.7.1630 (367) Henrik Jostesen kræmmer og hustru Estrid Jacobsdatter. Gård. Børn: Jacob og Mariche samt Jost Henriksen, som er sin egen mand og værge. Hans Mogensen maler vurderede tavler og skilderi. (17)

1631

2.8.1631, 14.1.1634 (prot. 1632-35 fol. 200) Sille Harder skrivers. Gård på Stengaden mod slottet. Arvinger: Barbara og Margrethe Hermandsdøtre. Casper maler vurderede tavler. (Nogle nagelfaste blev ikke vurderet). (62)
Formentlig lensmanden Frederik Urnes skriver Harder Sørensens hustru, KB 1641, 422; 1631.

1632

28.1.1632 (1v) Dorethe Tobias Radolffs (Kobberstykker 20 sk).

6.3.1632 (10) Gundel Gert von Hals. Hus uden den Rødc Port. Arving: Anne Siewordtsdatter af Risserup i Eftersogn i Halland (1 hvidt hoved). (2)

20.3.1632 (20v) Maren (Johansdatter, enke efter rådmand) Peder Holstes (død 1614). Gård hvormed vurderedes malningen omkring stuen. Børn: Johan Holst; Iver Pedersen (borgmesters) hustru (Maren); Anne Pedersdatter. Børnebørn: Frederik, Kirsten, Johan og Jacob, (børn af Claus Rollufsen Wildschøt). Se 9.2.1624 og 22.8. 1632; HS; LP. (16)

22.8.1632 (90) Johan Pedersen Holst brygger (søn af rådmand Peder Holst, død 1614). Gård på Stengaden. Enke: Margrethe Simmensdatter. Børn: Giesse, 11, Kirsten, 8, Peder, 7, Jannicke, 5 år, og halvsøsteren Alhed, 20 uger. (For de fleste billeder er intet regnet i vurderingens summarum). Se 20.3.1632 og 25.2.1648; HS. (23)

1633

11.7.1633 (137v) Gertrud Simmensdatter. Enkemand: Hans Husum. Hus i Brøndstræde. Se 7.10.1634; LP. (6)

9.8.1633 (141v) Rasmus Themmesens bo blev vurderet efter hans egen begæring, eftersom hans hustru Anne Frandsdatter er bort rømt med en ægtemand ved navn Carl Johansen Blaa. Gård. LP. (4)

15.8.1633 (146v) Mette Aalborg. Lidet hus, to bindinger på Hospitals grund. Enkemand: Jens Nielsen. Datter: Karen Pedersdatter (1 krucifiks).

29.10.1633 (157, 209v) Rasmus Jensen glarmester. Gård i Kampergaden på skolens grund. Enke: Boel Sørensdatter. Hans brødre: Christen Jensen i Mariager; Christen »tuedkræmmer«, som har indgivet sig i hospitalet. KB 1635, 351. (4)

7.11.1633 (172v) Johanne Jørgensdatters mors bo i Sigbrit Jans' hus. Til stede var hendes svoger Frederik Roes. Registrering. (8)

15.11.1633 (169v) Susanna Bager. Hus på Stengaden. Arvinger: Augustinus Jørgensen skomager og hans søster Anicken. Registrering. Se 16.5.1637. (14)

12.12.1633 (175v, 213) Hans Piper (visitør, død 1654). Hans gård ved Stranden for-

seglet efter slotsherrens seddel. Se 29.2. 1644; HS; FFA 1908, 80, 1959, 94; DK 479; KB 1631. (4)

22.12.1633 (177, 387) Poul Leyel (borgmester). Bolig på Hospitals grund. Efterlod sig børn og arvinger. HS; LP. (36)

1634

5.8.1634 (231v) Arnoldi Define. Gård på Lappen. (40)
Måske Arnold de Fine, født 1614, søn af rektor Hans de Fine, HS 217?

6.10.1634, 29.1.1638 (434) Claus Rod lygtemagers bolig, som han og hustruen fraråmte. (4)

7.10.1634 (247) Hans Husum (kræmmer, brygger, overkøbmand). Gård i Brøndstræde på de Oxers jorder. Enke: Else Michelsdatter. Arvinger: sønnen Daniel Husum, kaptajn, og dennes søsterdatter Karen Borckensdatter. Se 11.7.1633. (6)

1635

11.2.1635 (280v) Mette Forbus. Enkemand: Willum Rossel. Arvinger: Hans Kreg på hustruen Margrethe Willumsdatters vegne. (Tavler i stuen for 2 mk). Hun var formentlig vintapper, se rådstueprotokol 1630 fol. 9. Hans Kreg, se 20.12.1638.

18.3.1635 (288) Margrethe Meier (fra Mecklenborg). Gård nede ved grønne have. Enkemand: kaptajn Werner von Wou (visitør). Se 7.10.1654. (29)

18.3.1635 (293v) Laurids Mikkelsen (toldskriver). Gård på Stengaden. Enke: Margrethe Ertmandsdatter. Børn: Mikkel og Lennert Lauridsen, samt hendes egne børn: Margrethe, Ertmand, Wendelle og Johan Lauridsen. Se 15.11.1638 og 20.4.1628; Laurids Mikkelsens 1. kone Margrethe Lenertsdatter var datter af Trine Jorris, HS. (23)

8.4.1635 (314) Thomis Nielsen, vagtskriver. (Bolig i St. Annegade). Enke: Karen Pedersdatter. Børn: Peder, Hans, Niels Thomesen. (Nogle små tavler 1½ mk). LP II, 141.

17.4.1635 (316) Claus Haan. I Christen Davidsen toldskrivers hus. Vurderet på begæring af Peter Walters i Bredenburg. (33)

20.4.1635 (318) Bernt Sigvertsen, guldsmed. Gård som menes at være solgt. Enke: Maren Jensdatter. Deres datter: Else. Bøje 235. (10)

21.5.1635, 10.9.1638 (335, 367, 438) David Lucht, tolder i Øresund, og hustru Sophie Hansdatter. Gård på Stengaden. Børn: Dorete Henrik Hesses, Anne gift med Hans Pedersen (i Roskilde), Karen Niels tolders (i Christiania), Sophie Antonies (v. Dellen), Bente, Frederik og Hans Lucht. Casper Kegelhoff kontrafejer vurderede. HS; LP; KB 1635, 1639. (64)

13.8.1635, 22.8.1635 (358v, 363) Otte Frederiksen, som lå lig i salig Bernt (Facke, told-)skrivers hus ved Stranden. (17)

1636

19.1.1636 (10) Marie Mortensdatter. Enkemand: Matties Tillni, vintapper. Børn: Elias og Dorrete. Se 10.6.1640 (Tiller); FFA 1908, 86. (Tillin). (12)

28.4.1636 (36v) Karen Jensdatter. Boede til leje. Enkemand: Willum possementmager. Tillige efter hendes bror Peder Jensen og søster Anne Jensdatter, som og derudi huset ved døden er afgangen. (3)

9.6.1636 (40v) Christen Willadsen (rådmand). Gård fra Algade til Stranden med en mur ved Strandporten. Enke Birgitte Hansdatter. Børn: enkens steddøtre Karen og Dorrette, og hendes egne børn med manden: Hans og Maricke. Poul maler vurderede tavler og malerværk. HS; LP; FFA 1908, 80f. (28)

3.9.1636 (71v) Hr. Anders Simonsen (øverste kapellan ved St. Olai kirke). I hans residens. Arvingerne, Laurids Andersen og Peder Jensen af Ringsted, delte selv godset 13.9.1636. HS. (16)

8.10.1636 (84) Valentin Reich, tysk kantor og klokker til den tyske kirke, og hustru. Registrering. (1 lidet sølvkrucifiks).

18.10.1636 (97) Mattis Mortensen skrædder og hustru Bente Mogensdatter. Gård ved den tyske kirke på Hospitals grund. Søn: Morten, 7 år. (2 små stenbilleder). (16)

21.10.1636 (105v) Anne Rasmusdatter. Enkemand: Anders Christensen, færgemand. Hans børn: Sophia og Anne Andersdøtre. (2)

17.11.1636 (128) Willum Adamsen. Boede til leje. Efterlod sig en enke og en søster. (14)

23.11.1636 (136) Jannicke Bubbertz og hendes søn Berndt v. Ettuig. Gård. Berndts børn: Drude og Anne. Hvis noget af boet viser sig at være hendes søn afgangne Willum Bubbertz' gods, skal der gøres udlæg. DK 450; KB 1625, 1629, 741. (32)

1637

24.1.1637 (193) Jacob Thommesen. Gård ved Stranden. Enke: Else Adamsdatter. Hans søster: Margrethe Thomesdatter, gift med Jacob Teller. (15)

14.2.1637 (225v) Herman v. der Decke, fiskemester og slotsfoged på Kronborg. Enke: Frocken Willumsdatter, boende i gården på Lappen. Se 3.2.1641; DK 394. (14)

21.3.1637 (252v) Erik Paulsen, brygger, og hustru Karen Hansdatter. I (borgmester) Hans Kierurts hus. Hans far er Poul Christensen i Horsens præstegård, Karens søster er Maren Hansdatter, hendes far Hans Eriksen i Huorup. (8)

23.3.1637 (259v) Casper Hollefeldt, maler. Gård. Enke: Margrethe Jensdatter. (10)

21.4.1637, 9.10.1638 (275) Jens Iversen skomager. I Niels Thomsen skomagers hus. (14)

16.5.1637 (288) Augustinus Jørgensen, skomager. Gård på Stengaden. Enke: Anne Frandsdatter. (5 store kontrafejer som ikke blev vurderet mens arvingerne selv derom med hinanden at forenes). Se 15.11.1633; oldermand i skomagerlavet 1630. (5)

25.7.1637 (308v) (Margrethe). Gård. Enkemand: Peder Svendsen, rådmand (borgmester). HS; LP; FFA 1953, 66, 75f. (34)

24.8.1637 (326v) Hans Stiuert færgemand. Bolig i Claus Lauridsens stræde. Enke: Maren Hansdatter. Mandens søskende: Else og Jacob Stiuert (Stiffuert). (12)

16.10.1637 (338) Herman Hynemeier. Kgl. Maj. skibskaptajn, som selv lod sit gods beskrive. Registrering. (4)

1638

12.1.1638, 23.1.1638 (352, 354) Boldevin Woltemacht stenhugger og hustru Tore Jensdatter. Arvinger: Jonas og Boldevin Boldevinsen. (Malede røde drætter, 2 stenbilleder).

6.4.1638 (367v) Margrethe. En våning på Hospitals grund. Enkemand: Paul Woller glarmester. (2)

26.4.1638 (375) Peder Holdt, vognmand, eftersom han skulle på Holmen og hustruen i tugthuset. Registrering. (1)

22.5.1638, 12.1.1641 (379, prot. 1641, fol. 138v) Wadze Ipe (Fries). Hus ved Stranden. Tilstedeværende børn: Henrik, Ipe, Saffe, 16 år, og Maicke Wadze. Skilderi som Casper Kegelhoff kontrafejer vurderede. (715 kobberstik (100 dlr) på loftet). FFA 1908, 81 note 2; DK 477; løjtnantsbestalling for Jep Watser KB 1644. (55)

30.6.1638 (409) Ideuert Dirichsens bo i Iver Pedersens hus i Christen Morsings stræde, vurderet eftersom de agter at begive sig ud af riget. (3)

31.8.1638 (427) Peder Jacobsen, toldbodsvend. Efterlod sig en enke. (29)

22.10.1638, 7.11.1638 (443) Anne Rasmusdatter, en gammel kvinde i Hans Jørgensens hus bag ved Gammel Kloster. Arvinger: Laurids Rasmussen og Ingefred Rasmusdatter, gift med Anders Aagesen, af Sørby i Giønge herred. (3)

15.11.1638 (453v) Margrethe Ertmandsdatter. (Gård). Enkemand: Jørgen Holgersen (skibsløjtnant). Hans datter: Barbara. Hendes børn med den første husbond Laurids Mikkelsen toldskriver: Margrethe, Johan og Ertmand. Se 9.3.1630, 18.3.1635 og 16.9.1641; HS. (9)

27.11.1638 (500v) Laurids Møller. (10)

20.12.1638 (469) Hans Kreig (skotte). I Dugell Mattisens hus og i hans eget hus. Enke: Margrethe (Willumsdatter). Børn. (1)

20.12.1638 (485v) Mette Cort vejers. Gård på kirkens grund. Sønner: Johan Reinicke som har været borte på 22 år og ikke kan vides, om han er udi live eller ikke, ... Carsten Reinicke og Cort Cortsen Reinicke, fjerde lektie hører udi latinskolen. HS. (9)

1639

30.3.1639 (fol. 32v i protokol 1640) Skammel Mouritzen, brygger. Enke: Karen. Registrering. (2)

16.7.1639 (519v) Thomas Brøgger. (Stykker og malerier omkring i stuen 16 dlr).

18.8.1639 (508) Kirstine Christensdatter, enke efter Hans Christoffersen, væver. (1)

19.11.1639 (547v) Roland von Dichlen. Gård på Stengade. Enke: Lisken. Arvinger: Sara Rolandsdatter, gift med Johan Lehm af København; Maricke v. Dichlen, gift med Riger de Wal; svogeren Abraham v. Dichlen af Amsterdam; Rolands datterbørn: Hans og Anne Mulckes. Skilderi som Casper Kegelhoff maler og Claus Thämmesen vurderede. KB 1634. (70)

22.11.1639 (561v) Daniel Kemp bødker. Enke: Lisbet Møller; til stede var hendes trolovede fæstemand Melcher Blix. Hendes sønner: Peter, 24 år, Michel, 23, og Jochum Kemp, 21 år. (3)

23.1.1640 (14, 19v) Johan Kloppenborg. Boede til leje. Enken, Maren Jensdatter, gik fra arv og gæld 30.1.1640. Mandens arvinger var Just Henriksen og Claus Clausen. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. Se 26.1.1645. (13)

30.3.1640, 26.1.1641 (26v, 150) Jens Pedersen (Grove) kgl. Maj. fyrforvalter over Danmarks strømme. Gård på Stengaden. Enke: Dorrete Mortensdatter (Rasch). Børn: Peder, Anders, 17, Axel, 16, og Anne, 10 år. (Anders var 1641 på sit attende år og efter loven sin egen værge). Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff. DBL; LP; FFA 1908, 81, 1955, 59–67, 1959, 97, 116; DK 241. (36)

7.5.1640 (50) Poul Sørensen, toldskriver i Øresund, i hans lossemente hos Hans Pedersen slotsskriver på Kronborg. Ugift. Registrering. HS, LP, KB 1640, 1641. (4)

5.6.1640 (60v) Hans Munck og hustru Inger Madsdatter. Våning ved Svingelporten. Børn: Jens, 15, Johanne, 9, Mads, 6, Hans, 2½, og Inger ½ år. (15)

10.6.1640 (67) Susanne Lem. Gård ved Stranden. Enkemand: Mattis Tiller (vintapper). Hendes arvinger: Johan Lehm, boende i Melwuig i Preussen, var til stede; Peter Lehm, som nu skal være på rejse til Ostindien; Elisabeth Lehm og Mayicke Lehm, som skal være i Sluis i Flandern. Casper Kegelhoff vurderede stykker. Se 19.1.1636. (41)

6.7.1640 (96v) Melcher Robertsen. Skifte imellem hans efterladte hustru og søn Mathis Melchersen. Bolig i Kongensgade. Enke: Anne Jensdatter. Hendes søn: Jens Melchersen, som siges at være i Polen in der Wildaw. Til stede var hendes bror Peter Focken. LP II, 144? (22)

25.8.1640 (104v) Sigbrit Jans. (20)

25.9.1640 (108v) Truid Pedersen. Godset beroede i pant hos Peder Nielsen, bødker. (7)

15.10.1640, 22.10.1640 (120) Peder Henriksen sejlingsmand, og hustru Anne Henriksdatter. Hus. Børn: Henrik, 9, og Marie, 5 år. (6)

19.11.1640, 17.12.1640, 16.6.1642 (131, 317v) Laurids Randulff, Kgl. Maj. toldskriver i Øresund. Barnet Maren Lauridsdatter var meget svag og syg. HS; KB 1640 (I skifteprotokollen står Ranulf og tolder). (38)

3.2.1641 (163v) Dyveke (Hygensdatter) Willum Hybersens enke. Gård på Stengaden imod slottet. Arvinger: Jacob Hybersen (Dyvekes søn); Frouken Willumsdatter gift med Herman Kock; Hans Hybersen; Katrine Willumsdatter gift med Hans Steenwinckel Kgl. Maj. formere arkitekt, som boede i København; afdøde Hygen Willumsens to børn Henrik Hygesen og Susanne Hygensdatter; afdøde Annicke Willumsdatters datter Elisabeth Arendtsdatter. Trævare og skilderi vurderet af Johan Rader snedker og Casper Kegelhoff maler. Se 24.10.1623, 14.2.1637; LP; FFA 1959, 186; DBL XXII, 488; Weilbach III, 270; KB 1630; DK. (108)

1.3.1641 (198) Margrethe Eschen. Lejehus ved Stranden. Enkemand: kaptajn Marcus Witte. Hendes arvinger: Tomis Jacobsen, rådmand i Helsingborg; dennes søskende M. Jacob Bleg i Dundee i Skotland; Marie Bleg sammesteds (som alle er Margrethes søster Elisabeth Ramses børn); David Kolding (se 6.10.1641) som var Margrethes mor Johanne Ramses søn; hans efterladte umyndige børn: Marcus Kolding, Johanne Kolding, Jacob Kolding og David Kolding; Eline Ramses som er Margrethes morbror Thomas Ramses datter. Skilderi vurderet af Casper Hollefeldt maler. (24)

19.4.1641 (209v) Christen Nielsen murermester og hustru Birgitte Madsdatter. Arvinger: Christens bror Niels Nielsen i Varberg; på Birgittes side: hendes søster Anne Madsdatter; Susanne Madsdatters efterladte datter gift med Lasse Nielsen i Brødby i Skåne; Bente Madsdatters efterladte datter, som skal være i Norge. (13)

15.5.1641 (221v) Claus Hansen møller. Enke: Anne Tommisdatter. Registrering. (1)

13.7.1641 (231) Anne Madsdatters bo vurderet efter borgmester og råds befaling. (1)

18.8.1641 (233) M. Jørgen v. Breda bartskær. Arvinger: hans bror Arnoldus v. Breda som skal være en bartskær til hans håndværk og forrejst til Ostindien; Christen Hansen Marrindal; Claus Hansen; Hendrik Nikar salig Karen Tils søn; Morten Hess, Hans Hess' søn. Contrafejer vurderet af Casper Kegelhoff. HS. (9)

7.9.1641 (243) Broder Lauridsen. Enke: Mette Andersdatter. Hans arvinger: Barbra Lo-

rentsis her i byen og hendes søn Laurits Brodersen som er fangen i Tyrkiet. (26)

16.9.1641 (251) Hendrik Jansen v. Vehlen grydestøber. Våning på St. Anne gade. Enke: Vivicke Nickelsdatter. Mandens eneste bror skal være i Westfalen. (17)

16.9.1641, 17.1.1643 (253, 376) Jørgen Holgersen, Kgl. Maj. skibsløjtnant. Gård på Stengaden. Barn: Barbra Jørgensdatter. Registrering. Jørgen Holgersen var søn af byfoged og rådmand Holger Olufsen, død 1630. Se 15.11.1638. (28)

6.10.1641 (255v) David Kolding. I Jacob Sincklers lejevåning. Han døde forleden år og efterlod sig to små umyndige børn. (2 englehoveder og 1 rød løve af sten tilsammen 4 sk). Se 1.3.1641. (Overskrift i protokollen: Jacob Koldings gods).

24.11.1641 (262v) Maren Hansdatter. Enkemand: Christen Hansen. Hendes arvinger: Karen Hansdatter i Frederiksborg gift med Peder Olsen; Jens Hansen og Anne Hansdatter begge i Jylland; Mette Hansdatter i Slangerup. (12)

1642

23.2.1642 (275v) Anne Hansdatter. Boede til leje. Enkemand: Morten Mortensen smed. Se 12.3.1656. (11)

25.5.1642 (307v) Boel Jensdatter. En våning i Sudergaden. Enkemand: Anders Pedersen pottemager. Hendes to brødre Christen Jensen Buck og Lauritz Jensen som nu skal bo i Ålborg. (6)

6.9.1642 (352v) Afgangne Johan Engelbrechtsens bo vurderet efter øvrighedens befaling. (2)

13.10.1642 (362) Geske Spedtz. Enkemand: Jacob Slange urmager. Børn: Susanne Slange, 14, Anna Slange, 12, Johan Slange, 10, og Poul Slange, 7 år. (6)

1643

9.1.1643 (372v) Jacob Grønnevold. Boede til leje. Enke: Mariore. Datter: Regine Grønnevolds. Se 19.10.1654; KB 1639, bestalling på at oversætte engelske, skotske og irlandske breve. (3)

3.2.1643 (386) Karen Jacobsdatter. Gård med hosliggende mølle. Enkemand: Jens Andersen møller. Børn: Kirsten Jensdatter gift med Niels Gregersen; Jacob Jensen possementmagersvend. (11)

10.7.1643 (407v) Willum Dirichsen possementmager. Enke: Bente Jensdatter. (8)

11.7.1643 (410v) Jannicke Jespers. Boede til leje. Arvinger: en datter Lissebet Jespersdatter, 18 år, og en afdød søns børn Jesper Jensen, 4, og Jannicke Jensdatter, 2 år. (2)

3.8.1643 (419v) Margrethe Mortensdatter, enke efter Jochim Freitag. Våning i St. Annegade. Enkemand: Jochim Dugsvend. Se 10.6.1647; FFA 1908, 80. (9)

22.12.1643, 2.1.1644 (439) Karen (Pedersdatter) Apotekers (enke efter Christian Grambo, død 1625). HS. (12)

1644

29.2.1644 (447) Karen Gregersdatter. Gård ved Stranden. Enkemand: visitør i Øresund Hans Piper. Arvinger: Christian Gunther bartskær, enkemand efter Katrine Hansdatter; datterbarnet Trine Mattisdatter Bolt. Se 12.12.1633 og 25.7.1654. (32)

5.4.1644 (467) Frantz Eriksen. Gård ved Stranden. Enke: Anne Jacobsdatter. Hans halvbror: Niels Eriksen tjenende Kgl. Maj. (22)

3.7.1644 (494) Thomas Rentes hus, som han for nogen tid siden er fraflyttet, registreret efter slotsherrens befaling. (1)

13.7.1644 (495) Trine Junckers. Boede til leje. Datter: Margrethe. (6)

13.12.1644, 4.3.1646 (23) Trine Maysdatter. Boede til leje hos Johan Bøgvad. Enkemand: Svend Skomager færgemand. (4)

21.12. og 26.12.1644 (33v) Dirick Mantkes gods, hvori (borgmester) Iver Pedersen fik indførsel. (6)

1645

26.1.1645 (48v) Maren, enke efter Johan Kloppenborg, i huset Falken. Registrering. Se 23.1.1640. (1)

7.3.1645 (58v) Jacob Flack løjtnant i Kgl. Maj. tjeneste til skibs. I (borgmester) Jørgen Andersens gård. Enke: Salome Due. Børn: Johannes, 3½, Lissebet, 2, og Dorithe, 1 år. (28)

21.4.1645 (81) Henrik Heitmand (kræmmer). I en lejevåning. Efterlod en enke og børnene Jacob, Jørgen, Otte, Anne og Mette. (21)

21.5.1645 (100) Anne Hansdatter. Gård i St. Annegade. Enkemand: Herman Geringk. Holder indkvartering i St. Annegade. Hendes arvinger: Hans Marcussen, barnefødt i Løgstør, og søskende Karen, Oluf, Kirsten og Anne, børn af Marcus Hansen og Gertrud Jensdatter; afdødes søster Karen Hansdatter samt hendes afdøde bror Peder Hansens børn Hans og Frands Pedersen. (Nogle gamle tavler 2 dlr.) FFA 1959, 95.

16.7.1645 (117v) Peder Hansen Schrøder maler. I Seneca Brodersens hus. Registrering. (217 papirsstykker og nogle papirsstykker ridset med kul). Weilbach. (8)

15.9.1645 (133v) Hans Pedersen (født 1591), Kgl. Maj. tolder i Øresund og kannik i Roskilde. Gård på Stengaden oppe imod slottet. Arving: Sofie Luft, boende i Roskilde, enke efter Antoni v. Delden (købmand i København; hun var søster til Hans Pedersens hustru Anne Davidsdatter Lucht). Tre børn. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. (12 glastavler (?)). HS. (23)

1646

24.1.1646 (153v) Bent Nielsen færgemand. Bolig liggende i Gammel Kloster. Enke: Else Nielsdatter. Hans broderbørn: Peder Svendsen i Margrettetoft og Suconig Hansen i Vangsted i Bjergeherred. Registrering. (3)

28.1.1646 (156) Karen Mogensdatter. Gård på Stengaden imod slottet. Enkemand: Jens Mortensen handelsmand. Konens afdøde datter Katrine Clausdatters søn Henrik Meinertsen, 6 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. Jens Mortensen urtekræmmer borgered 4.1.1625. (54)

4.3.1646 (185v) Oluf Tommisen færgemand, udskrevet udi næst forleden svenske fejde til og død blevet på Kgl. Maj. skib Oldenborg. En liden våning imod den ny kirkegård. Enke: Ursula Lauridsdatter. Børn: Poul, 6, og Inger, 4 år. (Nogle stykker omkring stuen tilsammen 3 dr.)

23.5.1646 (204v) Frantz v. Steenwinckel og hustrus (Maria Goltbek) gods. Våning i Kongensgade, vurderet ifølge herredagsdom og kongens brev ved Otte Krag af 13.5.1646. KB 1631, bestalling som løjtnant til skibs; rådstueprotokol 17.4.1651 og 24.1.1656. (14)

30.7.1646 (223) Thomas Reinertsen styrmand. Boede til leje. Enke: Jannicke Jensdatter. Børn: Jan og Sophie. (16)

21.10.1646 (241) Peter Holst hattemager. Enke: Dorithe Jørgensdatter. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. (39)

20.11.1646 (246) Jacob Nielsen Skovgaard. Enke: Mette Hansdatter. Søster: Maren Nielsdatter, gift med Kjeld Nielsen, boende i Roskilde kro. Registrering. (7)

1647

22.1.1647 (253v) Anne Klipping, i et kammer hos Laurids Olsen færgemand i Slotsgaden. (6)

9.2.1647, 29.5.1647 (290) Jens Lauritsen styrmand af Ålborg, som døde hos Niels Halmsted. Registrering. (1)

11.2.1647 (258v) Ridou Piters. Søn: Simon Jorichsen. Bolig på Sandet. Dattersøn: Jacob Keyser, som skal være i Ostindien. Se 29.8.1623; rådstueprotokol 1626-29 fol. 16v (om hendes handel). (30)

12.2.1647 (263) Karen Jensdatter. Gård i St. Annegaden. Enkemand: Jørgen Truelsen brygger. Registrering. (29)

?.4.1647, 21.5.1647 (274, 287) Engel Sniders. Boede til leje. (5)

13.4.1647 (310) Jens Block (borgmesters) bo overtages efter dom af Erik Christensen i Køge. (7)

6.5.1647 (277v, 281v) Katrine Wibrandt, enke efter Johan Weyes. Boede til leje. Sønnen Wibrand Jansen vil hverken arve eller gælde efter sin mor. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. (23)

10.6.1647 (292) Jochim Freitag. Efterlod en enke. Registrering. Arvingerne er med enken under dem selv forligt og de hende givet afkald. Se 3.8.1643. (10)

2.7.1647, 15.5.1648 (293v, 393) Hillicke, enke efter Peder Timmermand. Arvinger: Frederik Pedersen Timmermand i Christiania i Norge, hvis kone Lissebet var tilstede; Dorithe, enke efter Jacob Pedersen Timmermand, København. Skilderi vurderet af Casper Kegelhou. HS; LP. (55)

20.10.1647 (323) Clemit Feion kandestøber, tidligere gefreiter på Kronborg. Våning i Kampergaden. Enke: Margrethe Richardusdatter. Søn: Claus Clemidsen. Se 4.6. 1655. (6)

5.11.1647 (328) Johan Souder felttrompeter. Enke: Else. (10)

24.11.1647, 20.1.1648 (333, 347v) Wedtzel Juckeus vintapper. Våning i Slotsgaden. Enke: Wennicke Arendtsdatter. Hendes stedbørn: Peder Wedtzelsen i Helsingborg, Michel, Jacob, Wedtzel og Hans samt Tillemand Wedtzelsen vintappersvend i København og Lissebet Wedtzelsdatter. (7)

30.11.1647 (335v) Christen Hansen (toldskriver). Gård på Stengaden. Enke: Maren Berendtsdatter. Børn: Maren, 16, Karen, 15, Anne, 12, og Ingeborg, 11 år. (Nogle gamle kontrafejer for 15 dlr). Se 7.12.1647; HS (anfører ham død 1640). (6)

7.12.1647 (339) Anne Christensdatter. Gård på Stengaden. Enkemand: Oluf Bendtsen vagtmester. Hendes arvinger: Ingeborg Hansdatter gift med skibsløjtnant i Kgl. Maj. tjeneste Søren Holgersen; Boild Hansdatter (skifte 4.2.1645, fol. 51) gift med Christoffer Høier skibsløjtnant i Kgl. Maj. tjeneste; afdøde Christen Hansens børn Maren, Karen, Anne og Ingeborg. Se 30.11. 1647. (18)

1648

17.2.1648 (357v) Sivert Heise. Boede til leje. Enke: Anne Christensdatter. (1)

25.2.1648 (362) Christian Preuss Kgl. Maj. toldskriver ved Øresund. Enke: Kirsten Johansdatter (datter af Johan Pedersen Holst). Fire børn: Alhed Marie, Geske, Jørgen og Christian Prytz. Se 22.8.1632, HS. (77)

8.3.1648 (367v) Minche Eylersdatter, enke. (7)

27.3.1648 (378) Beatrix Gerritz. Hun var død 12.5.1647, men manden og datteren Trine Johan Folkersens meldte først dødsfaldet nu. Hun ejede en våning på Stengaden, men boede i et kammer i Kgl. Maj. skibskaptajn Johan Folckersens hus. Skilderi vurderet af Hans Kagmand. (12)

9.5.1648 (386) Jacob Meyer. Våning i Frands Skrivers stræde. Enke: Dorite Simmensdatter. Arvinger: Margrethe Meyer af Kampen, som var til stede, og Alleken Meyer Jacob Meyers søstre; Abraham Meyer af Rotterdam, som var til stede; Jannicke Meyer af Rotterdam; den afdødes bror Johan Meyers børn; Henrik Meyer i Amsterdam som er Jacob Meyers brodersøn. Se 30.5.1648.. (1)

30.5.1648 (403v) Alleken Meyers gods. I en liden lejebod nedenfor Hans Pedersen bryggers gård ud imod Stranden. Vurderet fordi hun ville rejse til Kampen i stift Overijssel. Se 9.5.1648. (6)

27.6.1648, 8.9.1648 (406v, 427) Anne Peter Styrmands (værtshusholder). Boede til leje. Hendes søn: Hans Busch. LP II, 160; FFA 1908, 80. (15)

29.8.1648 (422v) Elisabeth, enke efter Johan Jansen (hattemager). En gård. Hendes gods vurderet efter anmodning fra hendes dattersønner Johan og Peter Bastiansen i Helsingborg, fordi hun nu synes som at gå i barndom. Skilderi vurderet af Mattis maler. (14)

12.10.1648 (433v) Frederik Petersen rebslager. Boede til leje. Enke: Bendte. Hans arvinger: Rasmus Jensen Koch, Frederik Petersens søstersøn, tjenende borgmester Jørgen Andersen; Maren, hans halvsøster, enke efter Rasmus Petersen. (9)

30.10.1648 (436v) Karen, enke efter Johan v. Vöhren (købmand). Våning øst for S. Olai kirke. Arvinger: Hendes søstersønner brødrene Willum og Anders Backer, som skal have været udenlands siden 1631. Adskillig skilderi vurderet af Mattis maler. LP (Föhrden). (19)

7.11.1648 (440) Niels Halmsted. Våning ved Svingelporten. Enke: Ane Nielsdatter. Arvinger: Margrethe Dirich Kruses og Gudmand Nielsen. (21)

1649

20.1.1649 (12) Nickel Holmer, højlovlig ihukommelse kong Christian den Fjerdes skibskaptajn og øverste visitør i Danmark og Norge. Boede til leje. Enke: Else Jensdatter. Børn: Maricke, 15, Jørgen, 14, Corfitz, 11, Ide, 10, Christian, 8, Regitze, 5, og Karen, 3 år. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS. (25)

29.3.1649, 30.4.1649 (42) Lucretia Witten, enke efter Eggert v. Benten stenhugger. Hun boede hos en gammel kvinde i Slotsgaden. (2 alabasttavler).

18.4.1649 (32v) M. Hans Barchmand, Kgl. Maj. tilsynsmand på Kronborg. Gård ved Knægtegaden (tavler vurderes med gården). Enke: Anne Andersdatter. Børn: Hans Hansen studiosus, Peder, Povl og Anthoni Hansen, de tre sidste umyndige. DBL; Weilbach; KB 1636, 1640. (4)

1.5.1649 (43v) Maricke Berentz, enke efter Baltzer Overberg. Gård ved Stengaden. Børn: Hans, 20, og Adrian Johansen, 12, Barbara, 16, Maricke, 14, og Janniche, 10 år, Johansdøtre. LP. (16)

31.7.1649 (67) Trine Dirich. Efterlod sig to drengebørn. Registrering. (11)

18.9.1649, 11.6.1650 (74v, 227) Trine Blaa (kræmmer). Gård ved Stengaden. Sønner: Carl Blaa her i staden, Peder Blaa boende på Øsel, som havde to døtre Jannicke og Giertrud, samt Johan Willumsen Blaa skrædderlærling. Se 2.11.1654. (9)

1650

7.1.1650 (101v) Maren Ludtziedatter. Enkemand: Lauritz Jensen drejer. Steddøtre: Margrethe, 10, og Anne, 8, Rasmusdøtre. (9)

9.1.1650 (103) Knud Andersen bager. Gård på Stengaden. Enke: Kirsten Pedersdatter. Mandens arvinger: broderen Christian Andersen på Borridsgaard i Bored sogn i Jylland; Maren Andersdatter i Winkelplet i Jylland; afdøde Jens Andersens børn i Jylland: Karen, Michel og Anders Jensen; Anders Nielsen bager, Søren Nielsen bryggersvend, Maren og Johanne Nielsdøtre på deres far Niels Andersens vegne. Skilderi vurderet af Mattis maler. LP. (13)

22.1.1650 (117), 28.1.1652. (protokol 1651-52 fol. 243v) Trine Hansdatter, enke efter Jørgen Hertel bader. I Erik Jacobsens lejevåning. Hendes arvinger menes at være i Embden i Holland. HS (her »Mikkelsdatter«). (10)

29.1.1650, 6.5.1650 (122v, 181) Meinert Henriksen handelsmand. Enken Boild Enevoldsdatter fralagde sig arv og gæld. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Fra Københavns Amt 1951, 75; mødt af kreditorerne 22.8.1651, rådstueprotokollen. (31)

3.2.1650 (128) Laurids Hvid og hustru i et lejehus. (2)

21.2.1650 (136v) Hans Heis trompeter. Våning i St. Annegade. Enke: Anne Tommisdatter. Se 30.12.1651; FFA 1964, 29f. (8)

22.2.1650 (138) Jacob Black. Våning. Enke: Maren Black. Kvinden er helt aldrende tilmed skrøbelig og synes ligesom at gå på gravens bred. Registrering. Se 24.3.1652. (10)

1.3.1650 (muligvis skrivefejl for 1651), 9.5. 1651 (protokol 1651-52 fol. 127v) Cort Pedersen som tjente Jonas Heinemark (tolder). Arvinger: Oluf Knudsen i Malmø og Jørgen Hansen sammesteds. (5)

14.3.1650 (140) Maren Pedersdatter. Gård i St. Annegade. Enkemand: Laurids Henningsen grovsmed i Esbønderup. To stedsønner, Erik og Jens Eriksen. (6)

28.3.1650, 9.4.1650 (152) Lodvig Slagter. Gård i Brøndstræde. Børn: Jørgen, Margrethe, Poul, Annicke, Albert og Sophie Lodvigsdatter. (10)

3.5.1650 (169) Christen Rasmussen Kgl. Maj. visitør i Øresund. Gård fra Stengaden til Stranden. Enke: Kirsten Olsdatter. Ved vurderingen var hendes trolovede fæstemand kaptajn Johan Gran til stede. Børn: Karen, 21, Rasmus, 20, Birgitte, 16, Jacob, 12, Dorithe, 11, Else, 9, og Boild, 7 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. HS. (26)

14.5.1650 (192v) Skifte mellem Peder Iversen skomager og hans børn Mette Christens datter, 8, og Anne Pedersdatter, hans eget barn, 3 år. Våning. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. (34)

17.5.1650 (204v) Mikkel Berendtsen Kgl. Maj. forrige toldskriver i Øresund. Enke: Lissebet du Moulin. Børn: Janniche, 2, og Berendt, 3/4 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler (i een samlet sum 57 rd). HS. (61)

27.5.1650, 22.6.1650 (242v) Jonas Jacobi (født 1619 i Tønningen), organist ved den tyske kirke. I Peter Folckersen skrædders våning. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff. HS. (35)

5.6.1650 (213) Peter Folckersen skrædder. Våning i Frands Skrivers stræde. Enke: Froucken Poulsdatter. Mandens arvinger formenes at være i Husum i Holsten. (11)

17.6.1650 (232) Magdalene Jensdatter. Gård ved Stranden. Enkemand: M. Gregorius (Schmidt, død 1673) bartskær. Børn: Elsebe, 3, og Susanna, 1/2 år. (Skilderier for 15 dlr). HS.

28.7.1650 (259), 11.2.1653 (protokol 1652-53 fol. 187) Carsten Cordsen hospitalsmester. Gård i Brøndstræde. Bortrømt efter at have avlet barn med en kvinde i hospitalet; (1653:) blev forvist af byen for lejermål med konens søsterdatter. Børn: Peder, Mette og Regina. Skilderi vurderet af Christen maler. (14)

20.10.1650, 21.11.1650 (292v, 320) Peter Tiatke. Våning i Jens Gløis stræde. Enke: Boild Nielsdatter. Hans andre arvinger menes at være uden riget. Skilderi vurderet af M. Casper Kegelhoff kontrafejer. LP II, 158. (22)

23.10.1650 (295v) Hans Petersen, brygger. Gård på Stengade mod slottet. Enke: Anne Willumsdatter. Stedbørn: Peter, 9, og Sara Hansdatter, 7, og hendes egne børn Willum, 3, og Else, 4 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. (45)

8.11.1650 (310v) Simen Simensen styrmand. Boede til leje. Enke: Titke. Barn: Jens, 11 år. (14)

15.11.1650 (312v) Alexander Ambrosii remmesnider. Bolig i Bøddelgaden. Enke: Anne Nielsdatter. Børn: Alexander, 13, Boild, 11, Anne, 8, og Gjertrud, 6 år. (9)

18.11.1650 (315) Nicolaus Mandlien Kgl. Maj. skibskaptajn. Gård på Stengaden. Enke: Maghelle Lambertsdatter. Børn: Lambert, 13, og Sara Mandlin, 3 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 10.4.1659; KB 1638. (17)

20.11.1650, 28.1.1651 (protokol 1651-52, fol. 31v) Barbara Jens Ravns. Gård i St. Annegade på hjørnet af Torvet. Arvinger: Barbara Henriksdatter gift med M. Jacob Adolf Kgl. Maj. kontrafejer, boende i Hillerød ved Frederiksborg; Trine (sic) Henriksdatter gift med Alexander Davidsen; endvidere Helvig, 18, Barbara, 16, og Magdalene, 14 år, Andres døtre, hvis far var død 1641. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 22.6.1655. J. Adolf: Weilbach; KB 1638. (27)

4.12.1650 (protokol 1648-50 fol. 330v) Samuel Hansen bager. Våning i St. Annegade. Enke: Anne Nielsdatter. Børn: Marie, 12, Lissebet, 10, Rebekka, 5 år. (12)

10.12.1650 (333) Anders Simmensen bager. Gård på Stengaden. Enke: Trine Brodersdatter. Hendes barn: Anne Andersdatter, 5 år. (4)

16.12.1650 (340) Kirsten Hansdatter. Gård på Sudergaden neden for bjerget. Enkemand: Peder Lauridsen. Peder Jensen møller i Græse var ifølge tingsvidne af Slangerup byting 20.5.1650 eneste arving; hans mor og Kirstens mormor var fulde søskende. Skilderi vurderet af M. Casper Kegelhoff maler. (40)

1651

7.1.1651 (1) Anne Mikkelsdatter. Gård på Stengaden. Enkemand: Hans Adamsen. Hendes arvinger: Maren Boisdatter gift med Mikkel v. Norden tolder i Laurvigen; afdøde Anne Boisdatter, gift med Johan Hansen (borgmesters), umyndige børn Hans, Dirich, Terkel, Johan og Mikkel Johansen og Anne, Margrethe og Karen Johansdøtre. Johan Hansen: HS; FFA 1959, 95; DK 392. (18)

21.1.1651 (18v) Mikkel Lauridsen. Gård på Stengaden. Enke: Dorithe Hansdatter. Søn: Laurids Mikkelsen, 3/4 år. (13)

19.2.1651 (58v) Eva Hilcken. Gård ved Stengaden. Enkemand: Jørgen Johansen kræmmer. Børn: Lisebet, 12, Rebekka, 8, Margrethe, 6, Jørgen 5, og Eva, 2½ år. (5)

21.2.1651, 6.3.1651 (76v, 227) Dorethe, enke efter Jacob Meier. Våning i S. Frands Lauridsens stræde. Umyndige sønnebørn: Henrik, Enevold, Trine og Margrethe Meinertsdatter. (9)

7.3.1651, 21.3.1651 (83v, 94v) Wibrandt May. Boede til leje. Enke: Maricke Jacobsdatter. Skilderi vurderet af Hans Kagmand. (39)

18.3.1651, 4.9.1651 (87v, 177v) Georgius Meiland, prædikant til den tyske kirke og på Kronborg slot. Enke: Maricke Ouwe. Arvinger: afdødes søskende Theodorus Meiland, sognepræst i Unternese i Meissen; Magdalene Meiland i Waltenborg i Meissen, Blandina og Sabine Meiland sammesteds. HS. (95)

16.4.1651 (113v) Katrine Schult. Boende til leje. Enkemand: M. Gotfred Frölich barber, bartskær (født 1601 i Wolgast i Pommern). Børn: Maria, 20, Katrine, 19, Gotfried, 16, Marcus, 14, og Lisebet, 11 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. HS; LP; rådstueprotokol 1652 fol. 155v. (31)

29.4.1651 (117v) Peder Graa (hospitalsmester). Gård på Stengaden. Enke: Margrethe Mikkelsdatter. Børn: Mikkel, 26, Christoffer, 23, tjenende udi Norge, Lisebet, 13, Niels, 11, Hans, 9, og Christence Pedersdatter Graa, 8 år (Skilderier for 2 dlr).

1.5.1651, 9.7.1651 (119v, 145) Laurids Christensen (Rhod, 1585-1651) borgmester og hustru Margrethe Hansdatter (1588-1651). Gård på Stengade. Arvinger: hans bror Anders Christensen i København; hendes søsterdøtre Christence, Niels Graas enke, og Maren Hansdatter gift med Arendt Kruse. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Se 16.3.1654; HS; FFA 1959, 103; DK 215, 243. (55)

22.5.1651 (140) Henrik Phillipus snedker. Enke: Sidtse. Børn: Herman, 21, og Agete, 24 år. (10)

7.8.1651 (172) Inger Claus Orgemesters. Våning i Sudergaden. Enkemand: Claus Dengel, organist til Marie kirke. Børn: Sidtsele, Johan og Margrethe Clausdatter. (11 rammer). HS.

9.8.1651 (174) Melcher Frandtsen. Våning i Brøndstræde. Enke: Else Henriksdatter. Børn: Sille, 25, Anne, 23, Frands, 11, og Henrik Melchersen, 11 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Borgered som huemager 5.1.1625. (12)

16.9.1651 (198v) Mette Iversdatter. Gård i Jørgen Ryvoldsstræde. Enkemand Adser Nielsen brygger. Hans stedbørn: Kirsten Rasmusdatter gift med M. Gregorius Schmidt barber (se 17.6.1650), og Sigbrit Rasmusdatter, 17 år; deres egne børn: Kirsten, 12, Ingeborg, 8, Rasmus, 5, og Maren Adserdatter, 3 år. (14)

1.10.1651 (206v) Anders Svendsens bo vurderet, da han ved kapitlet i Roskilde var skilt fra sin kone Lene Christoffersdatter for horeri, hun med en ægtemand Laurids Jespersen har begået. (Jfr. fol. 221, 17.12. 1651, om gods kommet fra Holland og som Lene Christoffersdatter skal have efterladt). Se 18.12.1651. (12)

15.12.1651 (218) Mette Peder Jørgensen kalkslagers, der skal rømme byen formedelst tyvs med videre med Trine Jørgensens. (5)

18.12.1651 (222) Laurids Jespersens gods. Boede til leje. Hustru: Ludtze. Se 1.10. 1651. (18)

30.12.1651, 23.4.1652, 29.11.1652 (225v, 273, protokol 1652-53 fol. 106v). Anne Thomasdatter, enke efter Hans Heis trompeter. Våning i St. Annegade. Arving: Jacob Mortensen vejer og hans søster. Se 21.2. 1650. (16)

1652

17.2.1652, 7.2.1653 (protokol 1652-53 fol. 173) Poul Maler. Våning i St. Annegade. Enke: Kirsten Sørensdatter. (11)

24.2.1652, 10.3.1652 (254, 257) Anders Svendsen færgemand. Søn: Christoffer Andersen. (11)

8.3.1652, 26.4.1652 (255v, 278) Apellone. Enkemand: Jacob vejer (se 30.12.1651). Gård i St. Annegade. Hendes arvinger: Hans Madsen krogmager i Kolding; Jens Madsen remmesnider her i byen; afdøde Knud Madsen krogmagers søn Mads Knudsen, som formenes at være i Trondhjem; Maren Madsdatter gift med hr. Mikkel Rasmussen Kgl. Maj. skibspræst. (30)

24.3.1652, 9.4.1652 (262, 265) Maren Berender, enke efter Jacob Blacke. Våning i strædet oven for byfogdens bro. Se 22.2. 1650. (8)

13.4.1652, 17.6.1652 (269) Jacob Larvin kandestøber. Våning i Bjergegade. Enke: Margrethe Ricardusdatter. (6)

24.4.1652 (276v) Else Ostmand. Enkemand: Niels Nielsen tømmermand. Børn: Trine Jørgensdatter som nu er i Norge, 14, Marie Jørgensdatter, 10, og Lisbet Nielsdatter, 2 år. (4)

27.4.1652, 14.5.1652 (284, 300v) Ingeborg Andersdatter. Våning i St. Annegade. Enkemand: Anders Torbensen. Se 19.1.1657. (7)

3.5.1652 (291v) Henrik Adamsen feldbereder. Registrering. (11)

6.5.1652 (294v) Anne Ewertsdatter. Våning i Bjergegaden. Enkemand: M. Casper Kegelhoff kontrafejer. Stedsønner: Henrik Rapost, sin egen værge, og Esajas Rapost, boende i Christiania. Børn: Sophie Caspersdatter; Evert Caspersen Kegelhoff, som nu skal være i Italien, 26, og Katrine Kegelhoff, 22 år. Skilderi vurderet af Mattis maler. Se 1.6.1657. (14)

14.5.1652 (298v) Anne Johansdatter. Våning i Kongensgade. Enkemand: Henrik Piil (kleinsmed). Deres søn: Henrik Piil. Se 24.10.1654 (?). (3)

17.5.1652, 17.6.1652 (304, 337v) Fenne Jensdatter. I en bleghave ved Rosenkilden med påstående bygning. Enkemand: Jens Bendtsen blegmand. Hustruens børn: Johan Henriksen Staal, som er udenlands; Johans (søster?) Fennecke Henriksen gift med Jeremias teglbrænder. (8)

19.5.1652, 20.7.1652 (306, protokol 1652-53 fol. 2) Søren Clemmendsen skomager. Våning i Brøndstrædet. Enke: Maren Jensdatter. Umyndige broderbørn: Clemmed og Poul Jensen. (2)

20.5.1652 (307v) Kjeld Nielsen. Våning på Stengaden. Enke: Ingeborg Hansdatter. Arvinger: Niels Kjeldsen, som formenes udsejlet i strædet; hans halvbror Mogens Nielsen sejllægger; og Bente Kjeldsdatter, gift med Jochum Quandt den yngre. (9)

27.5.1652, 13.7.1652 (319v, 345) Lisebet Jacobsdatter. Gård i Sudergaden. Enkemand: Jacob Winsteen. (3)

30.5.1652, 28.6.1652 (322v, 340) Thomas Trels og hustru Margrethe Gøttris (Gottens). Våning ved Stranden. En datter. Borgered som handskemager 5.1.1625. (15)

1.6.1652 (325v) Kirsten Hansdatter, enke efter Berendt Facke skriver (død 1620). En gård. Arvinger: Berendt Berendtsen Facke forrige foged i Norge; Lisebet, enke efter hr. Hans; Maren Berendtsdatter; afdøde Mikkel Berendtsen Kgl. Maj. toldskrivers børn Berendt og Jannicke Mikkelsdatter. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS; LP. (30)

3.7.1652, 10.8.1652 (protokol 1652-53, fol. 11v) Anders Risseberg og Anne Lot. Bolig på Sandet. (11)

11.7.1652, 30.8.1652 (344, protokol 1652-53, fol. 30) Niels Pedersen æseldriver. Våning mod muren i Lille Jylland. Enke: Inger. Anders Jensen sig beretter en arving at være, dog ingen beskedning derom fandtes. (12)

16.7.1652 (349) Alhed Jørgensdatter. Gård på Stengaden (med tavler i stuen). Enkemand: Gallas Clausen (klædeskræmmer, rådmand, død 1669). Arvinger: Peder Nielsen (1622-59) medtjener til Guds ord til S. Olai kirke; Poul Nielsen studiosus; Niels Pedersen som går i skole i Roskilde; Karen Nielsdatter, gift med Søren Madsen tidligere toldskriver nu borger her ibid; Margrethe Pedersdatter. HS; FFA 1959, 94. (4)

4.8.1652, 19.8.1652 (9, 17v) Claus kok. Gård i St. Annegade. Enke: Karen. KB 1640, bestalling som ridderkok. (5)

24.8.1652 (24v) Inger Jensdatter. Enkemand: Hans Pedersen. Børn: Inger, 8, og Else, 5 år. (1)

27.8.1652 (28) Anders Hellesen, som døde på et kurlænderskib. Enke: Karen Nielsdatter, Niels Kierekilds datter. Barn: Hans Andersen. (8)

7.9.1652 (36v) Hr. Peder Christensen, kapellan til S. Olai kirke. Våning mod Rosenkilden. Børn: Tale og Ingeborg. HS; LP II, 138, 271b; FFA 1908, 87; DK 261. (93)

20.9.1652 (52v) Johan Petersen og hustru. Børn: Peter, 18, og Jannecke, 16 år. (13)

8.10.1652 (59v) Annecke jordemoder og hendes datter Else, som havde deres værelse i Jacob Bundtmagers hus i Sudergade. (10)

15.10.1652, 25.10.1652 (68v, 76) Hans Pedersen skåning. Våning i Jens Gløes stræde. Enke: Sidtse Andersdatter. Hans arvinger: Mette Nielsdatter i København, enke efter Jacob Ibsen. Deres søn skipper Niels Jacobsen var moderens lavværge. (10)

12.11.1652 (85v) Jens Ibsen guldsmed. Våning i Frands Skrivers stræde. Enke: Elline Sørensdatter. Børn: Margrethe, 5, Boild, 4, og Jens, tre fjerdingår. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. FFA 1949, 59 (?) Bøje 235. (15)

1.12.1652 (110) Karen Andersdatter (sic). Enkemand: Claus Brameier snedker. Børn: Anne Brameiers, 14, Gertrud, 8, Anders, 6, og Bertel Brameier, 4 år. Se 15.3.1655. (11)

7.12.1652 (115v) Mattis Eggertsen. Gård på hjørnet af Sudergade og Tingstrædet. Enke: Lisebet Bertelsdatter. Børn: Eggert, 14, Birgitte, 11, Peter, 9, Anne, 7, Mette, 5, og Elsebe, 3 år. Se 5.10.1654. (10)

20.12.1652 (127), 23.3.1653 (protokol 1653-54 fol. 18) Anne, enke efter Mikkel på Jagten. Våning i St. Annegade. Søn: Peder Mikkelsen, som formenes at være i Norge. (5)

29.12.1652 (129) Anne Sibrandts. Våning i St. Annegade. Enkemand: Laurids Jensen vognmand. Hendes arvinger: Peder Bendsen drejer; Bente Bendsdatter, som skal være i København; Johanne Bendsdatter, som formenes at være i Lybæk. (7)

31.12.1652, 18.1.1653 (132v, 141v) Lisebet Jansdatter. Gård i Kampergaden. Enkemand: David von der Heide. Hans stedbørn: Johan Dinnissen, 21, Marie Dinnisdatter, 19, Claus, 14, Gjertrud, 12, Albert, 10 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. HS; DK 496. (15)

1653

17.1.1653 (137v) Jochim Niemand kandestøbers gods og gård i St. Annegade vurderes efter kgl. befaling af 24.11.1652. (16)

1.2.1653 (163v) Ellene Børresdatter. Enkemand: Johan Pedersen bryggersvend. (10)

3.2.1653 (167v) Iver Jørgensen bager. Enke: Else Pedersdatter. Børn: Jørgen, 15, Margrethe, 12, Sophie, 8, Tale, 7 år. (15)

5.2.1653 (171) Jens Pedersen grovsmed. Enke: Kirstine. Registrering. (9)

16.2.1653 (203v) Anders Møll. Boede til leje. Arving: Margrethe Møll. (6)

18.2.1653 (206v) Didrik Arendtsen stenhugger. Våning i Kongensgade. Enke: Maren Knudsdatter. Børn: Anne, 15, Johan, 14, Willum, 13, og Henrik, 10 år. Se 29.10.1654, Maren Didrik stenhuggers. (15)

20.2.1653 (209v) 8.3.1653 (protokol 1653-54, fol. 11) Margrethe, enke efter Thomas Herresen. Boede til leje. Sønnebørn: Ingeborg Thomasdatter, 11, Herre Thomasen, 10, og Trine Thomasdatter, 7 år. (3)

22.2.1653 (210v) Søren Jensen. Boede til leje. Børn: Jens, 13, og Sophie, 8 år. (6)

23.2.1653 (213v) Adrian Henriksen. Enke: Emicken Hermandsdatter. Børn: Herman Adriansen, 8, og Anniche, 3 år. FFA 1959, 93? (19)

25.2.1653 (222) Inger Nielsdatter. Enkemand: Mikkel Poulsen vognmand. Søn: Poul Mikkelsen, 3 år. (1)

29.3.1653 (22) Anne Jacobsdatter (Fuiren). Enkemand: Antonio Ottesen (Seeblad, 1621-64), tidligere København, nu her ibid. Skifter med sine børn, fordi han agter at flytte til Odense. Børn: Otto Antonisen, 7, der skal være hos Thomas Brodersen (Riisbrigh, gift med Antonio Ottesens søster), borgmester i Odense; Jacob (død 1681), 6, skal være hos matrone Abigael, enke efter borgmester Otte Knudsen i Odense (Antonio Ottesens forældre). Larsen. (52)

4.4.1653 (38) Gjertrud Steffendatter. Gård på Stengaden. Enkemand: Just Henriksen kræmmer. Børn: Marie, 18, Henrik, 17, Frederik, 15, Jacob, 13, og Barbro, 6 år. FFA 1959, 95, Jost Hinrich v. Laack? (3)

13.4.1653, 24.5.1653 (54, 69) Peter Brochmand vinhandler, hollandsk kommissarius. Gård på Stengaden. Enke: Anne Pedersdatter. Hendes stedbørn: Katrine Pedersdatter, 16, og Benedicte Pedersdatter, 14; hendes egne børn: Hans, 7, Helle, 7, Otte, 3, Jonas, 2, Magdalene og Alhed Pedersdatter, 10 uger. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. LP; FFA 1959, 95. (37)

29.4.1653 (60) Ludtse kedelførers. (4)

20.5.1653 (rådstueprotokollen fol. 34) Albert Pedersen Spormand, født i Helsingør, agter at flytte til Halmstad som major i dronningen af Sveriges tjeneste. I hans flyttegods nævnes: 1 kurv stentøj, nogle brædder med malede stykker, 1 bøtte mel. HS.

23.6.1653, 5.7.1653 (121v, 126v) Anne Fischer. Enkemand: Henrik Sebe glarmester. Børn: Johan, 16, Dorrethe, 15, og Anne, 4 år. (19)

14.8.1653 (143v) Anne Pedersdatter (datter af rådmand Peder Olufsen Holst). Enkemand: Rasmus Regelsen (brygger), rådets kæmner (rådmand, 1605–61, født i Malmø). Registrering. LP; FFA 1959, 94; HS; rådstueprotokol 6.5.1647. (44)

5.9.1653, 3.11.1653 (148, 162v) Lisebet Marie Johansdatter. Hus i en have kaldet Kockens have. Enkemand: Jacob Carstensen, svensk postmester. Hans stedbørn: Johanne Senichesdatter, 8, og Bonich Senichsen, 4 år (1649-1703, postmester). Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS. (19)

5.10.1653 (156) Johan Michel snedker. Enke: Karen Andersdatter. Hendes stedbørn: Eline Johansdatter, 8, og Mikkel Johansen, 5 år. Se 11.5.1655. (16)

12.10.1653 (160) Marcke Frostis. (11)

20.10.1653 (160v) Kirsten Andersdatter. Enkemand: Peder Flensborg. Registrering. (3)

9.11.1653, 22.11.1653 (177v, 179) Ursula Rappen. En gård på Sandet. Enkemand: Jacob Otte guldsmed (død 1662). Hun var barnefødt i Genua i Italien og hendes arvinger er nu uden riget. FFA 1959, 166; Bøje 236. (10)

5.12.1653, 14.12.1653 (183) Hr. Rasmus Lange (1621–53), øverste kapellan til S. Olai kirke. Enke: Kirsten Jensdatter. Hans arvinger: Willum Lange professor udi Københavns universitet; Niels Lange (død 1630) studiosus; Anne, enke efter Peder Andersen; afdøde Cort Richter malers børn i Køge; afdøde Augustus Vehlou tolders børn i Køge. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff maler. Se 27.11.1655 og 3.5.1654; HS; FFA 1964, 4; Fra Københavns Amt 1951, 93-101. (101)

1654

1.1.1654 (216) Anne Thomasdatter. Enkemand: Søren Christensen brygger. Registrering. (2)

25.1.1654 (226) Gertrud, enke efter Anders Schiold, som var til huse hos Ole Lauridsen boende i Lille Jylland. (6)

21.2.1654 (232v) Maren Jensdatter. Enkemand: Jens Henriksen bødker. Barn: Johanne, 2½ år. (12)

13.3.1654 (236) Christen Kjeldsen maler, som her boede og døde i København. Våning i Kongensgade. Enke: Anne Jørgensdatter. Datter: Mette, 17 år. Skilderi vurderet af Søren Jensen maler. (9)

16.3.1654, 6.4.1654 (239v, 251) Christenze

Christensdatter Graa. Gård på Stengaden. Enkemand: Mikkel Hansen (død 1673, toldskriver). Hendes halvsøster: Maren Hansdatter, enke efter Arendt Kruse vinhandler. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 1.5.1651 og 11.11. 1654; HS; LP. (34)

18.4.1654, 27.6.1654 (264v, protokol 1654/55 fol. 50) Hans Hybersen og hustru Susanna Hegerfelt. Gård på Stengaden imod slottet. Søn: Willum Hansen Hybersen, 9 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. (98)

25.4.1654 (1) Alhed Johansdatter (født 1632). Gård med tavler omkring i stuen. Enkemand: Lambert Ebbesen (1620 (Ribe) – 1677) Kgl. Maj. toldskriver i Øresund i Helsingør. Børn: Johan, 5, Simon, 4, og Maren, 3 år. (Skilderi 30 dlr.) HS; FFA 1959, 95, 146, 176.

3.5.1654, 5.6.1654 (3, 11) Karen Olufsdatter, enke efter Mester Peder Lange (1589-1646) sognepræst til S. Olai og provst. Gård. Se 5.12.1653; HS; LP; FFA 1959, 132. (28)

13.7.1654 (94v) Ole Rasmussen slagter og hustru Kirsten, enke efter Svend Jensen, deres sekvæstrerede bo. Gård på St. Annegade. Kirstens søn: Lobbert Jensen. (3)

25.7.1654, 4.8.1654 (101, 106v) Hans Piper, visitør i Øresund. Enke: Kirstine Støfling. Arvinger: Katrine Boldt gift med Rasmus Clemmedsen handelsmand i København; M. Christian Gunther bartskærs stedbørn Hans og Marie Knabeschou samt hans egne børn Sofie og Johanne Hødtzing. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 29.2.1644; HS; FFA 1908, 80, 88 (behandling af boet); 1959, 94; DK 479. (73)

Efterskrevne stervboer er bleven beseglede i denne pest i nærværende år 1654.

15.8.1654, 2.10.1655 (141, protokol 1655/57 fol. 680) Kaptajn Alexander Arrat og hustru Johanne Ross. Se 19.10.1654. (26)

2.9.1654, 31.10.1654 (145, 170, 260v) Tilche Simmens i Dorthe Kierurts bolig. Arvinger var hendes søskende Simen og Lisbet Jansen. 14.9.1654 fik styrmand Hieppe Simens af Flieland sit gods ud af boet. (18)

5.9.1654, 30.6.1655 (150, prot. 1655/57 fol. 502) Maren Hans Olsens. Gård. Børn: Margrethe gift med Bastian Lega Kgl. Maj. sporemager på Frederiksborg; Karen. På den anden side: den salig mand Mikkel Hansen bagers barn Arendt. (12)

8.9.1654, 23.5.1655 (158v, prot. 1655/57 fol. 326v) Hans Køllert murermester. Bolig i St. Annegade. Enke: Anne Olsdatter. Hans bror Casper Køllert som nu udi landt Rygen på Jasund i Tyskland skal være boende. (4)

12.9.1654, 26.2.1656 (167v, prot. 1655/57 fol. 884) Poul Salomonsen Gutfelt kontrafejer og hustru Malene Mattisdatter. Bjergegaden. Deres tjenestepige frembar en fortegnelse, som deres svend havde opskrevet. Weilbach. (1)

15.9.1654, 1.5.1655 (170v, prot. 1655/57 fol. 235) Lyder Jensen toldbodtjener. Våning i Jacob Klippings stræde. Enke: Karen Andersdatter. Hans børn: Jens og Anne. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. (36)

19.9.1654, 18.9.1655 (176, prot. 1655/57 fol. 642) Børge Børgesen brygger. Sudergaden. Enke: Birette Andersdatter. Han efterlod sig en mor, en bror og fire søstre. (6)

25.9.1654, 8.10.1654 (189v, 211) Boild Fischer. Lille bolig i St. Annegade. (2)

27.9.1654, 22.2.1655 (192v, 459) Niels Christensen sværdfeger. Enke: Maren Gregersdatter. (10)

28.9.1654, 6.6.1655 (191v, prot. 55/57 fol. 372) Hans Kierurt (borgmester) og hustru Doritte Clausdatter. Gård i Stengaden med stykker omkring stuen. Arvinger: hendes datter Doritte Hansdatter Kierurts børn med Johan Wibe, Kgl. Maj. tolder i Helsingør, nemlig Mikkel, Anne, Doritte Wibe; Christian Wibe. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS; LP. (36)

29.9.1654, 21.6.1655 (193v, prot 55/57 fol. 461v) Berent Otterpaal snedker. (11 englehoveder a 8 sk = 5½ mk).

29.9.1654, 26.5.1655 (195v, prot. 55/57 fol. 335v) Cort Cortsen handskemager og hustru. Cort Cortsen v. Oldenburg soldat borgerskab 1649, rådstueprot. fol. 43. (7)

3.10.1654, 4.9.1655 (199, prot. 55/57 fol. 607v) Christoffer Kefer slagter og hustru Lucie Verichsdatter. (3)

3.10.1654, 3.10.1655 (200, prot. 55/57 fol. 842v) Søren tørveskærer og hustru. Våning i Bøddelgade. (2)

5.10.1654, 9.4.1655 (202, prot. 55/57 fol. 109) Lisebet Mattis Eggertsens. Gård. Søn: Eggert Mathiesen. Skilderi vurderet af Mattis maler. Se 7.12.1652. (13)

5.10.1654, 31.3.1655 (203v, prot. 55/57 fol. 90v) Mette Ananias Kruse. Barn: Jørgen Kruse, 11 år. LP I, 241; FFA 1959, 104; DK 460; rådstueprotokol 1645 fol. 106v (Ananias Kruse boende på Hellebæk). (8)

7.10.1654, 26.5.1655 (206, prot. 55/57 fol. 341v) Werner (Robbertsen) v. Wou Kgl. Maj. skibskaptajn. Våning i Stivelsestrædet. Arvinger: Elisabeth Reifsniders gift med Joachim Jansen Passer, bygmester i Emden i Ostfrisland, som begge var selv til stede; Willum Jespersen født i Stavanger, boende i Nordmøre i Trondhjem len; Wibecke Jespersdatter gift med Jon Jensen i Ous i Skåne; Elisabeth Jespersdatter i København. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Se 18.3.1635 Meier; HS; FFA 1959, 95; borgered 4.1.1625. (48)

9.10.1654 (210) Christen Rasmussen og hustru. I Sidse Kochs hus i Brøndstræde. Registrering. (3)

10.10.1654, 7.8.1655 (213v, prot. 55/57 fol. 558v) Mogens Andersen færgemand. Enke: Mette Hansdatter. (15)

14.10.1654 (223) Sander Glent og hustru. (5)

15.10.1654, 14.6.1655 (233, prot. 55/57 fol. 406) Christian Petersen tobakspibemager og hustru Engel Pedersdatter. Mandens søn: Johan Christensen, som skal være at finde ved Ribe i Kirkeby. Hendes søn: Bastian Hansen. (1)

16.10.1654, 24.4.1655 (228, prot. 55/57 fol. 171) Bartel Hyberti kræmmer og hustru Trine Brun. Barn: Appelone Hyberti, 7 år. (Under varelageret: 6 små bilderi (?)).

19.10.1654, 11.9.1655 (238, prot. 55/57 fol. 623v) Mester Jacob Grønnevold. Arvinger: Henrik Philips børn der nu formenes at være i Bergen i Norge. Kaptajn Arrats børn Marrette og Margrethe Arrats. Skilderi vurderet af Mattis maler. Se 9.1.1643 og 15.8.1654. (20)

20.10.1654, 8.5.1655 (240, prot. 55/57 fol. 253) Erik Christensen. Gård i Brøndstræde. Enke: Anne Nielsdatter. Hans arvinger: Jørgen Christensen i Jersle herred i Vrindsted i Vendsyssel, hans bror; Johanne Christensdatter enke efter Christen Jacobsen skomager; Peder Christensen i Vrindsted; Niels Christensen i Trudslev; Dorethe Christensdatter gift med Thomas Jensen i Instrup; Anne Christensdatter gift med Christen Jensen. (6)

22.10.1654, 31.1.1655 (243, 393) Anniche Hans Petersens. Gård på Stengaden. Søn: Jesper Jansen. Skilderi vurderet af Mattis maler. (32)

24.10.1654, 17.10.1655 (244v, prot. 55/57 fol. 709v) Cornelis Jørgensen skrædder og hans søster Anne Jørgensdatter. Arvinger: Jacob Jørgensen skrædder; Peder Jørgensen, som skal være forrejst; Magdalene Jørgensdatter gift med Bendix Weiner. (5)

24.10.1654, 31.3.1655 (245, prot. 55/57 fol. 84) Henrik Piil kleinsmed. Våning i Kongensgade. Enke: Mette Nielsdatter. Mandens arvinger: Elisabeth og Anne Piil gift med Jochim Kuleman og Herman Grimmer i Wittenburg i Mecklenborg; Margrethe Piil, hvis søn er Ernst Acker. Se 14.5.1652. (20)

25.10.1654, 9.5.1655 (246v, prot. 55/57 fol. 262) Jens Pedersen kældersvend. Enke: Lucie Jensdatter. (5)

28.10.1654, 10.7.1655 (250, prot. 55/57 fol. 517v) Jep Iversen. Kongensgade. Enke: Maren Mortensdatter. (11)

29.10.1654, 27.2.1655 (251, 474) Maren Dirich stenhuggers. Bolig i Kongensgade. Børn: Anne, 19, Johan, 16, Willum, 14, Henrik, 12 år. Se 18.2.1653. (15)

29.10.1654, 10.8.1655 (251v, prot. 55/57 fol. 592) Hans Widebusch snedker og hustru Maren Hansdatter. Våning. (9)

29.10.1654, 12.2.1655 (252v, 428v) Christen Pedersen byens vejer og hustru Bodil Jensdatter. Børn: Søren og Jens. (13)

30.10.1654, 18.11.1654 (259, 294v) Peter Hoffmand bager. Bolig i St. Annegade. Enke: Anne Mikkelsdatter. Hans arvinger Margrethe Hansdatter enke efter Anders Lauridsen i København, hans søster; Christen Pedersen urtegårdsmand på sin afdøde hustrus efterladte barns vegne, som og var den salig mands søster; hans halvsøster Trine Hansdatter. (15)

2.11.1654 (268) Willum Ramse (kræmmer). Gård ved Stengaden. Enke: Margrethe Andersdatter. (6)

2.11.1654 (278) Peter Blaa. Broderen Carl Johansen Blaa anmoder om at få boet, der var forseglet under pesten, åbnet til betaling af Peter Blaas, hans hustrus og nogle af børnenes begravelse. Se 18.9.1649; KB 1642, 189. (11)

4.11.1654, 16.11.1655 (279v, prot. 55/57 fol. 744) Hans (Andersen) From billedsnider. Sidtsele Jensdatter (også Bendtsdatter). Weilbach; FFA 1959, 103. (10)

5.11.1654, 28.9.1655 (280v, prot, 55/57 fol. 668) Herman Haselbring glarmestersvend

og hans bror Hans Haselbring (i 1655 omtales kun Hans Haselbring glarmester). (26)

11.11.1654, 19.6.1655 (285v, prot. 55/57 fol. 423v) Maren Hansdatter enke efter Arendt Kruse (vintapper). Gård på Stengaden. Børn: Hans Kruse, i fasbinderlære i Køln; Sidsel gift med Hans Johansen; Maren, Gjertrud og Margrethe Kruse. Skilderier vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 16.3.1654. (50)

11.11.1654, 18.5.1655 (287v, prot. 55/57 fol. 294) Willum Hansen trykker. Gård på Sandet. Enke: Maren Christensdatter. En morbror til Willums søn Hans. (12)

14.11.1654 (289) Anne Hansdatter i Jacob Tellers bolig. (9)

20.11.1654, 28.11.1654 (298, 301) Henrik Hermandsen. Gård på Stengaden. Enke: Magdalene Clausdatter. Arvinger: afdøde Rollufke Henriksdatters enkemand Jacob Albertsen; Janniche Hermandsdatter gift med Valentin Korn; Claus Hermandsen, 20, Herman Hermandsen, 17, og Trinecke Hermandsdatter, 15 år. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. FFA 1959, 93 (Valentin Korn). (28)

8.12.1654 (320) Else Sørensdatter. Enkemand Mogens Nielsen sejlmager. (6)

12.12.1654 (478) Albret Jensen. (3)

15.12.1654 (332) Niels Jensen skoflikker. (10)

17.12.1654, 19.5.1655 (333, prot. 55/57 fol. 312) Laurids Petersen skolemester og hustru Ingeborg Bendtsdatter. Kvindens søster Ellene Bendtsdatter beretter sig næste arving at være. HS. (4)

20.12.1654 (337) (N.N.). Enkemand: Jacob Jørgensen Haventorn. Våning i St. Annegade. Søn: Jørgen Jacobsen, 7 år. (10)

22.12.1654, 9.1.1657 (338, prot. 55/57 fol. 1079) Peter Johansen Backer bager og handelsmand. I Hospitalet. Kontrafejer og tavler vurderet af Casper Kegelhoff. FFA 1953, 65, 67; KB 1634, bevilling til at handle med skibsparter. (15)

1655

10.1.1655 (348) Jørgen Lam. Enke: Margrethe Jacobsdatter. (8)

12.1.1655 (361) Claus Nielsen og hustru Anne Andersdatter. (5)

24.1.1655 (377) Kirstine Henriksdatter. Gård på Stengaden. Enkemand: M. Anders Baldtzer bartskær. Børn: Anniche gift med Jacob Henrichsen von Lach. Henrik som er udenlands; Hans, 13, og Christoffer Baldtzer, 11; Gertrud, Lisebet og Anders er alle 3 hensovet efter moderens død. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff. Se 3.2.1658 og 12.10.1660; HS. (38)

8.2.1655, 10.3.1655 (428, prot. 55/57 fol. 12) Bendix Mortensen Hs. Maj. commissarieskriver i Skåne. Gård på Stengaden. Arvinger: Jacob Bendixen Træd i Christianstad og Morten Mortensen. Skilderi vurderet af Mattis Hessler Maler. FFA 1959, 93; DK 254; rådstueprotokol 1627 fol. 130v (Kgl. Maj. Sisemester). (17)

20.2.1655 (442) Niels Nielsen skrædder. Enke: Gjertrud Lauridsdatter. (10)

21.2.1655 (454) Jørgen Fey kleinsmed. Gård i St. Annegade. Enke: Karen Poulsdatter. Mandens søn: Jeremias Jørgensen Fey. (8)

26.2.1655 (2) Janniche Johansdatter (Holst). Gård. Enkemand: Hans Hansen handelsmand. Hendes børn: Johanne, 10, og Alhed, der er død i pesttiden. (Skilderi for 30 dlr.) HS; FFA 1959, 95.

6.3.1655 (9) Morten Kramber styrmand. Våning i Gammel Tingstrædet. Enke: Karen Pedersdatter. Mandens datter: Stinnicke Mortensdatter Kramber. Til stede var hendes trolovede fæstemand Henrik Wissendorp. (7)

15.3.1655 (35v) Claus Brameyer (snedker). Enke: Karen Andersdatter (sic). Søn: Anders Clausen Brameyer. Se 1.12.1652 og 6.4.1659; Weilbach; LP; FFA 1959, 88, 91; DK 356. (10)

16.3.1655 (38v) Hans Mathiesen handelsmand og hustru Helene Arrats. Gård ved Stranden. Børn: Margrethe, 21, og Jørgen som nu er udenlands. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Rådstueprotokol 5.3.1646, overkøbmand. (58)

20.3.1655 (63) Maren Hr. Frandses. En halv gård på Stengaden. Arvinger: Hr. Anders Frandsen sognepræst i Harpelinge sogn i Halland; Peder Frandsen; Hr. Peder Lauridsen sognepræst i Bjere herred i Nørre Halland hans 3 børn Frands, Maren og Birgitte på deres afdøde moder Mette Frandsdatters vegne; Karen Frandsdatter gift med David Pedersen; Helle Frandsdatter gift med Jens Jensen byskriver i Kristianstad. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. (10)

31.3.1655 (97v) Anne Lauridsdatter. Enkemand: Joachim Scheelhorn. Hendes arvinger: Nicolay Rytter; Birgitte Lauridsdatter. (6)

10.4.1655 (121v) Karen Christensdatter, enke efter Tønnes Gardener. Registrering. (4)

13.4.1655 (137v) Claus Gabriel Kgl. Maj. billedhugger, (slotssnedker, biltsnider). Enke: Margrethe Jørgensdatter. Sønner: Hans Gabriel; Kej Gabriel biltsnidersvend. Weilbach; DK 407; rådstueprotokol 15.11. 1655 taler også om billedhugger Hans Gabriel. (13)

14.4.1655 (147v) Casper Fincke den Ældre Kgl. Maj. smed. Gård i St. Anne gade. Enke: Karen Andersdatter. Arvinger: Casper Caspersen Fincke; M. Morten Fincke Kgl. Maj. bestalter kleinsmed; Christian Fincke bager. Se 26.12.1656; DBL; Weilbach; LP. (32)

28.4.1655 (231) Søren Jensen maler. Bolig i Kamperstrædet imod Ny Kirkegård. Enke: Karen Rasmusdatter. Mandens barn: Marie 2 år. (14 ufærdige tavler 7 mk.). Borgerskab 10.2.1653.

4.5.1655 (249v) Anders Truelsen færgemand. Enke: Maren Hansdatter. Hans barn: Margrethe, 3 år. (5)

7.5.1655 (261) Jacob Berger sporemagersvend, døde i pesttiden i København. (11)

11.5.1655 (266) Johan Michel snedker og hustru. Registrering. Se 5.10.1653. (16)

19.5.1655 (310) Johanne Christensdatter. Våning i Kongensgade. Enkemand: Rasmus trommeslager. Børn: Christian og Boild. (26)

21.5.1655 (316) Anne Iversdatter. Gård ud imod Stengaden ved udgangen af samme gade og ud til Stranden. Enkemand: Herman Holstein tolder i Øresund. Hendes arvinger: Iver Hansen og Mette Hansdatter Mule; Willum Hermansen i København; Lisbet enke efter Christoffer Holstein; Anne Herman Holsteins dattersøn Willum Jørgensen, søn af Mette Willumsdatter. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Se 31.10.1655. (45)

4.6.1655, 5.8.1656 (366, 977) Margrethe, enke efter Clemid kandestøber. Våning i Kampergaden. Se 20.10.1647. (6)

12.6.1655 (398) Judit Lavinsdatter. Enkemand: Johan Kraus kopsætter. Hendes arvinger menes at være i Rostock. Skilderi vurderet af Casper Kegelhoff kontrafejer. Se 18.7.1656; HS. (11)

22.6.1655 (468v) Alexander Davidsen. Våning ved torvet. Enke: Kirsten (sic) Henriksdatter. Hans søn: Peder Alexandersen. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Se 20.11.1650. (51)

28.6.1655 (495v) Herman Hermansen skrædder. Våning liggende imod slottet. Enke: Maricke Berentsdatter. Hans børn: Ertmand Hermansen, 21, som er udenlands; Lisbet Hermansdatter, 23, og Trine Hansdatter, 20 år. (14)

3.7.1655 (510v) Hans Hansen, søn af afgangne Hans Olsen. Arvinger: Hans mor Maren Mikkelsdatter og hans søskende Mikkel Hansen bager, Margrethe og Karine Hansdøtre. Registrering. (Malede stykker runden om den lille stue ved forstuen).

10.7.1655 (515v) Albert Reinicke nagelsmed. Våning. Enke Kirsten Rolickes. (7)

5.8.1655, 27.11.1655 (556, 767) Jørgen Beyer Kgl. Maj. toldskriver her udi Øresund. Gård. Børn og arvinger: Johan Bøgvad skriver boende i Hillerød som børnenes morfar. Margrethe Jørgensdatter gift med Iver Nielsen; Jørgen Beyer den yngre; Anne, 23, Christen, 21, Johanne, 16, Dorithe, 14, og Marcke Beyer, 12 år. HS; FFA 1908, 81, 1959, 94. (37)

7.8.1655 (563) Jacob Clemidsen færgemand. Enke: Dorette Lauridsdatter. Børn: Mette og Jens. (4)

8.8.1655 (568) Morten Prillup væver og hustru Margrethe. Våning. Hendes arvinger: hendes mor Gunder Andersdatter i Brastrup i Halland; Anders Olsen, Jens Olsen boende i Halland på Hellerup, Ranild og Kirsten Olufsdøtre. (4)

19.8.1655, 19.11.1655 (747v) Christoffer Hansen fægter. Våning i St. Anne gade. Enke: Maren Nielsdatter. Døtre: Karen gift med Niels Moss boende på Hermarken i Norge; Kirsten. (3)

25.9.1655 (655v) Jacob Jensen, død i England på hjemrejse fra Gene (?). Våning i St. Anne gade. Enke: Inger Rasmusdatter. Barn: Anne Jacobsdatter. (16)

28.10.1655 (719v) Anne Nielsdatter. Gård i Tingstrædet. Enkemand: Jørgen Pedersen snedker. (5)

31.10.1655 (730v) Christoffer Holstein. Gård på Stengaden. Enke: Lisebet Mikkelsdatter. Hans arving: Herman Holstein Kgl. Maj. tolder. Se 21.5.1655 og 17.12.1660; LP; rådstueprot. 8.11.1649 deres bryllup. (25)

22.11.1655 (756) Boild Bendtsdatter. Enkemand: Hans Finckenhagen møller. Søn: Martin Finckenhagen, 21 uger. (3)

23.11.1655 (759) Niels Aagesen drejer. Våning i Gammel Tingstrædet. Enke: Sidtse Hansdatter. Børn: Hans, 11, Baldtser, 6, og Johanne, 3 år. (12)

27.11.1655 (765v) Kirsten Jensdatter, (enke efter øverste kapellan til S. Olai kirke) Rasmus Langes. Registrering. Se 5.12.1653; HS. (22)

5.12.1655 (787v) Ellen Hellesdatter. Våning neden bjerget. Enkemand: Hans Reinholtsen vognmand. Hendes arvinger: Jens Hellesen i Varberg i Halland; Gundel Hellesdatter; Karen Hellesdatter gift med Christian Christensen rytter på Københavns len; Inger Hellesdatter. (3)

10.12.1655, 11.1.1656 (793, 849) Maren Lambert Berendtsens. Arvinger: Berendt Lambertsens to børn som endnu lever Hans Berendtsen, som endnu er i Fyrstl. Nåde Prinsens tjeneste, og Anne; Johan Lambertsens søn: Lambert Johansen; Magtelle Lambertsdatter gift med Johan Lorentsen Kulenborg kaptajn armis på Kronborg (se 11.12.1656); Lambert Lambertsen som har boet i København og nu formenes at være død. (11)

10.12.1655 (794v) Katrine Jochimsdatter. Gård ved Stengaden imod Svingelen. Enkemand: Johan Arendtz. Stedsøn: Herman Schauenborg, 18; datter: Anne Johansdatter, 13 år. (12)

18.12.1655, 28.1.1656 (803v, 856v) Sivert Albertsen bager. Gård. Enke: Kirsten Pedersdatter. Hans arvinger menes at være uden riget. FFA 1959, 95. (32)

20.12.1655 (808v) Hans Pedersen Snekkersten. Enke: Maren. (1)

1656

2.1.1656 (811) M. Matthias Velhouer (født 1611 i Pommern) præst til den tyske kirke. Enke: Anne Belou. Barn: Margrethe Velhouers, 20 uger. Skilderi vurderet af Casper maler. HS; FFA 1959, 94; DK 481. (40)

8.1.1656 (830v) Hans Jensen slotsfoged på Kronborg. Gård liggende tværtoverfor Gethuset. Enke: Karen Christensdatter (datter af borgmester Christen Davidsen død 1659). Børn: Elisabeth, 15, Anne, 13, Sophie, 11, Marie, 9, Dorethe, 7, og Karen, 5 år. Skilderi ... vurderet af Casper Kegelhoff maler. HS; LP. (29)

9.1.1656 (840v) Kirsten Knudsdatter. Enkemand: Laurids Jensen vognmand. Børn: Jens, 3 år, Karen, 18 uger. (9)

10.1.1656, 5.2.1656 (847, 873) Peter Folkvin. Enke: Kirsten Bendtsdatter. (25)

12.3.1656 (901) Morten Mortensen kleinsmed. Våning i Brøndstræde. Enke: Margrethe Jensdatter. Børn: Jens, 12, og Karen, 8 år. Se 23.2.1642. (10)

14.3.1656 (905) Ellen Jensdatter. Gård på Stengade mod slottet. Enkemand: Niels Andersen sporemager. Børn: Barbara, 12, Margrethe, 10, og Anne, 8 år. Se 14.4.1659. (7)

19.3.1656 (920v) Hans Adamsen og hustru Sidsele Jørgensdatter. Mandens svoger: Anders Willumsen væver. (11)

7.5.1656 (938v) Tore Laurids Arentsens. Våning i Christen Morsings stræde. (9)

18.7.1656, 1.8.1656 (959v, 966) Johan Krauss kopsætter. Se 12.6.1655; HS. (27)

4.8.1656 (975) Karen Nielsdatter. Våning i Lundegade. Enkemand: Rasmus Ibsen. Børn: Anne gift med Oluf Pedersen vognmand; Bendte; Maren. (1)

18.8.1656 (1001v) Marie Christoffer Tryners datter. Enkemand: Hans Kruse handelsmand. Børn: Christoffer, 10, Steffen, 8 år. (Skilderi for 30 Rdl. mønt). Se 16.7. 1658; FFA 1959, 93 (HS 46?).

15.9.1656 (1009v) Niels Bertelsen væver. Våning på den søndre side i Gammel Kloster. Enke: Elline Alexandersdatter. Børn: Sander, 15 år, Bertel og Elline. (7)

26.9.1656, 10.12.1656 (1016, 1038v) Dirik Christoffersen Hans Maj. toldskriver. Gård på hjørnet af Slotsgade. Enke: Anne Christensdatter (død 1668, datter af borgmester Christen Davidsen). Børn: Johan Dirichsen studiosus, som nu skal være i Holland (21.11.1656 var han i Haag); Christoffer som nu er hører her i den latinske skole; Alhed; Ingeborg gift med Bartholomæus Jensen i København; Kirsten, Sophie, 9, Anne, 8, og Lambert, 7 år. Kontrafejer og malede stykker vurderet af M. Casper Kegelhoff maler. HS. (38)

21.10.1656 (1022v) Peder Sørensen væver. Enke: Anne Willumsdatter. (3)

3.11.1656 (1026v) Birgitte Christensdatter. Enkemand: Hans Nielsen færgemand. Hendes søn: Hans Jørgensen, 15 år. (7)

18.11.1656 (1032) Jørgen Sivertsen destillerer, som har dræbt og ihjelstukket sin tjener Søren Eriksen og derfor er bortrømt. Hans hustru: Lisebet Nøssel. (1)

11.12.1656, 6.2.1657 (1101, 1124) Johan Lorentz Kullenborg kaptajn armis på Kronborg. En gård liggende sønden Stengaden. Enke: Magtel Lambertsdatter. Kontrafejer og malede stykker vurderet af Casper Kegelhoff. Se 10.12.1655. (26)

26.12.1656, 13.1.1657 (1071v, 1093) Karen, enke efter M. Casper Fincke den Ældre Kgl. Maj. schlø.sersmed på Kronborg og Frederiksborg. Bolig i St. Anne gade næst op til salig M. Casper Finckes forrige hovedgård. Søn: Christian Fincke bager. Datterbarn: Jørgen Krause. Se 14.4.1655. (13)

31.12.1656 (1073v) Oluf Knudsen skrædder. Gård udi M. Albrets stræde. Enke: Birgitte Hieronimusdatter. Barn: Anniche. (4)

1657

19.1.1657 (1109) Anders Torbensen. Enke: Karen Lauridsdatter. Barn: Birgitte Andersdatter, 3 år. Se 27.4.1652. (4)

24.1.1657, 16.2.1657 (1112v, 1142v) Arent Henriksen og hustru Estrid Mikkelsdatter. Søn: Rasmus Arentsen som tjener i København. »Rasmusses moders søstermand Poul Tommesen« herredsfoged i Sokkelund herred på Københavns len. (38)

4.2.1657, 17.4.1657 (1118, prot. 1657/58 fol. 15) Claus Tommissen og hustru Maricke Elcke. Våning inden for strandmuren. Børn: Thomas Clausen; Magdalene gift med Simon Rasmussen (se 14.9.1659); Arriancke gift med skipper Peter Frederiksen. Skilderi vurderet af M. Casper. (50)

5.2.1657 (1121) Kirstine Jørgensdatter. Enkemand: Jacob Hansen. Hendes arvinger: Anne og Margrethe Jørgensdøtre. (8)

7.2.1657 (1130v) Jesper Pedersen, Helsingør bys forrige vejer. Gård i St. Annegade. Enke: Trine Boisdatter. Datter: Karen. (30)

23.2.1657 (1157) Rasmus Nielsen trommeslager (også: instrumentist). Våning i Kongensgade. Enke: Anne Christensdatter. Hendes to stedbørn og hendes eget barn: Boild, 16. Christian, 15, og Nicolaus, 2 år. (35)

5.3.1657, 28.5.1657 (1, 38) Claus Clausen (født 1614) kræmmer, den latinske skoles forstander i Helsingør, overformynder. Gård på Stengaden. Enke: Sille (Hansdatter) Kruse. Arvinger: Mandens mor Anne Madsdatter, enke efter Claus Clausen snedker i Helsingborg; Hr. Mads Clausen præst til Woldens i Sundmøre i Norge; afdøde Jonas Clausens fire børn Anne, Inger, Claus og Anders; Karen Clausdatter gift med Brodde Poulsen i Helsingborg. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS; FFA 1959, 93, 122, 127, 131. (57)

21.4.1657, 21.9.1657 (24, 66) Kirsten Pedersdatter, enke efter Knud Bager. Gård ved Stengaden. Enkemand: Claus Carstensen møller. Hendes arvinger: søsteren Margrethe gift med Oluf Andersen i Banxboe i Slab sogn; Anne, som berettes nu at bo i Gøteborg og som skal være datter af hendes afdøde bror Peder Pedersen. (13)

2.5.1657 (29) Søren Pedersen møller, død i forleden pest tid. Enke: Trine Broersdatter. Hendes barn: Peder Sørensen, 2½ år. (9)

29.5.1657 (72v) Peder Andersen i Gammel Kloster. Enke: Karen. Datter: Dorette. (7)

1.6.1657, 22.7.1657 (71, 80) Casper Kegelhoff maler. Gård i Bjergegaden. Enke: Sigbrit Mortensdatter. Hendes stedbørn: Evert Kegelhoff kontrafejer som nu formenes at være i Italien, Sophie og Katrine Caspersdøtre. (224 kobberstykker i en fyrrekiste og 2 kunstbøger). Se 6.5.1652; DBL XII, 374; Weilbach II, 117, III, 16; DK 431 ff; borgered 8.12.1621. (38)

19.8.1657 (90) Maren Todesdatter. Gård ved Stengaden. Enkemand: Hans Rasmussen Nimand (brygger, fattigforstander). Børn: Povl Hansen Nimand, 19, lærer bartskærhåndværk i Københavns, og Kirsten Hansdatter Nimand, 21 år. (HS 11, 50?); FFA 1959, 94; rådstueprotokol 11.10.1638. (18)

26.8.1657, 14.10.1657 (108, 119) Kirsten Jacobsdatter. Enkemand: Mads Nielsen som nu er i Kgl. Maj. tjeneste som artillerikusk i Skåne. (5)

2.9.1657 (112) Karen Nielsdatter. Enkemand Søren Madsen brygger (toldskriver?). Gård på Stengaden. Børn: Peder, 3, Anne Christine, 6 år. Se 7.4.1659; HS (har »Maren«). (15)

15.10.1657 (121) Johan Pedersen teglbrænder. Enke: Kirsten Nielsdatter. Hendes stedsøn: Peder Johansen, 6 år. (8)

6.11.1657, 29.3.1658 (129, 189) Jochim Skærlacken underfoged. Enke: Maren. (23)

13.11.1657 (126v) Willum Midtzell handskemager. Bolig i Byfogdens stræde. Enke: Else Ree. Hans søn: Hans Midtzell, 16 år. (25)

17.12.1657 (132) En gammel kvinde Lisbet Frandsdatter, som boede i Slotsgaden i Hans Hansens hus og hvis husbond Cort Dirichsen har været fra hende på en 10 års tid. Nærværende hendes svoger Peder Iversen skomager. (9)

1658

9.1.1658, 13.2.1658 (135v, 167) Engel (også Inger) Nielsdatter. Enkemand: Laurids vognmand. Børn: Cornelia Rollufsdatter, 2, og Christenze Rollufsdatter, 7 år. (17)

27.1.1658 (152) Anders Nielsen skudeskipper. Barn: Margrethe Andersdatter, 11 år. (8)

28.1.1658 (155v) Bente Morten Pommeris. (6)

3.2.1658 (157) Jacob Henriksen. Våning på Bjerget. Enke: Annicke Andersdatter, overværende hendes trolovede fæstemand David Petersen. Hendes barn: Estrid Jacobsdatter, 3 år. Se 24.1.1655; HS 47, 187 (J. Henriksen v. Lach); en købmand Jacob Henriksen fik borgerskab 10.2.1653. (1)

8.2.1658, 17.2.1658 (159v, 172) Kirsten Mouridsdatter. Gård på Lundegade. Enkemand: Anders Jonsen murermester. LP II, 147? (23)

12.2.1658, 18.2.1658 (164, 180) Johanne Svendsdatter. Våning. Enkemand: Jens Sørensen Hygen. Arvinger: hendes søster Magdalene Svendsdatter og hendes søsterdatter Inger Svendsdatter. (31)

12.2.1658, 27.4.1658 (165v, 209) Peter von Lüneborg murermester. Våning i Kongensgade. Enke: Maren. Borgered januar 1620. (1)

28.2.1658, 5.7.1658 (187, prot. 1658/59 fol. 95v) Kirsten Algudsdatter, enke efter Laurids Rasmussen (også: Pedersen) byens tjener (bysvend). Våning i det lille Kirkestræde ved den tyske kirkegård. Arvinger: Ursula Algudsdatter, boende i Mallien i Gerds herred i Skåne, Kirstens fulde søster; Jens Nielsen skomager i Woenstoed i Gerds herred, Kirstens søstersøn. (2)

11.3.1658, 5.5.1658 (191v) Maren Jensdatter sypige, født i Nibe, død i borgmester Niels Hansens bolig ved den danske kirke. (6)

17.3.1658 (1) Maren Sørensdatter, enke efter Christen Knudsen brolægger. I salig (rådmand) Johan Wilders lejevåning. (2)

22.3.1658 (9) Casper Mesing skomager. (5)

31.3.1658 (prot. 1657/58 fol. 200) Maren Hansdatter. Enkemand: Jens Henriksen bødker. (10)

29.4.1658 (16) Margrethe Olufsdatter, enke efter Niels Sørensen klokker. Våning i Sudergaden. Søn: Oluf Nielsen sephonislår; en halvbror formenes at være i Norge. HS. (3)

1.5.1658, 15.6.1658 (17v, 79) Peter Mathiesen skrædder. Våning ved Hospitals bagport. Enke: Karen Eriksdatter. (18)

4.5.1658 (20v) Knud Andersen blytækker. Våning i St. Anne gade. Enke: Ingeborg Andersdatter. To stedbørn: Baldtzer Knudsen, boende i Roskilde, kapitelsherrernes blytækker; Anne Knudsdatter, som skal være i Danzig. To egne børn: Anders Knudsen blytækker på Kronborg og Frederiksborg slottes len; Jens Knudsen Munch, 17 år. KB 1628, blytækkerbestalling. (8)

8.5.1658, 12.5.1658 (27) Urban Steiner bogbinder. Døtre: Magdalene gift med Christian Eckorst bogbinder i København; Margrethe enke efter Mikkel Frese. (18)

13.5.1658 (39v) Jens Lauridsen vognmand (sonst Richersen genannt). Gård neden bjerget. Enke: Mette Pedersdatter. Hendes børn: Anders Hansen, Niels Jensen, 7 år, Peder Jensen, 4½ år. (7)

9.6.1658 (75) Peder Clausen skrædder. Gård. Barn: Peter Petersen, 13 år. (7)

6.7.1658, 10.12.1658 (99, 115v) Kirstine. Enkemand: Johan Brandt. Søn: Johan Brandt badskærsvend, som nu tjener M. Christian Gynter badskær her ibid. (5)

16.7.1658, 7.11.1659 (106, 157, prot. 59/60 fol. 137, 251) Hans Kruse handelsmand. Gård med krambod inden for Strandmuren. Enke: Kirsten Pedersdatter. Hans far: Johan Kruse rådmand. Hans børn: Johan Hansen Kruse som nu er i Holland (senere tales om fire børn). Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. Se 18.8.1656; HS; FFA 1959, 93. (98)

18.10.1658, 21.2.1660 (120v, prot. 1659/60 fol. 293) Peder Lauridsen brygger og hustru Margrethe Johansdatter Kruse. Gård i Bjergegaden. Med malede stykker som findes i stuen og alt hvis nagelfast. Eneste barn og arving: Kirsten Pedersdatter. Skilderi vurderet af Mattis maler. FFA 1959, 93. (42)

1659

5.1.1659 (145v) Wibecke Nielsdatter, enke efter Hans Christensen ved den tyske kirke. Våning i St. Anne gade ud for den tyske kirke. (28)

27.1.1659 (158) Jacob Pedersen skrædder. Enke: Anne Andersdatter. (5)

3.2.1659 (170v) Jørgen Fos sinckelmager. Enke: Karen. (25)

10.2.1659, 3.11.1659 (181v, prot. 59/60 fol. 245v) Trine Cornelis van Santens. I Lisebet Jespersdatter Sejer Albertsens lejevåning ved Stranden. Børn: Cort og Jacob Cornelsen. DK 495. (27)

19.3.1659 (2) Karen Broder bagers (14)

20.3.1659 (10) Doritte. Gård i Brøndstræde. Enkemand: Niels Rasmussen Kierckild (skudeskipper). Arvinger: Margrethe Nielsdatter gift med Peder Christensen; Karen gift med Bent Børgesen; Rasmus Nielsen. (8)

26.3.1659 (33v) Inger Pedersdatter. Enkemand: Søren Pedersen. Hustruens arvinger: Johanne Pedersdatter i Landskrona foregiver at være hendes eneste søster. (3)

1.4.1659, 16.4.1659 (35v, 53) Allicken Lamberts (også: Ostindiefarers). Sønner: Christian Jacobsen boende i Sølvisborg i Bleking og Elias Jacobsen barbersvend. (17)

6.4.1659 (38) Karen (Andersdatter), enke efter Claus Brameier snedker. Hendes arvinger: Inger Andersdatter i Høebjerg i Halland gift med Hans Hansen skrædder; Anne Andersdatter i Dall ibid; Kirsten i Dalsgaard ibid; Laurids Andersen i indesæde i Mørup sogn i Skåne. Se 15.3.1655. (16)

7.4.1659, 16.5.1659 (41, 148) Søren Madsen brygger. Gård i Sudergaden. Børn og arvinger: Hans Sørensen som nu skal være i Polen, 27; Mads Sørensen som nu skal være i Genedien, 24; Christoffer Sørensen studiosus, selv myndig; Maria, 18, Lisbet, 16, Sophie, 14, Peder, 5, og Anne, 8 år. Se 2.9.1657; HS (toldskriver Søren Madsen); FFA 1959, 94. (10)

10.4.1659 (43) Specifikation på hvad gods som udi sal. Nicolaj Mandels gård fandtes. Registrering. Se 18.11.1650. (7)

14.4.1659 (85) Niels Andersen sporemager. Gård ved Stengaden imod Kronborg slotsport. Enke: Mette Nielsdatter. Hendes stedbørn: Barbara, 15, Margrethe, 13, og Anne, 10 år; samt Nille Nielsdatter som levede efter Niels Andersens død. Se 14.3. 1656 og 28.3.1660; FFA 1906, 82. (34)

15.4.1659 (49v) Anne, enke efter Frands Eriksen, har skriftligt begæret sit gods vurderet, da hun en vel bedaget, skrøbelig kvinde er og ej således længere som til des er sket hendes næring kan søge, men er forårsaget sin husholdning at afskaffe og sig hos en hendes venner at opholde, så og på det hun hendes bortskyldige gæld kan aflægge og betale. Gård imod Stranden. (19)

23.4.1659 (59v) Mette Martiusdatter. Våning i St. Anne gade. Enkemand: Berent Alexandersen pottemager. Barn: Morten Berendtsen, 5 år. (1)

28.4.1659 (81) Dorrithe Lauridsdatter. Enkemand: Broder Hansen færgemand. Børn: Jacob Jacobsen, Mette Jacobsdatter og Margrethe Brodersdatter. (4)

5.5.1659 (102) Christen Davidsen toldskriver og hustru Sophie Hansdatter (Knopper). Gård ved Stengaden med fortov ved Strandmuren. Arvinger: David Christensen sognepræsts enke Geske Frederiksdatter. Hendes børn: Frederik Davidsen, 14, Sophie, 16, Ane, 15, Katrine, 13, og Margrethe, 11 år. Ane Christensdatter enke efter Dirich Christoffersen toldskriver. Johan Christensen Islands købmand, forrejst. Karen Christensdatter enke efter Hans Jensen slotsfoged på Kronborg. Sophie Christensdatter gift med Eggert Eylers borgmester i Helsingborg. Dorithe Christensdatter gift med Anders Nielsen. Albert Christensen som på nogle års tid har været af riget. Stykker og Skilderi vurderet af Mattis maler. HS. (43)

20.5.1659 (121) Anne Mikkelsdatter. Enkemand: Jens Nielsen skålefarver. Gård på hjørnet af Kampergaden. Børn: Margrethe, 9, Anne, 8, og Maren, 7 år. (1)

25.5.1659 (126) Thomas Jensen rendelægger. Våning i Sostrædet. Enke: Gundele Lauridsdatter. Børn: Jens Tommissen, som nu skal være i Ostindien, 26, Anne, 24, Peder, 18, Inger, 15, og Laurids, 8 år. (7)

25.5.1659 (149) Carsten Pedersen barber. Gård ved Svingelen. Enke: Maren Gregersdatter. Børn: Peder, 4, Jens, 3, og Maren, 1 år. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS. DK 486. (29)

7.6.1659 (155) Maren Christensdatter. Våning i Bjergegade. Enkemand: Christian Jackewitz pottemager. Borgerskab 6.2. 1651. (6)

8.6.1659 (159v) Inger Mikkelsdatter. Våning i Brøndstræde. Enkemand: Mattis Hessler maler. Børn: Barbra, nu værende i København og skal der gå i syskole; Poul, 4, og Samuel Mattisen Hessler, 9 år. DK 222, 407. (10)

16.7.1659 (167v) Lisebet Caspersdatter. Våning på Sandet. Enkemand: Anders Nørenberg kleinsmed. Hendes bror Lenert Andersen som skal bo i Christiania i Norge. (11)

28.7.1659 (175) Thomas Brun bager. Enke: Gutke Pedersdatter. Børn: Søster, 12, Margrethe, 10, Peter, 4, og Frederik 1½ år. (12)

28.7.1659 (180) Gert Jensen væver. Våning i St. Anne gade. Enke: Anne Henriksdatter. Arving: Søren Jensen i Tersløsegård imod Kalundborg og andre hendes søskendes børn. (Nogle gamle kontrafejer 1 mk.)

18.8.1659 (192) Maren Christensdatter. Enkemand: Henrik Rantzau vognmand. (5)

14.9.1659 (200) Simon Rasmussen handelsmand. Gård ved Stengaden. Enke: Magdalene Tommisdatter; hendes trolovede fæstemand: Lorends Pedersen Backer. Datter: Maria Simonsdatter. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. (29)

21.9.1659 (213) Hans Rasmussen skåning. Enke: Bodil Nielsdatter. Barn: Bodil. 2 år. (11)

22.9.1659 (217) Peder possementmager. Bolig mellem kirkerne. Enke: Anne. Børn: Gert, 14, Johan, 6, og Hans, 3 år. (10)

26.9.1659, 2.4.1660 (216, prot. 1660/61 fol. 9) Hans von Haven handelsmand. Våning i Niels Kirchels stræde. Enke Bodil Nielsdatter. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. FFA 1959, 93. (24)

7.10.1659 (230v) Johan Lauridsen Sodenas færgemand. Enke: Mette Andersdatter. Mandens brødre: Rasmus Lauridsen Sodenas, Niels Lauridsen boende udi Vester Karop i Skåne, og søstre: Ingrid Lauridsdatter gift med Søren Nielsen og Ludtzie Lauridsdatter gift med Truer Jensen i Vester Karop i Skåne. (1)

19.10.1659 (242) Jan Jansen bager. En våning ved byfogdens strandport kaldes Børsen. Enke: Maren Jensdatter. Hendes far: Jens Pedersen brygger. Barn: Cornelis Jansen, 2 år. (17)

19.12.1659 (255v) Erik Jensen byens tjener. Enke: Bodil Pedersdatter. (7)

28.12.1659 (257) Maren, enke efter Albert skrædder. (6)

1660

18.1.1660 (265v) Jens Pedersen skipper. Gård ved Stranden imod Svingelen. Enke: Trine Mikkelsdatter. Til stede var hendes trolovede fæstemand Niels Andersen. Barn: Birgitte Jensdatter, 14 år. (28)

19.1.1660 (269) Claus Jensen. Våning i St. Anne gade. Enke: Boild Jørgensdatter. Barn: Jan Clausen, 5 år. (10)

24.1.1660 (276) Adrian Henriksen (hattemager). Enke: Dorithe Jørgensdatter. Husbondens arvinger formenes nu at skulle være i Holland. (Nogle gamle hylder, stykker og drætter i begge stuer). Rådstueprotokol 1648-52, fol. 136 og 1652-56 fol. 1. (48)

13.2.1660 (285) Anders Madsen færgemand og hustru Dorithe Pedersdatter. Våning i Gammel Kloster. Børn: Jens Jensen, som nu er selv myndig, som var Dorithes anden (d.v.s. første) mand Jens Sørensens søn; Søren Andersen, 20, som var Dorithes anden mands søn; Erik Andersen, 17 år. Moderen er bleven siddende i uskiftet bo og siden begivet sig i ægteskab indtil kort forleden, da de begge døde. Den ældste søn Jens Jensen har været i boet og arbejdet og derfor ingen løn bekommet. De tre brødre deler lige. (12)

25.2.1660 (291v) Hans Andersen slagter. Enke: Anne Mattisdatter. Deres barn: Maren, 3 år. (2)

28.3.1660 (5v) Mette Tommisdatter. Enkemand: Jørgen Bastiansen kleinsmed. Hendes arvinger: Jørgen Tommisen Kgl. Maj. hjulmand på Frederiksborg, hendes bror; afdøde Niels Andersen sporemagers tre efterladte børn Barbara, Margrethe og Anne. Se 14.4.1659. (19)

3.4.1660 (18) Lucie Jørgensdatter Laurids Jespersens. Børn: Birgitte, 17, Børge, 14, Else, 13, Jesper, 9, og Laurids, 7 år. (4)

14.4.1660 (22v) Gert von Ossen. (13)

15.6.1660 (32) Margrethe Niclassen. Enkemand: Thomas Andersen. (7)

21.6.1660 (39) Peder Christensen Wibe. Våning i Lundegade. Enke: Johanne Nielsdatter. Barn: Niels, 3 år. (12)

23.7.1660 (41v) Maren Christensdatter. Enkemand: Hans Nielsen færgemand. (16)

30.7.1660 (45v) Mattis Mathiesen kandestøber. I Mattis Melchersens hus. Enke: Agnete. Barn: Mattis, 2 år. (19)

3.8.1660 (50v) Jacob Stracken. Gård ved Stranden (med hylder, drætter, tavler og alt hvis nagelfast er). Enke: Sudtselle Bendtsdatter. FFA 1959, 94. (15)

7.8.1660 (65) Oluf Pedersen rytter. Enke: Anne Lauridsdatter. Hendes stedbørn: Peder, 10, Maria, 4 år. Hendes eget barn: Laurids, 1½ år. (8)

13.8.1660 (72v) Jens Tommissen Kgl. Maj. skriver på Hammermøllen. Gård på Stengaden. Enke: Kirstine Christoffersdatter.

Hans arvinger: Christian Jensen Luneborg studiosus; Thomas Jensen nu boende i Amsterdam. Moderens eget barn: Maren. FFA 1908, 80, 1929, 25, 1959, 94; KB 1642, 102. (17)

27.8.1660 (87) Niels Sørensen skrædder. Enke: Gertrud Lauridsdatter. Hendes stedbørn: Søren, 13, og Ane, 8 år. Hendes egne børn: Barbro, 6, og Niels, 2 år. (9)

3.9.1660 (115v) Karen Jørgensdatter. Gård på Stengaden. Enkemand: Poul Justesen skomager. Børn: Just, 9, og Elisabeth, 6½ år. (10)

13.9.1660 (110) Henrik Jacobsen murermester. Våning i St. Annegaden. Enke: Anne Henriksdatter. Arvinger: Hans Jacobsen krogmager boende i Bergen i Norge, hans bror Claus Jacobsen krogmager (skifte 1.10. 1660, fol. 136), samt de to søstre Trine Carsten Diuffuels og Anne Ties Dueffuels boende i Faagitshaffn ved Rostock. (2)

12.10.1660 (145) M. Anders Baltzer barber. Gård. Enke: Magdalene Pedersdatter. Hendes 4 stedbørn og 3 egne børn: Henrik Baltzer barberergesel, som selv er myndig og opholder sig udenlands; Anne gift med David Pedersen; Hans bartskærsvend, 18; Christoffer, 14, Peder, 4, Jacob 4, og Kirstine, ½ år. Skilderi vurderet af Mattis maler. HS. (39)

15.10.1660 (166v) Peder Nielsen boende i en bolig kaldes Ankeret. Enke: Anne Pedersdatter. Barn: Nilecke Pedersdatter, 5 år. (11)

16.10.1660 (171v) Peder Hansen. Enke: Maren Jørgensdatter. Mandens arvinger formenes at være i Køge her i Sjælland. (17)

22.10.1660 (186) Iver Pedersen rådmand (borgmester). Gård på Stengaden med panel, hylder, stykker og ellers hvis nagelfast. Enke: Maren Pedersdatter (datter af Peder Olufsen Holst). Mandens arvinger: Niels Thordsen og hans to døtre, gift med Iver og Hans Nielssønner i Holsten.

8.11.1660 (228) Oluf Poulsen møller. Våning ved den tyske kirkegård. Enke: Ellene Hansdatter. Børn: Claus, 4, Poul, 3, og Bente, 1 år. (10)

26.11.1660, 19.12.1660 (235v, 243) Anne Diriches, som, formedelst tilhold med tyve og anden skammelig bedrifter i hendes hus sket er, er forelagt byen at entvige. (2)

2.12.1660, 14.1.1661 (236v, 252v) Froucken Poulsdatter. Våning i Bente Froms stræde. Enkemand: Jacob Jørgensen ostindiefarer. Hendes arvinger formenes at være i Husum i Holsten. (32)

17.12.1660 (241) Herman Holstein Kgl. Maj. tolder. Registrering. Se 31.10.1655; HS; LP; FFA 1959, 94; Larsen. (21)

20.12.1660 (249) Claus Petersen skole- og regnemester (død 1658). Gård i Kampergaden. Enke: Anne Jensdatter. Hans arvinger, Katrine Pedersdatter, som er en klosterjomfru i Lybeck, og Else Halborgs i Lybeck, har tidligere fået deres arv. Skilderi vurderet af Mattis Hessler maler. HS; DK 481; KB 1642, 257. (21)

LITTERATUR

Se også litteraturen anført under forkortelser side 147–149.

Francis Beckett: *Kristian IV og Malerkunsten,* København 1937.

Ingeborg Cock-Clausen: *Foreløbige erfaringer ved bestemmelse af trykte tekstiler.* Arv og Eje, Dansk kulturhistorisk museumsforening 1973 (1974).

Troels Dahlerup: *Helsingør Latinskole i 17. Aarhundrede,* FFA 1964, 3–38.

Povl Eller: *Kongelige portrætmalere i Danmark 1630–82. En undersøgelse af kilderne til Karel van Manders og Abraham Wuchters' virksomhed,* København 1971

I. A. Fridericia: *Danmarks Riges Historie IV. 1588–1699,* København 1896–1902.

Peter Grove: *Jens Pedersen, en borger i Helsingør på Chr. IV's tid,* FFA 1955, 59–67.

Henning Henningsen: *St. Olai kirke i Helsingør, historie og beskrivelse,* FFA 1959.

Victor Hermansen: *Hillerød Bys Historie indtil 1864.* Hillerødbogen, Hillerød 1947, side 209–331, 506–520.

Victor Hermansen: *Borgmester Enevold Rasmussen Brochmand og hans Malerisamling i Køge.* Fra Københavns Amt 1951, Roskilde 1952, side 71–107.

Niels Laurits Høyens Skrifter. Ved J. L. Ussing III, København 1876.

Chr. Axel Jensen: *Danske adelige gravsten fra sengotikkens og renaissancens tid 1470–1600* I–III, København 1951–53.

Johan Jørgensen: *Skifter og testamenter,* København 1968.

Svend Larsen: *Studier over det fynske Rådsaristokrati i det 17de Århundrede* I–II, Odense 1965.

Hans Lassen: *Tapetets Historie,* Faaborg 1947.

Laurits Pedersen: *Godt Folk og uærligt Folk i det gamle Helsingør,* FFA 1906, 60–99.

Ole Karup Pedersen: *Helsingørs handel på Christian IV's tid,* FFA 1953, 62–83.

K. C. Rockstroh: *En Skatteliste for Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len 1638–39,* FFA 1908, 77–90.

H. D. Schepelern: *Et Dødsboskifte i Hillerød paa Frederik III's Tid,* FFA 1949, 50–64.

Jørgen Sthyr: *Dansk Grafik 1500–1800,* København 1943.

Svensk agent ved Sundet. Anders Svenssons depecher til Gustav II Adolf og Axel Oxenstierna. Ved Leo Tandrup, Aarhus 1971.

Victor Thalbitzer: *Hellebæk i ældre Tider,* FFA 1929, 13–58.

Ingemar Tunander: *Tapeter,* Stockholm 1955.

Hans Werner: *Lidt om Borgerskabets Forhold til Kunsten i det 17. Aarhundrede.* Samleren 1930, side 125–128.

Georges Wildenstein: *Le goût pour la peinture dans la bourgeoisie parisienne au début du règne de Louis XIII 1612–60.* Gazette des Beaux-Arts 92. årg., 6. periode 37^{II}, Paris 1950, side 153–274.

Georges Wildenstein: *Le goût pour la peinture dans la bourgeoisie parisienne entre 1550 et 1610.* Gazette des Beaux-Arts 93. årg., 6. periode 38^{II}, Paris 1951.

Preben Wilmann: *Dansk Kunst,* København 1934.

UTRYKTE KILDER

Landsarkivet for Sjælland m. m.

Helsingør byfogedarkiv,
skifteprotokoller:

1. 23.7.1619–13.7.1621
2. 14.7.1621–19.8.1625
3. 19.8.1625–22.12.1627
4. 3.1.1628–21.1.1631
5. 2.1.1632–29.10.1635 (11.8.1631–10.9. 1638)
6. 10.10.1635–23.12.1639
7. 21.10.1639–5.11.644
8. 2.11.1644–12.12.1648
9. 13.12.1648–19.2.650
10. 7.1.1651–16.7.1652
11. 16.7.1652–5.5.1654 (foliering 1652/53 1–224, 1653/54 1–275)
12. 25.4.1654–27.2.1655
13. 1.3.1655–8.8.1655 (1. halvbind af 1655–57, foliering 1–574)
14. 8.8.1655–23.2.1657 (2. halvbind af 1655–57, foliering 575–1060)
15. 5.3.1657–30.7.1658
16. 17.3.1658–26.2.1659
17. 19.3.1659–25.2.1660
18. 24.3.1660–19.3.1661

samt protokollerne for 1603–10, 1666–68 og 1668–69.

Helsingør rådstuearkiv:

Tegnebog på Helsingør rådstue 1626–41
Tegnebog på Helsingør rådstue 1626–66
Rådstueprotokollerne 1620–60.

REGISTER OVER PERSONNAVNE

De udenlandske og de fyrstelige portrætter side 115–122 er ikke indarbejdet i registret. De kursiverede navne vedrører billedtekster og danner et kunstnerregister. I parenteser er angivet nogle få af de talrige uregelmæssige stavemåder.

Aagesen, Anders 153, Niels, drejer 166
Aalborg, Mette 151
Aarhus, Anders Ottesen 96, 103
Abigael 162
Acker, Ernst 164
Adamsdatter, Else 127, 153
Adamsen, Hans 159, 167, Henrik, feldbereder 160, Willum 152
Adolf, Jacob, maler 36, 159
Adriansdatter, Anniche 162
Adriansen, Herman 162
Adsersdatter, Ingeborg, Kirsten og Maren 160
Adsersen, Rasmus 160
Agnete 171
Albert skrædder 171
Albertsen, Jacob 165, Sejer 170, Sivert, bager 49, 167
Alexandersdatter, Anne, Boild og Gjertrud 159, Elline 167
Alexandersen, Alexander 159, Berent, pottemager 170, Peder 166
Algudsdatter, Kirsten og Ursula 169
Allertsen, Dirich, skipper 149
Allicken Lamberts 170
Ambrosii, Alexander, remmesnider 159
Anders billedsnider 59
Andersdatter, Anne 152, 157, 159, 165, 169, 170, Anniche 165, 169, Barbara 159, Birette 163, Birgitte 168, Gunder 166, Helvig 159, Ingeborg 160, 169, Inger 170, Karen 161–63, 165f, 170, Kirsten 162, 170, Magdalene 159, 170, Maren 158, Margarete 164, 166, 169, Mette 154, 171, Sidtse 161, Sophia 152
Andersen, Baldtser 165, Christian 158, Christoffer 160, 165, Erik 171, Hans 161, 165, Hans, slagter 171, Henrik 165, Jens 158, Jens, møller, 155, Jørgen, borgmester 155, 157, Knud, bager 158, Knud, blytækker 169, Laurids 152, Laurids, indsidder 170, Lenert 64, 170, Mogens, færgemand 164, Niels 158, 171, Niels, sporemager 167, 170f, Oluf 168, Peder 162, 168, Søren 171, Thomas 171
Ankher Lademager 150
Anne, 161, 170, 172, hr. Christens 125, Christen Jensens 150, Diriches 172, Klipping 156, Mikkel Wibes 127, Morten Knudsens 149, Peter Styrmands 157, Sibrandts 161
Anneke jordemoder 80, 161, Anniche Hans Petersens 25, 164
Antonisen, se Seeblad
Apellone 160
Arndtsdatter, Elisabeth 49, 149, 154, Margrethe 149, Wennicke 157
Arendtsen (Arendtz), Didrik, stenhugger 161, Jesper 149, Johan 167, Laurids 167, Rasmus 168
Arrat, Alexander, kaptajn 163f, Helene, 165, Margrethe og Marette, 164
Backer (Bager, Bagger), Anders 157, Christian 149, Jan Jansen 47, Johan 51, Knud 168, Lorends Pedersen 171, Peder Johansen, handelsmand 125f, 165, Sivert Albertsen, bager 49f, Susanne 151, Willum 157
Bade, Casper 79, 150
Baldtzer, Anders, bartskær 80, 165, 172, Anne 172, Anniche 165, Christoffer 165, Gertrud 165, Hans, bartskærsvend 172, Henrik, barbergesel 172, Janniche 150, Jacob 172, Kirstine 172, Lisebet 165, Peder 172
Barbara, Jens Ravns 36, 126, 159, Lorentzis 154
Barchmand, Anthoni 157, Hans, tilsynsmand 60, 157, Hans, studiosus 157, Peder og Povl 157
Barra, Johannes 89
Bastiansen, Johan 157, Jørgen, kleinsmed 171, Peter 157
Baur, Johann Wilhelm 47
Beckett, Francis, kunsthistoriker 11, 79
Behmen, Arndt 49, 149
Belou, Anne 167
Bendtsdatter, Bente 161, Boild 166, Ellene 165, Ingeborg 165, Johanne 161, Kirsten 167, Sidtsele 164, Sudtselle 171

Bendtsen, Jens, blegmand 160, Oluf, vagtmester 157, Peder, drejer 161
Bente, Frederik Petersens 157, Jep Bryggers 150, Morten Pommeris 169
Benten, Eggert v., stenhugger 157
Berender, Maren 160
Berendtsdatter (Berntsdatter) Anne 152, 167, Drude 152, Else 152, Lisebet 161, Maren 157, 161, Maricke 166
Berendtsen, Hans 167, Lambert 167, Mikkel, toldskriver 38, 80, 158, 161, Morten 170
Berger, Jacob, sporemagersvend 166
Bertelsdatter, Lisebet 161
Bertelsen, Niels, væver 167
Beyer, Anne, Christian, Dorithe, Johanne, Marcke samt Jørgen, toldskriver, 166
Binck, Jacob 108
Bitter, Baltzer de, overvisitør 38, 149
Blaa, Carl 158, Carl Johansen 80, 151, 164, Giertrud og Jannicke 158, Johan 150, Johan Willumsen, skrædderlærling 158, Peder 158, Peter Johansen 150, 164, Trine, kræmmer 158
Black, Jacob 158, 160, Maren 158
Blaeu, Willem 143
Bleg, Jacob 154, Marie 154
Blix, Melcher 153
Block, Jens, borgmester 156
Bloemaert, Abraham 60, 130, Cornelis 130
Boisdatter, Anne og Maren 159, Trine 168
Boldt (Bolt) Katrine 163, Trine 155
Bolswert, Boëtius 18, 67, Schelte 60
Borcht, Pierre van der 105
Borckensdatter, Karen 152
Brameier (Brameyer), Anders 161, 165, Anne 161, Bertel 161, Claus, snedker 47, 59, 161, 165, 170, Gertrud 161
Brandt, Johan, badskærsvend 169
Breda, Arnoldus v., bartskær 154, Jørgen v., bartskær 79, 123, 154
Bremmer, Johan, hofpræst 60
Breughel, P. 57
Bril, Paul 140
Brochmand, Bodil Enevoldsdatter 56, 127, 158, Enevold Rasmussen 12, 38, 56, 58, 76, Peter, vinhandler 36, 38, 78, 80, 125, 162
Broder bager 170
Brodersdatter (Broersdatter), Margrethe 170, Trine 159, 168
Brodersen, Bendix 34, Laurits 155, Seneca 36, 62, 156
Broeck, Crispin van den 26
Brouwer, Adriaen 59
Brun, Frederik 171, Hans, kræmmer 79, Margrethe 171, Peter 171, Søster 171, Thomas, bager 170, Trine 164
Bry, Johan Theodor de 73
Brøgger, Thomas 153
Bubbertz, Janniche 152, Willum 152
Buck, Christen Jensen 155
Busch, Hans 157, Pilegrim 45
Bøgel, Anthoni, kræmmer 149, Bendix 149, Lineken 149
Bøgvad, Johan, skriver 155, 166
Børgesen, Bent 170, Børge, brygger 163
Børresdatter, Ellene 161
Carlsdatter, Knenichen 150
Carlsen, Frank og Trine 150
Carstensdatter, Maren 170, Mette 158, Regina 158
Carstensen, Claus, møller 168, Jacob, svensk postmester 35f, 50, 162, Jens 170, Peder 158, 170
Casper drejer, 81, maler 167
Caspersdatter, Lisebet 170
Catter, Johan 151
Christen maler 158, »tuedkræmmer« 151
Christence Niels Graas 159
Christensdatter, Anne 157, 164, 167f, 170, Birgitte 158, 167, Boild 158, Dorethe 152, 158, 164, 170, Else 158, Ingeborg 157, Johanne 164, 166, Karen 152, 157f, 166f, 170, Kirstine 153, Maren 157, 165, 170f, Maricke 152, Marinne 150, Mette 158, 162, Sophie, 170
Christensen, Albert 170, Anders 159, Anders, færgemand 152, Christen, rytter 167, David, sognepræst 53, 127, 170, Erik 156, 164, Hans 152, 169, Jacob 158, Jens 164, Johan 164, Johan, Islands købmand 170, Jørgen 164, Niels 164, Niels, sværdfeger 163, Peder 164, 170, Peder, kapellan 53, 161, Poul 153, Rasmus 158, Søren 164, Søren, brygger 162
Christian IV 24, 44, 78
Christian, Christian IVs søn 24, 46, 167
Christoffer glaskræmmer 17
Christoffersdatter, Karen 166, Kirsten 166, 171, Lene 160, Maria 126, Marie (Christoffer Trynersdatter) 50, 167
Christoffersen, Didrik, toldskriver 126, 167, 170, Hans, væver 153
Claus billedsnider 47, 59, ridderkok 161
Clausdatter, Arriancke 168, Doritte 163, Karen 168, Katrine 156, Magdalene 165, 168, Margrethe 160, Sidtsele 160
Clausen, Anders 168, Claus 154, Claus, kræmmer 49f, 168, Claus, snedker 168, Gallas, rådmand 161, Jan 171, Johan 160, Jonas 168, Mads, præst 168, Peter,

skrædder 17, 150, 169, Thomas 168
Clein, Franz 43
Clemid kandestøber 166
Clemidsen (Clemmensen) Claus 156, Jacob, færgemand, 166, Jost, børstenbinder 150, Rasmus, handelsmand 163, Søren, skomager 160
Condevin, Baltzer 126
Cornelsen, Cort og Jacob 170
Cort vejer 153
Cortsdatter, Annicke 151
Cortsen (Cordsen), Carsten, hospitalsmester 158, Cort, handskemager 163
Davidsdatter, Ane, Katrine, Margrethe og Sophie 170
Davidsen, Alexander 36, 126, 159, 166, Christen, toldskriver 36, 53, 80, 126f, 152, 167, 170, Frederik 170
Decke, Herman v.d., fiskemester 49, 153
Define, Arnoldi 79, 152, Hans, rektor 152
Delden, Antoni, købmand 156
Dengel, Claus, organist 160
Dichlen, Abraham v. 153, Maricke 153, Roland v. 37, 77, 153, Sara 153
Dirich stenhugger 164
Dirichsdatter (Didriksdatter), Alhed 167, Anne 161, 164, 167, Ingeborg, Kirsten og Sophie 167
Dirichsen (Didriksen), Christoffer, hører 128, 167, Cort 168, Henrik 161, 165, Ideuert 153, Johan 161, 165, Johan, studiosus 167, Lambert 167, Willum, 161, 165, Willum, possementmager 155
Dinnisdatter, Gertrud og Marie 161
Dinnissen, Albert, Claus og Johan 161
Dircksen, Jan 141
Diuffuels (Dueffuels), Carsten og Ties 172
Dolendo, Zacharias 84
Dorethe 156, 159, 170, Ankher Lademagers 123, 150, Tobias Radolfs 151
Due, Salome 155
Ebbesen, Lambert, toldskriver 163
Eckorst, Christian, Bogbinder 169
Eggertsen, Mattis 161, 163
Elcke, Maricke 126f, 168
Elisabeth 157, Reifsniders 164
Else 156, 161, Halborgs 172
Engelbrechtsen, Johan 155
Eriksdatter, Karen 169
Eriksen, Erik 158, Frantz 155, 170, Hans 153, Jens 158, Niels 155, Søren, tjener hos destillerer 167
Ertmandsdatter, Margrethe 152f
Eschen, Margrethe 154
Ettersen, Johan 45
Ettuig, Anne, Berndt og Drude 152
Evertsdatter, Anne 160, Trine 151
Eylersdatter, Minche 36, 157
Eylers, Eggert, borgmester 170
Facke, Berendt, toldskriver 150, 152, 161, Berendt, foged 161, Maren, 161, Mikkel, toldskriver 158, 161
Fedde thor Mollerus' 149
Feddes, Petrus, van Harlingen 78
Feion, Clemit, kandestøber 156
Fey, Jeremias 165, Jørgen, kleinsmed 165
Fincke, Casper, smed 59, 166, 168, Christian, bager 166, 168, Morten, kleinsmed 166
Finckenhagen, Hans, møller 166, Martin 166
Fischer, Anne og Boild 163
Flack, Dorithe, Jacob, skibsløjtnant, Johannes og Lissebet 155
Flecke, Peter 149
Flensborg, Peder 162
Focken, Peter 154
Folcken Carl skomagers 150
Folckersen, Johan, skibskaptajn 157, Peter, skrædder 158
Folkvin, Peter 79, 167
Forbus, Mette 152
Fos, Jørgen, senkelmager 169
Frandsdatter, Anne 151, 153, Helle, Karen og Mette 165, Lisbet 168
Frandsen, Anders, sognepræst 165, Melcher 79, 160, Peder 165
Frederiksdatter, Geske 127, 170
Frederiksen, Otte 123, 152, Peter, skipper 168
Freitag, Jochim 155f
Frese, Mikkel 169
Fries, Henrik 153, Ipe 123 (?), 153, Maicke 153, Saffe 153, Wadse Ipe 17, 29, 36, 46, 48, 56, 79, 81, 123f, 153
Friis, Jørgen, købmand 31, 58
From, Hans, billedsnider 26, 60, 164
Frölich, Gotfred, barber, samt Katrine, Lisebet, Marcus og Maria 159
Fuiren, Anne 57, 124f, 162, Jørgen, Magtel og Marie 57, 125
Gabriel, Claus, billedhugger 60, 81, 166, Hans, billedhugger 166, Kej, billedsnidersvend 60, 166
Galle, Cornelis 19, 69
Gardener, Tønnes 166
Gassen, Herman 123, Weg 123
Geringk, Herman 156
Gerritz, Jacob 124, Beatrix 157
Gertrud 162, Gertrud Hollænder 149
Gheyn, Jacob de 144
Glent, Sander 164

Goemare, Joos 67, 133
Goldtschmidt, Mattis Pedersen 120
Goltbek, Maria 156
Goltzius, Hendrick 34f, 39, 82, 91
Graa, Christenze 159, 162, Christoffer, Lisebet, Mikkel, Niels og Peder, hospitalsmester 159
Grambo, Christian, apoteker 155
Gran, Johan, kaptajn 158
Gregersdatter (Gregoriusdatter), Elsebe 158, Karen 123–125, 155, Maren 163, 170, Susanna 158
Gregersen, Niels 155
Greys, H. A. 11, 16, 21f, 27, 74, 82, 99, 100, 104, 129
Grimmer, Herman 164
Grove, Anders, Anne, Axel og Peder 154, Jens Pedersen, fyrforvalter 70, 123, 154
Grøningen, Stefan Henningen a 46
Grønnevold, Jacob 155, 164, Regine 155
Gudmand, Jørgen, hospitalsforstander 51
Gundel Gert von Hals 151
Gunther, Christian, bartskær 155, 163, 169
Gutfeldt, Poul, maler 62, 163, Salomon, barber 62
Gyldenløve, Christian Ulrik 24
Gøttris (Gottens), Margrethe 160
Haan, Claus 123, 152
Haelwegh, Albert 15, 42, 55, 92, 111, 118, 136, 138
Hal, Gert von 151
Halmsted, Niels 156f
Hals, Frans 132
Hans Trumslager 150
Hamersveldt, Evert Symonsz. 125
Hansdatter, Alhed 165, Anne 155f, 165, 167, Anniche 150, Birgitte 152, Bodil 157, 171, Dorithe 159, 167, Elisabeth 167, Ellene 172, Else 159, 161, Ingeborg 157, 160, Inger 161, Johanne 165, Karen 153, 155f, 163, 167, Karine 166, Katrine 155, Kirsten 124, 159, 161, Maren 153, 155, 159, 163–166, 169, Margrethe 124, 159, 163–166, Marie 167, Mette 155f, 164, Sara 159, Sidtse 166, Sille 168, Sophie 152, 167, Trine 124, 158, 164
Hansen, Anders 169, Anthoni 157, Bastian 164, Broder, færgemand 170, Christen 154f, Christen, toldskriver 157, Christoffer, fægter 166, Claus, møller 154, Hans, handelsmand 165, Hans 157, 166, Hans, borgmester 168, Hans, skrædder 170, Hans studiosus 157, Iver 166, Jacob 168, Jens 155, Johan, borgmester 53, 81, 159, Jørgen 158, 165, Marcus 156, Mikkel, bager 163, 166, Mikkel, toldskriver 163, Niels, borgmester 169, Peder 156f, 159, 172, Poul 157, Samuel, bager, 159, Staffen 149, Suconig 156, Willum 159, Willum, trykker 165
Harder skriver 131
Haselbring, Herman og Hans, glarmestre 80, 164f
Haven, Hans v., handelsmand 127, 171
Haventorn, Jacob Jørgensen 165
Hecker, Morten, brygger 149
Hegerfeldt, Susanna 163
Heide, David v.d. 161
Heidtmand (Heitmand) Anne, 155, Henrik, kræmmer 155, Jacob, Jørgen Mette og Otte 155
Heile Peters 36, 126
Heinemark, Jonas, tolder 158
Heis(e), Hans, trompeter 158, 160, Sivert 157
Hellesdatter, Ellen, Gundel, Inger og Karen 167
Hellesen, Anders 161, Jens 167
Hendrik (Rapost) kontrafejer 81
Henningsen, Laurids, grovsmed 158
Henriksdatter, Agete 159, Anna 123, 154, 162, 171f, Barbara 159, Else 160, Dorrethe 162, Fennecke 160, Kirsten 126, 165f, Mariche 151, Rollufke 165, Trine 126, 159
Henriksen, Adrian 162, Adrian, hattemager 171, Arent 168, Fennecke (!) 160, Herman 159, Jacob 151, 169, Jens, bødker 162, 169, Johan 160, 162, Jost 151, Just 154, Just, kræmmer 162, Meinert, handelsmand 38, 56, 127, 158, Peder, sejlingsmand 154
Hermandsdatter, Barbara 151, Emicken 162 Janniche 165, Lisbet 166, Margrethe 151, Trine 166, Trinecke 165
Hermandsen, Claus 165, Ertmand 166, Gassen 123, Henrik, handelsmand 38, 165, Herman, skrædder 166, Victor, historiker 12, 30, 76, 80, 82, Willum 166
Herresen, Thomas 162
Hertel, Annemarcher 124, Hans 124, Jørgen, bader 124, 158, Margrethe 124
Hess, Morten og Hans 154
Hessler, Barbara, elev i syskole 170, Mattis, maler 20, 50, 61, 79f, 102, 156–66, 168–72, Poul 170, Samuel 170
Hieronimusdatter, Birgitte 168
Hilcken, Eva 159
Hillicke Peder Timmermands 37, 46, 124, 156
Hoffmand, Peter, bager 26, 164
Hoffmejer, Lennart Andresen 64, 170

Holdt, Peder, vognmand 153
Holgersdatter, Dorrethe 151
Holgersen, Jørgen, skibsløjtnant 153, 155, Jacob, Jørgen og Oluf 151, Søren, skibsløjtnant 157
Hollefeldt, Casper, maler 44, 80, 149f, 153f
Holmer, Christian, Corfits, Ide, Jørgen, Karen og Maricke 157, Nickel, øverste visiterer 25, 157, Regitze 157
Holst, Alhed 151, Anne 52, 151, 162, Giesse 151, Herman, maler 46, 48, 64, Jannicke 151, 165, Johan 151, Johan, brygger 52, 151, 157, Kirsten 51–53, 149, 151, 157, Maren 51, 151, 172 Peter, hattemager 80, 156, Peder 151, Peder, rådmand 51, 149, 151, 162, 172
Holstein, Christoffer 57, 66, 166, Herman, tolder 38, 56f, 166, 172
Hondius, Hendrik 57, 113
Husum, Daniel, kaptajn 152, Hans, kræmmer 151f
Hvid, Laurids 158
HVL 26
Hybersen, Hans, handelsmand 37, 49, 79, 154, 163, Jacob 154, Willum 49, 154, 163
Hyberti, Appelone 164, Bartel, kræmmer 164
Hygen, Jens Sørensen 33, 80, 169
Hygensdatter, Dyveke 26, 37, 49, 79, 154, Susanne 49, 154
Hygesen, Frederik 49, Henrik 154
Hynemeier, Herman, skibskaptajn 153
Hødtzing, Johanne og Sophie 163
Høier, Christoffer, skibsløjtnant 157
Høyen, N. L. kunsthistoriker 10, 74, 79
Ibsdatter, Anne, Bente og Karine 150
Ibsen, Broer 150, Jacob 161, Jens, guldsmed 161, Rasmus 167
Iling, Andreas, billedsnider 82
Inger 161, Claus orgemesters 160
Ipe, se Fries
Isaksen (Isaacsz), Isaac, maler 45f, 124, Peter 150, Pieter, maler 44f, 78, 81
Iversdatter, Anne 166, Margrethe 161, Mette 160, Sophie og Tale 161
Iversen, Christen, bager 150, Hans, rektor 56, Jens, skomager 153, Jep 164, Jørgen 161, Peder, skomager 36, 50, 80, 158, 168
Jackewitz, Christian, pottemager 170
Jacob, bundtmager 161, vejer 160
Jacobi, Jonas, organist 124, 158
Jacobsdatter, Anne 155, 166, Dorithe 155, Elline 126, Estrid 151, 169, Karen 155, Kirsten 168, Lisebet 160, Margrethe 149, 165, Maricke 124, 159, Mette 166, 170, Trine 149
Jacobsen, Carsten, brygger 150, Christen, skomager 164, Christian 170, Claus, krogmager 172, Elias, barbersvend 170, Erik 158, Hans, krogmager 172, Henrik 149, Henrik, murermester 172, Jacob 170, Jens 166, Johannes 155, Jørgen 165, Niels, skipper 161, Peder, toldbodsvend 153, Tomis, rådmand 154
Janniche Gassens 123, Jespers 155
Jansdatter, Lisbet 161, 163
Jansen, Cornelis 171, Jacob 149, Jan, bager 47, 171, Jesper 164, Johan, hattemager, 124, 157, Lisbet 163, Simen 163, Wibrand 156
Jarix (Jorichsen), Simon 149
Jensdatter, Anne 152, 154, 170, 172, Bente 155, Birgitte 171, Boel (Bodil) 155, 161, 164, Ellen 167, Else 157, Fenne 160, Gertrud 156, Inger 161, Jannicke 124, 155f, Johanne 162, Karen 152, 156, 158, Kirsten 155, 162, 167, Lucie 164, Magdalene 158, Maren 152, 154, 160, 162, 169, 170–172, Margrethe 153, 161, 167, 170, Sidtsele 164, Tore 153
Jensen, Albert 165, Anders 158, 161, Anders, maler 20, Bartholomæus 167, Christen 150f, 164, Chr. Axel, kunsthistoriker 10, 79, Claus 171, Clemmed 160, Erik, bytjener 171, Gert, væver 171, Hans, slotsfoged 79, 167, 170, Jacob, possementmagersvend 155, Jacob 166, Jens 161, 171, Jens, byskriver 165, Jesper 155, Jon 164, Lauritz 155, Lauritz, drejer 158, Laurids, vognmand 161, 167, Lobbert 163, Lyder, toldbodtjener 79, 163, Michel 158, Morten, se Rosenvinge, Niels, skoflikker 165, Niels 169, Peder 152, 169, Poul 160, Rasmus, glarmester 151, Svend 163, Søren 162, 171, Søren, maler 162, 166, Thomas 164, 172, Thomas, rendelægger 170, Truer 171
Jep brygger 150
Jeremias teglbrænder 160
Jespersdatter, Elisabeth 164, Karen 168, Lissebet 155, 170, Wibecke 164
Jespersen, Laurids 160, 171, Mogens, snedker 149, Willum 164
Jochim Dugsvend 155
Jochimsdatter, Katrine 167
Jode, Pieter de 86
Johan hattemager (Jansen) 124
Johanne sykvinde 35
Johansdatter, Alhed 163, Anne 159f, 167, Barbara 157, Eline 162, Janniche 157,

161, Lisebet Marie 162, Karen 159, Maren 51f, 151, Margrethe 159, Maricke 157
Johansen, Adrian 157, Dirich 159, Hans 157, 159, 165, Johan 159, Jørgen, kræmmer 159, Lambert 167, Mikkel 159, 162, Peter 161, 168, Peter, bager 36, Terkel 159
Jonasdatter, Anne og Inger 168
Jonassen, Anders og Claus 168
Jonsen, Anders, murermester 169
Jorichsen (Jarix), Simon 156
Jorris, Trine 151f
Jostesen, Henrik, kræmmer 151
Jukeus, Wedsel, vintapper 80, 157
Justesdatter, Barbro og Marie 162
Justesen, Frederik, Henrik og Jacob 162, Poul, skomager 172
Jørgensdatter, Alhed 161, Anne 162, 164, 168, Anicken 151, Barbara 153, 155, Boild 171, Dorithe 156, 171, Eva 159, Johanne 151, Karen 172, Kirstine 168, Lisebet 159, Lucie 171, Magdalene 164, Maren 172, Margrethe 159, 166, 168, Marie 160, Rebekka 159, Sidsele 167, Trine 160
Jørgensen, Augustinus, skomager 151, 153, Cornelis, skrædder 164, Hans 153, 167, Iver, bager 161, Jacob, skrædder 164, Jacob, ostindiefarer 172, Jørgen 159, Peder 164, Peder, kalkslager 160, Willum 166
Kagmand, Hans, maler 79, 157, 159
Karen 168f, apotekers 155, Broder bagers 170, Casper Finckes 168, Claus koks 161, Joh.v. Vöhrens 157, Skammel Mouritzens 153
Karine huekvinde 150
Kefer, Christoffer, slagter 163
Keilhou (Kegelhoff), Casper, maler 29, 44, 49f, 52, 54, 63f, 70, 79f, 82, 149–154, 156, 158, 159–163, 165–168, Evert (Bernhard Keil) 64, 160, 168, Katrine 160, 168, Sophie 64, 160, 168
Kemp, Daniel, bødker 153, Jochum, Michel og Peter 153
Kempener, Jacob 73
Keyser, Jacob 156
Kierekild, Karen 161, Niels Rasmussen, skudeskipper 161, 170
Kierurt, Doritte 163, Hans, borgmester 20, 150, 153, 163
Kilian, Lucas 61
Kirsten (Kirstine), 161, 163, 169f, Anders Olufsens 151, Lille Dantzes 149, Rolickes 166
Kjeldsdatter, Bente 160
Kjeldsen, Christen, maler 162, Christian, skålefarver 64, Niels 160
Klipping, Anne 156
Kloppenborg, Johan 154f
Knabeschou, Hans og Marie 163
Knopper, Johannes, dr. jur. 127, Sophie 127, 170
Knudsdatter, Anne 169, Kirsten 167, Maren 161
Knudsen (se Seeblad), Anders, blytækker 169, Baldtzer, blytækker 169, Christen, brolægger 169, Mads 160, Morten, rådmand 149, Oluf 158, Oluf, skrædder 168, Otte 162
Kock (kok), Claus 124, 161, Herman 49, 154, Rasmus Jensen 157, Sidse 164, Svend 151
Kolding, David 154f, Jacob 154f, Johanne og Marcus 154
Koning, Cornelis 51
Korn, Valentin 165
Kraft, Johan, præst 124
Krag, Otte 156
Kramber, Morten, styrmand 165, Stinnicke 165
Krammer, Bastian, guldsmed 150
Kraus(e), Johan, kopsætter 166f, Jørgen 168
Kreg (Kreig), Hans 152f
Kruse, Ananias 164, Anne 150, Arendt, vinhandler 36, 48, 58, 78, 159, 163, 165, Christoffer 167, Daniel 150, Elline 150, Gertrud 150, 165, Dirich 157, Hans 150, Hans, sognepræst 51, 53, 81, 150, Hans, købmand 34–37, 49f, 80f, 126, 167, 169, Hans, fasbinderlærling 165, Johan 35, 169, Johan, rådmand 34, 49f, 81, 126, 169, Jørgen 164, Lisebet 150, Maren 165, Margrethe 50, 165, 169, Sidsel 165, Sille 50, 168, Steffen 167, Tyre 150
Kuleman, Jochim 164
Kullenborg, Johan, kaptajn armis 167
Kyper, Hans 149
Køllert, Casper 163, Hans, murermester 163
Laack (lach), Jacob Henriksen von 165, 169, Jost Hinrich 162
Lam, Jørgen 165
Lambert ostindiefarer 170
Lambertsdatter, Maghelle 159, 167, Maren 163
Lambertsen, Berendt 167, Johan 163, 167, Lambert 167, Simon 163
Lange, Anne 162, Ingeborg, 56, Karen 56, Niels, studiosus 162, Peder, sognepræst 53, 163, Rasmus, kapellan 18, 25, 36, 53,

56, 79, 126, 162, 167, Willum, professor 162
Larsen, Svend, historiker 30f, 58, 79f, 82
Larvin, Jacob, kandestøber 160
Lastman, Claes Pieter 98
Laurids vognmand 79, 169
Lauridsdatter, Anne 165, 171, Birgitte 165, 171, Dorette 166, 170, Else 171, Gjertrud 165, 172, Gundele 170, Karen 167f, Margrethe 152f, Ursula 156, Wendelle 152
Lauridsen, Anders 164, Broder 80, 154, Børge 171, Ertmand 152f, Jens, styrmand 156, Jens, vognmand 169, Jens 167, Jesper 171, Johan 152f, Laurids 171, Leboritz 150, Lennert 152, Mikkel 79, 152, 159, Ole 162, Peder 124, Peder, brygger 36, 49f, 80, 169, Peder, møller 159, Peder, sognepræst 165
Lavinsdatter, Judit 166
Lega, Bastian, sporemager 163
Lehlin, Sebastian 97
Lehm (Lem), Elisabeth 154, Johan 153f, Mayicke 154, Peter 154, Susanne 154
Lenertsdatter, Margrethe 152
Leyel, David, rådmand 79, Poul, borgmester 152
Lisken, Roland v. Dichlens 153
Lissebet 156, hr. Hans' 161, Mattis Eggertsens 163, Christoffer Holsteins 166
Lodvig slagter 158
Lodvigsdatter, Annicke, Margrethe og Sophie 158
Lodvigsen, Albert, Jørgen og Poul 158
Londerseel, Joannes 12, 45
Lorentz 154
Lot, Anne 161
Lucht (Luft), Anne 124, 152, 156, Bente 24, 152, David, tolder 24, 38, 79f, 152, Dorete 152, Frederik 152, Hans 152, Karen 152, Sophie 152, 156
Ludtze 160, kedelfører 162
Ludtziedatter, Maren 158
Lund, Thomas, sognepræst 54, 124
Lydersdatter, Anne 163
Lydersen, Jens 163
Lüneborg, Christian Jensen, studiosus 172, Peter von, murermester 169
Madsdatter, Anne 154, 168, Bente 154, Birgitte 154, Inger 154, Maren 160, Susanne 154
Madsen, Anders, færgemand 171, Hans, krogmager, 160, Jens, remmesnider 160, Knud, krogmager 160, Søren, toldskriver 161, 168, 170, Søren, brygger 170
Mahr, Didrik, borgmester 17, 150
Mallery, Karel van 109
Mander, Karel van, den ældre 84, Karel van, 24, 39, 55, 136
Mandlin, Lambert 159, Nicolaj, skibskaptajn 148, 159, 170, Sara 159
Mantke, Dirich 155
Marcke Frostis 162
Marcusdatter, Anne, Karen og Kirsten 156
Marcussen, Hans og Oluf 156
Maren 163, 167ff, 171, hr. Frandses 165, Dirich stenhuggers 164, Johan Kloppenborgs 155, Lambert Berendtsens 167, Rasmus Petersens 157
Margrethe 155, 157, 162, 166, Clemid kandestøbers 166, Peder Svendsens 153, Poul Wollers 153
Maricke Berends 123, 157
Mariore Jacob Grønnevolds 155
Marrindal, Christen Hansen 154
Martiusdatter, Mette 170
Mattisdatter, Anne 161, 171, Birgitte 161, Elsebe 161, Lisebet 150, Malene 163, Mette 161
Mattisen (Mathiesen), Dugell 153, Eggert 161, 163, Hans, handelsmand 165, Mattis, kandestøber 171, Morten 152, Peter 161, Peter, skrædder 169
May, Wibrandt 79f, 159
Maysdatter, Trine 124, 155
Meiland, Blandina 159, Georgius, sognepræst 52, 54, 124, 159, Magdalene, Sabine og Theodorus, sognepræst, 159
Meinertsdatter, Margrethe og Trine 159
Meinertsen, Enevold 159, Henrik 156, 159
Melchersdatter, Anne og Sille 160
Melchersen, Frands og Henrik 160, Jens 154, Mattis 154, 171
Menge, Christian, saltsyder 150
Mesing, Casper, skomager 169
Mette 160, Ananias Kruse 164, Cort vejers 153
Meyer (Meier), Abraham 157, Alleken 157, Hans, toldskriver 127, Henrik 157, Jacob 157, 159, Jannicke 157, Johan 157, Margrethe 152, 157
Midtzel, Hans 168, Willum, handskemager 168
Miereveld, Michiel van 107
Michel, Johan, snedker 162, 166
Mikkel på Jagten 161
Mikkelsdatter, Anne 159, 164, 170, Else 152, Estrid 168, Inger 170, Janniche 158, 161, Lisebet 166, Maren 166, Margrethe 159, Trine 158, 171
Mikkelsen, Arendt 163, Berendt 158, 161, Laurids 159, Laurids, toldskriver 79, 152f,

Laurs, bundtmager 150, Peder 161, Poul 162, Willum, skomager 151
Mogensdatter, Bente 152, Karen 32, 156
Mogensen, Hans, maler 17, 150f, Laurids, bundtmager 150
Molijn, Pieter de 58
Mollerus, Johan thor 149
Mortensdatter, Agatha 151, Dorrete 123, 154, Karen 167, Maren 164, Margrethe 155, Marie 152, Sigbrit 168
Mortensen (se Rosenvinge), Bendix, commissarieskriver 25, 165, Jacob, vejer 160, Jens 167, Jens, handelsmand 38, 79, 81 156, Mattis, skrædder 26, 152, Morten 165, Morten, smed 155, 167
Moss, Niels 166
Moulin, Lissebet de 80, 158
Mouridsdatter, Kirsten 169
Mouritzen, Skammel, brygger 153
Mulcke, Anne og Hans 153
Mule, Mette Hansdatter 166
Muller, Jan 120
Munch, Jens Knudsen 169
Munck, Hans, Inger, Jens, Johanne og Mads 154
Møll, Anders og Margrethe 161
Møller, Christian 141
Møller, Laurids 153, Lisbet 153
Nagel, Peter 31
Nannen, Engel 150
Nickelsdatter, Vivicke 155
Nickelsen, se Holmer
Niclassen, Margrethe 171
Nielsdatter, Anne 157, 159, 164, 166f, 170ff, Barbara 167, 170ff, Bodil 127, 158, 171, Elline 167, Else 156, 169, Engel 169, Inger 162, 169, Johanne 158, 166, 171, Karen 161, 167f, 170, Kirsten 168, Lisbet 160, Maren 156, 158, 166, 168, Margrethe 167, 170f, Mette 164, 170, Nille 170, Wibecke 169
Nielsen, Adser, brygger 160, Anders 170, Anders, bager 158, Anders, skudeskipper 169, Baldtser 166, Bent, færgemand 156, Bertel 167, Christen, murermester 154, Claus 165, Gudmand 157, Hans 166, 172, Hans, færgemand 167, 171, Iver 166, 172, Jens 151, Jens, skomager 169, Jens, skålefarver 170, Kjeld 156, 160, Lasse 154, Mads, artillerikusk 168, Mogens, guldsmed 150, Mogens, sejllægger 160, sejlmager 165, Niels 154, 172, Niels, tømmermand 106, Niels, skrædder 165, Oluf, sephonislår 126, 169, Peder 172, Peder, bødker 154, Peder præst 161, Poul, studiosus 161, Rasmus 170, Rasmus, trommeslager 168, Sander 167, Søren 171f, Søren, bryggersvend 158, Thomis, vagtskriver 152
Niemand (Nimand), Jochim, kandestøber 161, Hans Rasmussen, brygger 168, Kirsten 168, Povl Hansen, badskærlærling 168
Nieulandt, Willem 140
Nikar, Hendrik 154
Nolpe, Pieter 114
Norden, Mikkel v., tolder 159
Nørenberg, Anders, kleinsmed 64, 170
Nøssel, Lisebet 167
Olrik, Jørgen, historiker 14, 81
Oluf sephonislår (Nielsen) 126
Olufsdatter (Olsdatter), Anne 163, Anniche 168, Bente 172, Inger 156, Karen 53, 163, Kirsten 158, 166, Margrethe 126, 169, Maria 171, Ranild 166
Olufsen (Olsen), Anders 151, 166, Claus 172, Hans 163, 166, Hans, borgmester 46, Holger, byfoged 78, 150f, 155, Jens 166, Laurids, færgemand 156, Laurids 171, Niels, fiskemester 25, Peder 155, 171, Poul 156, 172
Oranien, Moritz af 144
Ossen, Gert von 171
Ostmand, Else 160, Jochim, kræmmer 36
Otte, Jacob, guldsmed 162
Otterpol, Berent, snedker 59, 163
Ottesen, se Seeblad
Ouwe, Maricke 159
Overberg, Baltzer 157
Panderen, Egbert 8
Panneels, Willem 106
Pas, Crispin de, den ældre 48, 90, 94, 112, den yngre 94, Magdalene de 139, Simon de 23, 76, 146, Willem de 48
Passer, Joachim Jansen 146
Peder possementmager 171, styrmand 157
Pedersdatter, Alhed 162, Anne 158, 162, 168, 172, Benedicte 162, Birgitte 165, Bodil 171, Dorette 168, 171, Else 161, Engel 164, Gutke 171, Helle 162, Inger 170, Ingeborg 161, Johanne 170, Karen 151f, 155, 165, Katrine 162, 172, Kirsten 50, 126, 158, 167ff, Magdalene 162, 172, Maren 158, 165, Margrethe 169, 168, Marie 154, Mette 169, Nilecke 172, Tale 161
Pedersen (Petersen, Pettersen), Anders, pottemager 155, Carsten, barber 170, Christen, urtegårdsmand 164, Christen, vejer 164, Christian, tobakspibemager 164, Claus, skole- og regnemester 62, 172, Cort 158, David 165, 169, 172, Frands 126, 156,

161, 165, Frederik, rebslager 157, Gert 171, Hans 156, 161f, 164, 171f, Hans, brygger 38, 157, 159, Hans, slotsskriver 154, Hans, tolder 33, 80, 124, 156, Henrik 154, Isak, se Isaksen, Iver, borgmester 51, 151, 153, 155, 172, Jacob, skrædder 17, 169, Jens, brygger 171, Jens, grovsmed 161, Jens, kældersvend 164, Jens, skipper 171, Jesper, vejer 168, Johan 161, 171, Johan, bryggersvend 161, Johan, teglbrænder 168, Jonas 162, Jørgen, snedker 166, Laurids, bytjener 169, Laurids, skolemester 79, 165, Lorends 171, Mads, badskær 149, Niels, skoleelev 161, Niels, æseldriver 161, Oluf, rytter 171, Oluf, vognmand 167, Otto 162, Peder 168f, Rasmus 157, *Remmert, maler 120*, Søren 170, Søren, møller 168, Reiner 150, Tommis 150, Truid 154
Piters (Petters), Redo (Ridou) 43, 149, 156
Phillip(us), Henrik, snedker 159, 164
Piil, Anne 164, Elisabeth 164, Henrik, kleinsmed 160, 164, Margrethe 164
Piper, Hans, visitør 38, 43, 79, 124f, 151, 155, 163, Katrine 155
Pommeris, Morten 169
Poul, maler 152, 160
Poulincken, Hans Kypers 149
Poulsdatter, Elisabeth 172, Froucken 158, 172, Karen 165
Poulsen, Brodde 168, Claus 123, Erik, brygger 153, Hans, borgmester 44, Just 172, Mikkel, vognmand 162, Oluf, møller 172
Preuss (Prytz), Alhed Marie 157, Christian 157, Christian, toldskriver 38, 52f, 79, 157, Geske og Jørgen 157
Prillup, Morten, væver 166
Printz, Moritz, kaptajn 77, 151
Quandt, Jochum den yngre 160
Radolff, Tobias 151
Rader (Rode), Johan, snedker 154
Raimondi, Marcantonio 137
Ramse, Eline, Elisabeth, Johanne og Thomas 154, Willum, kræmmer 164
Randulf (Ranulf), Laurids, toldskriver 50, 154, Maren Lauridsdatter 154
Ranild, Kirsten Olufsdatter 166
Rantzau, Henrik, vognmand 171
Rapost, Esajas 160, Henrik, maler 64, 81 160
Rappen, Ursula 162
Rasch, Dorrete Mortensdatter 154
Rasmus trommeslager 166
Rasmusdatter, Anne 152f, 158, 167, Bente 167, Boild 166, 168, Ingefred 153, Inger 166, Karen 166, Kirsten 160, Margrethe 158, Maren 167, Sigbrit 160
Rasmussen, Christen 164, Christen, visitør 158, Christian 166, 168, Hans 171, Laurids 153, Laurids, bytjener 169, Mikkel, skibspræst, 160, Nicolaus 168, Niels 170, Ole, slagter 163, Simon, handelsmand 168, 171
Ravn, Jens 159
Rec, Else 168
Regelsen, Rasmus, kæmner 162
Reich, Valentin, kantor 152
Reifsniders, Elisabeth 164
Reinertsen, Thomas, styrmand 124, 156
Reinholtsen, Hans, vognmand 167
Reinicke, Albert, nagelsmed 166, Carsten 153, Cort Cortsen, hører 153, Johan 153
Rembrandt 64
Rente, Thomas 155
Rhod, Laurids Christensen, borgmester 38, 78, 124, 159
Richardtsdatter (Richardusdatter), Leneken 149, Margrethe 156, 160
Richersen, Jens 169
Richter, Cort, maler 56, 162
Ridder, Jacob, urtekræmmer 150
Riisbrigh, Thomas Brodersen 162
Risseberg, Anders 161
Robertsen, Melcher 154
Rod(e), Claus, lygtemager 152, Johan, snedker 149
Roes, Frederik 151
Rollufsdatter, Christenze og Cornelia 169
Rosenvinge, Johan Mortensen 44, 46, 150, Morten Jensen, toldskriver 44–46, 78, 80, 123, 150, Morten Mortensen 46, 123, 150, Willum, toldskriver 46, 150
Ross, Johanne 163
Rossel, Margrethe og Willum 152
Rubens 18, 106
Rytter, Nicolay 165
Saenredam, Jan 34f, 91
Samuelsdatter, Lissebet, Marie, Rebekka 159
Sandrart, Joachim 42
Santen, Cornelis van 170
Sawe, Henrik 123
Savery, Salomon 117, 133f
Schauenborg, Herman 167
Scheelhorn, Joachim 165
Scheyndel, Gillis 75
Schiaminozzi, Rafaello 41
Schiold, Anders 162
Schmidt, Gregorius, bartskær 158, 160
Schnitzer, Lucas 77
Schrøder, Peder Hansen, maler, 29, 62, 64, 80, 156

Schult, Katrine 159
Sebe, Henrik, glarmester 79, 162
Seeblad, Antonio Ottesen 37, 57, 79, 124f, 162, Jacob 162, Otto Antonisen 162, Otte Knudsen 57, 162
Senichesdatter, Johanne 162
Senichsen, Bonich, postmester 162
Sibrandts, Anne 161
Sidtse 159
Sigbrit Jans 123, 151, 154
Siewordtsdatter, Anne 151
Sigvertsen, Bernt, guldsmed 152
Sille Harder skrivers 20, 38, 79, 151
Simmensdatter (Simonsdatter), Dorite 157, Gertrud 151, Margrethe 123, 151, Maria 171
Simonsen (Simensen, Simens), Anders, kapellan 53, 152, Anders, bager 159, Hieppe, styrmand 163, Jens 159, Simen, styrmand 159
Sinckler, Jacob 155
Sivertsen, Bernt, guldsmed 152, Jørgen, destillerer 167
Skarlacken, Joachim, underfoged 168
Skomager, Svend, færgemand 124, 155
Skovgaard, Anne 123, Jacob Nielsen 156
Slange, Anna 155, Jacob, urmager 155, Johan, Poul og Susanne 155
Smedes, Anne thor 127
Snekkersten, Hans Pedersen 167
Sniders, Engel 156
Sodenas, Johan Lauridsen, færgemand 171, Rasmus og Niels Lauridsen, og Ingrid og Ludtzie Lauridsdatter 171
Souder, Johan, felttrompeter 156
Speed, John 125
Spedtz, Geske 155
Spormand, Albert Pedersen, major 162
Staal, Johan Henriksen 160
Steener, Jacob, kopsætter 150
Steenwinckel, Frantz 156, Hans 49, 154
Steffensdatter, Gjertrud 162
Steiner, Urban, bogbinder 169
Sthyr, Jørgen, kunsthistoriker 11, 75, 79
Stiuert, Hans, færgemand 153, Else 153, Jacob 153
Stracken, Jacob 127, 171
Stradanus, Johannes 69, 109
Støfling, Kirstine 125, 163
Sudtwerdt, Herman, Johan, Rachel og Richardus 149
Suyderhoff, Jonas 59, 132
Swanenburgh, Isaac Claes 144, Willem 107
Svendsdatter, Inger, Johanne og Magdalene 169
Svendsen, Anders 160, Anders, færgemand 160, Peder 156, Peder, borgmester 20, 153
Søren tørveskærer 163
Sørensdatter, Anne 168, 170, Boel 151, Christine 168, Elline 161, Else 165, Kirsten 160, Lisbet 170, Maren 169, Marie 166, 170, Sophie 162, 170
Sørensen, Christoffer, studiosus 170, Frederik, læge 127, Hans 170, Harder, skriver 151, Jens 162, 171, Mads 170, Michel 150, Niels, klokker 126, 169, Niels, skrædder 172, Peder 168, 170, Peder, væver 167, Poul, toldskriver 154
Teller, Jacob 153, 165
Tempesta, Antonio 87
This, Moritz von der, købmand 35, 50
Thomasdatter (Tommisdatter), Anne 154, 158, 160, 162, 170, Elemut 150, Ingeborg 162, Inger 170, Liseke 150, Magdalene 171, Margrethe 153, Mette 171, Rachel 149, Sophie 156, Trine 162
Thomasen (Thome-, Tommis-, Temme-(Tämme-)sen), Claus 38, 56, 80, 126f, 153, 168, Hans 152, Herre 162, Jacob 153, Jan, 150, 156, Jens 170, Jens, skriver 171, Jørgen, hjulmand 171, Laurids 170, Nanne 150, Niels 152, Niels, skomager 153, Oluf, færgemand 156, Peder 152, 170, Poul, herredsfoged 168, Rasmus 151
Tiatke, Peter 124, 127, 158
Til, Karen 154
Tiller (Tillni), Dorrete og Elias 152, Mattis, vintapper 38, 43, 152, 154
Tilche Simmens 50, 125, 163
Timmermand, Frederik og Jacob Pedersen 156, Peder 124, 156
Titke 159
Todesdatter, Maren 168
Torbensen, Anders 160, 168
Tore Laurids Arentsens 167
Trels, Thomas 160
Trine 172, Trine Cornelis van Santens 170, Dirich 158, Johan Folkersens 157, Jørgensens 160, Junckers 155, Ryssens 150
Truelsen, Anders, færgemand 166, Jørgen, brygger 156
Trugelsdatter, Barbara 46, 150
Tryner, Christoffer 167
Træd, Jacob Bendixen 165
Tygesen, Peder, badskær 151
Urbansdatter, Magdalene og Margrethe 169
Urne, Jørgen 150f
Utrecht, Michel, organist 150
Uyttenbroeck, Moysesz van 13
Wadse, se Fries

Wal, Riger de 153
Walters, Peter 152
Wedzelsdatter, Lissebet 157
Wedtzelsen, Hans, Jacob, Michel, Peder, Tillemand vintappersvend og Wedzel 157
Vehlen, Jørgen v. 17, 50f, 79, 81, Hendrik Jansen v., grydestøber 155
Vehlau, Augustus, tolder 56, 162
Weiner, Bendix 164
Velde, Esajas van de 68, Jan van de 58, 63
Velhouer, Matthias, sognepræst 38, 54ff, 80, 167, Margrethe 167
Verichsdatter, Lucie 163
Werner, Hans, kunsthistoriker 11, 75f, 79
Westhovius, Willich 11
Weyes, Johan 156
Wibe, Anne, Christian og Doritte 163, Johan, tolder 163, Mikkel 127, 163, Niels Pedersen 171, Peder Christensen 171
Wibrandt, Katrine 156
Widebusch, Hans, snedker 26, 164
Wierix, Antonie 30, Hieronymus 33
Wildenstein, Georges, kunsthistoriker 15f, 44, 65ff, 79
Wilder, Johan, rådmand 169
Wildschøt, Claus Rollufsen 51, 149, 151, Frederik, Jacob, Johan og Kirsten 149, 151, Peder 149
Villadsen, Christen, rådmand 38, 123, 150, 152
Willum possementmager 152
Willumsdatter, Anne 159, 167, Anniche 49, 149, 154, Froucken 49, 153, 154, Inger 167, Katrine 49, 154, Margrethe 153, Mette 166
Willumsen, Anders, væver 167, Hans 165, Hyg 49, 154, Jørgen, kræmmer 150, Mogens 123
Wilmann, Preben, kunsthistoriker 10, 79
Winandt, Johan 36
Vinckeboons, David 25
Winsteen, Jacob 160
Visscher, Claes Jansz 25, 142
Wissendorp, Henrik 165
Witte, Marcus, kaptajn 77, 154
Witten, Lucretia 157
Woller, Povl, glarmester 79, 153
Woltemacht, Jonas og Boldevin 153, Boldevin, stenhugger 26, 153
Vos, Marten de 19, 80
Wou, Werner v., visitør 43, 77, 80, 152, 164
Vöhren, Johan v. købmand, 80, 157

FORENINGSMEDDELELSER

Forårsturen 25. maj 1974 foregik dels i private biler, dels i bus. Kl. 14,20 mødtes man ved Æbelholt Kloster, hvor professor dr. med. Møller Christensen gav en inspirerende beretning om klosterruinerne og museet. Derefter beså man Dronningholm og Skævinge Kirke. Efter turen samledes deltagerne til aftensmad på Arresøhus. Efter måltidet afholdtes

GENERALFORSAMLINGEN

1. Til *dirigent* valgtes Torben Topsøe-Jensen, Rungsted.

2 a. *Årsberetningen* for året 1/4 1973 – 31/3 1974 oplæstes af formanden:

Sidste års generalforsamling fandt sted 26. maj på Hjemmeværnsgården i Jordhøj ved Slangerup i tilslutning til forsommerturen til kirkerne i Gørløse, Jørlunde og Slangerup. Turen var tilrettelagt i samarbejde med Slangerup historiske Forening, som også havde arrangeret udstilling på Hjemmeværnsgården af museumsgenstande og arkivalier, som er kommet i foreningens besiddelse siden dens stiftelse i 1970. Vi fik et klart indtryk af den store indsats, som Slangerup historiske Forening har gjort i løbet af sine tre første leveår. På Historisk Samfunds vegne skal jeg rette en hjertelig tak til bestyrelsen for Slangerup historiske Forening for den store umage, man havde gjort sig, for at vi skulle få et godt udbytte af besøget på Slangerupegnen.

28. september fejrede Værløse historiske Forening 25 års jubilæum. Selv om foreningens hjemsted er i Københavns amt, har den mange medlemmer fra Frederiksborg amt, og foreningen har foretaget indsamlinger til Værløse Museum og gennemført arkæologiske udgravninger i den syd-vestlige del af Frederiksborg amt. Gennem alle 25 år har kulsvier Karl Nielsen været foreningens formand, og sammen med en energisk bestyrelse har han gjort et beundringsværdigt arbejde for at fremme interessen for lokalhistorien – ikke alene på Værløseegnen, men også andre steder har eksemplet fra Værløse været forbillede ved stiftelsen af historiske foreninger. Gennem adskillige år har Værløse historiske Forening arbejdet på at skaffe bedre plads og udstillingsmuligheder for de mange museumsgenstande, som nu befinder sig på Mosegården i Værløse. Samlingen er værdifuld og må vække beundring, særlig når man tænker på, at den er skabt gennem en ubetalt og frivillig indsats fra

bestyrelsens side. Fra Frederiksborg Amts historiske Samfund skal der på generalforsamlingen lyde en hjertelig tak til Værløse historiske Forening for den lokalhistoriske indsats, som foreningen har ydet gennem 25 år, og samtidig skal vi ønske held og lykke med museumsplanernes gennemførelse.

Medlemstallet i Frederiksborg Amts historiske Samfund er gået noget tilbage i det forløbne år, nemlig med godt 30, således at det nu er nede på godt 700. Uden at have foretaget nogen egentlig analyse af årsagen til tilbagegangen, mener bestyrelsen, at den skyldes, at mange af de ny medlemmer, historisk samfund fik i forbindelsen med udgivelsen af Schmellings interessante arbejde om »Humlebæk Fiskerleie«, der kom som årbog 1971, nu igen er faldet fra. Sagen er nemlig den, at salgsprisen for særbogen var 35 kr, medens medlemskontingentet dengang kun var 20 kr. Ved at melde sig ind kunne man således få årbogen med samme indhold som særbogen for omtrent den halve pris, og vi havde dengang en betydelig medlemsfremgang. Samtidig var årbogen for 1972 kun halvt så stor som »Humlebæk Fiskerleie«, og kontingentet steg fra 20 til 25 kr.

Bestyrelsen ser imidlertid meget gerne, at medlemstallet igen stiger, og vi beder medlemmerne om at agitere for foreningen. Vi vedgår, at den tynde årbog i 1972 ikke var noget væsentligt aktiv ved en hvervning af ny medlemmer.

Fra Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger er der udsendt meddelelse om, hvorledes enkelte amtshistoriske samfund har fået forøget deres medlemstal. Der er valgt navne efter telefonbogen og til disse personer har man sendt en skrivelse med oplysning om historisk samfund samt indmeldelsesblanket. Ca. 8 pct. af de tilskrevne har reageret positivt. Den gennemsnitlige udgift pr. nyt medlem har været 17 kr.

Lektor Ring har tidligere forsøgt noget tilsvarende på Helsingøregnen med godt resultat. Hans udgifter var konvolut, brevpapir og frimærke. Det er sandsynligt, at der kunne skaffes 200–300 nye medlemmer på denne måde, men hvor får bestyrelsesmedlemmerne tiden fra?

Når arbejdet overlades til andre, koster et nyt medlem altså 17 kr, og det finder bestyrelsen er dyrt, da man må se i øjnene, at en del af de medlemmer, der hverves på denne måde, senere vil falde fra.

I Frederiksborg Amt er der desuden mange lokalhistoriske foreninger med sognekommunale arbejdsområder. Historisk Samfund har et godt forhold til disse foreninger, og vi kan dårligt tillade os at gøre strandhugst på deres potentielle medlemsskare.

Bestyrelsen i historisk samfund er imidlertid af den opfattelse, at mange flere burde være medlemmer såvel i den kommunale historiske forening eller museumsforening som i det amtshistoriske samfund. En eventuel hvervekampagne bør derfor ske i samarbejde med de øvrige lokalhistoriske foreninger i amtet.

Til orientering om Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreningers og om lokalhistorisk virksomhed i det hele taget udgiver Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger og Sammenslutningen af lokalhistoriske Arkiver i fællesskab et lille kvartalsblad, der hedder »Lokalhistorisk Kontakt«. Bladet kan bestilles hos Finn Degn, Balslev gamle Skole, 5592 Ejby.

Blandt nydannelserne på det lokalhistoriske område i Frederiksborg Amt skal nævnes, at Holbo Herreds Arkiv, som i nogle år har været forberedt, blev officielt indviet på Biblioteket i Helsinge 11. marts 1974.

På generalforsamlingen i fjor opfordrede formanden for Slangerup historiske Forening, Jens Westerlund til, at Frederiksborg Amts historiske Samfund skulle tage initiativ til at genoptage fællesmøderne mellem bibliotekerne og de lokalhistoriske institutioner i amtet.

Allerede dengang var der planer om, at Frederiksborg Amts Biblioteksforening ville arrangere et lokalhistorisk kursus for bibliotekarer og lokalhistorikere. Kurset bestod af 6 mødeaftener på Biblioteket i Hillerød. De ca. 40 deltagere kom i særlig grad fra de lokalhistoriske foreninger og arkiver, og kurset må betegnes som meget vellykket. Historisk Samfund var med ved planlægningen af kurset, og selv deltog jeg både som kursist og foredragsholder og flere andre af bestyrelsens medlemmer deltog lejlighedsvis, bl. a. Ring ved forevisning af arkivet i Helsingør. Der er ingen tvivl om, at dette kursus har haft betydning for amtets lokalhistorikere, som foruden at lære om den lokalhistoriske virksomhed også lærte hinanden at kende. Historisk Samfund retter en tak til Frederiksborg Amts Biblioteksforening for det vellykkede kursus. Det er hensigten at arrangere et nyt fællesmøde i det kommende efterår eller vinter.

Det er ikke mig, men Rosenkilde, der skal aflægge beretning om historisk Samfunds udflugter – men det er mig, der skylder de deltagere, der ventede i bussen i Frederiksborg Slotspark 9. september i fjor en undskyldning for, at de måtte vente i over en time før afgangen til Helsingør, skønt jeg havde sagt, at turen i slotsparken kun ville tage en lille halv time.

Boghandler Bjørn foreslog på generalforsamlingen i fjor, at man burde gøre medlemmerne af historisk Samfund bekendt med, at Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn ville arrangere en tur til Celle i Tyskland for at se minder om dronning Caroline Mathilde. Spørgsmålet blev drøftet i museumsforeningen, hvor man imidlertid foretrak at arrangere turen for en mindre kreds, der til dels kendte hinanden, da det var første gang man forsøgte en udenlandstur.

Ifølge et andet forslag fra Bjørn medbragte vi i fjor en kasse med de skrifter, som historisk samfund har til salg. Det var en god ide, og vi har igen i år taget kassen med, for at deltagerne kan se nøjere på bøgerne og vælge nogle, som har deres interesse. Historisk Samfund er interesseret i at få bragt vort oplag af bøger ned.

Frederik VII's Stiftelse på Jægerspris fyldte 100 år 23. maj, men festlighederne holdes først senere på året. Medlemmerne har fået tilbud om at købe jubilæumsskriftet til en favørpris på 125 kr mod normalpris på 175 kr. Vi takker stiftelsen for tilbudet. I forbindelsen med jubilæet vil jeg gerne nævne den veneration, hvormed stiftelsens bestyrelse gennem tiderne har værnet om de historiske minder i slottet, i parken og i skoven.

I Frederiksborg Amts Avis har vores generalforsamling i fjor og vore udflugter været fyldigt omtalt, og vi takker pressen for de gode indlæg og spalteplads.

Til slut skal der rettes en tak til Kulturministeriet, Frederiksborg Amtsråd, de primærkommuner, der har støttet os, Sparekasserne SKS og Bikuben samt til Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond for økonomiske støtte i det forløbne år.

2 b. *Skriftudvalgets beretning ved H. Ring:*

Årbog 1973 udkom på grund af forskellige besværligheder først i marts 1974. Den indeholdt to større artikler og flere korte, vel som en normal årbog bør indeholde. Rækken af korte artikler fra lokalmuseerne og arkiver vil redaktionen stræbe efter at videreføre i kommende årbøger. Den kommende årbog for 1974 bliver en stor bog, idet den indeholder et arbejde af dr.phil. Povl Eller om »Borgerne og billedkunsten på Christian den Fjerdes tid«. Bogen bliver rigt illustreret. Den udsendes også som særbog. Planen for 1975-årbogen omfatter flere artikler, og desuden omtale af samfundets plan om at opfordre ældre i amtet til at fortælle erindringer (mere herom s. 191).

2 c. *Turudvalgets beretning ved J. Rosenkilde:*

Foreningens efterårsudflugt i september 1973 gik til Store Dyrehave og havde ca. 120 deltagere. I dagens anledning havde vi fået tilladelse til at køre i biler i skoven. Fra Boltehus kørte selskabet direkte til Syvstjernen, hvor Store Dyrehaves historie som jagtområde, som indelukke for Frederiksborg Stutteris heste og som almindelig skov blev forklaret af formanden, lektor P. Chr. Nielsen, forstassistent H. C. Jarløv og skovrider H. Lassen. Der blev også tid til en afstikker ned til Fantasiens ø, hvor Frederik den Syvende ofte holdt til. Dagen sluttede med et besøg i Frederiksborg Slotshave og Indelukket under ledelse af slotsgartner W. Raae, men regnvejret generede os en del under denne del af turen.

Beretningerne blev godkendt.

3. *Regnskabet* 1/4 1973 – 31/3 1974 blev forelagt af kassereren:

Driftsregnskab:

Indtægter:	1/4-73 til 31/3-74			1/4-72 til 31/3-73	
Tilskud:					
Kulturministeriet	3.000,00			3.000,00	
Amt og kommuner	3.250,00			4.550,00	
Pengeinstitutter	2.500,00			1.600,00	
Carl Jul. Petersens Hjælpefond	4.000,00	12.750,00		4.000,00	13.150,00
Medlemskontingent:					
Indgået	13.622,00			16.259,00	
Til gode 31/3-74 .... + 8.991,00			+ 3.840,00		
Til gode 31/3-73 .... ÷ 3.840,00	5.151,00	18.773,00	÷ 1.380,00	2.460,00	18.719,00
Salg af årbogen		2.747,40			12.691,55
Renteindtægter		2.924,85			1.847,50
Danmark Historisk Billedbog					3.125,00
I alt		37.195,25			49.533,05

Udgifter:				
Årbogen:				
Honorarer	3.520,00		2.680,00	
Trykningsudgifter	23.445,00		20.929,30	
Forsendelsesudgifter	2.843,33	29.808,33	4.361,90	27.971,20
Møder og foredrag		2.307,75		2.035,55
Kontorholdsudgifter		1.429,10		1.161,30
Kontingenter		624,00		576,00
Andre udgifter		715,16		1.079,90
Hensættelse				10.000,00
Overskud		2.310,91		6.709,10
I alt		37.195,25		49.533,05

Status:

Aktiver:	31/3-74		31/3-73	
Indestående på sparekassebog	31.067,78		35.276,97	
Indestående på checkkonto	1.151,69		810,26	
Indestående på postkonto	3.601,95	35.821,42	773,28	36.860,51
Tilgodehavender:				
Kontingent	8.991,00		3.840,00	
Vedr. årbog 1971			1.493,00	
Merværdiafgift	519,00	9.510,00	827,00	6.160,00
I alt		45.331,42		43.020,51

Passiver:				
Hensættelse til udgifter vedr. indsamling og præmiering af kulturhistoriske erindringer		10.000,00		10.000,00
Formue: Årets begyndelse	33.020,51		26.311,41	
Overskud	2.310,91		6.709,10	
Formue: Årets slutning		35.331,42		33.020,51
I alt		45.331,42		43.020,51

Helsingør 18/4 1974 Sign.: O. Blinkenberg Nielsen

Regnskabet er revideret og fundet i orden.

Helsingør 16/5 1974.

S. Riis-Vestergaard Asger Schmelling

Regnskabet godkendtes.

4. *Medlemskontingentet:*
På grund af pengenes faldende værdi så bestyrelsen sig nødt til at fremsætte forslag om at forhøje medlemskontingentet fra 25 til 30 kr. for regnskabsåret 1974–75 (betaling for årbog 1974 – opkrævning udsendes sammen med årbogen). – Forhøjelsen blev vedtaget.

5. H. Ring forelagde et forslag om *præmiering af »gamle minder« fra Frederiksborg Amt.*
I lighed med hvad der er prøvet med stor succes i København tænker vi os at opfordre ældre i amtet til at nedskrive erindringer, korte eller længere, om træk fra barndom, ungdom, skole, uddannelse, lære- og arbejdsplads o.s.v. om særlige lege og skikke eller traditioner, skildringer fra byer, landsbyer, gårde og steder i amtet, gerne illustreret med billeder og tegninger. Tiden vi gennemlever nivellerer hastigt tidligere tiders forhold, så vi synes, at det vil være af stor værdi at bevare skildringer af ovennævnte slags. Amtssamfundet har hensat et større beløb til præmier og trykning af de forhåbentlig mange artikler, der vil komme. Samfundet vil danne et bedømmelsesudvalg til at vurdere de indkomne arbejder og præmiere dem, der bedst egner sig til offentliggørelse for en større kreds i årbogen. Der vil fremkomme mere om planen i pressen, ligesom vi vil lade fremstille en skrivelse, der gør mere rede for sagen.

6. *Forslag fra medlemmerne:*
Fra boghandler U. Bjørn, Hørsholm, var der indsendt forslag om a) at historisk samfund genudgiver Laurits Engelstofts afhandling fra 1813: »Historisk efterretning om Christian IV's forsøg på at ophæve vornedskabet« (Forlaget Seidelin),
b) at der arrangeres et møde for medlemmerne med historiske pladeoptagelser og filmklip,
c) at der gennemføres ture til Skåne og Hveen på jagt efter minder fra dansketiden.

Formanden gjorde opmærksom på, at Møller Christensen havde nævnt, at 1975 betragtes som 800 året for grundlæggelsen af Æbelholt Kloster. Historisk Samfund burde markere denne begivenhed under en eller anden form.

Bestyrelsen tager de fremsatte forslag under overvejelse.

7. *Valgene til bestyrelsen* var genvalg.
Den vestlige del af Frederiksborg amt har ikke nogen repræsentation i bestyrelsen, som fik overdraget at finde frem til et bestyrelsesmedlem med

bopæl i denne del af amtet. Som emne nævntes provst Tofte, Skibby. Fortegnelse over bestyrelsesmedlemmerne findes s. 193.

8. Til *revisorer* genvalgtes Asger Schmelling, Humlebæk, og S. Riis-Vestergaard, Helsingør.

9. Under *eventuelt* stilledes forslag om at medbringe en højttaler eller lignende på turene, så alle deltagerne kunne høre, hvad der blev sagt.

Generalforsamlingen sluttede kl. 19,40 med dirigentens tak til forsamlingen og formandens tak til dirigenten.

Bestyrelsen

Formand: Lektor P. Chr. Nielsen, Folehavevej 21, 2970 Hørsholm, telf. (02) 86 10 49.
Sekretær: Landsretssagfører Aase Gedde, Hostrupsvej 9, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 27 63.
Kasserer: Sparekassedirektør O. Blinkenberg Nielsen, Kastanievej 14, 3000 Helsingør, telf. (03) 21 52 01.
Museumsinspektør dr. phil. Povl Eller, Frederiksborg Slot. 3400 Hillerød.
Provst K. Tofte, Skibby præstegård, Selsøvej, 4050 Skibby, telf. (03) 32 82 32.
Skriftudvalget: Museumsdirektør dr. phil. Henning Henningsen, Handels- og Søfartsmuseet, 3000 Helsingør, telf. (03) 21 06 85.
Lektor Ole Jellingsø, Ericavej 134, 2820 Gentofte, telf. (01) 67 13 97.
Lektor H. Ring, Toftemosevej 23, 3100 Hornbæk, telf. (03) 20 25 28.
Auditør, cand. jur. Torben Topsøe-Jensen, Sophienbergvej 14, 2960 Rungsted K., telf. (02) 86 38 25.
Turudvalg: Overlærer J. Rosenkilde, Boseruvpej 305, 3050 Humlebæk, telf. (03) 19 03 02.
Mag. art. C. C. Tscherning, Mariendalsvej 52 H, 2000 København F.
Forstkandidat H. C. Jarløv, Fuglsangsvej 44, 2830 Virum.
Indmeldelser sker til sekretæren.
Henvendelser vedrørende årbogen til H. Ring.
Henvendelser vedrørende køb af skrifter til Povl Eller.
Henvendelser vedrørende udflugter til J. Rosenkilde.
Andre henvendelser vedrørende historisk samfund til formanden.
Samfundets giro: Frederiksborg Amts historiske Samfund, 3400 Hillerød, giro nr. 6 32 78.

Samfundets publikationer

Årbogen har hidtil bragt en komplet liste over vore årbøger fra 1906 og fremefter. Denne vil blive bragt hvert 4. år sammen med registrene, men i de mellemliggende årbøger vil findes en indlagt liste over de årbøger, der endnu kan købes; derfor er der vedføjet et bestillingskort. De ikke nævnte år- og særbøger er udsolgt.

Korte artikler fra amtets museer, arkiver m. fl.
Som omtalt har redaktionen opfordret ovennævnte institutioner til at levere korte artikler om særlige genstande o. l. i deres eje. Årbogen bragte de tre første artikler i årbog 1973. Vi håber at kunne fortsætte denne serie i de kommende årbøger.

LOVE FOR FREDERIKSBORG AMTS HISTORISKE SAMFUND

Vedtaget på generalforsamlingerne 20. febr. 1967 og 17. maj 1968.

1. Samfundets formål er at vække og nære den historiske sans ved at fremdrage den stedlige historie og værne om de synlige fortidsminder, der findes i amtet.

2. Formålet søges hovedsagelig nået dels ved udgivelsen af en årbog eller andre bøger, hvori emner af den stedlige historie behandles på en let læselig måde, dels ved at tilskynde til og mulig fremhjælpe udgivelsen af større bearbejdelser af historiske emner, der særlig vedrører amtet, samt ved afholdelse af møder og udflugter.

3. Medlemskontingentet fastsættes af generalforsamlingen. Medlemmerne modtager gratis samfundets årbog.

4. Samfundets bestyrelse består af mindst 7 medlemmer, der vælges af generalforsamlingen. Bestyrelsen konstituerer sig selv. Generalforsamlingen vælger tillige 2 revisorer.

5. Til varetagelse af stedlige opgaver kan bestyrelsen vælge et eller flere medlemmer, der er villige til at virke for samfundets interesser, til repræsentanter for dette.

6. På den årlige, ordinære generalforsamling aflægger bestyrelsen beretning og forelægger det reviderede regnskab til godkendelse. Regnskabsåret er fra 1. april til 31. marts.

7. Generalforsamling indkaldes ved meddelelser i dagbladene eller ved direkte indbydelse, der sker mindst 14 dage forud. Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, indgives til bestyrelsen mindst 8 dage forinden.

8. En ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes, når bestyrelsen finder, at der er grund dertil, og skal indkaldes, når mindst 25 medlemmer stiller skriftligt forlangende derom. Den afholdes efter bestyrelsens bestemmelse.

9. Beslutning om samfundets opløsning og om anvendelsen af samfundets midler kan træffes på en generalforsamling med to trediedeles majoritet, hvor mindst en trediedel af medlemmerne har givet møde.

10. Ændringer i lovene skal, for at være gyldige, vedtages på to generalforsamlinger, hvoraf den ene skal være ordinær.

ISBN 87 87415 05 4